

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΟΛΙΤΣΑΡΑ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ  
ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ



*Handwritten signature*

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ  
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ  
1947



ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ  
ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

ΛΕΥΚΟΠΩΛΕΙΟΝ - ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ  
ΒΙΒΛΙΟΠΟΛΕΙΟΝ & ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ  
ΙΩΑΝΝΟΥ Γ. ΚΑΛΙΑΝΟΥ  
= ΚΥΜΗ =

17236

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής





ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΟΛΙΤΣΑΡΑ

---

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ  
ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ



ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ  
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ  
1947

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής



## 1. Ο ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, Ο ΙΔΡΥΤΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Μοναδικόν φαινόμενον εις τὴν Ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος ἀποτελεῖ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Οὔτε εἶχε οὔτε καὶ θὰ ἔχη ποτὲ τὸν ὁμοίον του. Διότι αὐτὸς εἶναι Θεὸς καὶ ἄνθρωπος, ὁ σαρκωθεὶς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. "Ὀλη τοῦ ἡ ζωῆ, ἀπὸ τῆς γεννήσεώς του μέχρι τῆς ἀναλήψεως, τὸν παρουσιάζει ὡς Θεάνθρωπον. "Ἐλαβε σάρκα κατὰ ἓνα τόσον ὑπερφυσικὸν τρόπον ἐκ Πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου. "Ἐγεννήθη μὲν μέσα εἰς ἓνα σπήλαιον, ἀλλ' ὁμνήθη ὑπὸ τῶν ἀγγέλων. "Ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου, ἐκηρύχθη ὁμῶς ὑπὸ τοῦ Οὐρανοῦ Πατρὸς ὡς Υἱὸς του καὶ ἔλαβε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον.

Καθ' ὄλον τὸ διάστημα τοῦ δημοσίου βίου του ἔκαμνε μέγιστα θαύματα καὶ ἐκήρυττε πρωτάκουστον διδασκαλίαν. Τίποτε δὲν τοῦ ἦτο ἀδύνατον. Χωρὶς καμμίαν προσπάθειαν, μὲ ἓνα λόγον, μὲ μίαν προσευχὴν, μὲ μίαν χειρονομίαν ἔκαμνε τὰ μεγαλύτερα θαύματα. "Ἐδίδε τὸ φῶς εἰς τοὺς τυφλοὺς, τὴν κίνησιν εἰς τοὺς παραλύτους, τὴν θεραπείαν εἰς τοὺς λεπρούς, τὴν υγείαν εἰς πάντας τοὺς ἀσθενεῖς. "Ἐπερνοῦσε τὰς ἡμέρας αὐτοῦ εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πᾶσαν νόσον. Καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν θάνατον εἶχεν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του. Διέτασσε τὰ πνεύματα τῶν ἀποθανόντων καὶ ἐπανήρχοντο ἀμέσως εἰς τὰ νεκρωθέντα σώματά των. Τὰ φυσικὰ στοιχεῖα ὑπήκουον εἰς τὸν λόγον του. Διέτασσε τὴν τρικυμίαν καὶ ἡσύχαζε. Κατέπαυε τὴν θύελλαν, περιεπάτει ἐπάνω εἰς τὰ ὕδατα, ἐπολλαπλασίαζε τοὺς ἄρτους. Τὰ δαιμόνια ἔφριττον, ὅταν τὸν ἔβλεπον. "Ἐφευγον ἀμέσως ἀπὸ τοὺς δαιμονιζομένους, ὅταν διετάσσοντο ἀπὸ αὐτόν. Οἱ ἄνθρωποι ἔμενον ἔκπληκτοι, ὅταν ἔβλεπον τὰ ἀναρίθμητα αὐτὰ μέγιστα θαύματα. Φίλοι καὶ ἔχθροὶ ὡμολογοῦσαν, ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἶδομεν.

Ἡ διδασκαλία του ἦτο γεμάτη ἀπὸ δύναμιν καὶ

ζωήν. Δὲν ὠμοίαζε μὲ τὴν τυπικὴν καὶ ξηρὰν διδασκαλίαν τῶν Φαρισαίων. Συνεκίνει βαθύτατα τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν. Ἐφανέρωσε τὴν μεγίστην ἀξίαν τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου. «Τὶ ὠφελήσῃ ἄνθρωπος, ἔλεγεν, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσῃ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;»—Κατέκρινε τὴν ἀμαρτίαν καὶ ἐδίδασκεν, ὅτι αὐτὴ φέρει εἰς τὴν ψυχὴν τὸν αἰώνιον θάνατον, τὸν χωρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου δηλαδὴ ἀπὸ τὸν Θεῶν. Ἐδίδασκεν, ὅτι ἡ ἀρετὴ μόνη ἐξυψώνει τὸν ἄνθρωπον, τὸν κάμνει τέκνον τοῦ Θεοῦ καὶ κληρονόμον τῆς αἰωνίου Βασιλείας.

Ἐφανέρωσεν ὅλας τὰς ἀρετάς, ποὺ ἀρμόζουν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἰδιαιτέρως ὁμως ἐτόνισε τὴν ἀρετὴν τῆς ἀγάπης, τὴν ὁποίαν μάλιστα ὠνόμασε «νέαν ἐντολήν». Αὐτὴ ἡ ἀγάπη ἦτο πράγματι ἄγνωστος εἰς τὸν προχριστιανικὸν κόσμον. Ἐδίδασκεν, ὅτι πρέπει οἱ ἄνθρωποι νὰ ἀγαποῦν ὄχι μόνον ἐκείνους ποὺ τοὺς ἀγαποῦν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς ἐχθροὺς των. Ἐφανέρωσεν, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι πολὺ διαφορετικὸς ἀπὸ ἐκεῖνον, ποὺ ἐγνώριζον οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ Ἔθνικοί. Ὁ Θεὸς δὲν κατοικεῖ εἰς ὠρισμένους ναοὺς καὶ τόπους. Κατέχει τὸ πᾶν. «Πνεῦμα ὁ Θεός». Εἶναι γεμᾶτος ἀγάπην πρὸς τοὺς ἀνθρώπους. Ὡς στοργικὸς καὶ παντοδύναμος Πατὴρ προνοεῖ δι' ὅλους. Μισεῖ τὴν ἀμαρτίαν· ἀγαπᾷ ὁμως τοὺς ἀμαρτωλοὺς καὶ καλεῖ αὐτοὺς νὰ μετανοήσουν. Δι' ὅλους ἔχει ἐτοιμάσει, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, Βασιλείαν Οὐράνιον. Ὅλους δὲ ὁ Χριστὸς ἐκάλει πρὸς σωτηρίαν. «Δεῦτε πρὸς με πάντες, οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, ἔλεγε, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς». Ἡ διδασκαλία του ἦτο τόσο γοητευτικὴ, ὥστε ὅλοι ἐκρέμαντο ἀπὸ τὰ χεῖλη του. Καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ἐχθροὶ του ὠμολόγουν, ὅτι οὐδέποτε ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.

Ὁ βίος του ὑπῆρξεν ἀναμάρτητος καὶ ἅγιος. Οὔτε ἡ παραμικροτέρα ἀμαρτία δὲν ἐμόλυνεν αὐτόν. Οἱ μαθηταί, οἱ ὁποῖοι ἐπὶ τρία ἔτη τὸν παρηκολούθησαν καὶ τὸν ἐγνώρισαν καλά, ἐβεβαίωσαν, ὅτι αὐτὸς ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι

αὐτοῦ. Καὶ ὁμοῦς αὐτὸν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ οἱ ἄρχοντες τοῦ Ἰσραὴλ ἕνεκα τοῦ φθόνου τῶν κατεδίκαναν εἰς σταυρικὸν θάνατον μετὰ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Ποντίου Πιλάτου. Εἰς τὸν Γολγοθᾶν δέ, ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν, ἐν μέσῳ κακούργων, παρέδωσε τὸ πνεῦμα τοῦ πρὸς τὸν Πατέρα. Ἄλλ' ὁ θάνατός του, ἔργον μερικῶν κακῶν ἀνθρώπων, ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ εὔρουν σωτηρίαν οἱ ἄνθρωποι.

Ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἀκόμη ὁ Κύριος ἐκάλεσε τὸν ληστὴν εἰς τὸν Παράδεισον. Ἀπὸ τὸν Σταυρὸν ἐβροντοφώνησεν ὅτι, τετέλεσται τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ὡς Παντοδύναμος ἀνεστήθη ἀπὸ τὸν τάφον, πρὸς τὸν τρόπον τῶν ἐχθρῶν του καὶ πρὸς χαρὰν τῶν μαθητῶν του. Ἐπὶ τεσσαράκοντα δὲ ἡμέρας παρουσιάζετο εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς καθωδηγοῦσε πρὸς τὸ μεγάλο ἔργον, τὸ ὁποῖον τοὺς εἶχεν ἀναθέσει. Αὐτοὶ θὰ ἐκήρυττον τὸ Εὐαγγέλιον παντοῦ. Αὐτοὶ θὰ ἐξήπλωναν τὴν Ἐκκλησίαν εἰς πάντα τὰ Ἔθνη. Τοὺς ὑπεσχέθη δὲ πολλάκις, ὅτι αὐτὸς θὰ τοὺς στείλῃ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, δύναμιν ἐξ ὕψους. Κατὰ τὴν τεσσαρακοστὴν ἡμέραν τοὺς παρέλαβεν ἀπὸ τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, τοὺς ἔδωσε τὰς τελευταίας του συμβουλὰς, τοὺς ἠλόγησε καὶ βλεπόντων αὐτῶν ἀνελήθη εἰς τοὺς Οὐρανοὺς.

*Ἄνω δια τὸς διαφυλισμοῦ*

## 2. Οἱ ἑνδεκά ἀποστόλοι ἐκλεγοῦν νεὸν ἀποστόλον τὸν Ματθαῖον (Πράξ. α', 12 - 26)

Οἱ μαθηταὶ μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἦσαν λυπημένοι μὲν, διότι δὲν θὰ ἔβλεπον πλέον μετὰ τῶν τὸν διδάσκαλον· ἔχαιρον ὁμοῦς, διότι ὁ ἴδιος τοὺς ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ εἶναι πάντοτε μαζί των ἀοράτως εἰς ὅλην τὴν ζωὴν. Τοὺς παρηγοροῦσε ἀκόμη ἡ πεποίθησις, ὅτι συντόμως θὰ λάβουν τὸν Παράκλητον, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Οὔτε κ' ἄν ἐσκέφθησαν νὰ ἐπανέλθουν εἰς τὰς πατρίδας των. Ὁ διδάσκαλός των τοὺς εἶχε συστήσει ρητῶς νὰ παραμείνουν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, μέχρις ὅτου λάβουν τὴν δύναμιν ἐξ ὕψους:

Ἐπερνοῦσαν λοιπὸν τὰς ἡμέρας ὅλοι μαζί ἐπάνω εἰς τὸ γνω-

στών ὑπερφῶν. Ἐκεῖ ἦτο ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Ἰάκωβος, ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἀνδρέας, ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Ναθαναήλ, ὁ Ματθαῖος καὶ ὁ Ἰάκωβος τοῦ Ἀλφαίου, ὁ Θωμᾶς, Σίμων ὁ ζηλωτῆς καὶ ὁ Ἰούδας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἰακώβου. Ἐλειπεν ὁ ἄλλος Ἰούδας, ὁ Ἰσκαριώτης.

Αὐτός, ἔνεκα τῆς μοχθηρίας καὶ φιλαργυρίας του, ἐπώλησε τὸν διδάσκαλόν του καὶ κατόπιν ηὔτοκτόνησεν ἐλεεινῶς. Ἡ θέσις του εἰς τὴν ἀγίαν ὁμάδα τῶν μαθητῶν ἔμεινε κενή. Καὶ ὅμως ἔπρεπε κάποιος νὰ καταλάβῃ τὴν ἀποστολικὴν θέσιν ποῦ ἐγκατέλειπεν ἐκεῖνος Δώδεκα ἀποστόλους ἐξέλεξεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὁ Κύριος, δώδεκα ἔπρεπε καὶ τώρα νὰ ἐξέλθουν εἰς τὸ κήρυγμα. Ποῖος θὰ ἦτο ὁ δωδέκατος ;

Ὅλιγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἀνάληψιν, ἐνῶ οἱ ἔνδεκα ἀποστολοὶ καὶ ἑκατὸν εἴκοσι ἄλλοι μαθηταὶ τοῦ Κυρίου εὐρίσκοντο συγκεντρωμένοι εἰς τὸ εὐρύχωρον ὑπερφῶν, ἐσηκώθη ὁ Πέτρος καὶ ὠμίλησε πρὸς ὄλους ὡς ἑξῆς :

— "Ἄνδρες ἀδελφοί, εἰς τὸν Ἰούδαν ἐπραγματοποιήθησαν διὰ μίαν ἀκόμη φοράν αἱ προφητεῖαι. Ὅπως ἐπροφητεύθη, ἔτσι καὶ ἔγινεν. Ὁ Ἰούδας, ὁ μαθητῆς, ἔγινε προδότης τοῦ διδασκάλου. Ἐλαβεν ὅμως ὡς μισθὸν τῆς προδοσίας του ἓνα ἐλεεινὸν θάνατον. Ἄλλ' εἶναι γεγραμμένον ἀκόμη εἰς τὰς προφητείας, ὅτι τὴν ἐπισκοπήν αὐτοῦ, τὴν θέσιν του δηλαδὴ εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἔργον, θὰ λάβῃ ἄλλος. Λοιπὸν, σύμφωνα μὲ τὰς προφητείας, ἓνας ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐδῶ μαθητάς, ὁ ὁποῖος παρηκολούθησε τὸν Κύριον ἐξ ἀρχῆς, ἤκουσε τὴν διδασκαλίαν του, εἶδε τὰ θαύματά του καὶ τὴν ἀνάστασιν, αὐτὸς ὁ αὐτόπτης μάρτυς πρέπει νὰ γίνῃ ἀπόστολος. Ἄνδρες ἀδελφοί, ποῖον φρονεῖτε κατάλληλον ;

Ἐσκέφθησαν τότε ὄλοι, ἀπόστολοι καὶ μαθηταί, συνεζήτησαν, ἐξήτασαν καὶ εὔρον, ὅτι δύο ἦσαν ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους εἶχον τὰ προσόντα διὰ τὸ ἀποστολικὸν ἀξίωμα. Ὁ Ἰούστος καὶ ὁ Ματθίας. Ποῖον ὅμως ἀπὸ τοὺς δύο ἔπρεπε νὰ προτιμήσουν ; καὶ οἱ δύο τοὺς ἐφαίνοντο ἐξ ἴσου ἄξιοι. Ἄν ἦτο μαζὶ τῶν ὁ διδάσκαλος, θὰ ἐξέλεγεν ἐκεῖνος τὸν ἀπόστολόν του. Ἄλλὰ τώρα τί ἔπρεπε νὰ κάμουν ; Ἐσκέφθησαν νὰ παρακαλέσουν τὸν Θεὸν καὶ διδάσκα-

λον, νά ἐκλέξη πάλιν αὐτός ἐκ τῶν δύο τὸν ἕνα. Πράγματι, ὅλοι μὲ μίαν καρδίαν καὶ μίαν φωνὴν προσευχήθησαν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ εἶπον: «Κύριε, σύ, ὁ ὁποῖος γνωρίζεις τὰ βάθη τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ἀνάδειξον ἀπὸ τοὺς δύο αὐτοὺς μαθητὰς τὸν ἄξιον ἀποστόλον σου, διὰ νὰ λάβῃ τὴν θέσιν, τὴν ὁποίαν ἐγκατέλειπεν ὁ Ἰούδας».

Ἀμέσως δὲ κατόπιν ἔβαλαν κλήρους καὶ ὁ κληρὸς ἔπεσεν εἰς τὸν Ματθαίον. Καὶ τότε ὁ Ματθαίας συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων. Τοιοῦτοτρόπως ἡ ἐκλογή τοῦ Ματθαίου εἶναι ἔργον τῶν ἀποστόλων καὶ τοῦ Θεοῦ· ἔχει τὸ θεῖον καὶ ἀνθρώπινον κύρος.

Ἐχάρησαν ὅλοι διὰ τὴν ἐκλογήν τοῦ νέου ἀποστόλου, συνεχάρησαν αὐτὸν καὶ τοῦ ἠύχθησαν ἐκ βάθους ψυχῆς νὰ φανῇ ἀντάξιός τῆς μεγάλης ἀποστολῆς του. Ὁ Ματθαίας ἐδέχθη μὲ χαρὰν ἀλλὰ καὶ μὲ ταπεινοφροσύνην τὴν ἐκλογήν του. Ἐσκέπτετο βέβαια, ὅτι ἀποτελεῖ δι' αὐτὸν μεγάλην τιμὴν νὰ γίνῃ ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ καὶ συγχρόνως ἀνελογίζετο τοὺς μεγάλους κινδύνους τοὺς ὁποῖους θὰ συναντοῦσε εἰς τὸ ἔργον του. Ἐπίστευεν ὅμως, ὅτι ὁ Κύριος, ὁ ὁποῖος τὸν ἐξέλεξεν ἀπόστολόν του θὰ τοῦ ἔδιδε συγχρόνως φωτισμὸν καὶ δύναμιν, ὥστε νὰ φανῇ ἀντάξιός τῆς ἀποστολῆς του.

### 3. ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΚΑΤΕΡΧΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΑΣ

(Πράξ. β', 1 - 41)

Δέκα ἡμέραι παρήλθον ἀπὸ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου καὶ πενήτηκοντα ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναστάσεως. Πάλιν λαὸς πολλὸς Ἰσραηλιτῶν συνεκεντρώθησαν ἀπὸ τὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς, διὰ νὰ ἑορτάσουν ὅλοι ὁμοῦ τὴν Πεντηκοστὴν. Ὅπως τὸ Πάσχα, οὕτω καὶ ἡ Πεντηκοστὴ ἦτο μία ἀπὸ τὰς ἐπίσημους ἑορτὰς τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ. Αἱ ὁδοὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐγένεμισαν πάλιν ἀπὸ τοὺς ἰδίους προσκυνητὰς, οἱ ὁποῖοι πρὸ ὀλίγων ἑβδομάδων εἶχον ζητήσῃ τὴν καταδίκην τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καθὼς δὲ τῶρα δὲν ἔβλεπον αὐτὸν μεταξύ των, ἴσως νὰ ἠλέγχοντο ἀπὸ τὴν συνείδησιν, διὰ τὸ ἔγκλημα, τὸ ὁποῖον εἶχον διαπράξει.

Κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν οἱ μαθηταὶ ἦσαν πάλιν συγκεντρωμένοι εἰς τὸ εὐρύχωρον ὑπερφῶν τῆς Ἱερουσαλήμ. Εἴτε διότι ἐτρόμαζον ἀπὸ τὰ πλήθη ἐκεῖνα, εἴτε μᾶλλον διότι ἐπερίμεναν τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, δὲν ἐξῆλθον εἰς τὰς ὁδοὺς. Ἀπασχολοῦσε τὴν καρδίαν καὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἀγαπημένου των διδασκάλου καὶ ἡ ἐξ ὕψους δύναμις. Πότε τάχα θὰ ἤρχετο τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον; Τί εἶδους δύναμιν θὰ ἔδιδεν εἰς αὐτούς; Αὐταὶ ἦσαν αἱ συνήθεις σκέψεις των. Συγχρόνως δὲν παρέλειπον νὰ προσεύχωνται ὅλοι μαζί ἢ καὶ ἕνας ἕκαστος ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Κύριον.

Αἴφνης τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, κατὰ τὴν ἐνάτην πρωΐνην ὥραν, ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ οὐρανοῦ ἠκούσθη μία παράδοξος βοή. Ἡ βοή ἐπλησίαζε πρὸς τὴν πόλιν καὶ ὀλοὲν ἐμεγάλωνεν. Ἦκούετο τώρα καθρὰ ἀπὸ ὄλους. Ἐκπληκτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἐσταμάτησαν καὶ παρηκολούθησαν τὴν ἰσχυρὰν βοήν, ἡ ὁποία ὠμοίαζε πρὸς βιαίαν πνεύνην ἀνέμου. Ἀντελήφθησαν, ὅτι κατῆλθε πρὸς τὴν πόλιν καὶ μάλιστα ὅτι εἰσηλθεν εἰς μίαν εὐρύχωρον ὑψηλὴν οἰκίαν, ὅπου καὶ ἔσβυσεν. Ἄλλ' ἡ οἰκία αὐτὴ ἦτο ἀκριβῶς ἐκείνη, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκοντο συγκεντρωμένοι οἱ μαθηταί.

Καὶ οἱ μαθηταὶ ἤκουσαν τὴν βοήν καὶ πρὸς μεγάλην των ἐκπληξιν ἠσθάνθησαν, ὅτι ἐπλήρωσε τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι. Αἴφνης εἶδον νὰ αἰωροῦνται ἐντὸς τῆς αἰθούσης παράδοξοι φλόγες, ὅμοιαι πρὸς πυρίνας γλώσσας. Αὐταὶ ἐκάθησαν ἐπάνω εἰς ἕνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν. Καὶ τότε μίς ἀπερίγραπτος μυστηριώδης δύναμις ἐγέμησεν αὐτούς. Ἦσθάνθησαν μίαν τεραστίαν μεταβολὴν εἰς τὰς ψυχὰς των. Ἡ διάνοιά των ἀμέσως ἐφωτίσθη, ἔγιναν σοφοὶ κατὰ Θεόν. Ἡ θέλησις των, ἡ χαλαρὰ καὶ ἀσθενής, ἔγινεν ἰσχυρὰ καὶ ἀκατανίκητος. Ἐνὰ μεγάλο θάρρος ἐπλημμύρισε τὴν καρδίαν των. Οἱ ἀμόρφωτοι ψαράδες τῆς Τιβεριάδος ἔγιναν διὰ μιᾶς οἱ ἐμπνευσμένοι ἀπόστολοι τοῦ κόσμου. Αὐτὴ ἡ θαυμασιὰ μεταβολὴ ἦτο ἔργον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ἐν τῷ μεταξύ τὰ πλήθη συνεκεντρώθησαν ἔξω ἀπὸ τὴν οἰκίαν. Ὅταν αἱ θύραι ἦνοιξαν καὶ οἱ ἀπόστολοι ἐξῆλθον πρὸς αὐτούς, τοὺς περιεκύκλωσαν μὲ πολλὴν περιέργειαν, διὰ νὰ



μάθουν τὰ γενόμενα. Τότε οἱ ἀπόστολοι ἤρχισαν νὰ διηγοῦνται τὰ παράδοξα γεγονότα. Καὶ τὸ περιεργάζοντο, ὠμιλοῦσαν διαφόρους γλώσσας, ἀναλόγως τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπηυθύνοντο. Πρὸς τοὺς Ἕλληνας ὠμιλοῦσαν τὴν ἑλληνικὴν, πρὸς τοὺς Πέρσας τὴν περσικὴν, πρὸς τοὺς Ἀσσυρίους τὴν ἀσσυριακὴν, πρὸς τοὺς Ἀραβίους τὴν ἀραβικὴν, πρὸς τοὺς Ῥωμαίους τὴν λατινικὴν, πρὸς ὅλους ὅλας τὰς γλώσσας.

Ἄλλ' ἡ παγγλωσσία αὐτὴ καὶ ἡ σοφία τῶν ἀποστόλων ἔκαμεν ἰσχυρὰν ἐντύπωσιν εἰς ὅλους. Οἱ περισσότεροι ἀπὸ αὐτοὺς ἐγνώριζον, ὅτι οἱ ἀπόστολοι ἦσαν ἀγράμματοι Γαλιλαῖοι. Τώρα δὲ τοὺς ἔβλεπον σοφωτέρους ἀπὸ τοὺς σοφοὺς. Μὲ δικαιολογημένην ἀπορίαν ἐρωτοῦσαν ἀλλήλους: «Δὲν εἶναι ὅλοι αὐτοὶ Γαλιλαῖοι; πῶς ἡμεῖς σήμερον ἀκούομεν αὐτοὺς νὰ ὁμιλοῦν διαφόρους γλώσσας καὶ νὰ διηγοῦνται εἰς ἡμᾶς τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ;» Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες: τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι;

Παραστατικώτατα ὁ μελωδὸς τῆς Ἐκκλησίας ζωγραφίζει εἰς ἓνα τροπάριον τὸ παράδοξον καὶ ἐκπληκτικὸν αὐτὸ γεγονός, λέγων:

«Παράδοξα σήμερον εἶδον τὰ Ἔθνη πάντα ἐν πόλει Δαβὶδ, ὅτε τὸ Πνεῦμα κατήλθε τὸ Ἅγιον ἐν πυρίναις γλώσσαις καθὼς ὁ θεηγόρος Λουκᾶς ἀπεφθέγγετο. Φησὶ γάρ: συνηγμένον τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ, ἐγένετο ἦχος καθάπερ φερομένης βιαίας νοῦης καὶ ἐπλήρωσε τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι· καὶ πάντες ἤρξαντο φθέγγεσθαι ξένοις ῥήμασι, ξένοις δόγμασι, ξένοις διδάγμασι, τῆς Ἁγίας Τριᾶδος.

#### 4. ΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ ΙΔΡΥΟΥΝ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ

(Πράξ. β', 13 - 41)

Τὸ παράδοξον γεγονός τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος εὐρέθησαν κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἄνθρωποι πρόθυμοι νὰ τὸ συκοφαντήσουν. Αὐτοὶ ὅταν εἶδον καὶ ἤκουσαν τοὺς ἀποστόλους νὰ ὁμιλοῦν διαφόρους γλώσσας, ἤρχισαν νὰ λέ-

γουν πρὸς τοὺς ἄλλους. «Μὴ τοὺς προσέχετε. Αὐτοὶ εἶναι μεθυσμένοι. Γλεύκουσ μεμεστωμένοι εἰσὶ.» Τὴν ἀνόητος κατηγορία! Ὅταν εἶναι κανεὶς μεθυσμένος, ὁμιλεῖ τάχα ξένας γλώσσας; Ὁ μεθυσμένος οὔτε τὴν ἰδικὴν του γλώσσαν δὲν δύναται νὰ ὁμιλήσῃ. Καὶ ἔπειτα οἱ μαθηταὶ δὲν ὤμιλουν ἀπλῶς ξένας γλώσσας, ἀλλ' ἐκήρυττον μὲ δύναμιν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Πέτρος πρῶτος, φαίνεται, ἤκουσε τὴν κατηγορίαν τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνων. Ἔλαβε τὸν λόγον καὶ ὤμιλησε μεγαλοφῶνως πρὸς ὅλα τὰ πλήθη ὡς ἑξῆς :

— Ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ ὅλοι ὅσοι κατοικεῖτε τὴν Ἱερουσαλήμ, προσέξατε καλὰ αὐτά, τὰ ὅποια θὰ σὰς εἶπω. Ἡμεῖς δὲν εἴμεθα μεθυσμένοι, ὅπως σεῖς νομίζετε. Μόλις ἄλλως τε εἶναι ἐνάτη πρωΐνῃ. Ἐὰν ὁμιλοῦμεν εἰς διαφόρους γλώσσας τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τὸ παράδοξον αὐτὸ γεγονὸς τὸ προεῖπε πρὸ πολλῶν αἰῶνων ὁ Θεὸς διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ. Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ Θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὀράσειε ὄψονται... καὶ ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται. Ἄνδρες Ἰσραηλίται, ἐπαναλαμβάνω, ἀκούσατε μὲ προσοχὴν τοὺς λόγους τούτους.

Καὶ ἤρχισεν ὁ Πέτρος μὲ μεγάλην εὐχέριαν καὶ δύναμιν νὰ ὁμιλῇ περὶ τοῦ Χριστοῦ. Ὑπενθύμισεν εἰς ὅλους τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου, τὰ ὅποια καὶ αὐτοὶ ἄλλως τε εἶχον ἴδει. Περιέγραψε τὸν σκληρὸν καὶ ἄδικον θάνατον, εἰς τὸν ὅποιον αὐτοὶ μετὰ τῶν ἀρχόντων τὸν εἶχον καταδικάσει. Ἐπέμεινε περισσότερο εἰς τὸ μέγα γεγονὸς τῆς Ἀναστάσεως. Ἐβεβαίωσεν, ὅτι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι οἱ ἀπόστολοι καὶ πλῆθος ἄλλο μαθητῶν εἶδον τὸν ἀναστάντα διδάσκαλον. Ἀνέφερε προφητείας, διὰ τῶν ὁποίων ἐπροφητεύετο πρὸ αἰῶνων πολλῶν ὄχι μόνον τὸ πάθος ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνάστασις τοῦ Κυρίου. Ὁ Δαβὶδ παρουσιάζει τὸν Χριστὸν προσευχόμενον πρὸς τὸν Πατέρα καὶ λέγοντα :

«Δὲν θὰ ἀφήσης τὴν ψυχὴν μου κάτω εἰς τὸν Ἄδην, οὔτε θὰ ἐπιτρέψεις νὰ ὑποστῇ τὸ σῶμα μου ἀποσύνθεσιν καὶ φθοράν».

— Αὐτὸν λοιπὸν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ἐξηκολούθησεν ὁ Πέτρος, ἀνέστησεν ὁ Θεὸς καὶ τὸν ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θρόνου του. Τοῦ ἔδωσε κάθε δύναμιν καὶ ἐξουσίαν καὶ τοῦ ὑπέσχεθη νὰ συντρίψῃ καὶ νὰ ὑποτάξῃ κάτω ἀπὸ τοὺς πόδας του ὅλους τοὺς ἐχθρούς του. Καὶ ὅμως τὸν Κύριον τοῦ παντός, τὸν Χριστόν, σεῖς οἱ Ἰσραηλίται τὸν ἐσταυρώσατε. Ἀσφαλῶς γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι καὶ Κύριον καὶ Χριστόν ὁ Θεὸς ἐποίησε τοῦτον τὸν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

Βαθυτάτην ἐντύπωσιν ἔκαμαν τὰ λόγια τοῦ Πέτρου εἰς τὰς καρδίας ὄλων. Ἐσκέφθησαν τότε τὸ μέγα ἔγκλημά των, ἐφοβήθησαν τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ καὶ κατενύγησαν τὴν καρδίαν. Μὲ ζωηρόν δὲ ἐνδιαφέρον ἠρώτησαν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς ἄλλους ἀποστόλους :

— Ἄνδρες ἀδελφοί, τί πρέπει νὰ κάμωμεν διὰ νὰ σωθῶμεν ;

— Νὰ μετανοήσετε εἰλικρινῶς, ἀπήντησεν ἀμέσως ὁ Πέτρος, καὶ νὰ βαπτισθῆτε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Ἔτσι θὰ συγχωρηθοῦν αἱ ἁμαρτίαι σας καὶ θὰ λάβετε ἀκόμη τὴν δωρεάν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὁ Χριστὸς καλεῖ καὶ σᾶς καὶ τὰ τέκνα σας καὶ τοὺς ἄλλους ἀπομακρυσμένους λαοὺς εἰς μετάνοιαν καὶ σωτηρίαν. Λοιπὸν, σωθῆτε ἀπὸ τὴν κακίαν τῆς πονηρίας αὐτῆς ἐποχῆς.

Μὲ μεγάλην χαρὰν καὶ ἀνακούφισιν ἐδέχθησαν τὴν συμβουλὴν τοῦ Πέτρου. Ἐπίστευσαν καὶ ἐβαπτίσθησαν τρεῖς χιλιάδες. Καὶ οὕτως ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι πρὸ ὀλίγων ἑβδομάδων ἀνεθεμάτιζον τὸν Χριστόν καὶ ἐφώναζον «ἄρον, ἄρον, σταύρωσον αὐτόν», τῶρα ἐβαπτίζοντο εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Αὐτοὶ δὲ μαζὶ μὲ τοὺς ἀποστόλους καὶ τοὺς ἄλλους μαθητὰς ἀπετέλεσαν τὴν πρώτην Χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Πεντηκοστὴ δὲν θεωρεῖται μόνον ὡς ἡμέρα τῆς ἐπιφοιτήσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀλλὰ καὶ ὡς ἡ γενέθλιος ἡμέρα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

Πρὸς ἑορτασμὸν τῶν δύο μεγάλων αὐτῶν γεγονότων ἡ Ἐκκλησία ψάλλει :

«Εὐλόγητός εἶ, Χριστέ, ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πανσόφους τοὺς ἄλλοις ἀναδείξας, καταπέμψας αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ δι' αὐτῶν τὴν οἰκουμένην σαγηνεύσας, φιλόανθρωπε, δόξα σοι».

## 5. ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

(Πράξ. γ', 1 - 26)

«Ἐπὶ ἄρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι καὶ καλῶς ἔξουσι» (Μάρκ. ις', 18). Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ προεῖπεν ὁ Κύριος τὰς θαυμασίας θεραπείας, τὰς ὁποίας μὲ τὴν δύναμιν τοῦ θὰ ἔκαμνον οἱ μαθηταί. Καὶ ὁ λόγος τοῦ ἐπραγματοποιήθη διότι πράγματι ἀναρίθμητα θαύματα ἔκαμνον οἱ ἀπόστολοι.

Ὅλιγας ἡμέρας μετὰ τὴν ἐπιφοίτησιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης ἀνέβαιναν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος. Ἦτο τρίτη ἀπογευματινὴ ὥρα. Ἐπλησίασαν πρὸς τὴν Ὁραίαν πύλην. Αὐτὴ ἦτο μεγάλη ὄρειχάλκινος πύλη κορινθιακοῦ ρυθμοῦ, κοσμημένη μὲ ἀναγλύφους παραστάσεις ἀμπέλου καὶ ἐχώριζε τὴν αὐλὴν τῶν Ἑθνῶν ἀπὸ τὴν αὐλὴν τῶν γυναικῶν.

Εἰς τὰς μαρμαρίνας βαθμίδας τῆς Ὁραίας αὐτῆς πύλης κατέκειτο ἓνας δυστυχὴς ἐπαίτης, ἡλικίας τεσσαράκοντα ἐτῶν χλωρὸς ἐκ κοιλίας μητρός. Αὐτὸν οἱ συγγενεῖς τὸν ἔφεραν κάθε πρωὶ ἐκεῖ διὰ νὰ ἐπαιτῇ ἐλεημοσύνην ἀπὸ τοὺς εἰσερχομένους εἰς τὸ ἱερόν. Δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ συρθῇ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς αὐλῆς, διότι ἡ εἴσοδος ἀπηγορεύετο αὐστηρῶς εἰς τοὺς χλωροὺς καὶ παραμορφωμένους.

Ὅταν εἶδε τοὺς δύο ἀποστόλους νὰ διέρχονται τὴν Ὁραίαν πύλην, ἐζήτησεν ἀπὸ αὐτοὺς μὲ θλιβερὰν φωνὴν ἐλεημοσύνην. Συνεκινήθησαν οἱ ἀπόστολοι ἀπὸ τὴν διπλὴν δυστυχίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου. Τὸν συνεπάθησαν, ἀφοῦ μάλιστα ἀντελήφθησαν, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ καλοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλὰ δὲν εἶχον χρήματα νὰ τοῦ δώσουν. Εἶχον ὅμως νὰ τοῦ δώσουν ἄλλο ἀγαθόν, πολυτιμότερον ἀπὸ τὰ χρήματα. Παρετήρησεν αὐτὸν

κατάμματα ὁ Πέτρος καὶ τοῦ εἶπε: «Κοίταξέ μας». Ὁ ἐπαίτης ὕψωσε τὴν κεφαλὴν. Ἐκοίταξε τοὺς δύο ἀποστόλους καὶ ἔτεινε τὸ χέρι, διότι ἐνόμισεν, ὅτι κάποιαν ἐλεημοσύνην θὰ ἐλάμβανε.

— Χρήματα δὲν ἔχω νὰ σοῦ δώσω, τοῦ λέγει ὁ Πέτρος. Ἀλλὰ θὰ σοῦ δώσω ὅ,τι ἔχω. Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου ἔγειρε καὶ περιπάτει



«Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου ἔγειρε καὶ περιπάτει».

Καὶ καθὼς ἔλεγε τοὺς λόγους αὐτοὺς, ἔπιασε τὸν χλωὸν ἀπὸ τὴν δεξιὰν χεῖρα καὶ τὸν ἀνεσήκωσεν. Ἀμέσως ὁ χλωὸς ἠσθάνθη νὰ εἰσέρχεται εἰς τὰ παράλυτα μέλη του μία νέα ἰσχυρὰ δύναμις. Τὰ πόδια του ἐστερεώθησαν. Οἱ μύες ἀπέκτησαν ἐλαστικότητα καὶ δύναμιν καὶ ὁ χλωὸς ἀνεπήδησεν. Διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν ζωὴν του ἤρχισε νὰ περιπατῆ καὶ μαζί μὲ τοὺς δύο ἀποστόλους εἰσηλθε χαίρων εἰς τὸν ναόν.

Ἐκεῖ ἤρχισε νὰ δοξολογῇ τὸν Θεόν. Περιπατοῦσε δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ καὶ διὰ νὰ δοκιμάσῃ ἴσως τὴν δύναμιν τῶν ποδῶν του, ἐπήδα πολλάκις ἀπὸ τὴν χαρὰν του. Οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην εὐρίσκοντο εἰς τὸ ἱερόν, εἶδον τὸν χωλὸν νὰ περιπατῇ καὶ ἐξεπλάγησαν μεγάλως. Καθὼς δὲ ὁ Πέτρος ἐπροχώρησε μὲ τὸν τέως χωλὸν εἰς τὴν εὐρύχωρον στοάν τοῦ Σολομῶντος, ὄλος ὁ λαὸς ἔσπευσε πρὸς αὐτοὺς ἔκθαμβος. Ἐπεθύμουν νὰ μάθουν, πῶς ὁ ἐκ γενετῆς χωλὸς ἐθεραπεύθη.

— Ἄνδρες Ἰσραηλίται, τοὺς εἶπεν ὁ Πέτρος, τί θαυμάζετε καὶ διατί ἀπορεῖτε μὲ τὸ γεγονός αὐτό; αὐτὸ δὲν εἶναι ἔργον ἰδικόν μας, εἶναι ἔργον τοῦ Ἰησοῦ, τὸν ὁποῖον σεῖς ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου ἠρνήθητε. Ἐνθουμείσθε, ὅτι ὁ Πιλάτος ἠθέλησε νὰ ἀπολύσῃ τὸν Χριστὸν καὶ σεῖς ἐζητήσατε τὸν μὲν Χριστὸν νὰ θανατώσῃ, νὰ ἀπολύσῃ δὲ τὸν Βαραββάν, τὸν ληστήν. Ἴδού, ὅτι ὁ σταυρωθεὶς ἀπὸ σᾶς ἀνεστήθη ἀπὸ τὸν Θεόν. Αὐτὸς μᾶς ἔδωσε τὴν δύναμιν νὰ κάμωμεν σήμερον τέτοια θαύματα. Γνωρίζω ὅμως, ὅτι ἔνεκα ἀγνοίας ἐπράξατε τὸ μέγα ἔγκλημα κατὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ζωῆς. Ὑπάρχει δὲ τώρα τρόπος καὶ καιρὸς νὰ διορθώσῃτε τὸ κακόν, τὸ ὁποῖον εἰς τὸν ἑαυτὸν σας κυρίως ἐκάματε Ὁ μὲν Χριστὸς ἐσταυρώθη καὶ ἀνεστήθη, ὅπως ἦτο γραμμένον εἰς τοὺς προφῆτας. Σεῖς ὅμως πρέπει νὰ μετανοήσετε διὰ τὸ ἔγκλημα σας. Καὶ ὁ Χριστὸς θὰ συγχωρήσῃ τὰς ἁμαρτίας σας καὶ θὰ σᾶς δώσῃ τὴν εὐλογίαν εἰς ὅλας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σας διότι ὁ Θεὸς ὑμῶν πρῶτον Ἰησοῦν ἀπέστειλεν εὐλογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἐπιστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν αὐτῶν.

#### 6. ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

(Πράξ. δ', 1-31)

Ἐνῶ τὰ πλήθη ἦσαν συγκεντρωμένα γύρω ἀπὸ τοὺς δύο ἀποστόλους καὶ ἤκουαν μὲ προσοχὴν τὸ κήρυγμα, αἴφνης ἐπέρρασαν ὀρμητικοὶ διὰ μέσου αὐτῶν καὶ περιεκύκλωσαν τοὺς δύο ἀποστόλους ἱερεῖς, Σαδουκαῖοι καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ναοῦ μαζὶ μὲ στρατιώτας. Αὐτοὶ δὲν ἤθελον μὲ κανένα τρόπον νὰ

γίνεται λόγος περί τοῦ Χριστοῦ καί μάλιστα περί τῆς ἀναστάσεώς του. Ἦνωχλοῦντο καί ἐφοβοῦντο, ὅταν ἔβλεπαν τὸν λαὸν νὰ προσέξη καί νὰ πιστεῦη εἰς τὸ κήρυγμα περί Χριστοῦ. Λοιπὸν, χωρὶς νὰ ἔχουν καμμίαν διαταγὴν, συνέλαβον τοὺς ἀποστόλους καί τοὺς ἐφυλάκισαν. Τὴν ἐπομένην πρωίαν θὰ τοὺς ὠδηγοῦσαν ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου, διὰ νὰ τοὺς δικάσουν, ὅπως ἐδίκασαν τὸν Χριστὸν. Ὁ λαὸς ἐδυσφόρησε διὰ τὴν σύλληψιν. Οἱ ἄνθρωποι ἠσοθάνθησαν, ὅτι οἱ ἀπόστολοι ἐκήρυτταν τὴν ἀλήθειαν. Πάρα πολλοὶ μάλιστα ἐπίστευσαν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὥστε ὁ ἀριθμὸς τῶν πιστῶν ἀνήλθεν εἰς πέντε χιλιάδας.

Κατὰ τὴν ἰδίαν ἑσπέραν εἰδοποιήθησαν ὄλα τὰ μέλη τοῦ συνεδρίου καί τὴν πρωίαν συνήχθη τὸ συνέδριον. Ἀπετελεῖτο ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας καί πρεσβυτέρους καί γραμματεῖς, ἀπὸ τὸν Ἄνναν καί Καϊάφαν, ἀπὸ ὄλους ἐκείνους, ποὺ εἶχον καταδικάσει τὸν Κύριον. Ἐνώπιον λοιπὸν τῶν ἰδίων κριτῶν καί εἰς τὴν ἰδίαν αἴθουσαν ὠδηγήθησαν τώρα οἱ ἀπόστολοι. Καί ἄλλοτε εἰσηλθον εἰς τὰς αὐλὰς τῶν ἀρχιερέων, ἀλλὰ μὲ φόβον καί τρόμον, καί μάλιστα ὁ Πέτρος. Τώρα εἰσηλθον μὲ θάρρος καί δύναμιν, ἔτοιμοι νὰ ἀπολογηθοῦν καί νὰ κηρύξουν τὸν Χριστὸν ἐνώπιον αὐτῶν τούτων τῶν ἀδίκων δικαστῶν.

Ἡ στάσις των ἔκαμεν ἐντύπωσιν εἰς τὸ συνέδριον. Ὁ ἀρχιερεὺς τότε τοὺς ἠρώτησε :

— Μὲ ποίαν δύναμιν καί ἐν ὀνόματι τίνος ἐκάματε τοῦτο τὸ θαῦμα ;

Τότε ὁ Πέτρος, πλήρης Πνεύματος Ἁγίου, εἶπε πρὸς αὐτούς :

— Μάθετε σεῖς καί ὁ λαὸς ὅλος, ὅτι ἡ θαυμαστὴ θεραπεία τοῦ χωλοῦ ἐγένεν ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὁ δὲ Θεὸς ἀνέστησεν ἐκ νεκρῶν. Ὁ Χριστὸς, τὸν ὁποῖον σεῖς καταδικάσατε, αὐτὸς ἵδρυσεν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸς δὲ μόνον ἔχει τὴν δύναμιν νὰ σώσῃ τοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ σύεδροι ἔμειναν κατάπληκτοι, ἰδόντες τὸ θάρρος καί τὴν ρητορείαν τῶν δύο ἀποστόλων. Ἡ ἔκπληξις των δὲ ἐγένετο ἀκόμη μεγαλυτέρα, διότι ἐσκέπτοντο, ὅτι αὐτοὶ ἦσαν ἀγράμματοι ἄνθρωποι, ἀλιεῖς τῆς Τιβεριάδος. Καί κάποιος φόβος,

φαίνεται, κατέλαβε τὰς καρδίας των. Ἐσκέφθησαν, ὅτι ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης ὑπῆρξαν μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, ἤκουσαν καὶ εἶδον καὶ ἐγνώρισαν καλά τὸν Χριστόν. Καὶ ἐπομένως ἦσαν εἰς θέσιν νὰ μαρτυρήσουν πολλὰ μὲν ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ, πολλὰ δὲ ἐναντίον τῶν συνέδρων. Ἦθελαν νὰ διαψεύσουν τὸ θαῦμα. Ἄλλὰ πῶς; Ἐκεῖ, πλησίον τῶν ἀποστόλων, ἴστατο καὶ ὁ εὐγνώμων χωλὸς βεβαιῶνων αὐτό. Εὐρέθησαν εἰς ἀπορίαν καὶ δὲν ἐγνώριζαν τί νὰ πράξουν. Διέταξαν καὶ ἔβγαλαν ἔξω τοὺς ἀποστόλους καὶ ἤρχισαν νὰ συζητοῦν ἀναμεταξύ των λέγοντες: «Τί ποιήσωμεν τοῖς ἀνθρώποις τοῦ ὕψους; Τὸ θαῦμα δὲν δυνάμεθα νὰ τὸ διαψεύσωμεν». Μετὰ πολλὰς συζητήσεις κατέληξαν εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀπειλήσουν τοὺς ἀποστόλους, διὰ νὰ τοὺς ἐξαναγκάσουν νὰ παύσουν τὰ κηρύγματά των περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πράγματι τοὺς ἐκάλεσαν πάλιν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ δικαστηρίου καὶ τοὺς ἀπηγόρευσαν μὲ φοβερὰς ἀπειλὰς νὰ διδάσκουν περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄλλ' ὁ Πέτρος εἶπεν, ὅτι εἶναι ὀρθὸν καὶ δίκαιον νὰ ὑπακούη κάθε ἄνθρωπος εἰς τὸν Θεὸν καὶ ὄχι εἰς τοὺς ἀνθρώπους. «Ἡμεῖς θὰ ὑπακούσωμεν εἰς τὸν Θεόν· καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ κηρύξωμεν ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἶδομεν καὶ ἤκουσαμεν».

Τὴν ὥραν ἐκείνην θὰ τοὺς ἐτιμωροῦσαν ἀσφαλῶς οἱ σύνεδροι, ἀλλ' ἐφοβήθησαν τὸν λαόν. Ἦναγκάσθησαν καὶ τοὺς ἀπέλυσαν ἀπὸ τὸ δικαστήριον, ἀφοῦ καὶ πάλιν τοὺς ἐφοβήσαν πολύ. Χαίροντες οἱ ἀπόστολοι ἐπέστρεψαν πλησίον τῶν πιστῶν καὶ διηγῆθησαν τὰ γενόμενα. Ὅλοι δὲ μαζί ηὐχαρίστησαν τὸν Θεόν καὶ τὸν παρεκάλεσαν νὰ τοὺς δώσῃ δύναμιν, νὰ κηρύττουν παντοῦ καὶ πάντοτε μὲ τὰ ἔργα καὶ μὲ τὰ λόγια χωρὶς δειλίαν καὶ φόβον τὸν Χριστόν. Ἀμέσως, μόλις ἐτελείωσεν ἡ προσευχὴ των, ἦλθεν ἡ ἀπάντησις τοῦ Θεοῦ. Ἐσείσθη ὁ τόπος καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος ἁγίου καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας.



## 7. Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

(Πραξ. β', 42 - 47 και δ', 32 - 37)

Ἄξιοθαύμαστος ἦτο ἡ ζωὴ τῶν πρώτων Χριστιανῶν. Πρῶτην φορὰν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος παρουσιάζοντο ἄνθρωποι νὰ ζοῦν ἔτσι. Εἰλικρινῆς καὶ μεγάλη ἀγάπη ἐπικρατοῦσε μεταξύ αὐτῶν. Ὅλοι ἐθεωροῦσαν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον ὡς ἀδελφούς, χωρὶς νὰ κάμνουν διακρίσεις τάξεως καὶ μορφώσεως. Ὁ πτωχός, ὅπως καὶ ὁ πλούσιος, ὁ μορφωμένος καὶ ὁ ἀμόρφωτος, ἦσαν ἐξ Ἰσου ἀγαπητοὶ ἀδελφοί. Ἠγαπῶντο δὲ περισσότερο ἀπὸ ὅσον ἀγαπῶνται συνήθως οἱ σαρκικοὶ ἀδελφοί. Καὶ τὴν ἀγάπην των ἐξεδήλωνον μὲ ἔργα. Ὅχι μόνον ἀπέφευγον νὰ βλάπτουν καὶ νὰ πειράζουν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, ἀλλ' ἐφρόντιζον νὰ βοηθοῦν ἀλλήλους καὶ μάλιστα τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀδυνάτους. Οἱ πλούσιοι, οἱ κτηματῖαι, οἱ εὐποροὶ διέθετον τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν διὰ τὴν συντήρησιν ὄλων. Τὴν περιουσίαν των δὲν τὴν ἐθεωροῦσαν πλέον ὡς ἰδικὴν των, ἀλλ' ὡς περιουσίαν ὄλων τῶν ἀδελφῶν. Αὐτοὶ ἦσαν μόνον οἱ οἰκονόμοι, οἱ διαχειρισταί, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς ἐνεπιστεύθη τὴν κοινὴν περιουσίαν. Πολλοὶ μάλιστα ἐπώλουν τὰ κτήματά των καὶ τὰ χρήματα ποὺ εἰσέπραττον τὰ παρέδιδον εἰς τοὺς ἀποστόλους, διὰ νὰ χρησιμοποιηθοῦν πρὸς τὸ καλὸν ὄλων.

Τὸ καλὸν παράδειγμα τὸ ἔδωκεν ὁ Ἰωσήφ, ὁ ἐπνομαζόμενος Βαρνάβας. Αὐτὸς ἦτο Λευίτης, κατήγετο ἀπὸ τὴν Κύπρον καὶ διεκρίνετο διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ πίστιν καὶ ἀρετὴν. Εἶχεν ἓνα ἀγρόν· τὸν ἐπώλησε, χωρὶς κανεὶς νὰ τὸν ἐξαναγκάσῃ. Ὅλα τὰ χρήματα, ποὺ εἰσέπραξε, τὰ παρέδωκεν εἰς τοὺς ἀποστόλους. Μετ' ὀλίγον καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἀδελφοὶ ἐμίμησαν τὸν Βαρνάβαν. Ἐπώλουν τὴν ἀκίνητον αὐτῶν περιουσίαν καὶ τὰ χρήματα κατέθετον εἰς τὸ κοινὸν ταμεῖον. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ χρήματα συνετηροῦντο οἱ ἀδελφοί. Συνηθέστατα ἔκαμνον κοινὰς τραπέζας φαγητοῦ, εἰς τὰς ὁποίας συνέτρωγον ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ μαζί μὲ τοὺς ἀποστόλους. Πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς ἐπέστελλοντο πορὰ τῶν ἀδελφῶν εἰς τὰς οἰκίας χρήματά καὶ τροφαί. Τοιοῦτοτρόπως οὐδεὶς ἐνδεὴς ὑπήρχεν ἐν αὐτοῖς... καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά.

Ἄλλὰ μεγαλυτέρα προσπάθεια κατεβάλλετο διὰ τὴν χριστιανικὴν τῶν μórφωσιν. Ἦκουον μὲ μεγάλην προσοχὴν τὰ κηρύγματα τῶν ἀποστόλων. Ἐφρόντιζον νὰ γνωρίζουν ὄλοεν καὶ βαθύτερον τὴν νέαν τῶν θρησκείαν. Αἱ ἰδιαιτέραι συνομιλῖαι τῶν εἶχον ὡς κύριον θέμα τὸν Χριστόν, τὸ ἔργον καὶ τὰ θαύματα τῶν ἀποστόλων. Συνεβούλευον ἀλλήλους διὰ τὴν πνευματικὴν τῶν πρόοδον. Τὸ δὲ σπουδαιότερον, ἐκοινωνοῦσαν καθημερινῶς τὸ σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Κυρίου. Ἐπίστευον, ὅτι ὅπως τὸ σῶμα ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ καθημερινὴν τροφήν, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ ἔχει ἀνάγκην νὰ τρέφεται τακτικῶς μὲ τὴν θείαν Κοινωνίαν. Ἄλλωστε αὐτὸς ὁ Κύριος κατὰ τὴν ἐσπέραν τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου συνέστησεν εἰς τοὺς μαθητὰς νὰ τελοῦν τακτικῶς τὸ ἱερόν τοῦτο μυστήριον. «Τοῦτο ποιεῖτε, εἶπεν, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν».

Τὸν Κύριον τὸν ἐνεθυμοῦντο πάντοτε. Ἐζῶν ἐν τῷ Χριστῷ καὶ ὁ Χριστὸς ἔζη ἐν αὐτοῖς. Προσηύχοντο πρὸς αὐτὸν ὁ καθένας ἰδιαιτέρως καὶ πολλάκις ὅλοι μαζί. Κατ' ἀρχάς, συνειθισμένοι ἀπὸ τὰς Ἰουδαϊκὰς παραδόσεις, συνεκεντρῶνοντο εἰς τὸν ναόν τοῦ Σολομῶντος, διὰ νὰ προσευχηθοῦν καὶ παρακολουθήσουν τὰς Ἰουδαϊκὰς τελετάς. Πολὺ ἐνωρίς ὅμως ἐνόησαν, ὅτι ὁ ναὸς τοῦ Σολομῶντος ἔπαυσε νὰ εἶναι καὶ ναὸς ἰδικὸς τῶν. Αὐτοὶ εἶχον ἰδιαιτέρας προσευχὰς καὶ ἰδικὰς τῶν τελετάς, ὅπως ἦτο τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ ἐπομένως ἔπρεπε νὰ ἔχουν ἰδιαιτέρον ναόν. Κατ' ἀρχὰς ὠρισαν μερικὰς οἰκίας ὡς οἴκους προσευχῆς. Ὡς τοιοῦτος ἐχρησιμοποιήθη καὶ ἡ οἰκία τῆς μητρὸς τοῦ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου. Ἐκεῖ τακτικώτερον συνεκεντρῶνοντο διὰ νὰ προσεύχωνται καὶ νὰ ἀκούουν διδασκαλίας ἐκ μέρους τῶν ἀποστόλων καὶ ἀνακοινώσεις ἐπὶ ἐνδιαφερόντων θρησκευτικῶν θεμάτων καὶ γεγονότων.

Ὅλοι μαζί ἔψαλλον καὶ ὕμνους πρὸς τὸν Θεόν. Εὐθύς ἐξ ἀρχῆς οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ δὲν εἶχον ἰδιαιτέρους ὕμνους. Ἐχρησιμοποιοῦν τοὺς ψαλμοὺς τοῦ Δαβὶδ καὶ τὰς ἄλλας ψῆδὰς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ὀλίγον ἀργότερον ἔψαλλον ψῆδὰς καὶ εὐχὰς τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἐψαλλον ἐπὶ παραδείγματι τὸν ὕμνον τῆς Θεοτόκου: «Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμα μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ Σωτῆρι μου...» ἢ τὴν

εὐχὴν Συμεὼν τοῦ Θεοδόχου: «Νῦν ἀπολύης τὸν δοῦλον Σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ρημὰ Σου ἐν εἰρήνῃ, ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν Σου, ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀνοκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ Σου Ἰσραὴλ» καὶ ἄλλα ἐκλεκτὰ χωρὶα τῆς Καινῆς Διαθήκης. Μετὰ ταῦτα ὁμως συνέθεσαν καὶ ἰδιαιτέρους ὕμνους καὶ ἄσματα χριστιανικοῦ καθαρῶς περιεχομένου.

Τοιουτοτρόπως οἱ πρῶτοι Χριστιανοί, χάρις εἰς τὴν συνεισφοράν τῆς διοικήσεως τῶν ἀποστόλων, ὠργανώθησαν εἰς ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν καὶ προώδευον εἰς τὴν ἀρετὴν. Ἦσαν προσκαρτεροῦντες τῇ διδασχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς. Αὐτὴ δὲ ἡ εὐσεβὴς ζωὴ ἔφερε μεταξύ των μεγάλην ἀγάπην καὶ ἐνότητα, ὥστε τοῦ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία.

#### 8. ΕΝΑ ΘΛΙΒΕΡΟΝ ΓΕΓΟΝΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

(Πράξ. ε', 1-11)

Μεταξὺ τῶν δώδεκα ἀποστόλων εὐρέθη ἕνας, ὁ ὁποῖος ἕνεκα τῶν χρημάτων ἐπώλησε τὸν Κύριον. Μεταξὺ τῶν πρῶτων Χριστιανῶν εὐρέθησαν δύο νὰ κάμουν ὁμοίαν σχεδὸν πράξιν. Αὐτοὶ δὲ ἦσαν ὁ Ἀνανίας καὶ ἡ σύζυγος του Σαπφείρα. Ὅταν αὐτοὶ εἶδον τὸν Βαρνάβαν καὶ τοὺς ἄλλους πλουσίους Χριστιανοὺς νὰ καταθέτουν εἰς τὸ κοινὸν ταμεῖον τὴν τιμὴν τῶν ἀγρῶν τῶν, ἠθέλησαν νὰ τοὺς μιμηθοῦν. Τοῦτο δὲ ὄχι τόσον ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τοὺς ἄλλους ἀδελφούς, ὅσον διότι ἠθελον νὰ ἐπαινεθοῦν ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους. Ἀγαποῦσαν ὁμως πολὺ τὰ χρήματα.

Ἐσκέφθησαν λοιπὸν νὰ εὔρουν ἕνα τρόπον, ὥστε ναὶ μὲν νὰ παρουσιασθοῦν ὡς εὐεργέται τῆς χριστιανικῆς κοινότητος, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ χάσουν ὅλα τὰ χρήματά των. Κατέληξαν εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ πωλήσουν τὸν ἀγρὸν. Νὰ προσφέρουν ὁμως ὀλίγα χρήματα καὶ νὰ βεβαιώσουν, ὅτι τόσον μόνον ἐπώλησαν τὸν ἀγρὸν των. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἐφαίνοντο εἰς τὰ μάτια ὄλων ὡς ἐνάρετοι, θὰ ἐπήγουντο ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους,

θά εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ τρέφονται διαρκῶς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ συγχρόνως θὰ ἠμποροῦσαν νὰ διαχειρίζονται ἰδιαιτέρως τὰ ὑπόλοιπα χρήματά των. Ἡ φιλαργυρία, ἡ φιλοδοξία καὶ ἡ δολιότης κατέλαβον τὴν ψυχὴν των. Τὸ σχέδιον των τὸ ἔθεσαν εἰς ἐνέργειαν.

Τὴν ἐπομένην ἐπώλησαν τὸν ἀγρόν των. Ἐλαβεν ὁ Ἄνανίας μερικὰ χρήματα καὶ τὰ ἔφερεν ἐπιδεικτικῶς εἰς τοὺς ἀποστόλους. Ἐπερίμενε βέβαια νὰ ἀκούσῃ εὐχαριστίας καὶ ἐπαίνους. Οὐτε πρὸς στιγμὴν δὲν τοῦ ἤλθεν ἡ ἰδέα, ὅτι ἠμπορεῖ νὰ ἀποκαλυφθῇ ἡ δολιότης του. Ἄλλ' ὁ Πέτρος, φωτισθεὶς ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, εἶδε καθαρὰ τὴν ἀπάτην καὶ εἶπε μετ' αὐστηρότητα πρὸς τὸν φιλάργυρον καὶ ψεύστην Χριστιανόν.

— Ἄνανία, διατί ἄφηκες τὸν Σατανὰν νὰ παρασύρῃ τὴν καρδίαν σου καὶ νὰ σὲ κάμῃ νὰ ψευσθῆς ἐνώπιον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος; Τὸ κτήμα ἦτο ἰδικόν σου· δὲν σὲ ἠνάγκασε κανεὶς νὰ τὸ πωλήσῃς. Ἄλλὰ καὶ ἀφοῦ τὸ ἐπώλησες, δὲν σὲ ἠνάγκασε κανεὶς νὰ δώσῃς τὰ χρήματα. ἠμποροῦσες νὰ τὰ κρατήσῃς, ἐφ' ὅσον τόσον πολὺ τὰ ἀγαπᾶς. Διατί ἄφησες νὰ καταλάβουν τὴν καρδίαν σου τοιαῦται πονηρίαι; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ Θεῷ.

Ὁ ταλαίπωρος Ἄνανίας, ἀκούσας τοὺς λόγους αὐτοῦς, κατελήφθη ἀπὸ μέγιστον τρόμον καὶ ἔπεσεν ἀμέσως νεκρός. Ἡ θεία δίκη ἐτιμώρησε παραδειγματικῶς τὸν ψεύστην. Ἡ τιμωρία αὐτὴ ἔφερε μέγαν φόβον καὶ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἄλλων. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς νεωτέρους Χριστιανοὺς παρέλαβον τὸ νεκρὸν σῶμα καὶ τὸ ἔφεραν ἔξω ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅπου καὶ τὸ ἔθαψαν.

Ἐπέρασαν τρεῖς ὥρες καὶ ἡ Σαπφείρα, χωρὶς νὰ μάθῃ τίποτε διὰ τὸν φοβερὸν θάνατον τοῦ συζύγου της, ἤλθεν εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν Χριστιανῶν, μετ' αὐτὴν πεποιθῆσιν, ὅτι θὰ ἐπαινοῦσαν καὶ αὐτὴν διὰ τὴν γενναιοδωρίαν της.

— Εἰπέ μου, Σαπφείρα, τῆς λέγει ὁ Πέτρος, ἀντὶ τόσοῦ μόνον ποσοῦ ἐπώλησατε τὸν ἀγρόν σας;

— Μάλιστα, ἀντὶ τόσοῦ, ἀπήντησεν ἐκείνη.

— Διατί συνεφώνησες μετ' αὐτὸν σύζυγόν σου, ἠρώτησε μετ' ἀγανάκτησιν ὁ Πέτρος, νὰ ἐξαπατήσῃς τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ;

ὁ σύζυγός σου ἐτιμωρήθη ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἴδου ἀκούονται τώρα τὰ βήματα τῶν νέων, οἱ ὅποιοι ἐπανερχονται ἀπὸ τὴν ταφὴν τοῦ συζύγου σου. Οἱ ἴδιοι θὰ θάψουν ἀμέσως καὶ τὸ ἰδικόν σου νεκρὸν σῶμα.

Ἀμέσως ἡ πονηρὰ γυνὴ ἔπεσε νεκρὰ τὴν ὥραν ἀκριβῶς, κατὰ τὴν ὁποίαν διήρχοντο τὴν θύραν οἱ θάψαντες τὸν σύζυγον της. Οἱ ἴδιοι παρέλαβον αὐτὴν καὶ τὴν ἔθαψαν πλησίον τοῦ ἀνδρός της. Οἱ Χριστιανοὶ ἐγνώρισαν τότε καλά, ὅτι ὁ Θεὸς κάμνει μὲν μεγάλα θαύματα διὰ τὸ καλὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως τιμωρεῖ αὐστηρὰ τοὺς πονηροὺς καὶ ἀμετανοήτους. Καὶ ὅταν τὸ ὄνομα τοῦ Ἄνανιου καὶ τῆς Σαπφείρας διεγράφησαν ἐπισήμως ἀπὸ τὸν κατάλογον τῆς ἀρτιουστάτου Ἐκκλησίας, ὅλοι ὅσοι ἦσαν τότε παρόντες παρεκάλουν τὸν Θεὸν νὰ τοὺς προφυλάξῃ ἀπὸ τὸ θλιβερὸν κατάντημα, εἰς τὸ ὁποῖον ὀδηγοῦν τὸν ἀνθρώπον αἱ ὑποκριτικαὶ πράξεις. Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

## 9. ΟΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ ΚΑΤΑΔΙΩΚΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

(Πράξ. ε', 12 - 42)

«Εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν καὶ ὑμᾶς διώξουσιν» (Ἰωάν. ιε', 30). Τὰ λόγια αὐτά, τὰ ὁποῖα ὁ Κύριος εἶπεν εἰς τοὺς μαθητὰς κατὰ τὴν νύκτα τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου ἐπραγματοποιήθησαν ἀκριβῶς. Οἱ ἀπόστολοι ὑπέστησαν διωγμούς, διότι ἐκήρυττον τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἔκαμνον θαύματα μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ. Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι οἱ ἀπόστολοι ἔκαμνον πάρα πολλὰ θαύματα. Κάθε ἓνας, ὁ ὁποῖος κατέφευγεν εἰς αὐτοὺς μὲ πίστιν, ἐλάμβανεν ὅ, τι ἐποθοῦσε. Ἀσθενεῖς, παράλυτοι, χωλοὶ, τυφλοὶ, δαιμονιζόμενοι ἐφέροντο πρὸ τῶν ἀποστόλων. Ἐπίστευον δέ, ὅτι καὶ ἡ σκιά ἀκόμη τοῦ διερχομένου Πέτρου ἐάν ἐπιπτεν ἐπάνω των, θὰ ἐθεραπεύοντο ἀμέσως.

Πάντες οἱ κάτοικοι τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔβλεπον τοὺς ἀποστόλους μὲ σεβασμὸν καὶ φόβον. Κανεὶς ἐκ τῶν Ἰουδαίων δὲν ἐτόλμα νὰ τοὺς πλησιάσῃ ἐλευθέρως καὶ νὰ τοὺς ὀμιλήσῃ μὲ θάρρος. Πολλοὶ ὅμως ἐπίστευον εἰς τὸν Χριστόν. Καὶ οὕτω

πλήθη ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν προσετίθεντο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ φήμη τῶν ἀποστόλων ἐξηπλώθη εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ εἰς ὄλοκληρον τὴν Παλαιστίνην. Πλήθη λαοῦ ἤρχοντο τώρα καὶ ἀπὸ τὰς πέριξ πόλεις καὶ ἔφερον τοὺς ἀσθενεῖς τῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους, διὰ νὰ λάβουν τὴν θεραπείαν. Ὅλοι κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας δὲν ὠμιλοῦσαν, παρὰ μόνον περὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τοῦ Χριστοῦ.

Ἄλλ' ἡ κατάστασις αὕτη δὲν ἦτο καθόλου εὐχάριστος διὰ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ δι' ὅλον τὸ συνέδριον. Αὐτοὶ ἐθανάτωσαν τὸν Χριστόν, διὰ νὰ σβύσουν τὸ ὄνομά του ἀπὸ τὴν γῆν. Καὶ τώρα ἔβλεπον, ὅτι ὄλοῦν καὶ περισσότεροι Ἰουδαῖοι ἐπίστευον εἰς αὐτόν. Οἱ αἵτιοι δὲ ὄλης αὐτῆς τῆς κινήσεως ἦσαν οἱ ψαράδες τῆς Γαλιλαίας. Ἠγανάκτησαν ἐναντίον αὐτῶν καὶ ἠθέλησαν νὰ θέσουν τέρμα πλέον εἰς τὸ κήρυγμα καὶ τὰ θαύματά των. Καὶ λοιπὸν τάχα ἕνεκα ζήλου ὑπὲρ τῆς μωσαϊκῆς θρησκείας συνέλαβον τοὺς ἀποστόλους, τοὺς ἔθεσαν εἰς τὴν φυλακὴν καὶ διετάξαν αὐστηρὰν φρούρησιν. Τὴν ἐπομένην θὰ τοὺς ἐδίκαζον καὶ θὰ τοὺς κατεδίκαζον.

Τὴν νύκτα ὅμως παρουσιάσθη ἄγγελος Κυρίου εἰς τοὺς φυλακισμένους ἀποστόλους, ἤνοιξε τὰς πύλας τῆς φυλακῆς, τοὺς ὠδήγησεν ἔξω, χωρὶς κανεῖς ἀπὸ τοὺς φρουροὺς νὰ ἀντιληφθῆ ἵποτε καὶ τοὺς συνέστησε νὰ ἐξακολουθήσουν νὰ κηρύττουν τὸν Χριστόν. Χαίροντες οἱ ἀπόστολοι καὶ δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἤλθον εἰς τὸν ναόν, ἐνῶ ἀκόμη ἦτο ὄρθρος. Ἐκεῖ ἤρχισαν πάλιν νὰ διδάσκουν τὸν λαόν.

Ὅταν ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, συνεκεντρώθησαν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συνεδρίου ὁ ἀρχιερεὺς, οἱ σύεδροι καὶ ὅλη ἡ γερουσία. Ἔστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον στρατιώτας, διὰ νὰ φέρουν τοὺς ἀποστόλους. Ἄλλ' ἡ ἐκπληξίς των ὑπῆρξε μεγάλη, ὅταν ἐπέστρεψαν οἱ στρατιῶται καὶ εἶπον, ὅτι ἡ φυλακὴ ἦτο κλειστή, οἱ φρουροὶ εἰς τὰς θέσεις των, ἀλλ' οἱ ἀπόστολοι ἔλειπον.

Ἐνῶ ὅλοι ἀποροῦσαν καὶ δὲν ἐγνώριζον πῶς νὰ ἐξηγήσουν τὸ γεγονός, εἰσηλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Δικαστηρίου ἓνας Ἰουδαῖος καὶ τοὺς εἶπεν, ὅτι οἱ ἀπόστολοι κηρύττουν τὸν Χριστόν εἰς τὸ ἱερόν. Τότε ὁ στρατηγὸς μὲ πολλοὺς στρατιώτας

έπορεύθη εἰς τὸν ναόν. Εὔρε τοὺς ἀποστόλους καὶ τοὺς εἶπε νὰ παρουσιασθοῦν εἰς τὸ συνέδριον. Δὲν ἐτόλμησε νὰ μεταχειρισθῆ βίαν, διότι ἐφοβεῖτο μήπως λιθοβοληθῆ ἀπὸ τὸν λαόν. Ὅταν δὲ ἐκεῖνοι μὲ θάρρος παρουσιάσθησαν, ὁ ἀρχιερεὺς τοὺς εἶπε :

— Δὲν σὰς διετάξαμεν ἡμεῖς νὰ μὴ κηρύττετε τὸν Χριστόν ; Ἴδού, σεῖς, ἐγεμίσατε τὴν Ἱερουσαλήμ μὲ τὰς διδασκαλίας αὐτὰς καὶ θέλετε νὰ ρίψετε εἰς ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

Καὶ ὁμοῦ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι πρὸ ὀλίγων μηνῶν κάτω ἀπὸ τὸ πραιτώριον ἐφώναζον : «Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν » !

— Ἡμεῖς ὅ,τι εἶδομεν, αὐτὸ καὶ θὰ κηρύττωμεν, εἶπον μὲ ἓνα στόμα οἱ ἀπόστολοι. Ὁ Χριστὸς ἐσταυρώθη ἀπὸ σὰς καὶ ἀνεστήθη ἀπὸ τὸν Θεόν, διὰ νὰ σώσῃ τὸν κόσμον. Ὅσα καὶ ἂν ἀπειλήτε σεῖς, ἡμεῖς δὲν θὰ ἀποκρύψωμεν τὴν ἀλήθειαν, διότι πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις.

Ἐτριξαν τὰ δόντια τῶν ἀπὸ ὀργὴν οἱ σύνοεδροι καὶ ἠθέλησαν ἐκεῖνην τὴν στιγμήν νὰ τοὺς θανατώσουν. Τοὺς ἐστάματησεν ὁμοῦ ἓνας σοφὸς διδάσκαλος καὶ τίμιος ἄνθρωπος, ὁ Γαμαλιήλ. Αὐτὸς, ἀφοῦ διέταξε νὰ ἐξέλθουν οἱ ἀπόστολοι ἀπὸ τὴν αἴθουσαν, εἶπε :

— Σκεφθῆτε καλὰ αὐτὸ, τὸ ὁποῖον μέλλετε νὰ πράξετε. Ἐνθυμηθῆτε, ὅτι πρὶν ἔλθῃ ὁ Ἰησοῦς, παρουσιάσθησαν ἄλλοι ψευδομεσῖαι. Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν ἦσαν ἐκ τοῦ Θεοῦ, αὐτοὶ μὲν κακῶς ἀπέθανον, τὸ δὲ ἔργον τῶν διελύθη καὶ ὅσοι τοὺς ἠκολούθησαν διεσκορπίσθησαν. Ἐὰν τὸ ἔργον τῶν ἀποστόλων εἶναι ἀνθρώπινον, θὰ σβύσῃ μόνον τοῦ ἂν ὁμοῦ εἶναι θεῖον, τίποτε δὲν θὰ κατορθώσετε σεῖς μὲ τοὺς διωγμοὺς σας. Μόνον θὰ γίνετε θεομάχοι. Λοιπὸν, ἀφήσατε ἐλευθέρους τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς.

Ἐπεχώρησαν οἱ σύνοεδροι μὲ μεγάλην δυσφορίαν καὶ ἀγανάκτησιν. Διὰ νὰ ἱκανοποιήσουν κάπως τὴν ὀργὴν τῶν διέταξαν νὰ δαίρουν τοὺς ἀποστόλους. Ἐπειτα δαρμένους τοὺς ἔδιωξαν, ἀφοῦ καὶ πάλιν μὲ φοβερὰς ἀπειλὰς τοὺς διέταξαν νὰ μὴ διδάξουν πλέον περὶ τοῦ Χριστοῦ. Οἱ ἀπόστολοι ἔφυ-

γαν ἀπὸ τὸ συνέδριον χαίροντες, διότι ἐδάρησαν διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ μὲ μεγαλύτερον ζήλον ἐξηκολούθησαν τὰ κηρύγματα τῶν πρὸς τὸν λαόν.

#### 10. Ο ΠΡΩΤΟΜΑΡΤΥΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ

(Πράξ. Ἒ', 1 - η', 3)

Ἐκείνη ἡμερὰ ὁ διωγμὸς τῶν Ἰουδαίων συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ διαδοθῆι ταχύτερον τὸ Εὐαγγέλιον. Οἱ ἀπόστολοι μὲ μεγαλύτερον ζήλον ἐκήρυττον καὶ τὰ πλήθη μὲ μεγαλυτέραν προθυμίαν ἐδέχοντο τὴν νέαν πίστιν. Οἱ πιστοὶ ἤρξανον πάρα πολύ. Ἀλλὰ τότε συνέβη μία παρεξήγησις μεταξὺ αὐτῶν. Οἱ Ἑλληνισταί, δηλαδὴ Ἰουδαῖοι, οἱ ὁποῖοι κατήγοντο ἀπὸ ἑλληνικὰς χώρας καὶ ὠμιλοῦσαν τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, Χριστιανοὶ ὅμως τώρα, ἐνόμισαν, ὅτι εἰς τὴν διανομὴν τῶν βοηθημάτων δὲν ἐλαμβάνοντο πάντοτε ὑπ' ὄψιν αἱ χήραι αὐτῶν. Ἐγόγγυσαν λοιπὸν κάπως ἐναντίον τῶν Ἑβραίων Χριστιανῶν.

Διὰ νὰ σταματήσουν οἱ γόγγυσοί καὶ νὰ γίνεταί τοῦ λοιποῦ καλύτερον ἡ διανομὴ τῶν βοηθημάτων καὶ ἡ ὑπηρεσία τῶν τραπεζῶν, ἐκάλεσαν ἀμέσως οἱ ἀπόστολοι τὸ πλῆθος τῶν πιστῶν καὶ τοὺς εἶπον :

— Ἀδελφοί, δὲν εἶναι ὀρθόν νὰ ἀφήσωμεν ἡμεῖς τὸ κήρυγμα καὶ νὰ ἀναλάβωμεν τὴν διαχείρισιν τῶν βοηθημάτων καὶ τῶν τραπεζῶν. Διὰ τοῦτο καλὸν εἶναι νὰ ἐκλέξετε σεις ἑπτὰ ἐναρέτους ἄνδρας, εἰς τοὺς ὁποίους νὰ ἀναθέσωμεν τὴν ὑπηρεσίαν αὐτήν. Ἡμεῖς δὲ θὰ ἀσχολούμεθα ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν προσευχὴν καὶ τὸ κήρυγμα.

Ἦρεσεν ἡ πρότασις αὐτὴ εἰς τοὺς πιστοὺς. Ἀμέσως ἐξέλεξαν ἑπτὰ ἄνδρας, τὸν Στέφανον, τὸν Φίλιππον, τὸν Πρόχρον, τὸν Νικάνορα, τὸν Τίμωνα, τὸν Παρμενᾶν καὶ τὸν Νικόλαον. Αὐτοὺς ἠλόγησαν οἱ ἀπόστολοι, τοὺς ὠνόμασαν διακόνους, καὶ ἀνέθεσαν εἰς αὐτοὺς νὰ ὑπηρετοῦν τὰς τραπέζας, ἀλλ' ὅταν ἐδίδετο εὐκαιρία, νὰ κηρύττουν καὶ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Μεταξὺ αὐτῶν ἀνώτερος, ὡς πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν μὀρφωσιν, ἦτο ὁ Στέφανος, ἀνὴρ πλήρης πίστεως καὶ Πνεύμα-



τος άγιου. Αύτός με δύναμιν πολλήν έκήρυτε τόν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἔκαμνε τέρατα καί σημεῖα μεγάλα. Προσείλκυεν εἰς τήν χριστιανικήν πίστιν ὄχι μόνον λαϊκούς, ἀλλά καί πολλούς ἱερεῖς.

Κατά τὰς ἡμέρας ἐκείνας, ἔνεκα ἴσως κάποιας ἰουδαϊκῆς ἐορτῆς, πολλοί Ἰσραηλίται εὑρίσκοντο συγκεντρωμένοι εἰς τήν



«Κύριε μή στήσης αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην !»

Ἱερουσαλήμ. Ἐξ αὐτῶν ἔθεωροῦντο περισσότερον μορφωμένοι οἱ προερχόμενοι ἀπὸ τὴν Κυρήνην, τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ τὴν Κιλικίαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἰδίως δὲ οἱ Λιβερτίνοι. Αὐτοὶ ἦσαν Ἰουδαῖοι· εἶχον ὀδηγηθῆ αἰχμάλωτοι εἰς τὴν Ρώμην καὶ ἐκεῖ, ὕστερον ἀπὸ πολλὰ ἔτη δουλείας, ἀπηλευθερώθησαν. Αὐτοὶ λοιπόν, διὰ νὰ ἐπιδειχθοῦν εἰς τοὺς ἄλλους, ἤρχισαν νὰ

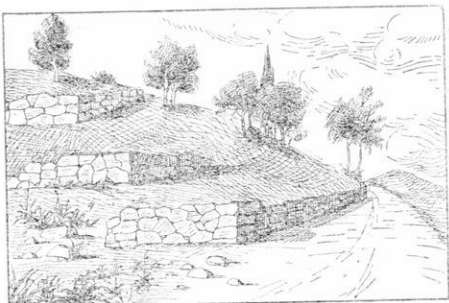
συζητοῦν καὶ νὰ ἀντιλέγουν πρὸς τὸν Στέφανον. Ἐννοεῖται, ὅτι κανεὶς δὲν κατώρθωσε νὰ νικήσῃ τὴν δύναμιν καὶ τὴν σοφίαν τοῦ νεαροῦ διακόνου. Πάντες ἀπεστομῶνοντο.

Τότε οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, γνήσιοι Ἰουδαῖοι, διὰ νὰ ἐκδικηθοῦν, κατέφυγον εἰς τὴν συκοφαντίαν. Ἔβαλαν ἀνθρώπους καὶ διέδωσαν εἰς ὄλην τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅτι ὁ Στέφανος λέγει βλασφημίας κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Μωυσέως. Ἐτάραξαν τὸν λαόν, τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς καὶ ὀρμήσαντες ἤρπασαν ὅλοι μαζί αὐτὸν καὶ τὸν ἔφεραν εἰς τὸ συνέδριον. Ἐνώπιον δὲ τοῦ διαβοήτου αὐτοῦ συνεδρίου ψευδομάρτυρες ἐπανάλαβον, ὅτι ὁ Στέφανος ἐβλασφήμησε τὸν ναὸν καὶ τὸν νόμον καὶ ἐδίδαξεν, ὅτι ὁ Ναζωραῖος θὰ καταλύσῃ τὸν τόπον τοῦτον καὶ τὰς ἐντολάς τοῦ Μωυσέως. Ἀφοῦ ἐτελείωσαν οἱ μάρτυρες τὴν ψευδῆ κατηγορίαν, ἔστρεψαν ὅλοι τὰ βλέμματά των πρὸς τὸν Στέφανον, διὰ νὰ ἀκούσουν τὴν ἀπολογία του καὶ εἶδον τότε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

Ἦρχισε τότε μίαν ὑπέροχον ἀπολογία ὁ Στέφανος. Διηγῆθη τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ἔδειξε φανερά τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ. Ὁμίλησεν ὅμως καὶ διὰ τὴν ἀσπλαχνίαν τοῦ λαοῦ. «Καὶ σεις, λέγει πρὸς τὸ συνέδριον, σκληροτράχηλοι, πάντοτε τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε ὅπως καὶ οἱ πατέρες σας». Ὅταν ἤκουσαν τὰς κατηγορίας αὐτάς οἱ ἄρχοντες ἐξεμάνησαν καὶ ἔτριζον τοὺς ὀδόντας των ἐξ ὀργῆς. Ὁ δὲ Στέφανος, πλήρης Πνεύματος Ἁγίου, ὕψωσε τὰ βλέμματά πρὸς τὸν Οὐρανὸν καὶ ἀνέκραξε μὲ φωνὴν μεγάλην. «Βλέπω τοὺς Οὐρανοὺς ἀνοικτοὺς καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ». Φανερώνοντες τότε ὄλην τὴν μανίαν αὐτῶν οἱ ἄρχοντες, ἔφραξαν τὰ αὐτιά των, διὰ νὰ μὴ ἀκούουν τάχα τοιαύτας βλασφημίας καὶ ὥρμησαν κατὰ τοῦ νεαροῦ μάρτυρος. Τὸν ἔβγαλαν ἀπὸ τὴν αἴθουσαν καὶ διὰ μέσου τῆς πόλεως τὸν ὠδήγησαν ἔξω ἀπὸ τὰ τεῖχη.

Καθ' ὁδὸν οἱ ψευδομάρτυρες, σύμφωνα μὲ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, ἐπροπορεύοντο καὶ ἐφώναζον τὸ ἔγκλημα τοῦ Στεφάνου καὶ τὴν καταδίκην του εἰς θάνατον Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως, πρῶτοι αὐτοὶ ἔρριψαν λίθους κατὰ

τοῦ μάρτυρος καὶ ἔπειτα οἱ ἄρχοντες καὶ ὄλος ὁ λαός. Κά-  
ποιος νεαρός Φαρισαῖος, Σαῦλος ὀνόματι, ἐφύλαττε τὰ ἐνδύ-  
ματα τῶν λιθοβολούντων. Ἐνῶ δὲ οἱ λίθοι ἔπιπτον,  
ὁ Στέφανος προσήχετο  
πρὸς τὸν Κύριον. «Κύ-  
ριε Ἰησοῦ, δέξαι  
τὸ πνεῦμα» ἔλεγε.  
Καὶ μετ' ὀλίγον ἐγονά-  
τισε καὶ προσηχήθη ὑ-  
πὲρ τῶν δημιῶν του.  
«Κύριε, μὴ στήσης  
αὐτοῖς τὴν ἁμαρ-  
τίαν ταύτην». Μὲ  
αὐτὰς τὰς λέξεις τῆς  
συγγνώμης παρέδωσε τὸ  
πνεῦμα του εἰς τὸν Θεόν, ἐνῶ τὸ σῶμα του καταπληγωμέ-  
νον καὶ καταματωμένον ἔπιπτε νεκρὸν εἰς τὴν γῆν. |



Ἡ θέσις, ὅπου ἐλιθοβολήθη ὁ πρώτο-  
μάρτυς Στέφανος.

## 11. Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΔΙΑΔΙΔΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΑΜΑΡΕΙΑΝ

(Πράξ. η', 1-25)

«Ὅταν διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην» (Ματθ. ι', 23). Λίγος καιρὸς εἶχε περάσει ἀπὸ τὴν ἡμέ-  
ραν, ποῦ ἰδρύθη ἡ πρώτη χριστιανικὴ ἐκκλησία καὶ ἤρχισε  
τώρα συνεχῆς καὶ ἄγριος διωγμὸς κατὰ τῶν Χριστιανῶν. Ὁ  
ἅγιος Στέφανος ὑπῆρξε τὸ πρῶτον θύμα τῆς μανίας τῶν Ἰου-  
δαίων. Καὶ ἐνῶ οἱ Χριστιανοὶ μὲ εὐλάβειαν, ἀλλὰ καὶ μὲ πόνον  
ψυχῆς παρέλαβον τὸ σῶμα τοῦ μάρτυρος, τὸ ἐθρήνησαν καὶ τὸ  
ἔθαψαν, οἱ Ἰουδαῖοι, φανατισμένοι καὶ ἐξηρηθισμένοι ἀπὸ τὸ  
πρῶτον χριστιανικὸν αἷμα, ἔκαμον ἀγριώτερον τὸν διωγμὸν.  
Μετοξὺ αὐτῶν διεκρίνετο διὰ τὴν ἀγριότητά του ὁ Σαῦλος.

Αὐτὸς κατήγετο ἀπὸ τὴν φυλὴν Βενιαμίν. Ἐγεννήθη εἰς  
τὴν Ταρσὸν τῆς Κιλικίας, πόλιν ἐπίσημον καὶ μεγάλην. Ἐκεῖ  
δὲ ἐγνώρισεν κάπως τὴν ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν καὶ ποίησιν.  
Εἰς δὲ τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐδιδάχθη μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν τὸν  
νόμον καὶ ὄλην τὴν Ἰουδαϊκὴν θρησκείαν ἀπὸ τὸν σοφὸν διδά-

σκαλον Γαμαλιήλ. Θρησκευτικῶς ἀνήκεν εἰς τὴν αὐστηρὰν τάξιν τῶν Φαρισαίων, πολιτικῶς δὲ ἦτο Ρωμαῖος ὑπήκοος. Τοιοῦτοτρόπως συνεδύαζε τὴν Ἰουδαϊκὴν καταγωγὴν, τὴν ἑλληνικὴν μόρφωσιν καὶ τὴν ρωμαϊκὴν ὑπηκοότητα. Ἦτο φανατικὸς διὰ τὰς Ἰουδαϊκὰς παραδόσεις καὶ ἐμισοῦσε τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, διότι τὴν ἔθεωροῦσε ψευδῆ καὶ ἀντίθετον πρὸς τὴν Ἰσραηλιτικὴν θρησκείαν. Ἐνόμιζε δέ, ὅτι εἶχε καθῆκον νὰ καταδιώκῃ καὶ νὰ ἐξοντώνῃ τοὺς Χριστιανούς. Κατὰ τὸν λιθοβολισμὸν τοῦ Στεφάνου ἐφύλαττε τὰ ἐνδύματα τῶν φονέων καὶ ἐνεθάρρυνεν αὐτοὺς εἰς τὸ φοβερὸν ἔργον των. Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐλυμαίνετο τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ.

Εἰσήρχετο εἰς τὰς οἰκίας τῶν Χριστιανῶν μὲ στρατιώτας, συνελάμβανεν ἄνδρας, γυναῖκας καὶ παιδία καὶ τοὺς ἔρριπτεν εἰς τὰς φυλακὰς. Τὸ ὄνομά του εἶχε κατανήσει φόβος καὶ τρόμος διὰ τοὺς Χριστιανούς. Οἱ περισσότεροι τότε ἐκ τῶν πιστῶν, διὰ νὰ ἀποφύγουν τὸν σκληρὸν διωγμὸν, διεσκορπίσθησαν εἰς τὰς διαφόρους πόλεις τῆς Παλαιστίνης. Ἄλλωστε καὶ ὁ Κύριος αὐτὸ εἶχε συμβουλεύσει. Ὅταν τοὺς καταδιώκουν εἰς μίαν πόλιν, νὰ φεύγουν πρὸς τὴν ἄλλην. Εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἔμειναν μόνον οἱ ἀπόστολοι καὶ ὀλίγοι Χριστιανοί.

Μεταξὺ ἐκείνων, ποὺ ἀνεχώρησαν, ἦτο καὶ ἓνας ἀπὸ τοὺς διακόνους, ὁ Φίλιππος, ἀντάξιος συνάδελφος τοῦ πρωτομάρτυρος Στεφάνου. Αὐτὸς ἦλθεν εἰς τὴν Σαμαρείαν καὶ ἐκεῖ ἤρχισε νὰ διδάσκῃ τὸ Εὐαγγέλιον. Με τόσῃν δὲ δύναμιν καὶ χάριν ἀνέπτυσσε τὰς χριστιανικὰς ἀληθείας, ὥστε οἱ Σαμαρεῖται προθύμως καὶ μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον τὸν ἤκουον. Ὅταν δὲ εἶδον ὅτι ὁ νέος κηρὺξ ἔκαμνε πολλὰ καὶ μεγάλα θαύματα, ἐθεράπευεν ἀσθενεῖς, χωλοὺς, παραλύτους, ἐξεδίωκε δαιμόνια, ἐπίστευσαν καὶ ἐβαπτίσθησαν ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ ἐγένετο  
 χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

Μεταξὺ ἐκείνων, ποὺ ἐβαπτίσθησαν, ἦτο καὶ ἓνας μάγος, ὀνομαζόμενος Σίμων. Αὐτὸς μὲ τὰς μαγείας καὶ ἀγυρτείας του εἶχε προκαλέσει τὸν θαυμασμὸν τῶν Σαμαρειτῶν καὶ τοὺς εἶχε πείσει νὰ τὸν θεωροῦν ὡς εἶδος Θεοῦ. Ἄλλ' ὅταν εἶδε τὰ πραγματικὰ θαύματα καὶ τὴν δύναμιν τοῦ Φιλίππου, ἔκρουσεν ὄλην αὐτοῦ τὴν ματαιοφροσύνην καὶ ἐβαπτίσθη.

Ἐν τῷ μεταξύ οἱ ἀπόστολοι ἐπληροφόρηθησαν, ὅτι οἱ Σαμαρεῖται ἔγιναν Χριστιανοί. Κατ' ἀρχάς τοὺς ἐξέπληξε τὸ γεγονός αὐτό, διότι ἐπίστευον, ὅτι ὁ χριστιανισμὸς ἔπρεπε νὰ κηρυχθῆ μόνον εἰς τοὺς Ἰσραηλίτας. Ἀλλ' ὅταν ἐνεθυμήθησαν ὅτι ὁ Χριστὸς τοὺς εἶπε νὰ κηρύξουν ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ (Πράξ. Α', 8) ἐχάρησαν μεγάλην χαράν. Καὶ τότε ἔστειλαν τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην, διὰ νὰ ἐνισχύσουν τοὺς νεοφωτιστοὺς Χριστιανοὺς καὶ νὰ μεταδώσουν εἰς αὐτοὺς Πνεῦμα Ἅγιον. Οἱ δύο ἀπόστολοι ἦλθον, ἔθετον εἰς αὐτοὺς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ἔδιδον τὰ χαρίσματα καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Ὁ Σίμων ὁ μάγος ἐσκέφθη, ὅτι ἔπρεπε καὶ αὐτὸς νὰ ἀποκτήσῃ τὴν δύναμιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διὰ νὰ τὴν χρησιμοποίησῃ ὅπως θὰ τὸν συνέφερε. Προσῆλθε λοιπὸν εἰς τοὺς ἀποστόλους, τοὺς προσέφερεν ἄφθονα χρήματα καὶ τοὺς εἶπε:

— Δώστε καὶ εἰς ἐμένα τὴν ἐξουσίαν αὐτήν.

Ὁργισθῆ ὁ Πέτρος ἀπὸ τὰς πονηρὰς αὐτὰς σκέψεις καὶ προτάσεις τοῦ Σίμωνος, τὸν κατηράσθη καὶ τοῦ εἶπε:

— Τὸ ἀργύριόν σου σύν σοι εἶη εἰς ἀπώλειαν, διότι ἐνόμισες, ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἀποκτήσῃς μὲ χρήματα τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ.

Ἀπὸ τότε δὲ ἡ Ἐκκλησία καταδικάζει αὐστηρῶς τὴν πώλησιν τῶν δωρεῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ μάλιστα τὴν πώλησιν τῆς ἱερωσύνης. Ὀνομάζει δὲ τὴν πράξιν αὐτὴν σιμωνίαν.

Ἀφοῦ ἔμειναν μερικὰς ἡμέρας ἐκεῖ οἱ ἀπόστολοι καὶ ἐστήριξαν τοὺς πιστοὺς, περιώδευσαν ἔπειτα εἰς ἄλλας κωμοπόλεις τῆς Σαμαρείας καὶ ἐκήρυξαν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ὑστερον ἐπανῆλθον εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ δοξάζοντες τὸν Θεὸν δι' ὅλα αὐτὰ τὰ γεγονότα.

12/ ΕΝΑΣ ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΘΝΙΚΟΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ

(Πράξ. η', 26 - 40)

Ὅχι μόνον οἱ Σαμαρεῖται, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐθνικοὶ ἔπρεπε νὰ γίνουν Χριστιανοί. Ὁ Χριστὸς ἦλθε νὰ σώσῃ ὅλον τὸν κόσμον

καί μάλιστα εκείνους πού εἶχον τήν καλήν διάθεσιν νά γνωρίσουν τήν ἀλήθειαν καί νά σωθοῦν. Καλήν πράγματι διάθεσιν καί καλήν καρδίαν εἶχεν ἕνας ἐπίσημος ἐθνικός, ἄρχων τῆς Αἰθιοπίας. Ὁ Αἰθίοψ αὐτός ἦτο γενικός διαχειριστής τοῦ θησαυροῦ τῆς Κανδάκης, δηλαδή τῆς βασιλείας τῆς Αἰθιοπίας. Ἦτο ὡσάν ὑπουργός τῶν οἰκονομικῶν. Φαίνεται δέ, ὅτι εἶχε γνωρίσει τήν Ἰουδαϊκὴν θρησκείαν, ἐπίστευσεν εἰς αὐτήν καί πολλάκις ἤρχετο εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ νά προσκυνήσῃ τὸν Θεὸν τοῦ Ἰσραήλ.

Κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτάς ἐπέστρεφεν ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ εἰς τὴν πατρίδα του. Καθ' ὁδόν, διὰ νά μὴ χάνῃ τὸν καιρὸν του, ἐμελετοῦσε τὴν Παλαιὰν Διαθήκην. Ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν τοῦ ἔκαμνεν ὁ προφήτης Ἡσαΐας καί μάλιστα τὸ χωρίον ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον προλέγει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ. Κατὰ τὴν συνήθειαν, πού ἐπεκράτει καί ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Ἄνατολὴν, ἐδιόβαζε μεγαλοφώνως τὸ ἱερὸν κείμενον, διὰ νά τὸ ἐννοῇ καλύτερον.

Ἐνῶ δὲ ἡ πολυτελής ἄμαξά του ἐκυλοῦσεν ἡσυχά, αὐτὸς ἐδιόβαζεν: «Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτόν, ἀφῶνος οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ...» Καὶ ἐρωτοῦσε τὸν ἑαυτὸν του, «τί τάχα θέλει νά σημάνη ὁ προφήτης μὲ τὰ λόγια αὐτά;» Αἴφνης ἤκουσε πλησίον του φωνὴν νά τοῦ λέγῃ: «Γινώσκεις ἅ ἀναγινώσκεις;» Ἐστράφη καὶ εἶδεν ἕνα ἄνδρα νά ἀκολουθεῖ ἀπὸ πλησίον τὴν ἄμαξαν. Αὐτὸς ὁ ἀνὴρ ἦτο ὁ Φίλιππος ὁ διάκονος. Ἀλλὰ πῶς εὐρέθη ἐκεῖ;

Ὁ Φίλιππος προηγουμένως ἦτο εἰς τὴν Σαμάρειαν. Τὸ Πνεῦμα ὁμῶς τοῦ Θεοῦ τοῦ εἶπεν: «Ἄφησε τὴν Σαμάρειαν καὶ βάδιζε πρὸς τὸν δρόμον, πού ὀδηγεῖ ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ εἰς τὴν Γάζαν. Θὰ ἰδῆς τὸν δρόμον ἔρημον· σὺ ὁμῶς θὰ προχωρήσῃς». Ὁ Φίλιππος ὑπήκουσεν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπορεύετο ἐπὶ ὥραν πολλὴν εἰς τὴν ἔρημον αὐτὴν ὁδόν. Αἴφνης συνήντησε μίαν ἄμαξαν, ἡ ὁποία ἐπροχώρει εἰς τὴν ἰδίαν διεύθυνσιν. «Πλησίασε τὴν ἄμαξαν», τοῦ εἶπε πάλιν τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Καὶ τότε ὁ Φίλιππος ἐπλησίασε καὶ ἤκουσε τὸν Αἰ-

θίοπα ὑπουργὸν νὰ διαβάξῃ. Ἠὐχαριστήθη πολὺ καὶ μεθάρρος τὸν ἠρώτησε :

— Γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις ;

Ὁ Αἰθίοψ ὑπουργός, χαίρων διότι εὗρηκεν ἄνθρωπον νὰ συζητήσῃ δι' ἓνα τόσοσὸν σοβαρὸν ζήτημα, ἀπήντησε μεθ' ὅλην τὴν εἰλικρίνειαν :

— Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ γνωρίζω τὸ νόημα τῶν λόγων αὐτῶν, ἐὰν δὲν εὗρεθῇ ἄνθρωπος νὰ με καθοδηγήσῃ ;

Παρεκάλεσε τὸν Φίλιππον νὰ ἀναβῇ εἰς τὴν ἄμαξαν. Τότε τὸν ἠρώτησε πάλιν :

— Σὲ παρακαλῶ πολὺ, εἰπέ μου διὰ ποῖον ὀμιλεῖ ὁ προφήτης εἰς τὸ χωρίον αὐτό ; Περὶ τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ ἢ περὶ κανενὸς ἄλλου ;

Ἐλαβεν ἀφορμὴν ὁ Φίλιππος ἀπὸ τὴν ἐρώτησιν αὐτὴν καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδαξε πρὸς αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν. Καὶ ἐνῶ ἡ ἄμαξα ἐπροχωροῦσε, ὁ Φίλιππος ἀνέπτυσσεν ὅλα τὰ περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁμίλησε περὶ τῆς γεννήσεως, περὶ τῆς διδασκαλίας, περὶ τῶν θαυμάτων. Περιέγραψε τὸ πάθος, τὴν ἀνάστασιν καὶ τὴν ἀνάληψιν. Καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ ἀπεδείκνυε διὰ τῶν προφητειῶν. Καὶ ἐνῶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐδυνάμωνεν αὐτὸν νὰ διδάσκῃ τὴν ἀλήθειαν, τὸ ἴδιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐφώτιζε τὸν Αἰθίοπα νὰ δέχεται αὐτὴν.

— Ὁ Χριστός, ἔλεγεν ὁ Φίλιππος, ὅλα αὐτὰ τὰ ἔκαμε, διὰ νὰ σώσῃ τὸν ἄνθρωπον. Ὄταν δὲ ἀνεστήθῃ, εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς : « Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ».

— Ἴδου νερὸ ἐνώπιόν μας, εἶπεν ὁ Αἰθίοψ ὑπουργός, δεικνύων μίαν πηγὴν πλησίον τῆς ὁδοῦ. Τί με ἐμποδίζει νὰ βαπτισθῶ τώρα ;

— Ἐὰν πιστεύῃς μεθ' ὅλην σου τὴν καρδίαν εἰς τὸν Ἰησοῦν, δύνασαι νὰ βαπτισθῇς, ἀπήντησεν ὁ Φίλιππος.

— Πιστεύω, εἶπεν ἐκεῖνος, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

Καὶ τότε εἰς τὸ ἐρημικὸν ἐκεῖνο μέρος ἔγινε τὸ ἅγιον βάπτισμα. Ὁ Αἰθίοψ ἄρχων ἐβαπτίσθη εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς

καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἔγινεν αὐτὸς ὁ πρῶτος Χριστιανὸς ἀπὸ τὴν χώραν ἐκεῖνην. Μετὰ τὸ βάπτισμα, τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου ἤρπασε τὸν Φίλιππον καὶ τὸν μετέφερεν ἀμέσως εἰς κάποιαν ἄλλην μεγάλην παράλιον πόλιν, τὴν Ἔζωτον. Ἐκεῖ δὲ καὶ εἰς τὰ περὶχωρα τῆς πόλεως αὐτῆς ἐκήρυττε μὲ περισσότερον ζῆλον τὴν ἀλήθειαν τοῦ Κυρίου. Ὁ Αἰθίοψ Χριστιανός, ὅταν ἐξηφανίσθη μυστηριωδῶς ὁ Φίλιππος, ἀνέβηκε εἰς τὴν ἄμαξάν του καὶ ἐξηκολούθησε μὲ χαρὰν μεγάλην τὸ ταξιδίον του πρὸς τὴν μακρυνὴν χώραν του. Ἐκεῖ δε, καθὼς διηγοῦνται οἱ ἱστορικοὶ τῆς Ἐκκλησίας μας, ἐκήρυξεν εἰς τοὺς συμπολίτας του τὸν Χριστὸν καὶ ἵδρυσεν τὴν πρώτην Ἐκκλησίαν.

### 13. Ο ΔΙΩΚΤΗΣ ΣΑΟΥΛ ΓΙΝΕΤΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Πράξ. θ', 1-30 καὶ κς', 12-18)

Ἐνῶ ὁ Φίλιππος κατέβαλλε τόσας προσπάθειάς διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου, ἓνας ἄλλος ζηλωτής, ὄχι τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ τῶν Ἰουδαϊκῶν παραδόσεων, κατέβαλλε μεγίστας προσπάθειάς νὰ καταπνίξῃ τὸν Χριστιανισμόν. Αὐτὸς ἦτο ὁ Σαοὺλ ἢ Σαῦλος. Ὁ ζῆλος του ὑπὲρ τῶν πατρικῶν του παραδόσεων εἶχε μεταβληθῆ εἰς φανατισμὸν καὶ ὁ φανατισμὸς τὸν ἔκαμε νὰ μισήσῃ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν. Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ κατεδίωκε τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ. Ἀφοῦ ἐφυλάκισεν, ἐβασάνισε καὶ διεσκόρπισε τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Ἱερουσαλήμ, ἐζήτησε καὶ ἔλαβε ἀπὸ τοὺς ἀρχιερεῖς συστατικὰς ἐπιστολάς πρὸς τὰς συναγωγὰς τῆς Δαμασκοῦ, διὰ νὰ τὸν διευκολύνουν εἰς τὸν διωγμὸν τῶν Χριστιανῶν πού ἦσαν ἐκεῖ.

Εἶχε πληροφορηθῆ, ὅτι εἰς τὴν μεγάλην καὶ ἀρχαιοτάτην αὐτὴν πόλιν, πάρα πολλοὶ Ἰουδαῖοι εἶχον πιστεύσει εἰς τὸν Χριστὸν. Εἶχε τὴν ἀπόφασιν νὰ τοὺς εὔρῃ, νὰ τοὺς συλλάβῃ ὄλους, ἀνδρας καὶ γυναῖκας, καὶ νὰ τοὺς φέρῃ δεμένους εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ δικασθοῦν ἀπὸ τὸ συνέδριον. Ὅπως δὲ οἱ Ῥωμαῖοι κατακτηταί, ὅταν ἐπέστρεφον εἰς τὴν Ῥώμην, ἔκαμναν θριαμβευτικὴν εἴσοδον καὶ ἐδείκνυαν τὸ πλῆθος τῶν αἰχμαλώτων, ἔτσι καὶ ὁ Σαῦλος, ἤθελε νὰ ἐπιδείξῃ εἰς τὴν



Ἱερουσαλήμ τὸν θρίαμβόν του ἐναντίον τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐν τῷ μεταξύ, οἱ Χριστιανοὶ τῆς Δαμασκοῦ ἐπληροφορήθησαν ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς τῆς Ἱερουσαλήμ τὰ σχέδια τοῦ τρομεροῦ διώκτου. Εἶχον δὲ μάθει προηγουμένως ὅσα κακὰ ἐποίησε κατὰ τῶν ἀδελφῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. Ἐλυπήθησαν μὲν διὰ τὸν πλησιάζοντα διωγμὸν, δὲν ἔχασαν ὅμως τὸ θάρρος τῶν τὸν ἐπερίμεναν ἡσυχοὶ μὲ πίστιν εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὁ Θεὸς τοὺς ἔσωσε.

Ὁ Σαῦλος, μὲ τὰς συστατικὰς ἐπιστολάς εἰς τὴν τσέπην του, συνοδευόμενος ἀπὸ πολλοὺς στρατιώτας, ἐβάδιζε κατὰ τῆς Δαμασκοῦ. Καθ' ὁδὸν κατέστρωνε σχέδια. Ὅταν ἔφθασε, καθὼς ἀρχαία παράδοσις ἀναφέρει, δέκα περίπου χιλιόμετρα πλησίον τῆς Δαμασκοῦ, συνέβη ἕνα παράδοξον γεγονός. Ἐνα ὀλόλαμπρον φῶς, λαμπρότερον ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, κατήλθεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τὴν μεσημβρίαν καὶ ἤστραψε γύρω ἀπὸ τὸν Σαοὺλ καὶ τὴν συνοδείαν του. Ὅλοι κατετρόμαξαν καὶ ἔπεσαν κάτω εἰς τὴν γῆν. Τότε ἠκούσθη μία αὐστηρὰ φωνὴ νὰ λέγῃ εἰς τὴν ἑβραϊκὴν γλῶσσαν:

— Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί μὲ διώκεις; Εἶναι σκληρὸν διὰ σὲ νὰ λακτιζῆς πρὸς τὰ καρφία.

Τρομαγμένος περισσότερον τώρα ὁ Σαοὺλ ἀπὸ τὴν φωνὴν διότι ἐνόησεν, ὅτι τοῦ ὠμίλουσε ὁ Θεός, μόλις κατῶρθωσε νὰ ἐρωτήσῃ:

— Κύριε, ποῖος εἶσαι;

— Ἐγὼ εἶμαι, ἀπήντησε ἡ φωνή, ὁ Ἰησοῦς, τὸν ὁποῖον σὺ διώκεις. Ἄλλὰ μὴ φοβεῖσαι. Γνωρίζω τὴν καλὴν σου πρόθεσιν. Σήκω στάσου εἰς τὰ πόδια σου. Ἐγὼ σὲ προορίζω νὰ γίνῃς ἀπόστολός μου. Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς καὶ παρουσιάσθην εἰς σέ. Λοιπὸν ἀπὸ τὴν στιγμήν αὐτὴν θὰ κηρύττης αὐτά, τὰ ὅποια εἶδες καὶ ὅσα εἰς τὸ μέλλον ἐγὼ θὰ σοῦ φανερώσω. Διότι ἐγὼ ἐξέλεξα σὲ ἀπὸ τὸν λαὸν Ἰσραὴλ καὶ τὰ Ἔθνη ὡς ἀπόστολον τῶν Ἐθνῶν. Ἐγὼ σὲ ἀποστέλλω ἀνομιξαὶ ὀφθαλμοῦς αὐτῶν καὶ νὰ ἐπιστρέψῃς αὐτοὺς ἀπὸ τὸ σκότος τῆς ἀμαρτίας εἰς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας. Πήγαινε ὅμως πρῶτον εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐκεῖ θὰ μάθῃς τί πρέπει νὰ κάμῃς.

Οἱ ἄνδρες, ποὺ συνώδευον τὸν Σαοὺλ, ἔμειναν κατάπληκτοι. Ἦκουαν τοὺς λόγους, ἀλλὰ δὲν τοὺς ἐννοοῦσαν, διότι ἔλεγοντο εἰς τὴν ἑβραϊκὴν γλῶσσαν, οὔτε δὲ καὶ ἔβλεπον αὐτόν, ποὺ ὠμιλοῦσε. Ἄλλὰ καὶ ὁ Σαοὺλ δὲν ἔβλεπεν ὄχι μόνον τὸν ὀμιλοῦντα Θεόν, ἀλλ' οὔτε καὶ τοὺς γύρω του στρατιώτας. Ἀπὸ τὸ ἐκτυφλωτικὸν ἐκεῖνο φῶς ἔχασε τὴν ὄρασίν του. Συντετριμμένος καὶ μετανοημένος, μὲ φόβον καὶ ἀνησυχίαν εἰς τὴν καρδίαν, ὀδηγούμενος ἀπὸ τοὺς στρατιώτας, εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν.

Τρεῖς ἡμέρας ἔμεινε μόνος εἰς μίαν οἰκίαν, ἐντελῶς τυφλός, χωρὶς νὰ φάγη καὶ χωρὶς νὰ πῆ τίποτε. Εἰς ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα ἐσκέπτετο τοὺς διωγμούς, τοὺς ὁποίους ἔκαμε κατὰ τῶν Χριστιανῶν καὶ τὴν συμπεριφορὰν, τὴν ὁποίαν ἔδειξε πρὸς τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Μετανοοῦσε τώρα πικρά, προσήχθετο συνεχῶς καὶ ἐζητοῦσε συγχώρησιν ἀπὸ τὸν Θεόν.

Τὴν τρίτην ἡμέραν παρουσιάσθη ὁ Θεὸς εἰς ἓνα εὐσεβῆ Χριστιανὸν τῆς Δαμασκοῦ, τὸν Ἀνανίαν, καὶ τοῦ εἶπε:

— Ἀνανία, πῆγαινε εἰς τὴν ὁδόν, ἣ ὁποία λέγεται Εὐθεῖα, ἔμπα εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰούδα καὶ θὰ εὑρῆς τὸν Σαῦλον. Αὐτὴν τὴν στιγμήν προσεύχεται καὶ βλέπει εἰς ἓνα ὄραμα σέ, νὰ προσέρχεσαι πρὸς αὐτόν καὶ νὰ θέτῃς εἰς αὐτόν τὰς χεῖρας.

— Κύριε, ἀπήντησεν ὁ Ἀνανίας, αὐτὸς εἶναι τρομερὸς διώκτης τῶν ἀδελφῶν μου.

— Ἦτο, δὲν εἶναι τώρα, εἶπεν ὁ Θεός. Τώρα σ κ ε ὀ ς ἐ κ λ ο γ ῆ ς μ ο υ ἐ σ τ ῖ ν. Θὰ κηρύξῃ τὸ θέλημά μου εἰς ὅλον τὸν κόσμον, πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ πρὸς τοὺς ἔθνικους καὶ ἐνώπιον ἀκόμη βασιλέων. Πῆγαινε λοιπὸν πρὸς αὐτόν.

Ἐπήκουσεν ὁ Ἀνανίας, προσῆλθε πρὸς τὸν Σαῦλον καὶ τοῦ εἶπεν:

— Ἀδελφέ μου Σαοὺλ, μὲ ἔστειλεν ὁ Ἰησοῦς, διὰ νὰ ἀναβλέψῃς καὶ νὰ λάβῃς Πνεῦμα Ἅγιον. Καὶ νὰ, καθὼς ἔθεσεν εἰς αὐτόν τὰς χεῖρας, ἔπεσαν εἶδος τι λέπια ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ Σαοὺλ καὶ ἀμέσως ἀνέβλεψεν. Ἐδιδάχθη τότε ἀπὸ τὸν Ἀνανίαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου, ἐπίστευσε μὲ ὄλην τὴν ψυχὴν καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ διώκτης ἔγινε

Χριστιανός απόστολος. Ἡ ἐπιστροφή αὐτῆ τοῦ Σαύλου ἐγένετο γύρω εἰς τὸ 37 μ. Χ.

✓ 14. Ο ΝΕΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΗΡΥΤΤΕΙ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΝ  
(Πράξ. θ', 19 - 30. Γαλάτ. α', 13 - 21)

Ἀπὸ τὴν στιγμήν ποῦ ἐβαπτίσθη ὁ Σαῦλος, ἔγινεν ἄλλος ἄνθρωπος. Ὁ νοῦς του ἐφωτίσθη· αἱ πεποιθήσεις του μετεβλήθησαν. Ἐλάτρευε τώρα ἐκ βάθους ψυχῆς τὸν Χριστόν. Ἀγαποῦσε καὶ ἐσέβετο τοὺς Χριστιανούς, τοὺς ὁποίους ἐθεωροῦσε τώρα πραγματικούς ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ. Ἐπιζητοῦσε τὴν συναναστροφήν των. Συνωμιλοῦσε μὲ αὐτοὺς περὶ τοῦ Σωτῆρος. Ὅσον περισσότερον ἐσχετίζετο μαζί των, τόσο θερμότερον τοὺς ἀγαποῦσε καὶ τόσο καλύτερον ἐγνώριζε τὸν Κύριον. Ἀφοῦ δὲ ἔμεινεν ὀλίγον χρόνον εἰς τὴν Δαμασκόν, ἔφυγε διὰ τὴν Ἀραβίαν.

Ἐκεῖ ἤρχισε τὸ ἀποστολικόν του ἔργον. Ἐπὶ τρία ὀλόκληρα ἔτη ἐκήρυττε τὸν Χριστόν καὶ ἵδρυν Ἐκκλησίας. Ἄλλ' ἐκεῖ ἐξήρχετο πολλάκις εἰς τὴν ἔρημον, ἐμελετοῦσε βαθύτερον τὸν Χριστιανισμόν καὶ ἐλάμβανεν ἀποκαλύψεις παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ὅσα εἶχον διδαχθῆ οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ἐδίδαχθη ὁ Σαῦλος τώρα δι' ἀποκαλύψεως. Πιθανώτατα τότε ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, εἶδε τὸν Παράδεισον καὶ ἤκουσε παρὰ τοῦ Κυρίου ἄρρητα ῥήματα (Β' Κορινθίους, ιβ' 2 - 4).

Κατηρητισμένος πλέον εἰς τὴν γνώσιν καὶ ἀρετὴν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Δαμασκόν. Οἱ Χριστιανοὶ ἐχάρησαν, ὅταν τὸν εἶδον. Οἱ Ἰουδαῖοι ὅμως ἐλυπήθησαν. Αὐτοὶ ἐγνώριζαν, ὅτι ὁ Σαῦλος ἦτο διώκτης τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐπερίμεναν νὰ συνεχίσῃ καὶ ἐκεῖ τὸν διωγμόν. Ἄλλ' ἡ ἔκπληξις των ὑπῆρξε μεγάλη, ὅταν ἤκουσαν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν των νὰ κηρύσσει τὸν Χριστόν. Καὶ ἡ ἔκπληξις των μετεβλήθη εἰς ἀγρίαν ὀργήν, ὅταν εἶδον ὅτι προσπαθοῦσε νὰ κάμῃ καὶ αὐτοὺς Χριστιανούς. Ματαίως συνεζήτουν μὲ πείσμα καὶ ἀντέλεγον πρὸς αὐτόν. Μὲ ἀκατανίκητον δύναμιν ἐκεῖνος τοὺς ἀπεστόμωνεν. Ἀπεδείκνυεν εἰς αὐτοὺς διὰ τῶν Γραφῶν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶνε ὁ ἀναμενόμενος Μεσσίας. Ἐπὶ ἑβδομάδας ἀρκετάς μὲ τὸ

κήρυγμά του άλλους μὲν προσεῖλκυεν, ἄλλους δὲ ἐξηρέθιζε.

Οἱ φανατισμένοι Ἰουδαῖοι, ἴσως κατὰ συμβουλήν τῶν ἀρχόντων τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀπεφάσισαν νὰ θανατώσουν αὐτόν. Συνενοήθησαν λοιπὸν μὲ τὸν Ἀρέθαν, τὸν διοικητὴν τῆς πόλεως, καὶ ἐφρουροῦσαν τὰς πύλας, διὰ νὰ τὸν συλλάβουν, ἐὰν ἐπεχείρει νὰ φύγῃ. Εὐτυχῶς τὰ ἐγκληματικά τῶν σχέδια τὰ ἔμαθον οἱ Χριστιανοὶ καὶ ἀπέκρυψαν τὸν Σαοὺλ ἀπὸ αὐτούς. Μίαν δὲ νύκτα ὠδήγησαν τὸν ἀπόστολον εἰς τὴν οἰκίαν ἐνὸς Χριστιανοῦ, ἣ ὁποία ἦτο κτισμένη ἐπὶ τοῦ τείχους. Ἀπὸ ἐκεῖ μὲ ἓνα καλάθι κατεβίβασαν αὐτόν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ τὸν ἀφήκαν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ.

Μὲ πόσῃ συγκίνησιν ἐπανήρχετο εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν! Πῶς εἶχεν ἀναχωρήσει καὶ πῶς ἐπέστρεφεν! Εὐχαριστοῦσε τὸν Θεόν, διότι τὸν ἐπανεφέρειν ὄχι διώκτην, ἀλλὰ ἀπόστολον. Εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἠθέλησε νὰ σχετισθῇ μὲ τοὺς Χριστιανούς καὶ μάλιστα μὲ τὸν κορυφαῖον τῶν ἀποστόλων, τὸν Πέτρον. Ἄλλ' οἱ Χριστιανοί, παρ' ὅλα ὅσα εἶχον μάθει ἀπὸ τὴν Δαμασκόν, ἐδίσταζον νὰ δεχθοῦν αὐτόν. Ἐφοβοῦντο μήπως

ὑπεκρίνετο τὸν Χριστιανὸν διὰ νὰ ἐξαπατήσῃ τοὺς πιστοὺς καὶ νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ γνωρίσῃ αὐτοὺς καλὰ καὶ νὰ τοὺς καταδιώξῃ κατόπιν εὐκολώτερον.

Ἄλλ' ὁ Βαρνάβας, ὁ εὐσεβὴς αὐτὸς καὶ διακεκριμένος Χριστιανός, ἔσπευσε μὲ θάρρος καὶ ἐπλησίασε πρῶτος τὸν Σαοὺλ. Πιθανὸν νὰ τὸν εἶχε γνωρίσει προηγουμένως εἰς τὴν Ταρσόν, ἣ ὁποία δὲν ἀπέιχε πολὺ ἀπὸ τὴν Κύπρον, τὴν πατρίδα του. Ὅπως δὲ ἔπειτα, αὐτὸς ὠδήγησε καὶ παρουσίασεν εἰς



Ἄρχικὴ περιοδοεὶα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

τὸν Πέτρον καὶ τοὺς Χριστιανοὺς τὸν νέον ἀπόστολον. "Ὅλοι ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν, ὅταν ἔμαθον τὰς λεπτομερείας τῆς ἐπιστροφῆς του.

Εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ὁ Σαῦλος ἤρχισε νὰ κηρύττῃ μὲ θάρρος τὸν Χριστόν, εἰς τὸν ναόν καὶ εἰς τὰς ὁδοὺς. Ἀπειστόμωνε τοὺς Ἰουδαίους καὶ τοὺς Ἑλληνιστάς, οἱ ὁποῖοι συνεζήτουν πρὸς αὐτόν. "Ἐπειθε τοὺς καλοπροαιρέτους νὰ πιστεύσουν εἰς τὸν Χριστόν. Ἄλλ' ὅπως εἰς τὴν Δαμασκόν, οὕτω καὶ ἐδῶ οἱ φανατισμένοι Ἰουδαῖοι ἠθέλησαν νὰ τὸν θανατώσουν. Οἱ ἀδελφοὶ ἔμαθον καὶ πάλιν τὰ κακὰ αὐτὰ σχέδια. Ὁ δὲ Θεός, τὴν ὥραν, ποῦ ὁ Σαῦλος προσήχετο εἰς τὸ ἱερόν, παρουσιάσθη καὶ τοῦ εἶπε νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ νὰ πορευθῆ εἰς τὰ Ἑθνη. «Ὅτι ἐγὼ εἰς Ἑθνη μακρὰν ἐξ ἀποστολεῶσε» (Πράξ. κβ', 17 - 21)

Εἰς τὴν ἐντολὴν αὐτὴν τοῦ Θεοῦ καὶ τὰς προτροπὰς τῶν ἀδελφῶν ὑπήκουσεν ὁ Σαῦλος καὶ ἐγκατέλειψε τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἦλθεν εἰς τὴν Καισάρειαν, ἀπὸ ὅπου οἱ ἀδελφοὶ μὲ πλοῖον τὸν ἀπέστειλαν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν του πατρίδα, τὴν Ταρσόν. Ἐκεῖ ὁ Σαῦλος θὰ ἐργασθῆ ἐπὶ ἀρκετὸν χρονικὸν διάστημα, μέχρις ὅτου ὁ Κύριος ἀνοίξῃ πρὸς αὐτὸν νέαν ὁδὸν κηρύγματος. Πιθανώτατα ἦλθεν εἰς Ταρσόν περὶ τὸ 40 μ. Χ.

#### 15. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΕΤΡΟΣ ΚΗΡΥΤΤΕΙ ΕΙΣ ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΗΣ

(Πράξ. θ', 31 - 43)

Κατὰ τὸ ἔτος αὐτό, τὸ 40 δηλαδὴ μ.Χ., αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Ἰουδαίας, τῆς Σαμαρείας καὶ τῆς Γαλιλαίας εἶχον εἰρήνην. Ὁ διωγμὸς εἶχε χαλαρωθῆ πολὺ. Ὁ κύριος διώκτης τῶν χριστιανῶν, ὁ Σαούλ, εἶχε γίνῃ μαθητὴς τοῦ Ναζωραίου. Ἐπειτα, ἄλλα πράγματα σοβαρώτερα ἀπασχολοῦσαν τοὺς Ἰουδαίους. Ὁ Καλιγούλας, αὐτοκράτωρ τότε τῆς Ρώμης, διέταξε τὸν ἀνθύπατον τῆς Συρίας Πετρῶνιον, νὰ τοποθετήσῃ εἰς τὸν ναόν τοῦ Σολομῶντος τὸ αὐτοκρατορικὸν του ἄγαλμα, διὰ νὰ τιμᾶται σὺν θεός.

Οἱ Ἰουδαῖοι, ὅπως ἦτο ἐπόμενο, ἐταράχθησαν ἀπὸ τὴν βεβήλωσιν, πού ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ εἰς τὸν ναὸν των. Δέκα δὲ χιλιάδες ἀπὸ αὐτοὺς ἦλθον εἰς τὴν Πτολεμαῖδα καὶ παρεκάλουν τὸν Πετρῶνιον, νὰ μὴ πραγματοποιήσῃ τὴν αὐτοκρατορικὴν διαταγὴν. Ἦκολούθησαν αὐτὸν εἰς τὴν Τιβεριάδα καὶ τοῦ εἶπον, ὅτι ἦσαν ἀποφασισμένοι νὰ ἀποθάνουν μᾶλλον, παρὰ νὰ ἴδουν βεβηλωμένον τὸν ναὸν των. Αἱ παρακλήσεις των ὅμως δὲν εἰσηκούοντο καὶ ὑπῆρχε φόβος νὰ ἐκραγῇ νέος Ἰουδαϊκὸς πόλεμος. Εἰς τόσον ἀνώμαλον κατάστασιν δὲν ἦτο δυνατὸν βέβαια νὰ συνεχίσουν τὸν διωγμὸν κατὰ τῶν Χριστιανῶν.

Οἱ Χριστιανοὶ ὅμως ἔμενον ἡσυχοί. Ἐγνώριζον, ὅτι σύμφωνα μὲ τὰς προφητείας τοῦ Κυρίου, δὲν εἶχεν ἔλθει ἀκόμη ὁ καιρὸς τῆς καταστροφῆς τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἐλάτρευον τὸν Θεόν, ἐκήρυττον παντοῦ τὴν νέαν θρησκείαν καὶ μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος προσεῖλκυον πολλοὺς νέους μαθητάς. Τότε ὁ Πέτρος ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ νέαν περιοδεῖαν πρὸς τὰς χριστιανικὰς ἐκκλησίας. Ἐπεσκέφθη φαίνεται πάλιν τὰ μέρη τῆς Σαμαρείας καὶ ὕστερον κατῆλθε πρὸς τὰ παράλια μέρη τῆς Παλαιστίνης, εἰς τὴν εὐφορον ἐπαρχίαν τοῦ Σάρωνος.

Εἰς τὴν πόλιν Λύδδαν ἐκάλεσε τοὺς Χριστιανούς, ὡμίλησε πρὸς αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐστήριξεν εἰς τὴν πίστιν. Εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν ἔζουσε ἕνας δυστυχῆς παράλυτος ὀνομαζόμενος Αἰνέας, ὁ ὁποῖος ἐπὶ δεκαοκτῶ ὀλόκληρα ἔτη κατέκειτο εἰς τὸ κρεβάτι του. Ἐπειδὴ ἐπίστευσεν εἰς τὸν Χριστόν, ὁ Πέτρος τὸν ἐθεράπευσεν. «Αἰνέα, τοῦ εἶπε, σήκω ἐπάνω· ἕως τώρα ἄλλοι σὲ ἔφερον καὶ σὲ ἐπεριποιούντο· τώρα σ τ ρ ῶ σ ο ν σ ε α υ τ ῶ». Ἄμέσως ὁ παράλυτος ἔγινε τελείως ὑγιῆς καὶ ἐδόξασε τὸν Θεόν.

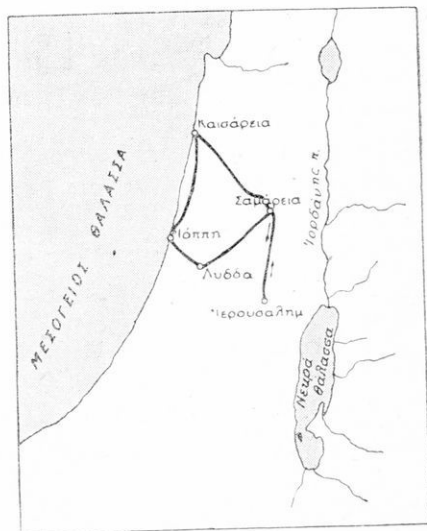
Ἡ θαυμαστὴ αὐτὴ θεραπεία ἔπεισε πολλοὺς ἀπὸ τοὺς Ἐθνικοὺς νὰ πιστεύσουν εἰς Χριστόν. Ἄλλωστε ἡ ἐπίσκεψις καὶ τὸ θαῦμα τοῦ Πέτρου εἰς Λύδδαν διεδόθησαν εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν καὶ εἰς ὅλην τὴν περιφέρειαν Σάρωνος. Διεδόθησαν ἀκόμη καὶ εἰς τὴν Ἰόππην, ὠραίαν παράλιον πόλιν. Ἐκεῖ ὑπῆρχε πλῆθος Χριστιανῶν. Μεταξὺ αὐτῶν διεκρίνετο διὰ τὴν ἀρετὴν τῆς ἡ εὐσεβῆς Ταβιθά, τῆς ὁποίας τὸ ὄνομα σημαίνει δορκάς.

Αὐτὴ εἰς ὅλην τῆς τὴν ζωὴν ἐβοηθοῦσε τοὺς πάσχοντας, ἔτρεφε τοὺς πεινῶντας καὶ ἐνέδουε τοὺς γυμνοὺς.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ὅμως ἐκείνας ἠσθένησε καὶ παρὰ τὰς πολλὰς περιποιήσεις τῶν Χριστιανῶν ἀπέθανεν. Ὅλοι ἐλυπήθησαν καὶ περισσότερον ἀπὸ ὅλους ἐλυπήθησαν αἱ χῆραι καὶ τὰ ὀρφανὰ. Ἐπάνω εἰς τὴν λύπην τῶν ἐνεθυμήθησαν τὸν ἀπόστολον Πέτρον. Αὐτός, ὁ ὁποῖος τόσα θαύματα ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ ἔκαμνε, δὲν θὰ ἠμποροῦσε τάχα, ὅπως καὶ ὁ διδάσκαλος, νὰ ἀναστήσῃ καὶ νεκρὸν; Ἔστειλαν λοιπὸν καὶ καὶ τὸν ἐκάλεσαν. Ἀμέσως δὲ μόλις τὸν εἶδον, τὸν παρακάλεσαν θερμῶς νὰ ἀναστήσῃ τὴν Ταβιθάν. Θερμότερον τὸν παρακαλοῦσαν τὰ ὀρφανὰ καὶ αἱ πτωχαὶ χῆραι, αἱ ὁποῖαι μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐδείκνυον εἰς αὐτὸν τοὺς χιτῶνας καὶ τὰ ἱμάτια, ποῦ τοὺς εἶχε δωρήσει ἡ Ταβιθά.

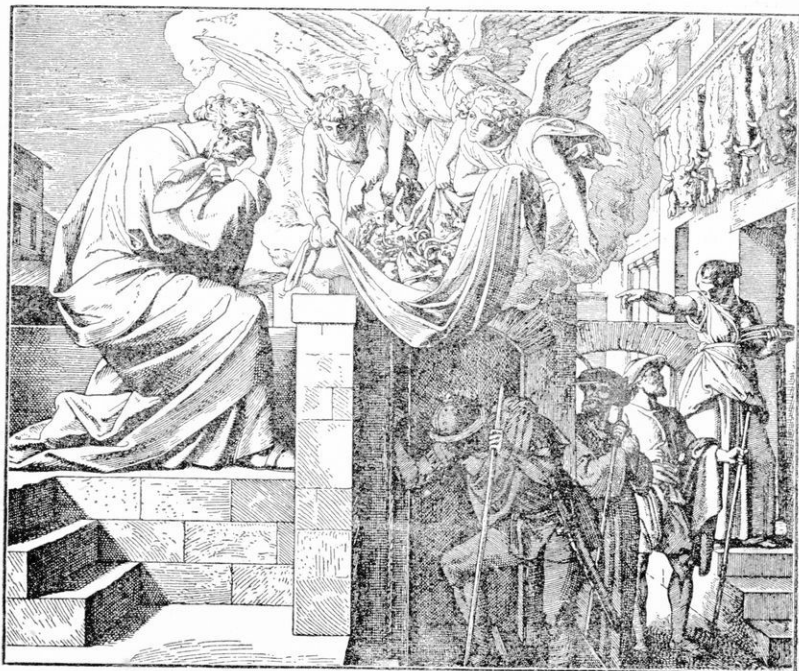
Μὲ μεγάλην συγκίνησιν ὁ Πέτρος εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου κατέκειτο ἡ νεκρά. Ἐξέβαλεν ὅλους ἔξω καὶ γονυπετῆς παρεκάλει θερμῶς τὸν Χριστὸν νὰ τοῦ δώσῃ δύναμιν, διὰ νὰ ἀναστήσῃ τὴν νεκράν. Καὶ ὁ Θεὸς τοῦ ἔδωσε τὴν δύναμιν. Ὅπως δὲ ἄλλοτε ὁ Κύριος εἶπε πρὸς τὴν νεκράν κόρην τοῦ Ἰαείρου: «Ταλιθὰ κοῦμμι» (Μάρκου ε', 41), ἔτσι καὶ ὁ Πέτρος εἶπε: «Ταβιθὰ κοῦμμι, Ταβιθὰ ἐγέρθητι» καὶ ἡ Ταβιθὰ ἀνεστήθη καὶ ἠγέρθη. Τὸ θαῦμα ἐχαροποίησε τοὺς Χριστιανοὺς καὶ προσέειλκεσεν εἰς τὴν πίστιν πολλοὺς Ἑθνικοὺς.

Ὁ Πέτρος μετὰ τοῦτο ἔμεινε μερικὰς ἡμέρας ἀκόμῃ εἰς τὴν Ἰόππην, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος βυρσοδέφου. Μίαν ἡμέραν, δταν ἐπλησίαζε μεσημβρία,



Περιοχὴ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου.

άνεβη εις τὸ ὑπερφῶν καὶ προσηύχετο. Ἡ ὥρα παρήλθε καὶ ἐπειδὴ ἐπέινασεν, ἤτοιμάζετο νὰ κατέλθῃ διὰ τὸ φαγητόν. Αἴφνης ἔπεσεν εις ἔκστασιν καὶ εἶδεν ἕνα περίεργον δράμα. Εἶδεν ἀπὸ τὸν ἀνοιχθέντα οὐρανὸν νὰ κατεβαίνει πρὸς αὐτὸν ἕν εἶδος σινδόνης κρεμασμένης ἀπὸ τὰ τέσσαρα ἄκρα. Μέσα εις αὐτὴν ὑπῆρχον τετράποδα, θηρία, ἔρπετά καὶ πτηνά, ζῶα



Τὸ δράμα τοῦ Πέτρου.

καθαρά καὶ ἀκάθαρτα. Τότε ἤκουσε μίαν φωνὴν νὰ τοῦ λέγῃ :

— Πέτρε, λάβε ἀπὸ τὰ ζῶα αὐτά, σφάζε καὶ φάγε.

— "Ὁχι, Κύριε, εἶπεν ὁ Πέτρος. Οὐδέποτε ἕως τώρα ἔφαγον ἀκάθαρτον ζῶον.

— "Ὅσα ὁ Θεὸς ἐκαθάρισεν, ἀπήντησεν ἡ φωνή, σὺ μὴ τὰ δνομάζῃς ἀκάθαρτα.

Τὸ φαινόμενον αὐτὸ ἐπανελήφθη τρεῖς φορές καὶ κατόπιν



ή συνδόνη ἐξηφανίσθη εἰς τὸν Οὐρανόν. "Όταν συηλθεν ὁ Πέτρος, ἐσυλλογίζετο μὲ πολλὴν ἀπορίαν: «Τί τάχα σημαίνει τὸ ὄραμα αὐτό; Τί ἤθελε μὲ αὐτὸ νὰ φανερώσῃ ὁ Θεός;» ✓

✓ 16. ΕΝΑΣ ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ

(Πράξ. ι' - ια', 18)

Σαράντα περίπου χιλιόμετρα βορειότερον ἀπὸ τὴν Ἴοππην, ἐπὶ ὥραίας τοποθεσίας, πλησίον τῆς θαλάσσης, ὑπῆρχε νεόκτιστος καὶ πολυπληθὴς πόλις, ἡ Καισάρεια. Εἶχεν ἀνοικοδομηθῆ, σύμφωνα μὲ τὴν τελευταίαν λέξιν τῆς τότε ἀρχιτεκτονικῆς, ὑπὸ Ἡρώδου τοῦ Μεγάλου. Ἐκοσμεῖτο μὲ ὑπέροχα οἰκοδομήματα ἐκ λευκοῦ μαρμάρου. Εἶχεν ὠραῖον ὑδραγωγεῖον καὶ λιμένα. Ὦνομάσθη δὲ Καισάρεια πρὸς τιμὴν τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος. Εἰς αὐτὴν εἶχε τὴν μόνιμον κατοικίαν τοῦ ὁ Ρωμαῖος κυβερνήτης τῆς Ἰουδαίας, ὁ πραιτωρ. Εἰς αὐτὴν ἐστρατοπέδευον πάντοτε ἀρκετοὶ λόχοι ρωμαϊκοῦ στρατοῦ.

Μεταξὺ τῶν ἐκεῖ Ρωμαίων ἀξιωματικῶν διεκρίνετο τότε διὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ ἕνας ἐκατόνταρχος, ὁ ὁποῖος ὠνομάζετο Κορνήλιος. Αὐτὸς μὲ ὄλους τοὺς οἰκείους τοῦ ἐφοβεῖτο καὶ ἐλάτρευε τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἐνήστευε πολλάκις, προσηύχετο μὲ πίστιν καὶ παρακαλοῦσε διαρκῶς τὸν Θεὸν νὰ τοῦ ἀποκαλύψῃ τὴν καθαρὰν θρησκευτικὴν ἀλήθειαν. Πάντοτε δὲ ἔκαμνεν ἐλεημοσύνας πολλὰς πρὸς τὸν λαόν. Διὰ τοῦτο εἶχεν ἀποκτήσει, πολὺ δικαίως, τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ὑπόληψιν ἐκ μέρους Ἰουδαίων καὶ Ἐθνικῶν.

Μίαν ἡμέραν, ἐνῶ προσηύχετο, εἶδεν αἴφνης ἐνώπιόν του ἄγγελον Θεοῦ, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶπε:

— Κορνήλιε!

— Τί συμβαίνει, Κύριε; εἶπε μὲ φόβον ὁ εὐσεβὴς ἀξιωματικός.

— Κορνήλιε, ἐπανελάβεν ὁ ἄγγελος, αἱ προσευχαὶ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἔγιναν δεκταὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἦλθεν ὁ καιρὸς νὰ γνωρίσῃς τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν. Στείλε λοιπὸν ἄν-

δρας εις Ἰόππην καὶ κάλεσε τὸν ἀπόστολον Πέτρον, ὁ ὁποῖος φιλοξενεῖται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ βυρσοδέψου Σίμωνος.

Ἀμέσως μόλις ὁ ἄγγελος ἐξηφανίσθη, ὁ Κορνήλιος ἐκάλεσε δύο εὐσεβεῖς ὑπηρέτας του καὶ ἓνα εὐσεβῆ στρατιώτην. Τοὺς ἐφανέρωσεν ὅσα εἶδε καὶ ὅσα ἤκουσε παρὰ τοῦ ἀγγέλου καὶ τοὺς εἶπε νὰ μεταβοῦν πρὸς συνάντησιν τοῦ Πέτρου εἰς Ἰόππην. Ἐκεῖνοι λίαν πρῶι ἀνεχώρησαν. Ἐφθασαν τὴν μεσημβρίαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Σίμωνος καὶ ἐζήτησαν τὸν Πέτρον. Τὴν ὥραν ἀκριβῶς ἐκείνην ὁ Πέτρος εἶχεν ὕδει τὸ δράμα καὶ ἐσυλλογίζετο «τί τάχα σημαίνει αὐτό!». Ἐνῶ δὲ οἱ ἐπισκέπται ἔξω τὸν ἐζητοῦσαν, τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ τοῦ συνέστησε νὰ ἀκολουθήσῃ τοὺς ξένους χωρὶς ἀντίρρησιν. Κατῆλθε πρὸς αὐτοὺς καὶ ἀφοῦ ἤκουσε τὸν σκοπὸν τῆς ἐπισκέψεώς των, ἐδέχθη εὐχαρίστως νὰ τοὺς ἀκολουθήσῃ.

Τὴν ἐπομένην, συνοδευόμενος ἀπὸ μερικοὺς Ἰουδαίους Χριστιανούς, ἐπορεύθη εἰς Καισάρειαν, ὅπου ὁ Κορνήλιος μετὰ τῆς οἰκογενείας του καὶ με πολλοὺς εὐσεβεῖς φίλους του τὸν προσεκύνησεν. Ὁ Πέτρος τὸν ἐσήκωσε καὶ τοῦ εἶπε :

— Δὲν ἀρμόζει προσκύνησις πρὸς ἐμέ, διότι καὶ ἐγὼ εἶμαι ἄνθρωπος, ὅπως σύ. Μολονότι Ἰουδαῖος ἦλθον πρὸς σὲ τὸν Ἐθνικόν, διότι ὁ Θεὸς με διέταξεν. Αὐτὸς μοῦ ἐφανέρωσεν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ θεωρῶ κανένα ἄνθρωπον ἀκάθαρτον, οὔτε καὶ τοὺς Ἐθνικούς.

Τότε ὁ Κορνήλιος διηγήθη λεπτομερῶς ὅλα ὅσα τοῦ εἶπεν ὁ ἄγγελος καὶ ἐπερίμενον αὐτὸς καὶ ὄλοι ὅσοι ἦσαν παρόντες, νὰ ἀκούσουν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Πέτρου. Ἄνοίξας δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ ὁ Πέτρος ἐκήρυξε πρὸς αὐτοὺς τὸν Χριστόν. Ἐβεβαίωσεν, ὅτι ὁ Θεὸς δέχεται προθύμως κάθε εὐσεβῆ, εἴτε Ἰουδαῖος εἶναι οὔτος εἴτε καὶ Ἐθνικός. Ὁ Χριστὸς ἦλθε νὰ χάριση τὴν εἰρήνην καὶ νὰ δώσῃ σωτηρίαν εἰς ὅλους. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν καὶ ἐδίδαξε καὶ ἐθαυματούργησεν, ἀπέθανε καὶ ἀνέστη.

Καθὼς δὲ ὁ Πέτρος ὠμιλοῦσε, τὰ λόγια του εἰσῆρχοντο βαθύτατα εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀκροατῶν. Πίστις θερμῆ ἐγεννήθη εἰς τὰς ψυχὰς των. Καὶ ἰδοὺ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον κατῆλθεν εἰς αὐτοὺς καὶ ἤρχισαν νὰ ὁμιλοῦν γλώσσας. Ἐκπληκτοὶ οἱ Ἰου-

δαῖτοι Χριστιανοὶ εἶδον τὸ θαῦμα καὶ ἐπέισθησαν, ὅτι ὁ Θεὸς καλεῖ εἰς σωτηρίαν καὶ τοὺς Ἑθνικοὺς. Τότε ὁ Πέτρος ἐβάπτισεν αὐτοὺς προθύμως. Ἐφοῦ δὲ ἔμεινε μερικὰς ἡμέρας μαζὶ των, ἀνεχώρησε διὰ τὴν Ἱερουσαλήμ.

Οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ἱερουσαλήμ ἐπληροφόρηθησαν τὴν πρᾶξιν τοῦ Πέτρου καὶ ἐδυσφόρησαν. Ἐπίστευον, ὅτι μόνον οἱ Ἰουδαῖοι ἢ κατὰ συγκατάβασιν οἱ Ἑθνικοί, ποὺ εἶχαν δεχθῆ τὴν ἐβραϊκὴν θρησκείαν, δικαιοῦνται νὰ γίνουν Χριστιανοί. Ὅταν δὲ εἶδον τὸν Πέτρον, ἤρχισαν νὰ τὸν ἐλέγχουν. Ἄλλ' ὁ Πέτρος διηγῆθη εἰς αὐτοὺς λεπτομερῶς τὰ συμβάντα καὶ τὰς θαυμαστάς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ. Ὅλοι δὲ τότε ἐπέισθησαν, ὅτι καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωὴν. Ἦσυχασαν καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν.

#### 17. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΕΤΡΟΣ ΦΥΛΑΚΙΖΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

(Πράξ. ιβ', 1 - 23)

✓ Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, ἀπὸ τοῦ 41 μέχρι τοῦ 44 μ.Χ., βασιλεὺς τῆς Παλαιστίνης, διωρισμένος ὑπὸ τῶν Ρωμαίων, ἦτο ὁ Ἡρώδης Ἀγρίππας, ἕγγονος τοῦ μεγάλου Ἡρώδου. Αὐτός, φιλόδοξος καὶ δημοκόπος, προσεπάθει μὲ κάθε τρόπον νὰ προσελκύσῃ τὴν εὐνοίαν τοῦ λαοῦ. Δι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγον εἶχε ματαιώσῃ τὴν τοποθέτησιν τοῦ ἀγάλματος τοῦ Καλιγούλα εἰς τὸν ναόν. Ἐπειδὴ δὲ ἀντελήφθη, ὅτι ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς ἐμισσοῦσε τοὺς Χριστιανούς, ἤρχισε διωγμὸν ἐναντίον αὐτῶν.

Συνέλαβε τὸν ἀπόστολον Ἰάκωβον, τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰωάννου καὶ τὸν ἀπεκεφάλισεν. Ἐπειδὴ εἶδεν, ὅτι ἡ κακοῦργος αὐτὴ πρᾶξις ἠὺχαρίστησε τὸν λαόν, συνέλαβε καὶ ἐφυλάκισε τὸν ἀπόστολον Πέτρον, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ τὸν θανατώσῃ. Συνέλαβε δὲ αὐτὸν κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα, διότι κατ' αὐτὰς ἠῦξανεν ἡ μισαλλοδοξία τῶν Ἰσραηλιτῶν. Δὲν τὸν ἐφόνευσεν ὁμως ἀμέσως, διότι κατὰ τὰς ἐορτάς τοῦ Πάσχα δὲν ἔπρεπε νὰ γίνωνται θανατικαὶ ἐκτελέσεις. Μετὰ τὸ Πάσχα θὰ ἐπραγματοποιούσε τὴν κακὴν του ἀπόφασιν.

Ἐν τῷ μεταξύ διέταξε νὰ φρουροῦν αὐστηρῶς τὸν Πέτρον. Ὄρισε δεκαεὶ στρατιῶτας, εἰς τέσσαρας τετράδας διηρημένους, νὰ τὸν φυλάττουν. Δύο ἐξ αὐτῶν ἐφρουροῦσαν τὴν πύλην τῆς φυλακῆς. Ἄλλοι δύο ἐδέοντο κατὰ τὴν νύκτα μέσα εἰς τὸ δεσμωτήριον μαζί με τὸν Πέτρον, με τὰς ἰδίας ἀλύσεις, ἕνας ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνας ἐξ ἀριστερῶν, διὰ νὰ ἀντιλαμβάνονται ἀμέσως καὶ τὴν παραμικροτέραν κίνησιν τοῦ δεσμώτου. Τοιοῦτοτρόπως ἦτο ἀνθρωπίνως ἀδύνατον νὰ διαφύγῃ ὁ Πέτρος. Ἀλλὰ τὰ ἀδύνατα παρ' ἀνθρώποις δυνατὰ ἐστὶ παρὰ τῷ Θεῷ.

Ἐπέρασαν ἀκόμη ὀλίγοι ἡμέραι. Ἐφθασεν ἡ τελευταία νύξ τοῦ Πάσχα, ἡ ὁποία ἔπρεπε νὰ εἶναι καὶ ἡ τελευταία διὰ τὸν Πέτρον. Κατὰ τὴν ἐπομένην ὥραιαν πρωίαν τοῦ Ἀπριλίου, ὁ Πέτρος θὰ ἐθανατώνετο. Ἡρεμος ἐν τούτοις καὶ ἀτάραχος, ἀφοῦ προσηυχῆθη, ἔπεσε καὶ ἐκοιμήθη. Θὰ ἐκοιμήθη τάχα τὸσον ἡσυχὰ καὶ ὁ Ἡρώδης ἢ ἀνήσυχος θὰ ἀγρυπνοῦσε, διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὴν δημοκοπικὴν του αὐριανὴν ἀγόρευσιν; Κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτὴν νύκτα ἀγρυπνοὶ καὶ οἱ Χριστιανοὶ συνηθροίσθησαν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς μητρὸς τοῦ Μάρκου καὶ προσήχοντο. Παρεκάλουν θερμῶς τὸν Θεὸν νὰ ἀπελευθερώσῃ τὸν ἀπόστολόν του. Καὶ αἱ προσευχαὶ τῶν εἰσηκούσθησαν.

Κατὰ τὸ μεσονύκτιον, ἐνῶ ὁ Πέτρος ἐκοιμάτο, αἴφνης φῶς λαμπρὸν ἔλαμψεν εἰς τὸ δεσμωτήριον, διότι ἄγγελος ἐλευθερωτῆς κατήλθεν εἰς αὐτό. Ἐκτύπησε τὸν Πέτρον εἰς τὴν πλευράν, τὸν διέταξε νὰ φορέσῃ τὸ ἱμάτιον καὶ τὰ σανδάλιά του καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Αἱ ἀλύσεις ἔπεσαν ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Πέτρον, χωρὶς οἱ φύλακες νὰ ἀντιληφθοῦν τίποτε. Ἡ θύρα ἠνοιχθῆ καὶ ὁ Πέτρος ὡσάν μέσα εἰς ὄνειρον ἠκολούθει τὸν ἄγγελον. Ἐπροχώρησαν πρὸς τὴν αὐλήν, ἐπέρασαν ἐμπρὸς ἀπὸ τοὺς φρουροῦντας στρατιώτας, ἔφθασαν εἰς τὴν μεγάλην σιδηρᾶν θύραν, ἡ ὁποία ἠνοιχθῆ μόνη τῆς καὶ ἐξῆλθον εἰς τὴν ὁδόν. Ἐβάδισαν ὀλίγον διάστημα μαζί καὶ ἔπειτα ὁ ἄγγελος ἐξηφανίσθη.

Τότε ὁ Πέτρος συνῆλθε τελείως καὶ ἀντελήφθη καλά, ὅτι αὐτὸ δὲν ἦτο οὔτε ὄνειρον οὔτε ὄραμα ἀλλὰ πραγματικότης. Ἐδόξασε τὸν Θεὸν καὶ ἐπῆγεν εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου ἦσαν συν-

θηροισμένοι καὶ προσήχοντο ὑπὲρ αὐτοῦ οἱ Χριστιανοί. Ἔκρουσε τὴν θύραν καὶ ἡ παιδίσκη Ρόδη κατήλθε, διὰ νὰ ἀνοίξη. Ὄταν ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, κατελήφθη ἀπὸ τόσῃν χαρὰν, ὥστε, χωρὶς νὰ ἀνοίξη, ἔσπευσε πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς καὶ ἀνήγγελε τὸ εὐχάριστο γεγονός. Ἄλλ' ἐκείνοι ἐδυσπίστησαν. Ὑπέθεσαν, ὅτι ὁ Πέτρος ἐθανατώθη καὶ ὅτι ὁ ἄγγελος αὐτοῦ παρουσιάσθη εἰς τὴν κόρην.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὰ κτυπήματα εἰς τὴν θύραν ἐσυνεχίζοντο. Κατέβησαν ὄλοι, ἤνοιξαν, εἶδον τὸν Πέτρον, ἐπίεσθησαν, ὅτι αὐτὸς ἦτο καὶ ἀπὸ τὴν χαρὰν τῶν ἐκραύγασαν. Ὁ Πέτρος τοὺς συνέστησε νὰ σιωπήσουν. Διηγῆθη τὰ γενόμενα καὶ τοὺς παρεκάλεσε νὰ ἀναφέρουν αὐτὰ εἰς τὸν ἀδελφόθεον Ἰάκωβον, τὸν προϊστάμενον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἱερουσαλήμ. Ὁ Πέτρος δὲν εἶχε καιρὸν νὰ ἴδῃ τὸν Ἰάκωβον. Κατὰ διαταγὴν βέβαια τοῦ ἀγγέλου, ἔπρεπε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ ἀμέσως. Πράγματι τὴν ἰδίαν νύκτα ἀπεχαιρέτησε τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

Ἡ θαυμαστὴ ἀποφυλάκισις τοῦ Πέτρου εἶχε πολὺ κακὰς συνεπείας διὰ τοὺς στρατιώτας. Ὄταν ὁ Ἡρώδης ἐπληροφόρηθη τὴν πρωΐαν, ὅτι ὁ Πέτρος δὲν ἀνευρέθη εἰς τὴν φυλακὴν, μολονότι αἱ πύλαι ἦσαν κλεισταί, ὠργίσθη πάρα πολὺ. Διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ δὲ ὀπωσδήποτε τὴν ὀργὴν του καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ λαοῦ, διέταξε καὶ ἐθανάτωσαν τοὺς δεκαῆξ στρατιώτας. Ἐτιμωρήθη ὁμοῦ σκληρῶς ἀπὸ τὸν Θεὸν διὰ τὰ ἐγκλήματά του.

Μίαν ἡμέραν ἐφόρεσε τὴν βασιλικὴν ἀργυρόχρωμον ἐσθῆτα ἀνέβη ἐπὶ τοῦ βήματος καὶ ἐρρητόρευε πρὸς τὰ συγκεντρωμένα πλήθη. Μὲ τόσῃν ἀλαζονείαν καὶ μεγαλοπρέπειαν ὠμιλοῦσε, ὥστε τὰ πλήθη ἔκπληκτα ἐφώναζον: «Θεὸς καὶ ὄχι ἄνθρωπος ὁμιλεῖ». Καὶ ὁ δημοκόπος αὐτὸς βασιλεὺς ἤκουε μὲ ὑπερηφάνειαν τοὺς ἐπαίνους τοῦ λαοῦ. Ἦρχισε νὰ πιστεύῃ τὸν ἑαυτὸν τοῦ Θεοῦ. Ἄλλ' ἀμέσως ἠ φοβερὰ ἀσθένειαν τοῦ πάππου του ἐκτύπησε καὶ αὐτόν. Τὸ σῶμα του ἐγέμισε πληγὰς. Ὑπέφερε πάρα πολὺ. Ἀπέθανεν ἐλεεινὸς καὶ ἀξιοδάκρυτος μέσα εἰς φρικτοὺς πόνους.

## 18. Η ΙΔΡΥΣΙΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΝ

(Πράξ. ια', 19-30)

✓ Ἡ Ἱερουσαλήμ μέχρι τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ὑπῆρξεν ἡ γενέθλιος πόλις τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἀπὸ αὐτὴν, ὅπως αἱ φωτειναὶ ἀκτῖνες ἀπὸ τὸν ἥλιον, μετεδίδοτο ἡ χριστιανικὴ ζωὴ εἰς τὰς γύρω πόλεις τῆς Παλαιστίνης. Ἦτο ἓνα εἶδος γενικοῦ ἐπιτελείου διὰ τὸν Χριστιανισμόν. Ὁ Πέτρος καὶ οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι ὑπῆρξαν οἱ θεμελιωταὶ καὶ ἐμψυχωταὶ τῆς ἐκκλησίας αὐτῆς. Ἀλλ' ἰδοῦ, ὅτι ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους, ὁ Ἰάκωβος υἱὸς τοῦ Ζεβεδαίου, ἐσφάγη. Ὁ Πέτρος ἀνεχώρησεν εἰς μεγάλην ὑπερδεκαετῆ περιοδείαν. Οἱ περισσότεροι δὲ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀποστόλους ἔφυγον, διὰ τὰ μαθητεύσουσαν ἅπαντα τὰ Ἑθνη. Πλεῖστοι ἐκ τῶν Χριστιανῶν ἕνεκα τῶν διωγμῶν διεσκορπίσθησαν εἰς ἄλλας πόλεις, ὅπου καὶ ἐκήρυττον τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν. Τοιουτοτρόπως ἡ μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ Ἱερουσαλήμ, ἔχασε τὴν πρώτην αὐτῆς θρησκευτικὴν ζωὴν καὶ κίνησιν.

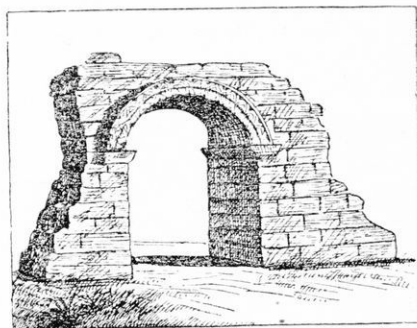
Νέα ὁμως ζωὴ ἐδημιουργήθη τώρα καὶ εἰς ἄλλην πόλιν, ὄχι Ἰουδαϊκὴν, ἀλλ' ἐθνικὴν, εἰς τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας. Τὸ κέντρον τοῦ Χριστιανισμοῦ μετετέθη εἰς αὐτὴν. Ἡ Ἀντιόχεια, ἐπίσημος πόλις μὲ πληθυσμὸν ἡμίσεος ἑκατομμυρίου, πρωτεύουσα τῆς Συρίας, παρὰ τὸν Ὀρόντην ποταμὸν οἰκοδομημένη, ἦτο μία ἀπὸ τὰς πλέον φημισμένας πόλεις τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Μετὰ τὴν Ρώμην καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν αὕτη ἦρχετο πρώτη.

Ἔῤῥχεν ὠραίαν ἀρχιτεκτονικὴν καὶ ρυμοτομίαν. Ἡ κεντρικὴ ὁδὸς τῆς ἦτο μακροτέρα ἀπὸ δέκα χιλιόμετρα, ὅλη στρωμένη μὲ λευκὸν μάρμαρον. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἐξετείνετο σειρὰ ἀπὸ μαρμαρίνους στύλους. Δένδρα, ἄνθη, ὠραῖαι πηγαί, ἀγάλματα τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ συμβολικὰ συμπλέγματα ἐκόσμουσαν τὰς πλατείας καὶ τὰς ὁδοὺς αὐτῆς. Ὁ πληθυσμὸς τῆς ἀποτελεῖτο ἀπὸ Συρίους, Ἑλληνας, Ἰουδαίους καὶ Ῥωμαίους. Ἀπαντες ὠμιλοῦσαν τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Πλουσία, φιλελευθέρη, μορφωμένη, ἀλλὰ καὶ ἁμαρτωλὴ ἡ πόλις αὕτη, ἦτο κατάλληλος νὰ δεχθῆ τὸν Χριστιανισμόν.

Εἰς αὐτὴν ἦλθαν ἕνεκα τῶν διωγμῶν πολλοὶ Χριστιανοί, μάλιστα Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι. Ἐκεῖ ἤρχισαν νὰ συζητοῦν πρὸς τοὺς Ἑλληνιστὰς καὶ νὰ διαδίδουν τὸν Χριστιανισμὸν μεταξὺ αὐτῶν. Ὁ Θεὸς εὐλογοῦσε τὰς προσπάθειάς των καὶ πολὺς ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον.

Πιθανώτατα μεταξὺ ἐκείνων, ποὺ ἐπίστευσαν, ἦσαν καὶ πολλοὶ Ἑθνικοί. Ὅταν οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔμαθαν τὴν διάδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ἔστειλαν τὸν Βαρνάβαν νὰ ἐξετάσῃ, νὰ διορθώσῃ καὶ νὰ στηρίξῃ τὴν νεογέννητον Ἐκκλησίαν. Ὁ Βαρνάβας, Ἑβραῖος τὴν καταγωγὴν, Ἑλληνιστὴς τὴν μόρφωσιν, ἀνὴρ ἀγαθός, πλήρης Πνεύματος Ἁγίου καὶ πίστεως, ἦτο καταλληλότερος δι' αὐτὸ τὸ ἔργον. Ὅταν ἦλθε καὶ εἶδε τὴν θαυμαστὴν πρόοδον τοῦ Εὐαγγελίου, ἐχάρη πάρα πολὺ. Ἀνέλαβεν αὐτὸς τὴν ὅλην θρησκευτικὴν ἐργασίαν καὶ ἐκήρυττε τὸν Χριστὸν μὲ θάρρος καὶ πειστικότητα. Τοὺς πιστοὺς ἐνίσχυε, τοὺς ὀλιγοπίστους ἐστήριζε, τοὺς ἀμφιβάλλοντας ἔπειθε, πολλοὺς δὲ Ἰουδαίους καὶ Ἑθνικοὺς προσεῖλκυε. Μετ' ὀλίγον χρόνον λαὸς πολὺς προσετέθη εἰς τὴν νέαν πίστιν.

Ὁ Βαρνάβας ἀντελήφθη ἐκ τῶν πραγμάτων, ὅτι εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἠδύνατο νὰ γίνῃ σπουδαία ἐργασία. Τοῦ ἐχρειάζετο ὅμως ἕνας ἰκανὸς βοηθός. Τότε ἐσκέφθη τὸν Σαῦλον. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα αὐτὸ ὁ Σαῦλος εὕρισκετο εἰς τὴν Κιλικίαν καὶ ἐκεῖ περιωρισμένως εἰργάζετο. Ἡ Ἐκκλησία δὲν τοῦ εἶχεν ἀναθέσει ἀκόμη ἄλλην μεγαλύτεραν ἀποστολήν. Αὐτὸν ἔκρινεν ὁ Βαρνάβας ὡς κατάλληλον διὰ τὴν Ἀντιόχειαν. Ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Σαῦλος ἦτο ἕξοχον πνεῦμα. Ἑλληνιστὴς, ὅπως αὐτὸς, γνώστης ὄχι



Ἐρείπια τῆς Πύλης τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς τὴν Ἀντιόχειαν.

μόνον τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἀλλὰ καὶ τῆς ἑλληνικῆς σκέψευς, θὰ εἰργάζετο μὲ ἐπιτυχίαν μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων Ἑλληνιστῶν καὶ τῶν Ἐθνικῶν. Ἄλλως τε αὐτός, σύμφωνα μὲ τὴν πρόγνωσιν τοῦ Θεοῦ, ἦτο ἀπόστολος Ἐθνῶν.

Ὅπως ἄλλοτε ὁ ἴδιος ὁ Βαρνάβας ὠδήγησε τὸν Σαῦλον εἰς τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Ἱερουσαλήμ, ἔτοι καὶ τώρα τὸν παρέλαβεν ἀπὸ τὴν Ταρσὸν καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν. Τὸν ἔθεσεν εἰς τὸν δρόμον τῆς μεγάλης του ἀποστολῆς. Ἐκεῖ ἐπὶ ἓνα κατὰ συνέχειαν ἔτος εἰργάσθησαν μὲ ζῆλον οἱ δύο ἀπόστολοι καὶ ἐξεχριστιάνισαν πλῆθος λαοῦ. Ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία περιελάμβανε τότε χιλιάδας πιστῶν, ὥστε νὰ τὴν ὑπολογίζουσι καὶ οἱ ἄλλοι κάτοικοι τῆς Ἀντιοχείας. Οἱ Ἀντιοχεῖς μάλιστα ὠνόμασαν αὐτοὶ πρῶτοι τοὺς πιστοὺς τῆς νέας θρησκείας Χριστιανοὺς. Τὸ ὄνομα αὐτὸ ἐδέχθησαν εὐχαρίστως οἱ πιστοὶ καὶ συνετέλεσαν, ὥστε νὰ ἐπεκταθῆ εἰς ὅλους τοὺς ὁπαδοὺς τοῦ Κυρίου.

Δὲν ἔλειψαν δὲ περιστάσεις νὰ δείξουσι μὲ ἔργα τὴν εὐσεβειάν των οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ἀντιοχείας. Ἐνας προφήτης, ὁ Ἄγαβος, προεῖπεν, ὅτι θὰ ἐγίνετο λιμὸς μέγας εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην. Καὶ ὁ λιμὸς αὐτὸς ἔγινε πράγματι ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος κατὰ τὸ 44 ἢ 45 μ. Χ. Οἱ Ἰουδαῖοι τῶν ἄλλων μερῶν ἔστειλαν βοηθήματα εἰς τοὺς εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ὁμοθρήσκους των. Οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ἱερουσαλήμ δὲν ἐλάμβανον βέβαια τίποτε ἀπὸ αὐτά. Δι' αὐτοὺς ὁμως ἐφρόντισαν οἱ ἀδελφοὶ τῆς Ἀντιοχείας.

Ἐκαμαν ἔρανον μεταξὺ των, ἐμάζεψαν χρήματα καὶ τροφὰς καὶ ἔστειλαν αὐτάς εἰς Ἱεροσόλυμα μὲ τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν. Αὐτοὶ δὲ ἐλθόντες ἔδωσαν τὰ βοηθήματα εἰς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ ὄχι εἰς τοὺς ἀποστόλους. Τοῦτο δέ, ἦ διότι οἱ πρεσβύτεροι ἦσαν οἱ διαχειρισταὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας ἢ πιθανώτερον, διότι οἱ περισσότεροι ἐκ τῶν ἀποστόλων εἶχον διασκορπισθῆ εἰς τὴν οἰκουμένην. ✓

Μίσηρ εἰς  
διὰ τοὺς διαγινόμενους



19. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ  
ΑΡΧΙΖΕΙ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΝ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑΝ

(Πράξ. ιγ', 1-12)

«Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ Ἔθνη». Μετὰ τὴν παράδοσιν τῶν βοηθημάτων εἰς τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Ἱερουσαλήμ, ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας ἐπανήλθαν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν. Μαζί των παρέλαβον τὸν Μάρκον, τὸν ὀνομαζόμενον καὶ Ἰωάννην, ἀνεψιὸν τοῦ Βαρνάβα (Κολοσ. δ', 10). Αὐτὸς δὲ ὁ Μάρκος ἀργότερον ἔγραψε τὸ δεῦτερον Εὐαγγέλιον.

Εἰς τὴν Ἀντιόχειαν μετὰ τῶν Χριστιανῶν ἰδιαίτερώς ἀναφέρονται ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Λουκᾶ ὡς ἐπισημότεροι ὁ Συμεὼν, ὁ ἐπικαλούμενος Νίγερ, δηλαδὴ Μαῦρος, Λούκιος ὁ Κυρηναῖος καὶ Μανανῆν, ὁ ὀμογάλακτος τοῦ Ἡρώδου Ἀντύπα, τοῦ ἄλλοτε τετράρχου τῆς Γαλιλαίας. Καὶ μερικοὶ ἄλλοι προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὑπῆρχον ἐκεῖ ὡς πνευματικοὶ προεστῶτες καὶ βοηθοί.

Ὅλοι αὐτοί, ἄφοῦ προηγουμένως ἐνήστευσαν, συνήλθον εἰς κοινὴν προσευχὴν. Λειτουργοῦντων δὲ αὐτῶν, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ὑπέδειξε νὰ ἐκλέξουν τὸν Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦλον καὶ νὰ τοὺς στείλουν, διὰ νὰ κηρύξουν τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὰ Ἔθνη. Ἐφάνέρωσε τοιοῦτοτρόπως ὁ Θεός, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῆς Παλαιστίνης ἦτο ἓνα μικρὸν μέρος τῆς ὅλης οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας. Ἐζήτησε δὲ εἰδικῶς τὸν Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦλον, διότι αὐτοὶ περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους πιστοὺς ἐνόησαν, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἦτο ἡ παγκόσμιος θρησκεία.

Τότε δὲ ἐνεθυμήθησαν ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ Κυρίου πρὸς τοὺς ἀποστόλους, διὰ τῶν ὁποίων παρήγγειλεν εἰς αὐτοὺς νὰ ἐξέλθουν πρὸς ὅλην τὴν οἰκουμένην καὶ νὰ μαθητεύσουν πάντα τὰ Ἔθνη. Ἄφοῦ ἐνήστευσαν πάλιν καὶ προσηυχήθησαν, ἔβαλαν οἱ προεστῶτες τῆς Ἐκκλησίας τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὴν χειροθεσίαν αὐτὴν ἔδωσαν τὰς εὐχὰς των καὶ τοὺς κατέστησαν τρόπον τινὰ ἀντιπροσώπους των εἰς τὸ μέγα ἔργον τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῶν Ἐθνῶν.

Ὁ Βαρνάβας καὶ ὁ Σαῦλος, προπεμπόμενοι ἀπὸ ὅλην τὴν Ἐκκλησίαν, ἐγκατέλειψαν τὴν Ἀντιόχειαν. Παρέλαβον μαζὶ τὼν καὶ τὸν νεαρόν Μάρκον. Κατῆλθον τὸν Ὀρόντην ποταμόν καὶ ἔφθασαν εἰς τὸ ἐπίνειον τῆς Ἀντιοχείας, τὴν Σελεύκειαν. Ἀπὸ ἐκεῖ ἔπλευσαν πρὸς τὴν Κύπρον. Ἐπροτίμησαν τὴν Κύπρον, διότι αὐτὴ ὀλίγας μόνον ὥρας ἀπέειχε ἀπὸ τὴν Σελεύκειαν, ἀλλὰ καὶ διότι ὁ Βαρνάβας ἦτο Κύπριος καὶ θὰ εἶχεν ἀσφαλῶς πολλοὺς φίλους καὶ γνωρίμους ἐκεῖ. Ἐπὶ



Χάρτης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας κατὰ τὸν Α' μ.Χ. αἰῶνα.

πλέον, πολυάριθμοι Ἑβραῖοι εἶχον ἐγκατασταθῆ εἰς τὴν μεγαλόνησον αὐτὴν ὡς ἐργάται τῶν μεταλλείων χαλκοῦ. Καὶ Χριστιανοὶ ἄρκετοὶ κατοικοῦσαν εἰς τὴν Κύπρον. Ἀπεβιβάσθησαν πρῶτον εἰς τὴν Σαλαμίνα, εἰς τὴν συναγωγὴν τῆς ὁποίας καὶ ἐκήρυξαν. Ἐπειτα διέσχισαν κατὰ μῆκος τὴν νῆσον, κηρύττοντες εἰς τὰς πόλεις τῆς. Κατέληξαν δὲ εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον, ὅπου ἦτο ἡ πόλις Πάφος, ἡ ἔδρα τοῦ διοικητοῦ τῆς νήσου.

Διοικητὴς-ἀνθύπατος ἦτο τότε ὁ Σέργιος Παῦλος, ἀνὴρ συνετός, ἐρευνητικὸς, ὁ ὁποῖος εἶχε τὸν πόθον νὰ γνωρίσῃ τὴν

ἀλήθειαν. Διὰ τοῦτο ἴσως καὶ εἶχε μαζί του κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τότε συνήθειαν ἓνα μάγον Ἰουδαῖον ὀνομαζόμενον Βαρισηοῦν ἢ Ἐλύμαν. Ὁ Σέργιος Παῦλος, ἀμέσως μόλις ἐπληροφόρηθη τὴν ἀφίξιν τῶν ἀποστόλων, τοὺς ἐκάλεσε καὶ ἐπεζήτησε τοῦ ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἄλλὰ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀνθυπάτου προσεπάθησε νὰ ἀντιδράσῃ ὁ μάγος. Αὐτός, πανουργος καθὼς ἦτο, ἀντελήφθη, ὅτι ἐὰν ὁ Σέργιος ἐπίστευεν εἰς τὸν Χριστόν, αὐτὸς οὐδεμίαν θέσιν θὰ εἶχε πλησίον του. Θὰ ἀπεδιώκετο πλέον ὄχι ἀπλῶς ὡς ἄχρηστος, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐπιβλαβής. Ἴσως δέ, ἐὰν ἐφανερώνοντο αἱ ἀγυρτίαι του, καὶ νὰ ἐτιμωρεῖτο.

Ἀντέλεγε λοιπὸν εἰς τοὺς δύο ἀποστόλους καὶ προσεπάθει μὲ σοφίσματα καὶ πανουργίας νὰ διαστρέψῃ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τὴν πίστιν. Τότε ὁ Σαῦλος, ὁ ὁποῖος ἐδέχετο μὲν μίαν εἰλικρινῆ συζήτησιν, ἀλλ' ἀπεστρέφετο τὴν δολιότητα, φωτισθεὶς ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου, ἐγνώρισεν ἀμέσως καὶ ἐφάνερωσε τὴν δολιότητα τοῦ μάγου.

— Γιὰ διαβόλου, τοῦ εἶπε μὲ ὀργήν, σὺ ποῦ ἔχεις τὴν ψυχὴν γεμάτην δόλον καὶ ραδιουργίαν, ἐχθρὲ τῆς δικαιοσύνης, δὲν θὰ παύσῃς λοιπὸν νὰ διαστρέφῃς τὰς ὁδοὺς τοῦ Κυρίου; Διὰ νὰ τιμωρηθῆς σὺ, ἀλλὰ καὶ νὰ προφυλαχθοῦν οἱ ἄλλοι ἀπὸ τὰς ραδιουργίας σου, ἡ χεὶρ Κυρίου σὲ καταδικάζει νὰ μείνῃς τυφλὸς μέχρι καιροῦ.

Καὶ πράγματι ἀμέσως σκότος ἐσκέπασε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ μάγου. Δὲν ἔβλεπε πλέον καθόλου οὔτε τὸν ἀνθύπατον οὔτε τοὺς ἀποστόλους. Ἄπλωνε τὰ χέρια του καὶ ζητοῦσε ἀνθρώπους νὰ τὸν καθοδηγήσουν.

Τὸ θαῦμα αὐτὸ ἔκαμε μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς τὸν ἀνθύπατον. Ἀντελήφθη, ὅτι εἶχεν ἐνώπιόν του ἀνθρώπους πολὺ ἰσχυροτέρους ἀπὸ τὸν μάγον, ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ. Ἐπίστευσεν εἰς αὐτούς, ἐζήτησε καὶ ἐδιδάχθη τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν. Ἐθαύμασε τὸ ὕψος τῆς νέας θρησκείας, ἐβαπτίσθη καὶ ἔγινε Χριστιανός. Ἡ τύφλωσις τοῦ μάγου ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀνθυπάτου Σεργίου Παύλου. Καὶ ἔτσι ὁ ἐπιστήμων αὐτός—διότι ἦτο καὶ μαθηματικός—ἔγινε ὁπαδὸς τοῦ Χριστοῦ.

20. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ  
ΠΕΡΙΕΡΧΕΤΑΙ ΤΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ

(Πράξ. ιγ', 13-52)

Ἀπὸ τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἀπόστολος Σαῦλος ἐκήρυξεν εἰς τὴν Πάφον, ἐτιμώρησε τὸν Ἑλύμαν καὶ ἐξεχριστιάνισε τὸν Σέργιον Παῦλον, ἔγινεν ἀρχηγὸς τῆς ἱεραποστολικῆς ομάδος. Αὐτὸς τώρα θὰ ὀμιλῇ, αὐτὸς θὰ ἀπολογηται. Αὐτὸς θὰ διευθύνῃ τὴν περιοδείαν. Ἀπὸ τὴν ἡμέραν δὲ αὐτὴν ἔπαυσε νὰ λέγεται Σαῦλος. Ἐλοβεν ὡς μόνιμον τὸ ὄνομα Παῦλος. Πιθανώτατα νὰ ἐλέγετο καὶ προηγουμένως Παῦλος, διότι, ὡς Ῥωμαῖος πολίτης, ἐδικαιοῦτο νὰ φέρῃ Ῥωμαϊκὸν ὄνομα. Ἀλλὰ δὲν τὸ ἐχρησιμοποίησε. Τώρα ὅμως, πού εἰσῆρχετο εἰς τὴν νέαν περίοδον τῆς δράσεώς του, δὲν θὰ ἐλέγετο πλέον Σαῦλος, ἀλλὰ Παῦλος, ὁ ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν.

Ἀπὸ τὴν Πάφον μὲ τὸν Βαρνάβαν καὶ τὸν Μᾶρκον, ἐπέρασαν εἰς τὴν ἀπέναντι ἀκτὴν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, εἰς τὴν πόλιν Πέργην. Ὁ νεαρὸς Μᾶρκος ἐκουράσθη, φαίνεται, ἀπὸ τὰς ταλαιπωρίας τῆς περιοδείας καὶ ἀπεχωρίσθη τότε ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους, διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Οἱ δύο ἀπόστολοι δὲν ἔμειναν σχεδὸν καθόλου εἰς τὴν Πέργην. Ἐπροχώρησαν πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας. Ὑστερον ἀπὸ κοπιαστικὴν πορείαν πολλῶν ἡμερῶν εἰς δρόμον ἀνηφορικὸν καὶ ἀνώμαλον, ἔφθασαν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας.

Ἡ Πισιδία ἦτο τμήμα τῆς Γαλατίας, μεγάλης Ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας, καὶ εἶχεν ὡς πρωτεύουσαν τὴν Ἀντιόχειαν, κέντρον ὄλων τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀποικιῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Κατὰ τὴν συνήθειάν των ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἰσῆλθον εἰς τὴν συναγωγὴν τὸ Σάββατον. Εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπῆρχεν εἰδικὸς ἄνθρωπος διὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐρμηνείαν τῶν περικοπῶν τῆς Γραφῆς, ἠδύνατο ὁ ἀρχισυνάγωγος νὰ ἀναθέσῃ εἰς ἓνα ἐκ τῶν παρισταμένων τὸ ἔργον αὐτό.

Οἱ ἀρχισυνάγωγοι εἶδαν τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν νὰ κάθωνται μὲ πολλὴν εὐλάβειαν καὶ ἀντελήφθησαν, ὅτι εἶχον ἀπέναντί των ἐπισήμους καὶ εὐλαβεῖς ἐπισκόπους. Πιθα-

νόν ὁ Παῦλος, ὡς ραββῖνος τοῦ Ἰσραὴλ ποῦ ἦτο, νὰ ἔφερε καὶ τὰ διάσημα ἐκεῖνα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀνεγνωρίζοντο οἱ ραββῖνοι. Ὅπως δὴποτε, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν περικοπῶν τοῦ Νόμου καὶ τῶν Προφητῶν, οἱ ἀρχισυνάγωγοι ἔστειλαν τὸν ὑπηρέτην καὶ παρεκάλεσαν τοὺς δύο ξένους νὰ ὁμιλήσουν μερικοὺς λόγους παρηγορίας πρὸς τὸν λαόν.

Ὁ Παῦλος ἔλαβε τὸν λόγον, ἐτόνισε μερικὰ σπουδαῖα σημεῖα τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ προσείλκυσε τὸ ἐνδιαφέρον ὄλων. Ὑπενθύμισε τὸ ἐνδοξον παρελθόν τῶν προγόνων τῶν, ἀπὸ τοῦ Μωυσέως μέχρι τοῦ Δαβίδ. Ἐτόνισε τὰς ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ περὶ τοῦ Μεσσίου. Ὁμίλησε διὰ τὸν τελευταῖον μέγαν προφήτην, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν, ὁ ὁποῖος ἔδειξε τὸν Μεσσίαν εἰς τὸν λαόν τοῦ Ἰσραὴλ. Ὁ Μεσσίας λοιπὸν ἦλθε καὶ μὲ τὸν σταυρικὸν θάνατον καὶ τὴν θαυμαστὴν ἀνάστασιν του ἔδωσε τὴν σωτηρίαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

— Ἄνδρες ἀδελφοί, σεῖς οἱ ὅποιοι κατάγεσθε ἐκ τοῦ Ἀβραάμ, λέγει ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς Ἰσραηλίτας, — ἄνδρες οἱ φοβούμενοι τὸν Θεόν, λέγει πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς Ἐθνικοὺς, ἡ σωτηρία ἐστάλη δι' ὄλους σας. Μὴν ἀδιαφορήσετε δι' αὐτήν, διὰ νὰ μὴ πέσετε εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ.

Ὁ λόγος του ἔκαμιν ἐντύπωσιν εἰς ὄλους. Πολλοὶ Ἰουδαῖοι μετὰ τὸ τέλος τῆς συναγωγῆς τὸν ἠκολούθησαν καὶ ἐζήτησαν περισσοτέρας πληροφορίας, διὰ νὰ πεισθοῦν καλύτερα. Μεγαλύτερον ὅμως ἐνδιαφέρον ἔδειξαν οἱ Ἐθνικοί. Αὐτοὶ μάλιστα τὸν παρεκάλεσαν νὰ κηρύξη καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους συμπατριώτας τῶν. Ἄλλ' ἢ προθυμία τῶν Ἐθνικῶν ἐπύκρνε τοὺς Ἰσραηλίτας. Αὐτοί, ἐγωισταὶ καὶ ὑπερήφανοι, ἐπίστευαν ὅτι ὁ Θεὸς καὶ ὁ Μεσσίας εἶναι μόνον δι' αὐτοὺς καὶ ὄχι διὰ τὰ Ἐθνη. Ὅταν δὲ τὸ ἐπόμενον Σάββατον ὁ Παῦλος ὠμίλησε πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Ἐθνικῶν, οἱ Ἰουδαῖοι μὲ φανατισμὸν ἀντέλεγον, ἐνέπαιζαν καὶ ἐβλασφημοῦσαν τὸ κήρυγμα.

— Πρὸς σὰς ἔπρεπε νὰ κηρύξωμεν πρῶτον, τοὺς εἶπεν ὁ Παῦλος, Ἄλλ' ἐπειδὴ σεῖς ἀποκρούετε τὸ κήρυγμα, διὰ τοῦτο στρεφόμεθα πρὸς Ἐθνικοὺς καὶ καλοῦμεν αὐτοὺς διὰ τὴν αἰώνιαν ζωὴν. Ἄλλωστε ἐμὲ ὁ Θεὸς μὲ ἀνέδειξεν ἀπόστολον τῶν Ἐθνῶν.

Οἱ Ἴθνηκοὶ ἐχάρησαν πολὺ, ὅταν ἤκουσαν τὰ παρήγορα λόγια τοῦ Παύλου. Ἐδέχθησαν εὐχαρίστως τὴν νέαν θρησκείαν, ἐπίστευσαν, ἐβαπτίσθησαν καὶ ἀπετέλεσαν τὴν πρώτην χριστιανικὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἀντιοχείας. Ἄλλ' οἱ Ἰουδαῖοι ὠργίσθησαν, διότι δῆθεν ἐπεριφρονήθησαν, καὶ ἐπροκάλεσαν διωγμὸν κατὰ τῶν ἀποστόλων. Ἐσυκοφάντησαν αὐτοὺς εἰς τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως, ἐξηρέθισαν μερικὰς θρησκολήπτους γυναῖκας, παρέσυραν καὶ μερικὰς ἄλλας ἐπισήμους γυναῖκας καὶ κατῶρθωσαν νὰ ἐκδιώξουν τοὺς ἀποστόλους ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν. Καὶ ἐκεῖνοι μὲν ἔφυγαν καὶ ἐτίναξαν τὸν κοινορτὸν ἀπὸ τὰ ὑποδήματα αὐτῶν· ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἶχε κηρυχθῆ εἰς τὴν ἐπίσημον πόλιν τῆς Πισιδίας. Οἱ δὲ ἐκεῖ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύματος Ἁγίου.

#### 21. Αἱ Περιπέτειαὶ καὶ οἱ διωγμοὶ τοῦ ἀποστόλου Παύλου

(Πράξ. ιδ')

Οἱ ἀπόστολοι ἐγνώριζαν πολὺ καλά, ὅτι θὰ ὑποστοῦν διωγμοὺς κατὰ τὴν διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου. Διὰ τοῦτο δὲν ἐξεπλήσσοντο, ὅταν ἐδιώκοντο οὔτε καὶ ἔχαναν τὸ θάρρος των. Ἐχαιραν μάλιστα διότι ὑπέφεραν πρὸς χάριν τοῦ Εὐαγγελίου. Ὁ Παῦλος λοιπὸν μὲ τὸν Βαρνάβαν ἐδιώχθησαν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ἀλλὰ δὲν ἐδειλίσαν· τὸναντίον γεμάτοι θάρρος ἐξεκίνησαν δι' ἄλλας πόλεις.

Ἐφθασαν εἰς τὸ Ἰκόνιον, σπουδαίαν καὶ ἀρχαιοτάτην πόλιν, κειμένην εἰς τὰ ὄρια τῆς Λυκαονίας καὶ τῆς Φρυγίας. Ἐκεῖ ὑπῆρχαν πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ εἶχαν εὐρύχωρον ὥρασαν συναγωγὴν. Εἰς τὴν συναγωγὴν, ὅπως συνήθως, ἔκαμε τὸ πρῶτον κήρυγμα ὁ Παῦλος. Ἐπειτα ὠμίλησε ἔξω πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς ἄλλους Ἴθνηκοὺς. Τὸ κήρυγμα εὔρε καλὴν ὑποδοχὴν ἐκεῖ καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἀπόστολοι ἔμειναν ἐπὶ ἀρκετὸν καιρὸν. Ἐκαμαν πολλὰ θαύματα καὶ προσεῖλκυσαν πολλοὺς εἰς Χριστόν. Μεταξὺ ἐκείνων πού ἐπίστευσαν, καθὼς ἀναφέρει ἀρχαία παραδόσις, ἦτο καὶ ἡ ἁγία Θέκλα.

Ἄλλὰ οἱ Ἰουδαῖοι ἤρχισαν τὰς ἀντιδράσεις τῶν, ἐσυκοφάντησαν τοὺς ἀποστόλους, ἐξήγειραν πολὺν λαόν, παρέσυραν καὶ αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας ἐναντίον αὐτῶν. Πολὺς λαὸς ὅμως, καὶ μάλιστα οἱ πιστοί, ἐτάχθησαν μὲ τὸ μέρος τῶν ἀποστόλων καὶ προεκλήθη τοιοῦτοτρόπως σχίσμα εἰς τὴν πόλιν. Οἱ πιστοί, κατὰ σύστασιν βέβαια τῶν ἀποστόλων, δὲν ἐπρόβα-



Οἱ ἀπόστολοι Παῦλος καὶ Βαρνάβας εἰς Λύστρα.

λαν ἀντίστασιν. Διὰ τοῦτο οἱ διώκται ἀπεθρασύνθησαν καὶ ὤρμησαν νὰ κακοποιήσουν καὶ νὰ λιθοβολήσουν τοὺς ἀποστόλους. Ἄλλ' ἐκεῖνοι ἐγκατέλειψαν τὴν πόλιν, καὶ μετέβησαν εἰς Λύστρα.

Ἡ πόλις αὕτη ἀνήκεν εἰς τὴν Λυκαονίαν καὶ ἑκατοικεῖτο ἀπὸ ὀλίγους Ῥωμαίους, Ἕλληνας, Ἰουδαίους καὶ πολλοὺς βαρ-

βάρους. "Όλοι ἐγνώριζον τὴν ἑλληνικὴν, ἀλλ' οἱ ἐντόπιοι ὠμιλοῦσαν καὶ τὴν λυκαονικὴν γλῶσσαν. Ἐπειδὴ εἰς τὴν πόλιν δὲν ὑπῆρχε συναγωγή, ὁ Παῦλος ὠμίλησε πρὸς τὰ πλήθη ἔξω εἰς τοὺς πυλῶνας ἴσως τοῦ ναοῦ τοῦ Διός. Ἐκεῖ δὲ ἐκάθητο ἕνας ἀνὴρ χωλὸς ἐκ γενετῆς, ὁ ὁποῖος οὐδέποτε εἶχε περιπατήσει. Ἦκουσε μὲ προσοχὴν τὸ κήρυγμα καὶ ἤρχισε νὰ αἰσθάνεται τὴν πίστιν μέσα εἰς τὴν ψυχὴν του. Εἶδεν ὁ Παῦλος, ὅτι πιστὸν ἔχει καὶ τοῦ εἶπεν: «Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός». Ἀμέσως ὁ χωλὸς ἀνεπήδησε καὶ ἤρχισε νὰ περιπατῆ.

Τὸ θαῦμα αὐτὸ ἔκαμεν ἐξαιρετικὴν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς κατοίκους. Ἐπίστευσαν, ὅτι οἱ δύο ἐκεῖνοι ἐπισκέπται δὲν ἦσαν ἄνθρωποι, ἀλλὰ θεοί. Ἐπεκράτει ἄλλως τε μεταξὺ αὐτῶν ἡ παράδοσις, ὅτι οἱ θεοὶ πέρνουν μορφήν ἀνθρωπίνην καὶ παρουσιάζονται εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Τὸν μὲν Βαρνάβαν διὰ τὸ λαμπρόν του παράστημα καὶ τὴν σοβαρότητά του τὸν ὠνόμασαν Δία. Τὸν δὲ Παῦλον, ἐπειδὴ αὐτὸς ὠμιλοῦσε καὶ ἐκήρυτε τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸν ὠνόμασαν Ἑρμῆν. Ἀμέσως δὲ ὁ ἱερεὺς τοῦ Διός ἔλαβε τὰ ῥοῦρα, ἐφόρεσεν εἰς αὐτοὺς στεφάνους καὶ μαζὶ μὲ τὸν λαὸν ἦλθεν εἰς τοὺς πυλῶνας, διὰ νὰ θυσιάσῃ πρὸς τιμὴν τῶν δύο ἀποστόλων.

Ἐκεῖνοι, ὅταν ἀντελήφθησαν τὴν παρεξήγησιν, ἔσχισαν τὰ ἐνδύματά των, ὥρμησαν μέσα εἰς τὸν ὄχλον καὶ ἐφώνησαν:

— Καὶ ἡμεῖς εἴμεθα ἄνθρωποι, ὅπως σεις· δὲν εἴμεθα θεοί, ἀλλὰ ἦλθομεν νὰ σᾶς διδάξωμεν τὸν ἀληθινὸν θεόν, τὸν ὁποῖον καὶ μόνον πρέπει νὰ λατρεύετε.

Μόλις δὲ καὶ μετὰ βίας ἐσταμάτησαν τὴν θυσίαν.

Οἱ ἄνθρωποι ἀντελήφθησαν τὸ σφάλμα των. Ἐστενοχωρήθησαν, ἐδυσφόρησαν καὶ ἠγανάκτησαν κατὰ τῶν ἀποστόλων, διότι ἐξ αἰτίας αὐτῶν ἐγελοιοποιήθησαν εἰς τὰ μάτια τῶν ξένων. Ἀφορμὴν ἐζητοῦσαν νὰ τοὺς λιθοβολήσουν. Καὶ ἡ ἀφορμὴ ἐδόθη.

Οἱ φανατικοὶ Ἰουδαῖοι τῆς Ἀντιοχείας καὶ τοῦ Ἰκονίου, χωρὶς νὰ φοβηθοῦν τοὺς κόπους ἑνὸς ταξιδίου διακοσίων καὶ πλέον χιλιομέτρων, ἦλθον εἰς Λύστρα καὶ ἤρχισαν νὰ κατηγοροῦν τοὺς ἀποστόλους. Ὁ λαὸς τότε ἠρεθίσθη περισσό-



τερον. Συνέλαβον τὸν Παῦλον, τὸν ἔσυραν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν ἤρχισαν νὰ τὸν λιθοβολοῦν. Καθὼς δὲ οἱ λίθοι ἐπιπταν μὲ ὀρμὴν καὶ ἐπλήγωναν τὸ σῶμα τοῦ Παύλου, αὐτὸς θὰ ἐνεθυμείτο κάποιον ἄλλον λιθοβολισμόν, τὸν ὁποῖον πρό δέκα περίπου ἔτων παρηκολούθησε καὶ ἐπεδοκίμασε. Δὲν εἶχεν ἔλθει ὁμως ὁ καιρὸς νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν κόσμον αὐτόν. Ἐλιποθύμησε μόνον. Οἱ διώκται τὸν ἐνόμισαν νεκρόν, τὸν ἄφησαν καὶ ἔφυγον.

Μετ' ὀλίγον οἱ μαθηταὶ τὸν ἐπανεφέραν εἰς τὰς αἰσθήσεις του. Τὸν ἐπεριποιήθησαν καὶ ὑγιῆ τὸν ἔστειλαν μαζί μὲ τὸν Βαρνάβαν εἰς τὴν πλησίον πόλιν, τὴν Δέρβην. Ἡ μικρὰ αὐτὴ πόλις ἦτο τὸ τέρμα τῆς ἀποστολικῆς περιουσίας. Ἐκεῖ ὁ Παῦλος ἐκήρυξε καὶ προσέειλκυσε πολλοὺς εἰς Χριστόν. Μεταξὺ τῶν πιστῶν ἦτο καὶ ἓνας νεανίας ὁ ὁποῖος ἀργότερα ἐγένετο ἀκόλουθος τοῦ Παύλου καὶ ἐπίσκοπος ἔπειτα τῆς Ἐφέσου, ὁ Τιμόθεος. Αὐτὸς κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εὐρίσκετο εἰς Λύστρα καὶ παρηκολούθησε τὸν λιθοβολισμόν. Διὰ τοῦτο ὁ Παῦλος τοῦ ἔγραψεν ἀργότερα: «Σὺ παρηκολούθηκάς μου τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένοντο ἐν Ἀντιόχεια, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις. Οὔτους διωγμοὺς ὑπήνεγκα!» (Β' Τιμόθ. γ', 10-11).

## 22. ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΝ

### ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ

(Πράξ. ιδ', 21-1ε', 3)

Ἀπὸ τὴν Δέρβην οἱ ἀπόστολοι ἤμποροῦσαν νὰ κατέλθουν εἰς Ταρσὸν τῆς Κιλικίας καὶ ἀπὸ ἐκεῖ συντομῶτα νὰ φθάσουν εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας. Ἐν τούτοις ὁ Παῦλος ἐπροτίμησε νὰ διέλθῃ ἀπὸ τὰ ἴδια μέρη, ἀπὸ τὰ ὁποῖα προηγουμένως εἶχε περάσει. Διέτρεχε βέβαια κινδύνους. Ἄλλ' αὐτοὺς δὲν τοὺς ὑπελόγιζε, προκειμένου νὰ στηρίξῃ τοὺς Χριστιανούς. Ἐπανήλθε λοιπὸν εἰς Λύστρα, ἐπέρασεν ἀπὸ τὸ Ἰκόνιον καὶ κατέληξεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας. Εἰς τὰς πόλεις αὐτὰς ἔκαμε πολλὰς συγκεντρώσεις τῶν Χριστιανῶν. Τοὺς ὠμίλησε

τούς παρεκάλεσε νά μείνουν σταθεροί εἰς τήν πίστιν καί νά μή φοβῶνται τούς διωγμούς καί τὰς θλίψεις. Ἐτόνιζε δέ, ὅτι μέ πολλὰς θλίψεις θά κερδίσῃ ὁ πιστός τήν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

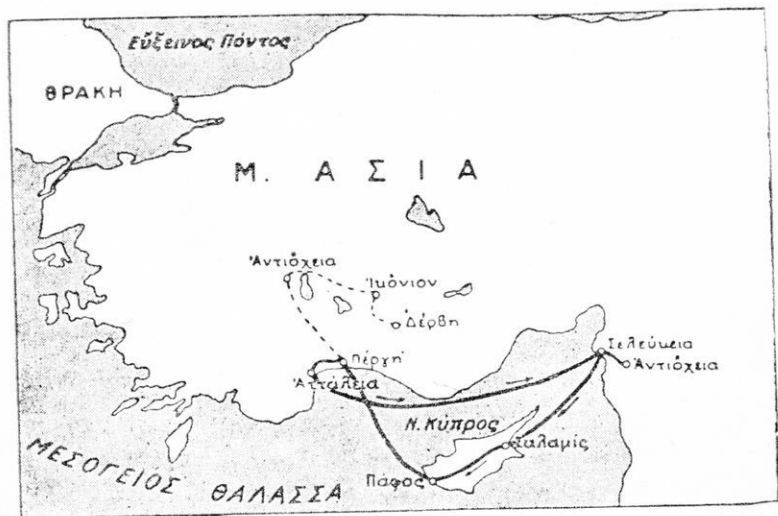
Εἰς ἐκάστην ἐκκλησίαν ἐχειροτόνησεν ἱερεῖς, τούς ὁποίους καί ἀφιέρωσεν εἰς τήν ὑπηρεσίαν τοῦ Θεοῦ. Ἐπειτα διέσχισε τήν Πισιδίαν, ἔφθασεν εἰς τήν Πέργην, ὅπου καί ἐδίδαξε τό Εὐαγγέλιον. Κατέβη συνοδευόμενος πάντοτε ἀπό τόν Βαρνάβαν εἰς τήν Ἀττάλειαν, παράλιον πόλιν, καί ἀπό ἐκεῖ μέ πλοῖον ἐπανῆλθον εἰς τήν Ἀντιόχειαν. Τοιουτοτρόπως ἐκλείσαν τήν πρώτην ἀποστολικήν περιοδείαν. Εἰς τήν Ἀντιόχειαν ἐκάλεσαν ὄλους τούς Χριστιανούς καί διηγήθησαν εἰς αὐτούς ὅλα ὅσα ἔκαμε ὁ Θεός εἰς τὰ Ἔθνη. Ἐντύπωσιν ἔκαμεν εἰς ὄλους ἡ μεγάλη προθυμία, μέ τήν ὁποῖαν οἱ Ἐθνικοὶ ἐδέχθησαν τόν Χριστιανισμόν.

Ἄλλ' αὐτό ἀκριβῶς τό γεγονός ἐγίνε μετ' ὀλίγον ἀφορμή μεγάλης ταραχῆς διὰ τήν Ἐκκλησίαν. Ἐπικρατοῦσε ἀνέκαθεν μεταξύ τῶν Ἰουδαίων ἡ ἀντίληψις, ὅτι ὁ Μεσσίας θά ἦτο ἰδιόκως τῶν μόνον Σωτῆρ καί Βασιλεύς. Δέν ἤθελαν νά παραδεχθοῦν, ὅτι ἦτο δυνατόν νά καλέσῃ εἰς τήν βασιλείαν του καί τὰ Ἔθνη. Αὐτοὶ ἐπίστευον, ὅτι οἱ Ἐθνικοὶ εἶναι ἀμαρτωλοὶ καί ἀκάθαρτοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Τὰς ιδέας δέ αὐτάς τὰς εἶχον πρό παντός οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Ἱερουσαλήμ. Καί ὅταν ἀκόμη ἐγίναν Χριστιανοί, ἐπίστευαν, ὅτι οἱ Ἐθνικοὶ δέν ἔχουν τό δικαίωμα νά γίνουν ἀμέσως Χριστιανοί. Ἐνόμιζαν, ὅτι ἔπρεπε πρῶτον νά δεχθοῦν τήν μωσαϊκὴν θρησκείαν καί κατόπιν νά βαπτισθοῦν. Καί εἰς μέν τήν Ἱερουσαλήμ δέν ἐγεννήθη τοιοῦτον ζήτημα, διότι ἐκεῖ δέν ὑπῆρχον Ἐθνικοὶ-Χριστιανοί. Ἄλλ' εἰς τήν Ἀντιόχειαν καί τήν Μικρὰν Ἀσίαν ὑπῆρχον πάρα πολλοί.

Οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Ἀντιοχείας συναναστρέφοντο διαρκῶς μέ τούς Ἐθνικούς καί δέν ἐσκανδαλίζοντο, τώρα πού τούς ἐβλεπον Χριστιανούς. Μερικοὶ ὅμως Ἰουδαῖοι-Χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι ἦλθον ἀπό τήν Ἱερουσαλήμ, ἐσκανδαλίσθησαν πολύ. Ἀμέσως δέ, χωρὶς νά συνεννοηθοῦν μέ τόν Παῦλον καί τόν Βαρνάβαν, χωρὶς νά ἔχουν καμμίαν ἐξουσιοδότησιν ἀπό τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ἱερουσαλήμ, ἤρχισαν νά κατηγοροῦν καί νά κατακρίνουν τούς Ἐθνικοὺς-Χριστιανούς. Ἐλεγον, ὅτι δέν ὠφελεῖ αὐτούς τό

βάπτισμα, ὡς εἶναι δυνατόν νὰ σωθοῦν, ἐάν προηγουμένως δὲν ὑποβληθοῦν εἰς τοὺς τύπους τῆς Ἰουδαϊκῆς θρησκείας. Εἰς δὲ τοὺς Ἰουδαίους συνιστοῦσαν νὰ ἀποφεύγουν τὴν συναναστροφὴν με τοὺς Ἐθνικοὺς καὶ νὰ μὴ τοὺς θεωροῦν ἀδελφούς.

Τὰ ἀντιχριστιανικὰ αὐτὰ κηρύγματα ἔφεραν μεγάλην ταραχὴν μεταξύ τῶν πιστῶν. Οἱ Ἐθνικοὶ διηρωτῶντο ἂν ἦσαν πραγματι Χριστιανοὶ ἢ ἂν ἔπρεπε νὰ ὑποβληθοῦν εἰς τὰς δια-



Πρώτη περιόδεία τοῦ ἀποστόλου Παύλου.

τάξεις τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου. Οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Ἀντιοχείας ἤρχισαν καὶ αὐτοὶ νὰ ἀπομακρύνωνται ἀπὸ τοὺς ἄλλους Χριστιανούς. Ἄλλοι ὅμως ἀντέλεγαν εἰς τὰς ψευδοδιδασκαλίας αὐτάς. Τοιοῦτοτρόπως φιλονεικίαι καὶ σχίσματα ἐδημιουργήθησαν εἰς τὰς τάξεις τῶν Χριστιανῶν.

Ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας πρὸ παντὸς ἠγανάκτησαν κατὰ τῶν ψευδαδελφῶν Ἰουδαίων. Μὲ δύναμιν λόγου ἀπεδείκνυαν μωρὰς τὰς διδασκαλίας των. Ἐν τούτοις, τὸ δηλητήριον τῆς αἵρέσεως εἶχεν εἰσχωρήσει εἰς τὰς ψυχὰς πολλῶν. Παρὰ τὴν

καλήν των θέλησιν, δὲν ἐπανεπαύοντο εἰς τὰς βεβαιώσεις τῶν δύο ἀποστόλων. Ἦθελαν ἄλλας ἰσχυροτέρας βεβαιώσεις. Τότε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχείας ἀπεφάσισε νὰ στείλῃ τὸν Παῦλον, τὸν Βαρνάβαν, τὸν Τίτον (Γαλατ. β', 1) καὶ μερικοὺς ἄλλους ἐπίσημους Χριστιανοὺς εἰς Ἱεροσόλυμα, διὰ νὰ ἀναφέρουν καὶ νὰ συζητήσουν τὰ γενόμενα. Ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους τῆς Ἱερουσαλὴμ προήλθεν ἡ πλανημένη αὐτῆ διδασκαλία, ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ ἔπρεπε νὰ διαψευσθῆ. Εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἄλλωστε ὑπῆρχον οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ διδάσκαλοι καὶ ἐκεῖ ἦτο εὐκολώτερον νὰ συγκεντρωθοῦν ὅλοι οἱ ἀπόστολοι.

Ἡ ἐπίσημος αὐτῆ ἀντιπροσωπεῖα ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Παύλου καὶ μὲ τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας ἐξεκίνησε διὰ τὴν Ἱερουσαλὴμ. Εἰς τὰς πόλεις τῆς Φοινίκης καὶ τῆς Σαμαρείας, ἀπὸ τὰς ὁποίας διήρχοντο, διηγῶντο τὴν θαυμασίαν προσέλευσιν εἰς τὸν Χριστιανισμὸν χιλιάδων Ἐθνικῶν. Συγχρόνως ἀνέφερον καὶ τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὁποῖον μετέβαινον εἰς Ἱερουσαλὴμ. Τοιοῦτοτρόπως προπαρασκεύαζον τοὺς πιστοὺς νὰ δεχθοῦν τὰς ἀποφάσεις τῆς ἀποστολικῆς συνόδου.

### 23 Ἡ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ

(Πράξ. ιε', 4-32)

Ὁ Παῦλος μὲ τὸν Βαρνάβαν καὶ τὰ ἄλλα μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας ἔφθασαν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ. Ἐκεῖ ἔγιναν δεκτοὶ μὲ πολλὴν ἐγκαρδιότητα. Οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι μὲ τοὺς πρεσβυτέρους ὑπέδεχθησαν αὐτοὺς ὡς ἀδελφοὺς καὶ συνεργάτας. Ἐνώπιον δὲ αὐτῶν καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας διηγήθησαν ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Ἐθνικῶν καὶ ἐβεβαίωσαν, ὅτι ὁ Θεὸς ἤνοιξε τοῖς Ἐθνεσι θύραν πίστεως.

Εἰς τοὺς λόγους τῶν ἐν τούτοις ἤρχισαν νὰ ἀντιλέγουσιν οἱ ἀπόστολοι ἢ οἱ πρεσβύτεροι, ἀλλὰ μερικοὶ Χριστιανοὶ οἱ ὁποῖοι προήρχοντο ἀπὸ τὴν τάξιν τῶν Φαρισαίων. Αὐτοὶ δὲν ἤμποροῦσαν νὰ ἐννοήσουν πῶς ὁ Παῦλος, ὁ ὁποῖος ἄλλοτε ἦτο αὐστηρὸς Φαρισαῖος, κατέλυε τόσον φανερὰ τὸν μωσαϊκὸν νόμον. Ἐπέμειναν μὲ πείσμα, ὅτι οἱ Ἐθνικοὶ διὰ νὰ σω-

θοῦν, ἔπρεπε νὰ τηροῦν ὅλας τὰς διατάξεις τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου. Τοιοῦτοτρόπως ἤθελαν νὰ κλείσουν τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν εἰς τοὺς νεκροὺς τύπους τῶν μωσαϊκῶν ἐντολῶν καὶ νὰ τὴν καταστήσουν ἀπλῶς μιαν Ἰουδαϊκὴν αἵρεσιν.

Διὰ νὰ λυθῇ ἐπισημῶς τὸ ζήτημα καὶ νὰ ὀρισθῇ σαφῶς ἡ ἀλήθεια, ἐκλήθη ἡ ἀποστολικὴ σύνοδος ἐν Ἱερουσαλὴμ περὶ τὸ 50 μ. Χ. Εἰς αὐτὴν ἔλαβον μέρος ὅλοι οἱ ἀπόστολοι, ὁ Παῦλος καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας, οἱ πρεσβύτεροι καὶ ὅλοι οἱ Χριστιανοί. Πρόεδρος ἦτο ὁ ἀδελφός-θεος Ἰάκωβος. Ἐκεῖ ἐξήτασαν λεπτομερῶς τὰ γεγονότα καὶ τὰ συνεζήτησαν πολὺ. Ἀσφαλῶς οἱ αὐστηροὶ Ἰουδαῖοι καὶ Φαρισαῖοι θὰ ἔφεραν τὰς ἀντιρρήσεις των μὲ φανατισμὸν καὶ ζωηρότητα. Ὁ Παῦλος θὰ ὑπεστήριξε μὲ θάρρος καὶ ἐπιμονὴν τὴν ἀλήθειαν.

Πολλῆς δὲ συζητήσεως γενομένης ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Πέτρος καὶ ὑπενθύμισε τὸ γεγονός τῆς Καισαρείας. «Γνωρίζετε καλά, εἶπεν, ὅτι ὁ Θεὸς ἐξέλεξεν ἐμὲ πρῶτον νὰ διδάξω καὶ βαπτίσω τοὺς Ἐθνικούς. Σᾶς εἶπον, ὅτι εἰς τοὺς Ἐθνικούς ἐκείνους τῆς Καισαρείας ἔδωσεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὅπως τὸ ἔδωκε καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς Ἰουδαίους. Οὐδεμίαν διάκρισιν ἔκαμε μεταξὺ ἐκείνων καὶ ἡμῶν. Λοιπὸν τώρα διατί ἀντιλέγετε εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ θέλετε νὰ βάλετε βαρὺν ζυγὸν εἰς τὸν τράχηλον τῶν Ἐθνικῶν - Χριστιανῶν;»

Ὅλοι ἐσίγησαν. Καὶ τότε ὁ Παῦλος μετὰ τοῦ Βαρνάβα διηγήθησαν πάλιν λεπτομερῶς ὅλα τὰ θαύματα καὶ τὰ σημεῖα, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς ἔκαμε μεταξὺ τῶν Ἐθνικῶν. Ἀπὸ τὰ γεγονότα δὲ αὐτὰ ἐφαίνετο καθαρῶτατα ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ. Οἱ Χριστιανοὶ ἐπέιθοντο εἰς τὴν ἀλήθειαν ὁλοῦν καὶ περισσότερον. Οἱ ἀντιλέγοντες ἐσιώπησαν. Τελευταῖος ἀπὸ ὅλους ἔλαβε τὸν λόγον ὁ ἀδελφός-θεος Ἰάκωβος Ἄνεκεφαλαίωσε τὰ λεχθέντα καὶ διετύπωσε τὰ συμπεράσματα τῆς συνόδου, τὰ ὁποῖα ἐπεκύρωσε μὲ γνώμας τῶν προφητῶν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. «Αὐτὰ τὰ ὅποια εἶπον ὁ Πέτρος καὶ Παῦλος, εἶπεν ὁ Ἰάκωβος, ἀποδεικνύουν, ὅτι ὁ Θεὸς καλεῖ κατ'εὐθείαν τοὺς Ἐθνικούς εἰς τὴν νέαν θρησκείαν. Λοιπὸν ἐγὼ κρίνω ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἐπιβαρῦ-

νωμεν τοὺς ἐξ Ἑθνῶν Χριστιανούς μὲ τὰς διατάξεις τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου.»

Ἐπισημειωθὲν ὅτι ἡ σύνοδος ἐδέχθη τοὺς λόγους αὐτοῦ τοῦ Ἰακώβου. Ἀπὸ συμφώνου δὲ ὅλοι ἀπεφάσισαν νὰ στείλουν μαζὶ μὲ τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν, τὸν Σίλαν καὶ τὸν Βαρσαββᾶν πρὸς τοὺς Χριστιανούς τῆς Ἀντιοχείας, διὰ νὰ ἀνακοινώσουν εἰς αὐτοὺς τὴν ἁπόφασιν τῆς ἀποστολικῆς συνόδου. Μάλιστα δὲ συνέταξαν καὶ μίαν ἐπιστολήν, ἡ ὁποία ὡς ἐπίσημον ἔγγραφον ἐδόθη, διὰ νὰ ἀναγνωσθῆ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.

Εἰς τὴν ἐπιστολήν αὐτὴν οἱ ἀπόστολοι γράφουν πρὸς τοὺς Ἀντιοχείαις μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὅτι «ἔδοξε τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον ἐπιτίθεισθαι ὑμῖν βάρος». Τοιοῦτοτρόπως ἔληξε τὸ πολὺκροτον αὐτὸ ζήτημα καὶ ἐδόθη ἐπίσημος λύσις. Οἱ δὲ δύο ἀπόστολοι μετὰ τῶν ἄλλων ἀντιπροσώπων ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν, ἀνέγνωσαν τὴν ἐπιστολήν καὶ ἀνεκοίνωσαν τὰ ὅσα ἔγιναν πρὸς τοὺς ἐκεῖ Χριστιανούς, οἱ ὅποιοι ἐχάρησαν καὶ εἰρήνευσαν.

Ἐννοεῖται, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Ἰουδαϊζοντας ψευδαδέλφους δὲν ἠσύχασαν. Παρὰ τὴν γνώμην τῶν ἀποστόλων αὐτοὶ ἐξακολουθοῦσαν νὰ διδάσκουν τὰς αἰρετικὰς τῶν διδασκαλίας, ἰδίως δὲ κατεφέροντο ἐναντίον τοῦ Παύλου καὶ διέδιδον, ὅτι αὐτὸς δὲν εἶναι ἀπόστολος καὶ συνεπῶς τὰ κηρύγματά του δὲν ἔχουν κῆρος. Καὶ δὲν ἐτάρασσον μὲν ὅπως πρότερον τὴν Ἐκκλησίαν, πάντως ὅμως παρέσυρον ἀρκετοὺς μὲ τὸ μέρος τῶν. Ἡ ἀίρεσις τῶν ἐξηκολούθησε μέχρι τοῦ 70 μ.Χ., ὅποτε κατεστράφη ἡ Ἱερουσαλὴν καὶ κατηδαφίσθη ὁ ναὸς τοῦ Σολομῶντος. Τότε ἄλλοι ἐξ αὐτῶν ἐσφάγησαν ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους καὶ ἄλλοι διεσκορπίσθησαν εἰς διάφορα μέρη καὶ τοιοῦτοτρόπως ἔσβυσεν ἡ ἀίρεσις τῶν.

#### 24. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΑΡΧΙΖΕΙ ΤΗΝ ΔΕΥΤΕΡΑΝ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΝ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑΝ

(Πράξ. ιε', 35 - ις', 15)

Ἐπισημειωθὲν ὅτι ὁ Παῦλος ἦτο ὁ ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν, διὰ νὰ κηρύξῃ τὸν Χριστιανισμόν.

σμών και εἰς τοὺς Ἔθνικούς. Ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ κινούμενος ἐσκέφθη μὲ τὸν Βαρνάβαν διὰ τὸ νέον δρομολόγιον. Ἀπεφάσισαν νὰ περάσουν ἀπὸ τὰ ἴδια μέρη τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, εἰς τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν πρώτην περιοδεῖαν εἶχον μεταβῆ. Ἄλλ' ὁ Βαρνάβας εἶχε μὲν τὴν καλὴν θέλησιν, δὲν εἶχεν ὅμως τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀντοχὴν διὰ τοὺς κόπους καὶ τὰς ταλαιπωρίας τῶν ἀποστολικῶν περιοδειῶν. Αὐτὸς ἦτο εὐγενής, γλυκύς, ὁ πρῶτος διδάσκαλος τῶν Χριστιανῶν. Ὁ Παῦλος ἦτο ἄνθρωπος τοῦ ἀγῶνος, ποὺ ἐγνώριζε νὰ ἀγωνίζεται, νὰ ὑπερνικᾷ τὰ ἐμπόδια καὶ νὰ προχωρῇ ἀποφασιστικῶς πρὸς τὸ ἔργον του. Ἦτο λοιπὸν δύσκολον νὰ συνεχίσουν μαζί τὴν περιοδεῖαν.

Τὴν περιοδεῖαν, τὴν ὁποῖαν ἐσχεδιάζαν νὰ κάμουν μαζί, τὴν ἔκανε ἀκόμη δυσκολωτέραν καὶ τὸ ὅτι ὁ νεαρὸς Μάρκος μὲ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ Βαρνάβα ἠθέλε νὰ ἔλθῃ μαζί των. Ὁ Παῦλος ἀντέτεινε εἰς τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῆν τοῦ Μάρκου καὶ ὑπενθύμισε εἰς τὸν Βαρνάβαν, ὅτι κατὰ τὴν προηγουμένην περιοδεῖαν ὁ Μάρκος εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐκουράσθη καὶ τοὺς ἐγκατέλειψε.

Ὁ Βαρνάβας ὑπεχώρησε εἰς τοὺς λόγους τοῦ Παύλου καὶ μὲ τὸν ἀνεψιὸν του Μάρκον ἔκαμε περιοδεῖαν εἰς τὴν Κύπρον. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ὁ Βαρνάβας δὲν περιώδευσε πλέον μαζί μὲ τὸν Παῦλον, ἐνῶ ὁ Μάρκος ἀργότερον προσελήφθη ἀπὸ τὸν Παῦλον. Ἀρχαῖα παράδοσις ἀναφέρει, ὅτι ὁ Βαρνάβας ἔμεινε εἰς τὴν Κύπρον καὶ εἰργάσθη μέχρι τοῦ θανάτου του διὰ τὴν θεμελίωσιν καὶ τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὴν νῆσον. Ἐπέθανε καὶ ἐτάφη εἰς τὴν Σαλαμίνα, ὅπου καὶ μέχρι σήμερον δεικνύεται ὁ τάφος του.

Ἀφοῦ ἀνεχώρησε ὁ Βαρνάβας μὲ τὸν Μάρκον, ὁ Παῦλος παρέλαβε τὸν Σίλαν καὶ ἐξεκίνησε μὲ τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπέρασε ἀπὸ τὴν Συρίαν καὶ τὴν Κιλικίαν καὶ ἐδίδασκε τοὺς Χριστιανούς. Ἐπῆγε εἰς τὰ μέρη τῆς Λυκαονίας καὶ ἔφθασε εἰς τὴν Δέρβην καὶ τὰ Λύστρα. Ἐκεῖ ἐπανεῦρε τὸν νεαρὸν Τιμόθεον, τὸν ὁποῖον παρέλαβε μαζί του, διότι ἐξετίμησε τὴν ἀρετὴν καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν του. Μαζί μὲ αὐτὸν καὶ τὸν Σίλαν περιώδευσε εἰς τὰς Ἐκκλησίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Παντοῦ ἐκήρυτταν τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἀνεγίνωσκαν πρὸς ὅλους τὴν

ἐπιστολήν τῆς ἀποστολικῆς συνόδου. Συνιστοῦσαν εἰς τοὺς Χριστιανοὺς νὰ τηροῦν μὲ ἀκρίβειαν, ὅσα οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀπεφάσισαν, διὰ νὰ μὴ παρασυρθοῦν εἰς πλάνας καὶ αἰρέσεις.

Ἀπὸ ἐκεῖ ἐπέρασαν τὴν Φρυγίαν καὶ εἰσεχώρησαν εἰς τὴν Γαλατίαν. Εἰς τὴν Γαλατίαν φαίνεται ὅτι ἀρρώστησε ὁ Παῦλος καὶ ἠναγκάσθη νὰ μείνῃ ἀρκετὸν χρόνον ἐκεῖ. Ἔλαβε δὲ μεγάλας περιποιήσεις ἀπὸ τοὺς Γαλάτας. Εἰς αὐτοὺς ἔγραψε ἀργότερα ὅτι καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς των ἀκόμη, ἐὰν ἦτο ἀνάγκη θὰ τοῦ ἔδιδον (Γαλάτ. δ', 13 - 15). Ἄν καὶ ἀσθενής, δὲν ἔπαυε τὸ κήρυγμα. Περιήρχετο βραδέως χωρὶα καὶ πόλεις καὶ ἴδρυσε ὄχι μίαν ἀλλὰ πολλὰς Ἐκκλησίας. Ὁ ἴδιος ἀργότερα ἔγραψε μίαν ἐπιστολήν πρὸς τὰς Ἐκκλησίας τῆς Γαλατίας. Ὅταν ἔγινε τελείως καλά, ἠθέλησε νὰ περιοδεύσῃ εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Τὸ Πνεῦμα ὅμως τὸν ἠμόδιε. Διὰ τοῦτο κατήλθε εἰς Μυσίαν μὲ σκοπὸν νὰ μεταβῇ εἰς Βιθυνίαν. Ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα καὶ πάλιν ἠμόδιε αὐτοῦς.

Ἦρχισαν τότε νὰ ἀποροῦν διὰ τὸ δρομολόγιον, πού ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσουν. Ἐφθασαν εἰς τὴν Τρωάδα, πόλιν παράλιον εἰς τὰ βορειοδυτικὰ μέρη τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὅπου καὶ ἐστάματῆσαν. Ἐκεῖ πρὸς μεγάλην των χαρὰν συνηντήθησαν μὲ τὸν εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν. Ἀπεφάσισαν νὰ παραλάβουν καὶ αὐτὸν μαζί των. Ποῦ ὅμως θὰ ἐπήγαιναν;

Ἐκείνην τὴν νύκτα ὁ Παῦλος εἶδε ἓνα ὄραμα. Εἶδε νὰ παρουσιάζεται ἐνώπιόν του ἀνὴρ Μακεδῶν, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶπε: «Διαβάς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν». Ἐνόησαν οἱ ἀπόστολοι, ὅτι αὐτὸ ἦτο διαταγὴ τοῦ Θεοῦ νὰ μεταβοῦν εἰς Μακεδονίαν. Ἀμέσως δὲ μόλις εὐρήκαν πλοῖον, ἀνεχώρησαν. Ἐπλευσαν κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν Σαμοθράκην καὶ ἀπὸ ἐκεῖ εἰς τὴν Νεάπολιν, πόλιν παράλιον τῆς Μακεδονίας, τὴν σημερινὴν Καβάλλαν.

Ἐπειτα ἦλθον εἰς Φιλίππους, πόλιν μεγάλην, ἣ ὁποία ἀπεῖχε δεκαπέντε περίπου χιλιόμετρα ἀπὸ τὴν Νεάπολιν. Ἡ πόλις αὕτη ἐκτίσθη ἀπὸ τὸν Φίλιππον πατέρα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἦτο κατὰ τὴν ἐποχὴν αὕτην ρωμαϊκὴ ἀποικία, εἰς τὴν ὁποίαν ἐστρατοπέδευε πάντοτε ἀρκετὸς ρωμαῖ-



κός στρατός. Πλουσία, ἐμπορική, ἑκατοικεῖτο ἀπὸ Ἑλλήνας, Ρωμαίους καὶ ὀλίγους Ἰουδαίους. Ἐκεῖ οἱ τρεῖς ἀπόστολοι ἀφοῦ ἔμειναν μερικὰς ἡμέρας ἄπρακτοι, ἤρχισαν κατόπιν τὴν διδασκαλίαν των. Ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχε συναγωγή, ἐδίδασκαν εἰς ἕνα τόπον, ὅπου ἐμαζεύοντο οἱ Ἑβραῖοι καὶ προσηύχοντο. Ἐπίστευσαν ἄρκετοί. Μεταξὺ αὐτῶν ἦτο καὶ μιὰ γυνὴ πλουσία ἔμπορος πορφυρῶν. Αὐτὴ παρεκάλεσε τοὺς ἀποστόλους νὰ κατοικήσουν εἰς τὴν οἰκίαν της ὅλον τὸν καιρὸν, ποὺ θὰ ἔμειναν εἰς Φιλίππους.

## 25. ΔΙΩΓΜΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

### ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥΣ

(Πράξ. ις', 16 - 40)

Μερικὰς ἡμέρας ἀκόμη ὁ Παῦλος μετὸν Σίλαν μετέβαιναν εἰς τὸν τόπον τῆς προσευχῆς ἢ περιεφέροντο εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐδίδασκαν. Τὸ κήρυγμά των ἤρχισε νὰ προκαλῆ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν κατοίκων. Ἐγιναν δὲ θέμα κοινῆς συζητήσεως, ὅταν ἤρχισε νὰ διαφημιζῆ αὐτοὺς μιὰ παιδίσκη, ἡ ὁποία κατείχετο ἀπὸ πνεῦμα πύθωνος. Ἐνα δηλαδὴ πνεῦμα πονηρὸν εἶχε καταλάβει τὴν κόρην ἐκείνην καὶ μετὸ στόμα της ἔδινε πληροφορίας καὶ μαντείας. Μάλιστα οἱ κύριοι τῆς παιδίσκης ἐπωλοῦσαν τὰς πληροφορίας αὐτὰς καὶ ἐκέρδιζαν ἄρκετὰ χρήματα.

Ἡ κόρη λοιπὸν αὐτὴ παρακολουθοῦσε πολλὰς ἡμέρας τοὺς δύο ἀποστόλους καὶ ἐφώναζε πρὸς τοὺς κατοίκους :

— Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι εἶναι δοῦλοι τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ διδάσκουν εἰς ἡμᾶς τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας.

Ἄλλὰ ὁ Παῦλος δὲν ἤθελε τοιαύτας ὑπόπτους διαφημίσεις. Ἐξεδίωξε λοιπὸν τὸ πονηρὸν πνεῦμα καὶ ἐθεράπευσε τὴν κόρην. Τότε ὅμως ἡ κόρη ἔχασε τὴν μαντικὴν τῆς δύναμιν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐζημίωσε πολὺ τοὺς κυρίους της. Ἐκεῖνοι ἠγάπηθησαν ἐναντίον τοῦ Παύλου καὶ τοῦ Σίλα, τοὺς συνέλαβαν καὶ μετὰ φωνὰς καὶ κραυγὰς τοὺς ὠδήγησαν εἰς τὴν ἀγοράν, ὅπου οἱ δύο Ρωμαῖοι ἄρχοντες ἐδίκαζαν καὶ ἐκανόνιζαν τὰς ὑποθέσεις τοῦ λαοῦ. Δὲν ἐτόλμησαν ὅμως νὰ ὁμολογήσουν ὅτι οἱ ἀπόστολοι τοὺς ἐζημίωσαν οἰκονομικῶς, ἐπειδὴ ἐθερά-

πυσαν τὴν παιδίσκην. Ἐπενόησαν ἄλλην κατηγορίαν. Ἐκρυψαν τὴν ἰδιοτέλειάν των κάτω ἀπὸ τὴν φιλοπατρίαν.

— Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, εἶπαν, ἂν καὶ εἶναι Ἰουδαῖοι, τάρασσον τὴν πόλιν. Προσπαθοῦν νὰ μᾶς ἐπιβάλουν ἥθη, τὰ ὁποῖα δὲν ἀρμόζουν εἰς ἡμᾶς, ποῦ εἴμεθα Ῥωμαῖοι.

Ὁ λαὸς εἰς τὸ ἄκουσμα τῶν λόγων αὐτῶν ἐξηγέρθη. Οἱ στρατηγοί, οἱ ὁποῖοι, ὅπως ὅλοι οἱ Ῥωμαῖοι, περιφρονοῦσαν τοὺς Ἰουδαίους, διέταξαν τοὺς ραβδούχους νὰ δαίρουν τοὺς ἀποστόλους.

Οἱ ραβδούχοι ἐπῆραν τὰ στριμμένα μαστίγια των, ἐγύμνωσαν τοὺς ἀποστόλους καὶ ἤρχισαν νὰ τοὺς ραβδίζουσιν μὲ δύναμιν καὶ τέχνην. Αὐτοὺς τοὺς ραβδισμοὺς θὰ εἶχε ὑπ' ὄψιν τοῦ ὁ Παῦλος, ὅταν ἀργότερα ἔγραφε διὰ τοὺς διωγμοὺς του πρὸς τοὺς Κορινθίους (Β' Κορινθίους ια', 25). Ἐπειτα οἱ στρατηγοὶ διέταξαν καὶ τοὺς ἔβαλαν εἰς τὴν φυλακὴν καὶ συνέστησαν αὐστηρὰν φρουρῆσιν. Ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς ἔρριψε εἰς τὴν βαθυτέραν φυλακὴν. Διὰ μεγαλυτέραν ἀσφάλειαν ἔδωσε τὰ πόδια των εἰς δύο βαρεῖα ξύλα, ἐπίτηδες κατασκευασμένα.

Οἱ δύο ἀπόστολοι ἔχαιραν διὰ τὰ παθήματά των καὶ ἔψαλλαν ὕμνους πρὸς τὸν Θεόν. Οἱ ἄλλοι φυλακισμένοι μὲ ἀπορία καὶ θαυμασμὸν τοὺς ἤκουαν. Κατὰ τὸ μεσονύκτιον ὁμοῦς ἕνας ἰσχυρὸς σεισμὸς συνεκλόνησε ὀλόκληρην τὴν πόλιν. Ἰσχυρότερος ἦτο εἰς τὸ μέρος τῆς φυλακῆς. Τὰ θεμέλια τῆς φυλακῆς ἐσεισθησαν μὲ ὄρμην· αἱ θύραι ἠνοιχθησαν. Τὰ δεσμά των κρατουμένων συνετριβήσαν καὶ ἐλύθησαν. Τρομαγμένος ὁ δεσμοφύλαξ ἐξύπνησε καὶ ἔσπευσε πρὸς τὰ κελιά τῆς φυλακῆς. Ὅταν εἶδε τὰς θύρας ἀνοικτάς, ἐνόμισε, ὅτι οἱ κατάδικοι εἶχαν δραπετεύσει. Ἀμέσως ἐσκέφθη, ὅτι τὸν περιμένει σκληρὰ τιμωρία, ἴσως καὶ θάνατος, διότι θὰ ἔθεωρεῖτο ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἀπόδρασιν. Ζαλισμένος ἐτράβηξε ἀπὸ τὴν ζώνην του ἕνα μαχαίρι διὰ νὰ αὐτοκτονήσῃ.

Ἄλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ Παῦλος ἀντελήφθη τὰς διαθέσεις τοῦ δεσμοφύλακος καὶ τοῦ ἐφώνησε :

— Μὴ ἐπιχειρήσῃς τίποτε κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ σου, διότι εἴμεθα ὅλοι ἐδῶ.

Ἐζήτησε τότε ὁ δεσμοφύλαξ καὶ τοῦ ἔφεραν φῶτα. Ἐπε-

θεώρησε τὴν φυλακὴν, εἶδε ὄλους τοὺς κρατούμενους εἰς τὰς θέσεις των καὶ συνῆλθε ἀπὸ τὸν τρόμον. Ἄλλὰ τότε ἐσκέφθη, ὅτι ὁ σεισμὸς αὐτὸς καὶ τὸ ἄνοιγμα τῶν θυρῶν εἶναι ἀσφαλῶς ἔργον τοῦ Θεοῦ τῶν ἀποστόλων. Ἔπεσε ἀμέσως εἰς τὰ πόδια των καὶ τοὺς ἠρώτησε μὲ σεβασμὸν:

— Κύριοι, τί πρέπει νὰ κάμω διὰ νὰ σωθῶ;

— Νὰ πιστεύσῃς εἰς τὸν Χριστὸν σὺ καὶ ἡ οἰκογένειά σου, τοῦ εἶπαν ἐκεῖνοι.

Τοὺς ὠδήγησε ἀμέσως εἰς τὸν οἶκόν του. Κατὰ τὰς μεσο-νοκτίους δὲ ἐκεῖνας ὥρας ἐκατηχῆθη καὶ ἐβαπτίσθη μὲ ὄλην τὴν οἰκογένειάν του. Παρέθεσε ἔπειτα τράπεζαν καὶ συνέφαγαν μαζί μὲ τοὺς ἀποστόλους.

Τὴν ἐπομένην πρωτὴν οἱ στρατηγοὶ ἔστειλαν τοὺς ραβδούχους εἰς τὴν φυλακὴν μὲ διαταγὴν εἰς τὸν δεσμοφύλακα νὰ ἀπολύσῃ τοὺς δύο φυλακισμένους. Ἄλλ' ὁ Παῦλος διεμαρτυρήθη μὲ σθένος ἐναντίον τῶν στρατηγῶν.

— Εἴμεθα, εἶπε, Ῥωμαῖοι πολῖται. Ἐδάρημεν καὶ ἐφυλακίσθημεν ἀδίκως. Ζητοῦμεν ἱκανοποίησιν. Πρέπει νὰ ἔλθουν ἐδῶ οἱ ἴδιοι οἱ στρατηγοὶ νὰ μᾶς βγάλουν ἀπὸ τὴν φυλακὴν.

Οἱ δύο στρατηγοὶ ἐφοβήθησαν πολὺ, ὅταν ἐπληροφορήθησαν, ὅτι οἱ δύο ἀπόστολοι ἦσαν Ῥωμαῖοι πολῖται. Ἐγνώριζαν, ὅτι ἀδίκια, καὶ μάλιστα τέτοια ἐξευτελιστικὴ ἀδίκια, κατὰ Ῥωμαίου πολίτου τιμωρεῖται αὐστηρότατα. Ἄρκοῦσε μία καταγγελία ἐκ μέρους τῶν ἀποστόλων, διὰ νὰ χάσουν τὴν θέσιν τῶν ἴσως καὶ τὴν ζωὴν των. Ἦλθαν λοιπὸν φοβισμένοι καὶ ταπεινωμένοι, ἀπελευθέρωσαν μόνον των τοὺς δύο ἀποστόλους καὶ τοὺς συνώδευσαν ἔξω μὲ πολὺν σεβασμὸν. Ἐπλήρωσαν ἔτσι τὴν ἀδικίαν, τὴν ὁποίαν τόσον ἀπερίσκεπτα εἶχαν διαπράξει.

## 26. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

(Πράξ. ιζ', 1-15)

Ὁ Παῦλος ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀποφυλάκισίν του ἔμεινε ἀρκετὰς ἀκόμη ἡμέρας εἰς Φιλίππους. Ἐκήρυττε τὸν Χριστὸν καὶ προσεῖλκυε νέα μέλη εἰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν. Ἄλλὰ

δὲν ἔπρεπε νὰ μείνη πολὺ ἀκόμη ἐκεῖ. Εἶχε διαταχθῆ ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ διαβῆ εἰς Μακεδονίαν (κεφ. 24). Ἦτο λοιπὸν καιρὸς τῶρα νὰ μεταβῆ καὶ εἰς τὰς ἄλλας Μακεδονικὰς πόλεις. Μὲ τὰς εὐχὰς καὶ τὰς θερμὰς ἐκδηλώσεις ἀγάπης τῶν Φιλιππησίων Χριστιανῶν ἀνεχώρησε. Ἀκολουθῶν τὴν μεγάλην Ἑγνατίαν ὁδὸν ἐπέρασε ἀπὸ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολωνίαν καὶ ἦλθε εἰς Θεσσαλονίκην μαζί μὲ τοὺς βοηθοὺς του.

Ἡ πόλις αὐτὴ καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο μεγάλη, ἐμπορικὴ καὶ πλουσία. Ἐδιοικεῖτο ἀπὸ Ρωμαίους ἄρχοντας, οἱ ὅποιοι δὲν ὠνομάζοντο ὕπατοι ἢ πραιτορες, ἀλλὰ πολιτάρχαι. Ἐκατοικεῖτο κυρίως ἀπὸ Ἕλληνας, ἀρκετοὺς Ρωμαίους καὶ πολλοὺς Ἑβραίους, οἱ ὅποιοι εἶχαν καὶ συναγωγὴν. Κατὰ τὴν συνήθειάν του ὁ Παῦλος ἤρχισε τὸ κήρυγμά του εἰς τὴν συναγωγὴν. Τρία συνεχῆ Σάββατα διελέγετο πρὸς τοὺς Ἑβραίους. Ἀνέλυε δηλαδὴ εἰς αὐτούς, ὅπως ὁ διδάσκαλος πρὸς τοὺς μικροὺς μαθητάς, τὰς Γραφὰς καὶ ἀπεδείκνυε, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Μεσσίας. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους ἔγιναν Χριστιανοί. Μετ' ὀλίγον πολλοὶ εὐσεβεῖς Ἕλληνες ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ παρακολουθοῦσαν τὴν συναγωγὴν καὶ πολλὰι γυναῖκες ἀπὸ τὰς ἐπισημοτέρας μάλιστα, ἐπίστευσαν εἰς τὴν νέαν θρησκείαν.

Ἡ ταχεῖα αὐτὴ διάδοσις τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὴν ὁποίαν μάλιστα ὁ ἴδιος ὁ Παῦλος ἀναφέρει εἰς μίαν τοῦ ἐπιστολῆν (Α' Θεσσαλονικεῖς α', 5·β', 3), παρεκίνησε αὐτὸν νὰ μείνη ἀρκετὰς ἑβδομάδας εἰς Θεσσαλονίκην. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ οἱ Φιλιππησίοι, διὰ νὰ τὸν βοηθήσουν εἰς τὸ ἔργον του, τοῦ ἔστειλαν δύο φοράς βοηθήματα (Φιλιππησίους δ', 16). Ὁ Ἰάσων, νεοφώτιστος Χριστιανὸς τῆς Θεσσαλονίκης, διέθεσε τὸν οἶκον του ὡς κατοικίαν τῶν ἀποστόλων. Τοιοῦτοτρόπως τὸ κήρυγμα, χάρις εἰς τὴν ἐπιμονὴν τοῦ Παύλου, τὴν βοήθειαν τῶν πιστῶν καὶ πρὸ παντὸς χάρις εἰς τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, ἔφερε πολλοὺς καρπούς.

Ἀλλὰ ἀκριβῶς αὐτὴ ἡ καρποφορία τοῦ κηρύγματος ἐξήρθε μερικοὺς φανατικοὺς Ἰουδαίους. Αὐτοὶ μὲ ὑποσχέσεις ἢ καὶ μὲ πληρωμὴν παρέσυραν μερικοὺς ἀγοράοιους, ἀργοσχόλους δηλαδὴ καὶ πονηροὺς ἀνθρώπους, ἐναντίον τῶν

ἀποστόλων. Τοὺς ἔβαλαν καὶ ἐφώναζαν κατ' αὐτῶν, μολονότι οἱ ἀλήται αὐτοὶ οὔτε διὰ τὴν Ἰουδαϊκὴν οὔτε διὰ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν ἐνδιεφέροντο. Ἐπληρώθησαν ὁμῶς καὶ ἔκταναν μεγάλην ὄχλαγωγίαν.

Αὐτοὶ λοιπόν, ἀκολουθοῦμενοι ἀπὸ τὸν περιέργων ὄχλον, ὤρμησαν νὰ συλλάβουν τοὺς ἀποστόλους εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰάσονος. Ἐπειδὴ ὁμῶς δὲν εὔραν αὐτοὺς ἐκεῖ, συνέλαβαν τὸν Ἰάσονα μαζί με ἄλλους ἀδελφοὺς καὶ διὰ μέσου τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως τοὺς ὠδήγησαν εἰς τοὺς πολιτάρχας. Ἐκεῖ οἱ Ἰουδαῖοι κατηγορήσαν τοὺς ἀποστόλους ὡς ταραχοποιοὺς καί, τὸ χειρότερον, τοὺς κατηγορήσαν, ὅτι συνωμοτοῦν κατὰ τοῦ Καίσαρος. Παρεξήγησαν ἢ καὶ διέστρεψαν ἐπίτηδες τοὺς λόγους τοῦ Παύλου περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ κατήγγειλαν με ὑποκριτικὴν ἀγανάκτησιν, ὅτι οἱ ἀπόστολοι θέλουν δῆθεν νὰ ἐγκαταστήσουν νέαν βασιλείαν καὶ νὰ καταργήσουν τὸν Καίσαρα.

Ὁ ὄχλος, παρασυρόμενος ἀπὸ τοὺς ἀγοραῖους αὐτοὺς, ἐκραύαζε με ἀγανάκτησιν. Οἱ πολιτάρχαι ἐφοβήθησαν καὶ ἐζήτησαν ἐξηγήσεις ἀπὸ τὸν Ἰάσονα. Ὁ Ἰάσων εὐπόλητος πολίτης τῆς Θεσσαλονίκης ἔδωκεν ἱκανὰς ἐξηγήσεις. Διέψευσε τὰς κατηγορίας καὶ ἀφέθη μαζί με τοὺς ἄλλους ἀδελφοὺς ἐλεύθερος. Κίνδυνος βέβαια ἐναντίον τῶν ἀποστόλων ἐκ μέρους τῶν ἀρχόντων δὲν ὑπῆρχε πλέον. Ὑπῆρχε ὁμῶς κίνδυνος ἐκ μέρους τῶν φανατισμένων Ἰουδαίων καὶ τῶν ἀγοραίων ἀνθρώπων. Πιθανὸν νὰ ἔφθαναν ἐκεῖνοι καὶ μέχρι ἐγκλήματος. Διὰ τοῦτο οἱ ἀδελφοὶ ἀπεφάσισαν καὶ ἔστειλαν διὰ νυκτὸς εἰς Βέροϊαν τὸν Παῦλον με τὸν Σιλᾶν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἐνῶ ὁ Λουκᾶς παρέμεινε εἰς τὴν Θεσσαλονίκην.

Ἐκεῖ ὁ Παῦλος εὗρηκε πολὺ καλὴν ὑποδοχὴν, διότι οἱ Βεροιοὶ ἦσαν εὐγενέστεροι ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς Θεσσαλονίκης. Με προσοχὴν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν συναγωγὴν ἤκουαν τὸ κήρυγμα καὶ προθύμως τὸ ἐδέχοντο. Εἰς ὀλίγον διάστημα ἐβαπτίσθησαν πολλοὶ Ἰουδαῖοι καὶ Ἕλληνες καὶ Ἑλληνίδες. Αὐτοὶ ἀπετέλεσαν τὴν πρώτην Ἐκκλησίαν εἰς τὴν Βέροϊαν. Καὶ ἐφ' ὅσον τὰ κηρύγματα ἐξακολουθοῦσαν, οἱ πιστοὶ ἐπληθύνοντο.

Ἡ φήμη τῆς διαδόσεως τοῦ Εὐαγγελίου ἔφθασεν εἰς Θεσσαλονίκην. Οἱ φανατισμένοι Ἰουδαῖοι καὶ οἱ ἄλλοι ἀγοραῖοι ἐξεμάνησαν καὶ πάλιν. Ἔσπευσαν εἰς τὴν Βέροϊαν καὶ ἤρχισαν νὰ φανατίζουσι πάρα πολὺ τὸν ὄχλον ἐναντίον τοῦ Παύλου. Οἱ πιστοί, διὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν πολύτιμον ζωὴν τοῦ ἀποστόλου, ἔστειλαν αὐτὸν μὲ συνοδείαν εἰς ἕνα παράλιον μέρος καὶ ἀπὸ ἐκεῖ τὸν ἔστειλαν μὲ πλοῖον εἰς τὰς Ἀθήνας. Ὁ Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἔμειναν εἰς τὴν Βέροϊαν. Εἶχαν τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀναχωρήσουν καὶ αὐτοὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας διὰ τὰς Ἀθήνας.

## 27. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ

(Πράξ. ιζ', 15 - 34)

Αἱ Ἀθηναὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ποὺ τὰς ἐπεσκέφθη ὁ Παῦλος δὲν εἶχον βέβαια τὴν πρώτην αὐτῶν δύναμιν καὶ δόξαν. Οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι καὶ κυρίως ἡ ρωμαϊκὴ ὑποδουλώσις εἶχαν περιορίσει τὴν δόξαν τῶν Ἀθηνῶν. Παρὰ ταῦτα ὅμως ἔθεωροῦντο καὶ ἦσαν ἀκόμη ἡ πόλις τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς σοφίας. Τὰ ὑπέροχα μαρμάρινα κτίρια, τὰ εὐρύχωρα στάδια, ἡ ὠραία ἀγορὰ μὲ τὰς πολυπληθεῖς στοάς, οἱ πλατεῖς δρόμοι καὶ αἱ ὠραῖαι πλατεῖαι καὶ πρὸ παντὸς τὸ ἀριστούργημα τῆς Ἀκροπόλεως ἔδιναν εἰς αὐτὰς μοναδικὴν ὠραιότητα. Πληθὸς ἀπὸ ἀγάλματα ἐκοσμοῦσαν αὐτάς. Ἀγάλματα διασήμων ἀνδρῶν, ἀγάλματα μυθικῶν προσώπων, ἰδίως δὲ ἀγάλματα θεῶν καὶ ἡμιθέων ἦσαν τοποθετημένα εἰς τὰς πλατείας καὶ κατὰ μῆκος τῶν ὁδῶν. «Εἰς τὰς Ἀθήνας, ἔλεγε κάποιος Ρωμαῖος ποιητής, εὐκολώτερα ἠμπορεῖτε νὰ εὑρετε ἕνα Θεόν, παρὰ ἕνα ἄνθρωπον».

Εὐσεβεῖς καὶ δεισιδαίμονες οἱ Ἀθηναῖοι ἤθελαν νὰ γνωρίσουν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἢ τοὺς ἀληθινοὺς θεοὺς. Ἐπίστευαν εἰς τὴν πολυθεΐαν καὶ διὰ τοῦτο εἶχαν κατείδωλον, γεμάτην δηλαδὴ ἀπὸ εἰδῶλα θεῶν, τὴν πόλιν των. Ἐφοβοῦντο ὅμως μήπως ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Δία, τὸν Ἀπόλλωνα, τὸν Ἑρμῆν τὴν Ἀθηναῖ καὶ τοὺς ἄλλους γνωστοὺς θεοὺς, ὑπάρχει καὶ κανεὶς ἄλλος ἄγνωστος θεός. Διὰ τοῦτο ἔκαμαν καὶ βωμόν, τὸν ὁποῖον ἀφιέρωσαν τῷ Ἀ γ ν ὠ σ τ ῶ Θε ῶ. Πολλοὶ τέτοιοι

βωμοί υπήρχαν κατά μήκος της οδοῦ, ἡ ὁποία ὠδηγοῦσε πρὸς τὸ Φάληρον.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἠσυχολοῦντο ὅπως καὶ ἄλλοτε μὲ τὴν φιλοσοφίαν. Αἱ φιλοσοφικαὶ σχολαὶ τῆς ἐποχῆς αὐτῆς δὲν ἐφθάναν βέβαια τὰς μεγάλας σχολὰς τῆς ἀρχαιότητος, οὔτε καὶ ἐξοῦσαν ὀνομαστοὶ φιλόσοφοι. Ἀλλὰ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ κληρονομικότητος καὶ ἐξ ἀνατροφῆς ἀγαποῦσαν πάντοτε τὴν σοφίαν καὶ ἐρευνοῦσαν νὰ εὔρουν τὴν ἀλήθειαν. Ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Λουκᾶ βεβαιώνεται, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ πάντες οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον ἢ ὑκάθρου ἢ λέγειν τι καὶ ἀκούειν καινότερον

Μεταξὺ τῶν φιλοσοφούντων τῆς ἐποχῆς διεκρίνοντο κυρίως οἱ στωϊκοὶ καὶ οἱ ἐπικούρειοι φιλόσοφοι. Οἱ στωϊκοὶ ἐδίδασκαν, ὅτι μόνον ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ κακία ἔχουν σημασίαν εἰς τὸν κόσμον αὐτόν. Διὰ τοῦτο ὁ ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ δίνῃ προσοχὴν εἰς τὰ ἄλλα πράγματα· οὔτε εἰς τὴν υἰεῖαν ἢ τὴν ἀσθένειαν, οὔτε εἰς τὴν μόρφωσιν ἢ τὴν ἀμάθειαν, οὔτε εἰς τὸν πλοῦτον ἢ τὴν πτωχείαν, οὔτε εἰς τὴν χαρὰν ἢ τὸν πόνον. Ὁ θεὸς εἶναι, ἔλεγον, μία οὐσία, πὺ γεμίζει τὸν κόσμον.

Ὑπεράνω ὅμως ἀπὸ τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἀνθρώπους ὑπάρχει ἡ εἰμαρμένη, ἡ ὁποία ἐπιβάλλει τὰς θελήσεις της εἰς τὸ σῶμα. Τίποτε δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἀντισταθῇ εἰς αὐτήν. Ἐλευθερία λοιπὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον δὲν ὑπάρχει. Ὅ,τι κάμνει, καλὸν ἢ κακόν, τὸ κάμνει διότι τὸ διατάσσει ἡ εἰμαρμένη. Συνεπῶς δὲν ἔχει εὐθύνην διὰ τὰς πράξεις του. Ὁ κόσμος θὰ εἶναι πάντοτε ὁ ἴδιος, διότι ἡ ἴδια εἰμαρμένη κυβερνᾷ. Οἱ κακοὶ καὶ τὸ κακὸν θὰ ὑφίστανται πάντοτε χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἐλπίς, ὅτι θὰ ἔλθῃ ποτὲ κανένας λυτρωτῆς τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ψυχὴ δὲν εἶναι ἀθάνατος. Ὅταν τὸ σῶμα πεθάνῃ αὐτὴ ἀπορροφᾶται ἀπὸ τὴν θεῖαν οὐσίαν.

Ἡ φιλοσοφία τῶν στωικῶν ἔκανε τὸν ἄνθρωπον σκληρὸν καὶ ἀνάλητον, ἐγέμιζε τὴν ψυχὴν μὲ λύπην καὶ ὠδηγοῦσε πολ- λάκις μέχρις αὐτοκτονίας.

Οἱ δὲ ἐπικούρειοι κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν εἶχαν ἀπομακρυνθῆ πολὺ ἀπὸ τὴν φιλοσοφίαν τοῦ πρώτου διδασκάλου των,

τοῦ Ἐπικούρου. Ἐδίδασκαν, ὅτι ὁ κόσμος ἔγινε ἄνευ τοῦ ἀπο-  
 τήν ἕνωσιν ὑλικῶν μορίων. Ὁ θεὸς δὲν ζῆ μέσα εἰς τὸν κό-  
 σμον, ἀλλὰ ἔξω ἀπὸ αὐτόν. Δὲν παρακολουθεῖ οὔτε καὶ ἐνδια-  
 φέρεται διὰ τὴν τύχην τοῦ κόσμου. Ἡ ψυχὴ δὲν εἶναι πνεῦμα  
 ἀθάνατον, ἀλλὰ ὕλη λεπτοτέρα ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ πεθαίνει,  
 ὅπως καὶ τὸ σῶμα. Λοιπὸν μέλλουσα ζωὴ καὶ μέλλουσα ἀντα-  
 πόδοσις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ.

Οἱ λεγόμενοι ἠθικοὶ νόμοι πρέπει νὰ εἶναι σεβαστοί, μόνον  
 ὅταν ἐξυπηρετοῦν τὸν ἄνθρωπον καὶ συμφωνοῦν μὲ τὰς ἐπιθυ-  
 μίας του. Ὅταν ὁμως εἶναι ἀντίθετοι πρὸς τὰς ἐπιθυμίας  
 καὶ τὰς ἀπολαύσεις τοῦ ἀνθρώπου, ἐπιτρέπεται νὰ κατα-  
 πατοῦνται. Ἡ ἀπόλαυσις τῶν ἀγαθῶν εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς  
 ζωῆς. Οἱ κόποι καὶ αἱ θλίψεις εἶναι κακὸν καὶ πρέπει νὰ ἀπο-  
 φεύγονται. «Φάγωμεν, πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν» πέ-  
 ραν δὲ τοῦ τάφου οὐδέν»· αὐτὸ θὰ ἤμποροῦσε νὰ εἶναι τὸ φι-  
 λοσοφικὸν ἀξίωμα τῶν ἐπικουρείων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἡ δι-  
 δασκαλία ὁμως αὐτῆ, ταπεινὴ καὶ ὑλιστικὴ, ἔκανε τὸν ἄνθρω-  
 πον ὅμοιον πρὸς τὰ ἄλογα ζῷα.

Αὐταὶ ἦσαν αἱ φιλοσοφικαὶ διδασκαλίαι, αἱ ὁποῖαι περισ-  
 σότερον ἐπικρατοῦσαν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἐνῶ δὲ αἱ διδασκαλίαι  
 τῶν μεγάλων ἀρχαίων φιλοσόφων ὠδηγοῦσαν τὸν ἄνθρωπον  
 πρὸς τὸν Θεόν, αὐταὶ τὸν ἀπεμάκρυναν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Τοῦ  
 ἐνέβαλλαν τὴν ἀπιστίαν, τὸν ὠδηγοῦσαν πρὸς τὴν ἁμαρτίαν  
 καὶ τοῦ ἔφεραν μελαγχολίαν καὶ δυστυχίαν. Φυσικά, ὅσοι ἐδί-  
 δασκαν καὶ ὅσοι ἐδέχοντο τὰς διδασκαλίαις αὐτὰς δὲν ἦτο δυ-  
 νατὸν νὰ ἀκούσουν μὲ εὐχαρίστησιν καὶ νὰ δεχθῶν μὲ προθυ-  
 μίαν τὴν διδασκαλίαν τῆς νέας θρησκείας, τὴν ὁποῖαν ἔφερε ὁ  
 ἀπόστολος Παῦλος.

28. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΚΗΡΥΤΤΕΙ ΤΗΝ ΝΕΑΝ ΘΡΗΣΚΕΙΑΝ  
 ΕΙΣ ΤΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

(Πράξ. ιζ', 16 - 34)

Ὁ Παῦλος δὲν ἤρχισε τὰ κηρύγματα ἀμέσως μόλις ἦλθεν  
 εἰς Ἀθήνας. Ἐπερίμενε νὰ ἔλθουν ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη καὶ  
 τὴν Βέροιαν οἱ βοηθοὶ του, ὁ Σίλας, ὁ Λουκᾶς καὶ ὁ Τιμόθεος.  
 Κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ἀναμονῆς περιεφέρετο εἰς τὴν πόλιν.



Ἔβλεπε μὲ ἔκπληξιν τὸ πλῆθος τῶν ἀγαλμάτων καὶ ἐξηγεί-  
 ρετο τὸ πνευμᾶ του ἀπὸ τὰ πολλὰ αὐτὰ εἶδωλα καὶ τοὺς βω-  
 μοῦς. Εἰς καμμίαν ἄλλην πόλιν δὲν εἶχε παρατηρήσει αὐτὸ τὸ  
 φαινόμενον. Κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς πολλὰς φορές ἐπεσκέφθη  
 καὶ τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἀπὸ ἐκεῖ ἤρχισε τὰς  
 πρῶτας ἐνεργείας του. Συζητοῦσε μὲ τοὺς Ἰουδαίους διὰ θε-



Ὁ ἀπόστολος Παῦλος διδάσκων εἰς τὰς Ἀθήνας.

ματα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, πού εἶχαν σχέσιν μὲ τὸν Χριστόν.  
 Τὰς ὀμιλίας παρακολουθοῦσαν καὶ Ἕλληνες προσήλυτοι, οἱ  
 ὁποῖοι μάλιστα καὶ θὰ ἔγιναν ἀφορμὴ νὰ γίνῃ γνωστὸς ὁ  
 Παῦλος καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους Ἀθηναίους.

Πρὸς τοὺς ἄλλους Ἀθηναίους εἰς τὴν ἀγορὰν συνωμι-  
 λοῦσε ἔπειτα ὁ Παῦλος καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας διελέγετο  
 πρὸς τοὺς ἐντυγχάνοντάς. Τὰς διδασκαλίας

του ἐπρόσεξαν ἰδιαιτέρως μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἐπικουρεῖους καὶ τοὺς στωϊκοὺς, οἱ ὅποιοι καὶ ἐπαραξενεύθησαν πολὺ ἀπὸ αὐτὰ ποὺ ἤκουαν. Ἐπειδὴ ἐπίστευαν, ὅτι αὐτοὶ μόνοι εἶναι σοφοὶ καὶ αὐτοὶ μόνοι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ὁμιλοῦν ἐπάνω εἰς ζητήματα θρησκευτικὰ καὶ φιλοσοφικά, ἀντέλεγαν εἰς τὸν Παῦλον. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἤμποροῦσαν νὰ τὸν ἀποστομώσουν, ἤρχισαν νὰ τὸν συκοφαντοῦν. Τὸν ὠνόμαζον σ π ε ρ μ ο λ ὄ γ ο ν διότι δηθὲν εἶχε μαζέψει ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ξένας γνώμας, τὰς ὁποίας τώρα προσπαθοῦσε νὰ σπεῖρη εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἄλλοι, ὅταν τὸν ἤκουαν νὰ ὁμιλῇ περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, τὸν κατηγοροῦσαν, ὅπως ἄλλοτε μερικοὶ κατηγοροῦσαν τὸν Σωκράτην, ὅτι διδάσκει καὶ νὰ δ α ι μ ὄ ν ι α.

Ἔτσι ἕνας θόρυβος ἐδημιουργήθη γύρω ἀπὸ τὸ ὄνομα καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Παύλου. Ἡ περιέργεια ὄλων ἐκεντήθη. Ἦθελαν ἐπὶ τέλος νὰ μάθουν καθαρὰ τί ἐδίδασκε ὁ ἄνθρωπος αὐτός. Παρέλαβαν λοιπὸν αὐτὸν φιλόσοφοι καὶ λαός, τὸν ἔφεραν κάτω ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν εἰς τὸν Ἀρειον Πάγον καὶ τοῦ εἶπαν:

— Ἀντελήφθημεν, ὅτι κηρύττεις μερικά παράξενα διδάγματα. Θέλομεν νὰ μάθωμεν, ποῖα εἶναι αὐτὴ ἡ νέα δι' ἡμᾶς διδασκαλία σου.

Ἐκεῖ, εἰς τὸν τόπον, ἀπὸ τὸν ὅποῖον εἶχαν ὁμιλήσει τόσοι ρήτορες καὶ σοφοί, ἐκήρυξεν ὁ Παῦλος τὴν νέαν ἀληθινὴν σοφίαν. Ἐπειδὴ ἐγνώριζε, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ηὐχαριστοῦντο εἰς τὰς ὥρας δημηγορίας ἔκαμεν ἕνα ὑπέροχον λόγον, τοῦ ὁποῦ περιλήψιν διέσωσε ὁ ἱερός Λουκάς. Δὲν ὠμίλησε ἐπὶ τῇ βάσει τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὅπως εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ἀλλ' ὠμίλησε μὲ ἐπιχειρήματα ἀπὸ τὴν λογικὴν καὶ τὴν ἀληθινὴν φιλοσοφίαν.

— Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἶπεν, ἐγὼ σὰς θεωρῶ ὡς τοὺς περισσότερον φιλοθρήσκους ἀνθρώπους· διότι περιερχόμενος τὴν πόλιν σας εἶδον τὰ πολλὰ σεβάσματά σας καὶ μεταξὺ αὐτῶν εἶδον καὶ ἕνα βωμὸν ἀφιερωμένον τῷ Ἄ γ ν ὠ σ τ ῶ Θε ῶ. Αὐτὸν τὸν Ἄγνωστον Θεόν, τὸν ὅποῖον χωρὶς νὰ γνωρίζετε τιμᾶτε, αὐτὸν ἐγὼ κηρύττω πρὸς σας. Ὁ Θεὸς αὐτός δὲν εἶναι

μία άπλη δύναμις σκορπισμένη εις τόν κόσμον· οϋτε εΐναι πάλιν ξένος καί ἄσχετος πρὸς τόν κόσμον. "Οχι! Αὐτός ἔκαμε τόν κόσμον καί ὅλα ὅσα ὑπάρχουν. Εἶναι Κύριος τοῦ Οὐρανοῦ καί τῆς Γῆς, χωρίς νά ἔχη αὐτός κανένα κύριόν του.

Διὰ νά ἀντικρούση δὲ τὴν διδασκαλίαν τῶν στωϊκῶν, οἱ οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶναι ἴσοι μεταξὺ των καί τὴν πεποιθήσιν τῶν Ἑλλήνων, ὅτι ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐκτὸς ἀπὸ αὐτοὺς εἶναι βάρβαροι ἐκήρυξε, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι δημιουργὸς ὅλων τῶν ἀνθρώπων. "Ἐπλασε ὅλα τὰ ἔθνη ἐξ ἑνὸς αἵματος, ἀπὸ μίαν δηλαδὴ οὐσίαν, καί ἔδωσε εἰς αὐτὰ τὸ δικαίωμα νά κατοικοῦν εἰς ὅλην τὴν Γῆν. Αὐτὸς δὲ ἔβαλε εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων τὸν πόθον νά ἀναζητοῦν, διὰ νά εὔρουν καί νά γνωρίσουν καλὰ τὸν Θεόν. "Αν καί ὁ Θεὸς δὲν εὐρίσκεται μακρὰν ἀπὸ ἕνα ἔκαστον, διότι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐν αὐτῷ ζῶμεν, κινούμεθα καί ἐσμέν· ἄλλωστε ἡμεῖς εἴμεθα γένος τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς δὲν πρέπει νά πιστεύωμεν, ὅτι ὁ Θεὸς ὁμοιάζει μὲ τὰ εἶδωλα τὰ λίθινα ἢ τὰ ἀργυρᾶ καί χρυσᾶ, τὰ ὁποῖα κατασκευάζουν οἱ ἄνθρωποι. Αὐτὸς εἶναι ἄπειρος· δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ τὰς ἰδικὰς μας ὑπηρεσίας, οὔτε καί ἀπὸ κανένα ἄλλο πρᾶγμα.

Μὲ τὸ πρῶτον αὐτὸ μέρος τοῦ λόγου τοῦ ὁ ἀπόστολος ἐπολέμησε τὰς πλανεμένας ἀντιλήψεις τῶν Ἀθηναίων περὶ Θεοῦ καί ἀνθρώπων. Φαίνεται δέ, ὅτι μὲ πολλὴν προσοχὴν παρηκολούθησαν τὰ θρησκευτικὰ καί φιλοσοφικὰ αὐτὰ διδάγματα οἱ Ἀθηναῖοι. Ἐπειτα ὁ Παῦλος ἔστρεψε τὸν λόγον περὶ τοῦ Χριστοῦ καί τῆς σωτηρίας. Ὁμίλησε διὰ τὴν ἁμαρτίαν καί συνέστησε μετάνοιαν. Μὲ τὴν μετάνοιαν καί τὴν πίστιν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν κατορθώνεται ἡ σωτηρία. «Εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἔδωσεν ὁ Θεὸς τὸ δικαίωμα νά κρίνη ὅλης τῆς οἰκουμένης τοὺς ἀνθρώπους ζῶντας καί νεκρούς, Αὐτὸν δὲ ὡς κύριον τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου ἀνέστησεν ὁ Θεὸς ἐκ νεκρῶν...»

"Ὅταν ἤκουσαν περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν, ἄλλοι ἐξεπλάγησαν, ἄλλοι ἀντεῖπαν καί ἄλλοι περιέπαιζαν. Μερικοὶ ἐζήτησαν νά ὁμιλήσῃ ἐπάνω εἰς τὰ ζητήματα αὐτὰ καί πάλιν. Ἡ ὁμιλία ἐν τούτοις αὐτῇ ἔφερε κάποιον καρπόν. Ἐπίστευσαν μερικοὶ, μεταξὺ τῶν ὁποίων μία γυνὴ ὀνομαζομένη Δάμαρις

καὶ ἓνας Ἀρεοπαγίτης ὀνόματι Διονύσιος. Αὐτὸς δέ, ὅπως λέγῃ ἀρχαία παράδοσις, ἔγινε καὶ πρῶτος ἐπίσκοπος τῶν Ἀθηνῶν.

## 29. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΤΑΒΑΙΝΕΙ ΕΙΣ ΚΟΡΙΝΘΟΝ

(Πράξ. ιη', 1—8)

Εἰς τὰς Ἀθήνας δὲν ἔφερε σπουδαῖα ἀποτελέσματα τὸ κήρυγμα τοῦ Παύλου. Ἡ σοφία τῆς ἐποχῆς ἠμπόδισε τοὺς Ἀθηναίους νὰ δεχθοῦν τὴν αἰωνίαν σοφίαν τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Παῦλος, ἂν καὶ εἶχεν ἀποφασίσει προηγουμένως νὰ μείνῃ εἰς Ἀθήνας, μέχρις ὅτου ἔλθουν ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν οἱ βοηθοὶ του, ἐγκατέλειπε τὴν πόλιν τῆς σοφίας, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Κόρινθον, τὴν πόλιν τοῦ πλοῦτου. Ἐπήγαινε μὲ κάποιον δισταγμὸν, διότι ἐσκέπτετο, ὅτι ἡ σοφία τοῦ κόσμου καὶ ὁ πλοῦτος δὲν ἀφήνουν τοὺς ἀνθρώπους νὰ πιστεύσουν εἰς τὸν Χριστόν. Ὁ ἴδιος ἔγραφεν ἀργότερα πρὸς Κορινθίους, ὅτι «ἐν φόβῳ καὶ τρόμῳ πολλῷ ἦλθον πρὸς ἰσᾶς» (Α' Κορινθίους β', 3).

Ἡ Κόρινθος, «ἡ πόλις τῶν δύο θαλασσῶν», ὅπως τὴν ὠνόμαζαν οἱ ποιηταί, ὡς ἐκ τῆς κεντρικῆς τῆς θέσεως, εἶχε σπουδαιότατον ἐμπόριον καὶ πολὺ μεγάλην κίνησιν. Πλοῦτος δὲ πολὺς ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη ἐμαζεύετο εἰς αὐτὴν καὶ τὴν ἔκανε τὴν πλουσιωτέραν πόλιν τῆς Ἑλλάδος. Συνέπεια δὲ τοῦ πλοῦτου ἦτο ἡ πολυτέλεια καὶ ἡ ἀσωτία. Ὑπέροχα κτίρια, μεγαλοπρεπεῖς ναοὶ καὶ ὠραῖα ἀγάλματα—ὅσα εἶχεν ἀφήσει ὁ λεηλατήσας τὴν πόλιν Ρωμαῖος στρατηγὸς Μόμμιος (146 π.Χ.)—ἐκοσμοῦσαν αὐτὴν. Ἔνεκα τῆς ἐξαιρετικῆς θέσεώς της ὠρίσθη ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους πρωτεύουσα ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Οἱ κάτοικοι τῆς ἔφθαναν τὰς ἑκατὸ χιλιάδας, ἐνῶ οἱ δοῦλοι ὑπερέβαιναν τὰς τετρακοσίας χιλιάδας. Εἰς αὐτὴν κατοικοῦσαν καὶ πολλοὶ Ἰουδαῖοι, οἱ ὅποιοι εἶχαν καὶ συναγωγὴν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν μάλιστα αὐτὴν ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἰουδαίων εἶχε αὐξηθῆ, διότι ἦλθον πολλοὶ ἀπὸ τὴν Ρώμην. Αὐτοὶ εἶχαν διωχθῆ ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Κλαύδιον ἔνεκα τῶν ταραχῶν, πού ἔκαμαν ἐκεῖ.

Μεταξὺ ἐκείνων, πού ἦλθον ἀπὸ τὴν Ρώμην, ἦσαν καὶ δύο

σύζυγοι, ὁ Ἀκύλας καὶ ἡ Πρίσκιλλα, οἱ ὁποῖοι κατήγοντο ἀπὸ τὸν Πόντον. Μὲ αὐτοὺς πρῶτον ἐσχετίσθη ὁ Παῦλος. Ἐπειδὴ ἦσαν σκηνοποιοί, ὁ δὲ Παῦλος ἐγνώριζε τὴν τέχνην αὐτὴν, συνειργάζετο μὲ αὐτούς, διὰ νὰ ἐξοικονομῇ τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Ἄλλὰ δὲν ἐλησμόνησε καὶ τὸ κύριον ἔργον του, δηλαδὴ τὸ κήρυγμα. Ἦρχισε νὰ διδάσκη πρῶτον εἰς αὐτοὺς τὸν Χριστὸν καὶ τοὺς ἔπεισε νὰ γίνουιν Χριστιανοί. Κάθε δὲ Σάββατον μετέβαινε εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διελέγετο πρὸς τοὺς Ἰουδαίους καὶ τοὺς Ἕλληνας προσηλύτους. Ἐπεισε δὲ μερικοὺς νὰ βαπτισθοῦν εἰς Χριστὸν. Πάντως ὁμοῦ δὲν ἐγένετο σπουδαία ἐργασία.

Κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς ἦλθαν ἀπὸ τὴν Θεσσαλονικὴν ὁ Σίλας μὲ τὸν Τιμόθεον, οἱ ὁποῖοι τοῦ ἔφερον ἐκ μέρους ἴσως τῶν Φιλιππησίων χρηματικὸν βοήθημα (Φιλιπ. δ', 15. Β' Κορ. ια', 9). Ἔτσι ὁ Παῦλος μὴ ἔχων τώρα ἀνάγκη νὰ διαθέτῃ τὸν πολῦτιμον χρόνον του διὰ βιοποριστικὴν ἐργασίαν, ἤρχισε νὰ κηρύττῃ μὲ μεγαλύτερον ζῆλον καὶ ἐπὶ περισσότερον χρόνον. Τότε δὲ ἔγραψε καὶ τὴν πρώτην του ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς.

Ὁ Σίλας καὶ ἰδίως ὁ Τιμόθεος ἐπληροφόρησαν τὸν Παῦλον, ὅτι ὁ διωγμὸς ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν τῆς Θεσσαλονικῆς ἐσυνεχίζετο· ἀλλὰ οἱ Χριστιανοὶ ἔμεναν σταθεροὶ καὶ ἀκλόνητοι εἰς τὴν πίστιν. Μερικοὶ μόνον ἀπὸ αὐτούς, ἐπειδὴ ἐνόμιζαν, ὅτι πολὺ συντόμως θὰ ἐγένετο ἡ δευτέρα παρουσία τοῦ Κυρίου, εἶχαν ἐγκαταλείψει τὰς ἐργασίας των καὶ ἐξοῦσαν εἰς βάρος τῶν πλουσίων ἀδελφῶν. Ἄλλοι πάλιν εἶχαν ἀνησυχίας διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀποθανόντων συγγενῶν των.

Ἐξ ἀφορμῆς αὐτῶν τῶν πληροφοριῶν ἔγραψε ὁ Παῦλος τὴν πρώτην ἐπιστολὴν του πρὸς Θεσσαλονικεῖς. Τοὺς συγχάριεν διὰ τὴν σταθερὰν πίστιν καὶ τοὺς ὀνομάζει ὑπόδειγμα καλῶν Χριστιανῶν. Τοὺς συνιστᾷ κατόπιν νὰ ἐργάζωνται ὅπως καὶ πρότερον, διότι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι μηδὲ ἐσθιέτω. Περὶ δὲ τῆς δευτέρας παρουσίας τοὺς βεβαιώνει, ὅτι θὰ ἔλθῃ αἰφνιδίως, εἰς χρόνον ἄγνωστον. Οἱ δὲ ἀποθανόντες θὰ ἀναστηθοῦν τότε διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Κυρίου. Δίνει κατόπιν πολυτίμους συμβουλὰς περὶ τῆς συμπε-

ριφορᾶς, πού ἔπρεπε νά ἔχουν μεταξύ των καί πρὸς τοὺς ἀνωτέρους των. Τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν τὴν ἔστειλε πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς μὲ ἕνα Κορινθιον Χριστιανὸν ἴσως κατὰ τὸ 53 μ.Χ.

Ἔπειτα ὁ Παῦλος ἠσχολήθη καί πάλιν μὲ τὸ κήρυγμα εἰς τὴν συναγωγὴν, ἀλλὰ οἱ Ἰουδαῖοι δὲν ἤθελαν νά πιστεύσουν. Ἄντέλεγαν εἰς τὸν Παῦλον, ἐβλασφημοῦσαν αὐτὸν καί ἐσυκοφαντοῦσαν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Τότε ὁ Παῦλος, ἰδὼν ὅτι δὲν ὠφελοῦνται αὐτοὶ καθόλου, τοὺς ἐγκατέλειψε. Ἐτίναξε τὰ ἱμάτιά του καί εἶπε ὅπως ἄλλοτε εἰς τοὺς Ἰουδαίους τῆς Πισιδίας (κεφ. 20): «Ἡ εὐθύνη διὰ τὴν ἀπιστίαν σας θὰ βαρύνῃ ἐσᾶς. Ἐγὼ εἶμαι πλέον ἄθῳος. Σᾶς ἐγκαταλείπω καί στρέφομαι πρὸς τοὺς Ἐθνικοὺς».

Ἐφυγε ἀπὸ τὴν συναγωγὴν, διὰ νά μὴ ξαναγυρίσῃ ποτὲ πλέον εἰς αὐτήν. Ἐκτοτε ἐκατόκησεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πλουσίου Ἑλληνοῦ Τίτου Ἰούστου, ὁ ὁποῖος εἶχε πιστεύσει καί βαπτισθῆ. Ἀλλὰ καί ὁ ἀρχισυναγωγὸς Κρίσπος μαζί μὲ ὄλην τὴν οἰκογένειάν του ἐπίστευσε καί ἔγινε Χριστιανός. Φυσικά, παρητήθη ἀπὸ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχισυναγωγοῦ καί ἀντικατεστάθη ἀπὸ τὸν Ἰουδαῖον Σωσθένην. Καί μερικοὶ ἀκόμη ἀπὸ τοὺς Ἐθνικοὺς Κορινθίους ἐπίστευσαν εἰς Χριστόν. Πάντως ὅμως μικρὸς ἦτο ὁ ἀριθμὸς τῶν πιστῶν, μολοντί ἐπὶ τόσον χρόνον ὁ Παῦλος ἐδίδασκεν ἐκεῖ.

### 30. ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΡΙΝΘΟΝ

(Πράξ. ιη', 9 - 18)

Καί οἱ μεγάλοι ἄνδρες ἔχουν τὰς στιγμὰς τῆς ἀδυναμίας των. Ὁ ἄφοβος Παῦλος ἔβλεπε τὴν ἀπροθυμίαν τῶν Κορινθίων καί τὰς ἀντιδράσεις τῶν Ἰουδαίων καί κατελήφθη ἀπὸ κάποιαν ἀποθάρρυνσιν. Ἀλλὰ ὁ Κύριος μὲ ἕνα ὄραμα κατὰ τὴν νύκτα τὸν ἐνίσχυσε καί τοῦ εἶπε: «Μὴ φοβῆσαι· λάλησε τὸν λόγον τῆς ἀληθείας καί μὴ σιωπήσης, διότι πολὺς λαὸς τῆς πόλεως αὐτῆς θὰ πιστεύσῃ. Ὅ,τιδῆποτε καί ἂν συμβῆ, μὴ ταραχθῆς. Ἐγὼ εἶμαι μαζί σου καί κανεῖς δὲν θὰ ἠμπορέσῃ νά σε βλάψῃ». Χαίρων ὁ Παῦλος ἀπὸ τὴν πληροφορίαν αὐτὴν τοῦ Κυρίου μὲ

νέον θάρρος καὶ ἐνθουσιασμόν ἐκήρυττε τὸν Χριστόν. Πολὺ πλῆθος Ἑθνικῶν ἐπίστευε καὶ ὄλοεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου ἠϋξανε. Εἰς τοὺς Ἰουδαίους δὲν ἔδιδε σημασίαν.

Ἄλλὰ οἱ Ἰουδαῖοι ὠργίσθησαν ἐναντίον τοῦ Παύλου, διότι ἐχρησιμοποίησε εἰς τὰ κηρύγματα τοῦ τὴν Παλαιὰν Διαθήκην. Τὸ τελευταῖον αὐτὸ τὸ ἐθεώρησαν βεβήλωσιν κατὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ νόμου των. Ὅλοι μαζί ἐξηγέρθησαν ἐναντίον του. Τὸν συνέλαβαν καὶ τὸν ὠδήγησαν εἰς τὸν ἀνθύπατον. Ἀνθύπατος τότε ἦτο ὁ Λούκιος Γαλλίων, ἀνὴρ τίμιος καὶ συνετός, ἀδελφὸς τοῦ φιλοσόφου Σενέκα. Ἀπὸ αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἰδίως ὁ ἀρχισυνάγωγος Σωσθένης ἐζήτησαν τὴν καταδίκην τοῦ Παύλου.

— Αὐτός, ἔλεγαν, καταπατεῖ τὸν μωσαϊκὸν νόμον καὶ πείθει τοὺς ἀνθρώπους νὰ πιστεύουν εἰς κάποιον ἄλλον θεόν.

Ἐνῶ ὁ Παῦλος ἠτοιμάζετο νὰ ἀπολογηθῆ, τὸν ἐσταμάτησεν ὁ ἀνθύπατος. Εἶχεν ἀντιληφθῆ ἀμέσως τὴν συκοφαντίαν τῶν Ἰουδαίων, τὸν φθόνον ποὺ κυριαρχοῦσε εἰς τὰς καρδίας των, καὶ τοὺς εἶπε μὲ ἀυστηρότητα :

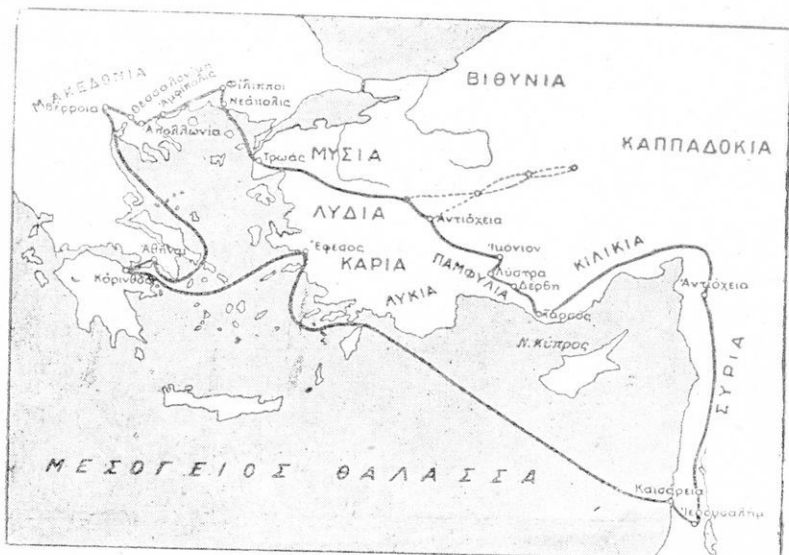
— Ἐὰν μὲν ἐπρόκειτο διὰ κανένα ἀδίκημα ἢ διὰ καμμίαν πονηρὰν πράξιν, τὴν ὁποίαν προβλέπουν οἱ ῥωμαϊκοὶ νόμοι, θὰ ἐδεχόμην τὴν κατηγορίαν. Ἐπειδὴ ὅμως πρόκειται περὶ λόγων καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου Ἰουδαϊκοῦ, δὲν θέλω νὰ γίνω κριτῆς ἐγώ. Λύσατε σεῖς μόνοι τὰς διαφορὰς σας.

Καὶ τοὺς διέταξε νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν αἴθουσαν τοῦ δικαστηρίου. Ἄλλ' ἐκεῖ ὑπῆρχαν καὶ πολλοὶ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι συμπαθοῦσαν τὸν Παῦλον καὶ ἀντιπαθοῦσαν τοὺς Ἰουδαίους. Ἀμέσως αὐτοὶ ἤρπασαν τὸν Σωσθένην καὶ ἤρχισαν νὰ τὸν δέρουν ἐντὸς τῆς αἰθούσης. Ὁ Γαλλίων τοὺς εἶδεν, ἀλλὰ δὲν εἶπε τίποτε. Ἐσκέφθη, ὅτι αὐτὴ ἡ τιμωρία «ἀξίζε» εἰς τὸν πονηρὸν καὶ ταραχοποιὸν ἐκεῖνον ἀρχισυνάγωγον.

Ἐνα καὶ ἥμισυ ἔτος ἔμεινε ὁ Παῦλος εἰς τὴν Κόρινθον, ἀρκετὸν δηλαδὴ χρόνον, ὅσον δὲν εἶχε μείνει εἰς ἄλλας μεγάλας πόλεις. Ἦτο πλέον καιρὸς νὰ ἀπέλθῃ. Πρὶν ὅμως φύγῃ, ἔγραψε δευτέραν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς. Φαίνεται, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, μὲ τὸν ὁποῖον ἔστειλε τὴν πρώτην ἐπιστολὴν, ἐπέστρεψε καὶ τὸν ἐπληροφόρησεν, ὅτι ἐξακολουθοῦ-

σαν ἀνησυχίαι καὶ ἀκαταστασίαι μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν. Τὰ ἴδια ζητήματα ἀπασχολοῦσαν καὶ πάλιν αὐτούς.

Τοὺς γράφει λοιπὸν μὲ κάποιαν σύστηρότητα καὶ τοὺς παραγγέλλει νὰ μὴ ἀνησυχοῦν ἀπὸ ἀνοήτους διαδόσεις σχετικῶς μὲ τὴν δευτέραν παρουσίαν τοῦ Κυρίου. Αὐτὴ θὰ βραδύνη. Θὰ προηγηθοῦν ἄλλα σημεῖα καὶ κατόπιν θὰ ἔλθῃ ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου. Νὰ μὴ συναναστρέφονται τοὺς ἀδελφούς, οἱ ὅποιοι δὲν ζοῦν σύμφωνα μὲ τὸ Εὐαγγέλιον, ἀλλὰ περι-



Δευτέρα περιοδεία τοῦ ἀποστόλου Παύλου.

πατοῦν ἀτάκτως. Οἱ ράθυμοι πρέπει νὰ διώξουν τὴν ραθυμίαν των καὶ νὰ ἀρχίσουν νὰ ἐργάζονται. "Οἱ δὲ ὀφείλουσι νὰ εἶναι ἐλεήμονες. Καὶ ἄλλας πολλὰς συμβουλὰς δίνει εἰς αὐτούς καὶ τελειώνει τὴν ἐπιστολὴν μὲ τὴν εὐχὴν: «Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν».

Ἡ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεως ἔφθασε. Μὲ ὀρεκτὴν συγκίνησιν ἀπεχαιρέτησε τοὺς πολυαριθμοὺς Χριστιανούς. Θὰ τοὺς συνεβούλευσε νὰ μένουν ἀκλόνητοι εἰς τὴν πίστιν· νὰ στηρί-



ζουν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον καὶ νὰ μεταδίδουν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τὴν διδασκαλίαν τοῦ Εὐαγγελίου. Ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ τοὺς γράφῃ ἐπιστολάς καὶ ἀνεχώρησε. Παρέλαβε δὲ μαζὶ τοὺς Ἀκύλαν καὶ τὴν Πρίσκιλλαν. Αὐτοὶ ἦσαν ξένοι εἰς τὴν Κόρινθον καὶ δὲν εἶχαν σπουδαίους δεσμοὺς καὶ συμφέροντα ἐκεῖ. Ἄλλοι ἤμπορεῖ νὰ ἦσαν χορησιμώτεροι. Ἄλλωστε ὁ Παῦλος εἶδεν, ὅτι αὐτοὶ εἶχαν θερμὴν πίστιν.

Ἐφθασαν εἰς Κεγχρεάς, σπουδαῖον λιμένα τῆς Κορίνθου πρὸς τὸν Σαρωνικὸν κόλπον. Ἐκεῖ ὁ Ἀκύλας ἔκοψε τὴν κόμην, τὴν ὁποῖαν σύμφωνα μὲ τὰ Ἰουδαϊκὰ ἔθιμα εἶχεν ἀφήσει. Αὐτὸς εἶχεν ἀναλάβει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ζήσῃ ἕνα χρονικὸν διάστημα μὲ νηστείαν καὶ ἐγκράτειαν. Καὶ δι' αὐτὸ ἄφησε τὴν κόμην του. Ὡνομάζετο δὲ κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐγκρατείας Ν α ζ η ρ α ῖ ο ς. Τώρα εἶχε συμπληρωθῆ ὁ χρόνος τῆς εὐχῆς τοῦ ταξιδματός καὶ ἔκοψε τὴν κόμην. Κατὰ σύμπτωσιν ἔφευγε τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἕνα πλοῖον διὰ τὴν Συρίαν. Εἰς αὐτὸ ἐπεβιβάσθησαν ὁ Ἀκύλας, ἡ Πρίσκιλλα καὶ ὁ Παῦλος μὲ τοὺς βοηθοὺς του. Ἡ δευτέρα μεγάλη ἀποστολικὴ περιοδεία ἔπρεπε τώρα νὰ τελειώσῃ. Ἦτο καιρὸς νὰ πληροφορηθοῦν τὰ κατ' αὐτὴν οἱ ἀδελφοὶ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀσίας καὶ μάλιστα οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ἱερουσαλήμ. Καὶ πρὸς αὐτοὺς μετέβαινε τώρα ὁ Παῦλος.

### 31. ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑΣ

(Πράξ. ιη', 19-28)

Ὁ Παῦλος ἤθελε νὰ ἀνακοινώσῃ εἰς τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας τὴν διάδοσιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως εἰς Μακεδονίαν καὶ Ἑλλάδα. Ἦθελε νὰ συνδέσῃ τὰς Ἐκκλησίας αὐτὰς ἀναμεταξύ των. Αὐτὸς δὲ ἦτο ὁ σκοπός, διὰ τὸν ὁποῖον ἐπήγαινε τώρα εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ὁ Ἀκύλας καὶ ἡ Πρίσκιλλα θὰ ἔμειναν εἰς τὴν Ἐφεσον, ἐξῆλθε μαζὶ των εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν καὶ ἔμεινεν μερικὰς ἡμέρας. Εὗρε ἐκεῖ μερικοὺς Χριστιανοὺς καὶ πολλοὺς Ἰουδαίους. Μὲ αὐτοὺς συνωμίλησεν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ προσείλκυσε τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην των.

Τὸν παρακαλοῦσαν δὲ Χριστιανοὶ καὶ Ἰουδαῖοι νὰ μείνῃ περισσότερο χρόνον μαζί των. Ἄλλ' ὁ Παῦλος ἠρνήθη, διότι, καθὼς εἶπεν, ἐβιάζετο νὰ μεταβῇ εἰς Ἱερουσαλήμ, ὥστε νὰ εἶναι ἐκεῖ κατὰ τὴν ἑορτὴν. Ὑπεσχέθη ὁμως, ὅτι Θεοῦ θέλοντος, θὰ ἐπανήρχετο εἰς αὐτούς. Ἀπὸ τὴν Ἔφεσον ἐπλευσεν εἰς Καισάρειαν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἀνέβη εἰς Ἱερουσαλήμ. Φαίνεται, ὅτι εἰς τὴν πόλιν εἶχον ἐπικρατήσει μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν οἱ ἀδιάλλακτοι ὄπαδοί τῶν Ἰουδαϊκῶν θρησκευτικῶν ἐθίμων. Αὐτοὶ ἐνόμιζον, ὅτι ὁ Παῦλος καταλύει τὸν μωσαϊκὸν νόμον καὶ διαστρέφει τὸν Χριστιανισμόν. Διὰ τοῦτο τὸν ὑπεδέχθησαν ψυχρῶς καὶ ἴσως μὲ κάποιαν ἐχθρότητα.

Μὲ λύπην ὁ ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν εἶδε τὴν θλιβεράν αὐτὴν κατάστασιν. Ἐνόησεν ὅτι ἔνεκα τοῦ φανατισμοῦ τῶν Ἰουδαϊζόντων δὲν ἤμποροῦσε νὰ ἐργασθῇ ἐκεῖ. Ἐγκατέλειψε λοιπὸν συντομώτατα τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ κατέβη εἰς τὴν προσφιλεῖ του Ἐκκλησίαν τῆς Ἀντιοχείας. Μὲ χαρὰν ἐπανεῖδε καὶ ἐχαίρησε τοὺς ἐκεῖ Χριστιανούς. Ἀνεκοίνωσεν εἰς αὐτούς τὴν ἴδρυσιν νέων Ἐκκλησιῶν μεταξὺ τῶν Ἑθνικῶν, ἐστήριξεν αὐτούς εἰς τὴν πίστιν καὶ ὕστερα ἀπὸ ὀλίγον χρόνον ἔφυγε, διὰ νὰ κάμῃ μίαν μικρὰν περιοδεῖαν εἰς μερικὰς πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν χώραν τῆς Γαλατίας καὶ τῆς Φρυγίας καὶ ἐπεσκέφθη μὲ τὴν σειρὰν τὰς ἐκεῖ Ἐκκλησίας. Ἐμεινε μερικὰς ἡμέρας εἰς κάθε μίαν ἀπὸ αὐτὰς ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.

Κατὰ τὸν χρόνον αὐτὸν ἓνας Ἰουδαῖος ὀνόματι Ἀπολλῶ, ποῦ κατήγετο ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν Ἔφεσον. Αὐτὸς ἦτο πολὺ μορφωμένος φιλοσοφικῶς καὶ ἐπιστημονικῶς. Καὶ τὸ σπουδαιότερον, ἐγνώριζε πολὺ καλὰ τὰς Γραφάς. Εἶχε πληροφορηθῆ μερικὰ πράγματα ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ Κυρίου. Ἰδίως ἐγνώριζε καλὰ τὰ περὶ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ ὅσα ἐκεῖνος εἶχεν εἶπει καὶ πράξει διὰ τὸν Χριστόν. Γεμάτος δὲ ζῆλον εἰσῆρχετο εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ ἐδίδασκε τοὺς Ἰουδαίους μὲ πολλὴν δύναμιν ὅσα ἐγνώριζε περὶ τοῦ Κυρίου. Τὸ κήρυγμά του ἔκανε ἐντύπωσιν εἰς ὄλους. Μεγαλύτεραν ὁμως ἐντύπωσιν ἔκαμε εἰς τὸν Ἀκύλαν καὶ τὴν Πρίσκιλλαν. Αὐτοὶ ἐπλησίασαν τὸν Ἀπολλῶ καὶ τὸν

παρέλαβαν μαζί των. Ἐπί ἀρκετὸν χρόνον ἐδίδασκαν εἰς αὐτὸν λεπτομερῶς τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου. Ὁ σοφὸς Ἀπολλῶ ἐδέχετο εὐχαρίστως τὴν διδασκαλίαν ἀπὸ τοῦ ἀπλοῦς αὐτοῦ σκηνοποιούς!

Ὅταν δὲ κατηρίσθη ἀρκετὰ εἰς τὴν χριστιανικὴν γνῶσιν, τότε ἐζήτησε νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸ κήρυγμα. Κατὰ προτροπὴν Ἰσως τοῦ Ἀκύλα καὶ τῆς Πρισκίλλης ἀπεφάσισε νὰ ἔλθῃ πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Κορίνθου. Πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀδελφοὶ τῆς Ἐφέσου ἔγραψαν νὰ ὑποδεχθοῦν καλὰ καὶ νὰ ἀκούσουν μὲ ἐμπιστοσύνην τὸν Ἀπολλῶ.

Ὁ νέος ἱεραπόστολος ἔφθασεν εἰς τὴν Κόρινθον. Μὲ τὸ κήρυγμά του τοὺς μὲν πιστοὺς ἐνίσχυε, τοὺς δὲ ἀπίστους προσεῖλκεν. Εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ εἰς τὰς πλατείας μὲ δύναμιν μεγάλην ἐκήρυττε καὶ συζητοῦσε μὲ τοὺς Ἰουδαίους περὶ τοῦ Χριστοῦ. Ἀπεδείκνυε καθαρῶτα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Ἰσραφῶν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος εἶναι ὁ ἀληθινὸς Μεσσίας. Ἐστερέωνε τοιοῦτοτρόπως τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Κορινθίων. Ἀργότερα δὲ ὁ Παῦλος εἰς μίαν του ἐπιστολὴν ἔγραφε πρὸς τοὺς Κορινθίους: «Ἐγὼ ἐφύτευσά, Ἀπολλῶ ἐπότισεν, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἠύξανε... Θεοῦ γὰρ ἔσμεν συνεργοί» (Α' Κορινθίους γ', 6, 9).

Ἐνῶ ὁ Ἀπολλῶ μὲ τόσῃ ἐπιτυχίαν ἐργάζετο εἰς τὴν Κόρινθον, ὁ Παῦλος ἐτελείωσε τὴν περιοδείαν του καὶ κατέληξεν εἰς τὴν Ἐφεσον. Ἐκεῖ τώρα θὰ ἐργασθῇ ἀρκετὸν χρόνον. Ἡ Ἐφεσος τότε ἦτο ἡ μεγαλυτέρα πόλις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὁμοία πρὸς τὴν Ἀντιόχειαν καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Ἐμπορικὴ, πλουσία, μὲ ἀσφαλῆ λιμένα, κέντρον τῶν ἄλλων μικρασιατικῶν πόλεων, ἔγινε ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους πρωτεύουσα τῆς Ἀσίας. Εἶχε μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομὰς, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐξεχώριζε ὁ ὠραιότατος καὶ ἐπιβλητικώτατος ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος.

Αὐτὸς οἰκοδομήθη μὲ συνεισφοράς ὄλων τῶν ἑλληνικῶν πόλεων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἀργότερα ἐκάη ἀπὸ τὸν Ἡρόστρατον. Ἀνοικοδομήθη ὅμως πάλιν μὲ πολλὰς δαπάνας καὶ πολλοὺς κόπους. Ποικιλόχρωμα μάρμαρα ἐξελέγησαν καὶ συνεδυάσθησαν διὰ τὴν οἰκοδομὴν του. Πολυάριθμοι ὑψηλαὶ μαρ-

μάριναι στηλαι με ώραίας βάσεις και καλλιτεχνικά κιοιόκρανα έβάσταζαν την σιέγην. Ώραιότατα άγάλαματα του Πραξιτέλους και του Φειδίου εύρισκοντο εις αύτόν. Άντίθεισιν προς την ώραίότητα των άγαλμάτων και του ναοϋ άποτελοϋσε ένα ξύλινον κακότεχνον άγαλμα της Άρτέμιδος, έργον κάποιου βαρβάρου Άσιάτου.

Οι Έφέσιοι όμως έπίστευον, ότι τό έρριψεν ο Ζεύς εις την πόλιν των και τό έτιμοϋσαν πολύ.

### 32. Η ΕΦΕΣΟΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΝΕΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ ΚΕΝΤΡΟΝ

(Πράξ. ιθ', 1-20)

Ο Παϋλος ένόησεν, ότι εις την Ήφεσον ήμποροϋσε να γίνη μεγάλη θρησκευτική έργασία. Όταν ήλθε εις αύτήν, εύρήκε μεταξύ των άλλων και δώδεκα Ίουδαίους, οι όποιοι είχαν λάβει μόνον τό βάπτισμα του Ίωάννου. Δέν τους είχε δοθη εύκαιρία να γνωρίσουν την νέαν θρησκείαν. Όταν είδαν τον Παϋλον και ήκουσαν την νέαν διδασκαλίαν, έπίστευσαν και έβαπίσθησαν. Έλαβαν δε Πνεϋμα άγιον και ήρχισαν να λαλοϋν ξένας γλώσσας και να προφητεύουν, προς μεγάλην έκπληξιν των Ίουδαίων και Έλλήνων της Έφέσου.

Πρίν άρχίση τās όμιλίας του προς τους Έθνικούς, ο Παϋλος έδίδασκε εις την συναγωγήν επί τρεις μήνας κατά συνέχειαν. Έπειθε πολλούς Ίουδαίους να γίνουν χριστιανοί. Οι περισσότεροι όμως, όπως συνήθως, άντέλεγαν εις τον Παϋλον.

Τόν έκακολογοϋσαν και προσπαθοϋσαν να έξεγείρουν τὰ πλήθη έναντίον του. Έξ άφορμής αύτών των φανατικών Ίουδαίων έγκατέλειψε ο άπόστολος την συναγωγήν και έστράφη προς τους Έθνικούς. Ώς τόπον των κηρυγμάτων του έξέλεξε μίαν εύρύχωρον σχολήν, ή όποία άνήκε εις κάποιον Έφέσιον όνομαζόμενον Τύραννον.

Δύο όλόκληρα έτη έκήρυττε εκεί και πολϋς λαός από τους Ίουδαίους και τους Έλληνας έπίστευαν εις τον λόγον του Θεοϋ. Άλλά και πολλοί άλλοι, οι όποιοι από τās πόλεις της Μικράς Άσίας κατέβαιναν εις την Ήφεσον, ήρχοντο και ήκουαν τό κήρυγμα. Αύτοι δε μετέφεραν την διδασκαλίαν εις

τὰς πατρίδας των. Τοιουτοτρόπως ἡ Ἔφεσος ἔγινε κέντρον χριστιανικῆς κινήσεως.

Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον ἔκανε μεγάλην ἐντύπωσιν, ἦσαν τὰ πολλὰ θαύματα τοῦ Παύλου. Ἐθεράπευε πολλοὺς ἀσθενεῖς καὶ πολλοὺς δαιμονιζομένους. Τόσην θαυματουργικὴν δύναμιν τοῦ ἔδωσεν ὁ Θεός, ὥστε καὶ αὐτὰ τὰ ἐνδύματά του, μὲ πίστιν λαμβανόμενα ἀπὸ τοὺς πάσχοντας, εἶχαν θεραπευτικὴν δύναμιν. Μανδήλια τῆς χειρὸς καὶ μανδήλια τῆς κεφαλῆς του, σιμι-κί ν θ ι α καὶ σ ο υ δ ἄ ρ ι α, ὅπως ὀνομάζονται ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Λουκᾶ, ἐτοποθετοῦντο ἐπάνω εἰς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τοὺς ἐθεράπευαν.

Κατάπληξιν ἐπροξένησαν τὰ θαύματα αὐτὰ καὶ εἰς τοὺς πολλοὺς μάγους τῆς Ἐφέσου. Αὐτοὶ ὅμως ἐπίστευαν, ὅτι αἱ λέξεις καὶ τὰ ἐνδύματα τοῦ Παύλου εἶχαν κάποιαν μαγικὴν δύναμιν. Ἐνόμιζαν δέ, ὅτι ἐὰν καὶ αὐτοὶ μετεχειρίζοντο τὰς ἰδίας λέξεις, θὰ ἠμποροῦσαν νὰ κάνουν τὰ ἴδια θαύματα. Μάλιστα δὲ ἑπτὰ παιδιὰ ἐνὸς Ἰουδαίου ἀρχιερέως, ὀνομαζομένου Σκευᾶ, τὰ ὁποῖα ἠσχολοῦντο μὲ τοὺς ἐξόρκισμούς καὶ τὰς μαγείας, ἠθέλησαν νὰ ἐκδιώξουν, ὅπως ὁ Παῦλος, πονηρὰ πνεύματα,

Ἐπλησίασαν λοιπὸν ἓνα δαιμονιζόμενον καὶ ἐπανελάβαν πρὸς τὸ πονηρὸν πνεῦμα, ὅσα εἶχαν ἀκούσει νὰ λέγῃ ὁ Παῦλος: «Σὲ ἐξορκίζομεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, τὸν ὁποῖον κηρύττει ὁ Παῦλος». Ἀλλὰ τὸ πονηρὸν πνεῦμα εἶπε: «Καὶ τὸν Ἰησοῦν γνωρίζω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσης. Σεῖς ὅμως ποιοὶ εἴσθε;» Ἀντὶ δὲ νὰ φύγῃ τὸ πνεῦμα, ὥρμησεν ὁ δαιμονιζόμενος, τοὺς συνέλαβε, τοὺς ἔδειρεν ἀγρίως, ἐξέσχισε τὰ ἐνδύματά των, γυμνοὺς δέ, τραυματισμένους καὶ κατατρομαγμένους τοὺς ἄφησε νὰ φύγουν.

Τὸ γεγονός αὐτὸ ἔγινε γνωστὸν εἰς ὅλους τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς Ἰουδαίους καὶ ἐπροξένησεν εἰς αὐτοὺς φόβον μεγάλον. Οἱ πιστοὶ ὅμως ἐδόξαζαν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Τότε πολλοὶ μάγοι, οἱ τὰ περιεργα πρᾶξαντες, ἐπίστευσαν εἰς Χριστὸν καὶ ἀπηνήθησαν τὴν μαγείαν. Μάλιστα δὲ ἔφεραν ὅλα τὰ μαγικά των βιβλία καὶ τὰ ἔκαυσαν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ. Τὰ βιβλία αὐτὰ ἦσαν σπάνια καὶ ἐπικρα-

τοῦτε ἢ πεποιθήσις, ὅτι ὅποιος τὰ ἐμελετοῦσε ἐγένετο μάγος. Δι' αὐτὸ ἦσαν πανάκριβα. Ἡ ἀξία των προχείρως ὑπελογίσθη εἰς πενήντα χιλιάδας ἀργυρῶν νομισμάτων. Οὕτω κατὰ κράτος ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ἠϋξανε καὶ ἴσχυε.

Ἀπὸ τὴν Ἔφεσον ὁ Παῦλος ἔγραψε δύο ἐπιστολάς, μίαν πρὸς Γαλάτας καὶ μίαν πρὸς Κορινθίους. Εἰς τὰς Ἐκκλησίας τῆς Γαλατίας μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Παύλου εἶχαν εἰσρῆμῃ οἱ Ἰουδαῖζοντες ψευδάδελφοί. Αὐτοὶ ἤθελαν νὰ νοθεύσουν τὸν Χριστιανισμόν καὶ νὰ ἐπιβάλουν τὰς διατάξεις τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Παῦλος περισσότερον ἀπὸ ὄλους ἀντέλεγε καὶ ἐματαίωνε τὰς πονηράς των ἐνεργείας, αὐτοὶ τὸν ἐσυκοφαντοῦσαν καὶ διέδιδαν, ὅτι δὲν εἶναι ἀπόστολος. Συνιστοῦσαν δὲ εἰς τοὺς πιστοὺς νὰ μὴ δίνουν σημασίαν εἰς τοὺς λόγους τοῦ Παύλου. Αὐτοὶ λοιπὸν φαίνεται, ὅτι ἐκλόνισαν ἀρκετοὺς Γαλάτας.

Δι' αὐτοὺς ποὺ εἶχαν κλονισθῆ ἔγραψε ὁ Παῦλος τὴν ἐπιστολὴν του. Ἀποδεικνύει εἰς αὐτὴν, ὅτι αὐτὸς εἶναι ἀληθινὸς ἀπόστολος καὶ ὅτι ἐκλήθη κατ' εὐθεϊαν ἀπὸ τὸν Θεόν. Ἀποδεικνύει ἀκόμη, ὅτι ὁ Μωσαϊκὸς νόμος κατηργήθη διὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅτι ἡ σωτηρία κερδίζεται ὄχι μὲ τὸς νεκροὺς τύπους τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀλλὰ μὲ τὴν ζωντανὴν πίστιν εἰς τὸν Χριστόν.

Πρὸς δὲ τοὺς Κορινθίους, οἱ ὅποιοι εἶχον διαιρεθῆ εἰς κόμματα καὶ ἐζοῦσαν μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἄτακτον βίον, συνιστᾷ νὰ ἔχουν ἀγάπην καὶ ἐνότητα μεταξύ των, ἀφοῦ μία εἶναι ἡ πίστις των. Τοὺς προτρέπει νὰ εἶναι προσεκτικοὶ εἰς τὴν ζωὴν των διὰ νὰ ἀποφεύγωνται ἔτσι καὶ τὰ σκάνδαλα.

### 33. ΤΑΡΑΧΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΦΕΣΟΝ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ

(Πράξ. ιθ', 21-41)

Εἰς τὴν Ἔφεσον κάθε Μάϊον ἐγένοντο μεγάλα ἑορταὶ πρὸς τιμὴν τῆς Ἀρτέμιδος. Εἰς λατρείαν μὲν τῆς θεᾶς ἔκαναν θυσίας καὶ ἄλλας λειτουργικὰς πράξεις· πρὸς ψυχαγωγίαν δὲ

τοῦ λαοῦ ἔκαναν ἀγῶνας, παραστάσεις καὶ ἄλλας διασκεδάσεις ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς θεᾶς. Πλήθος λαοῦ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη προσήρχετο εἰς τὴν Ἔφεσον. Τὴν ἐπίβλεψιν καὶ διεύθυνσιν τῶν ἑορτῶν εἶχον οἱ ἀσιάρχαι, ἄνδρες πλούσιοι καὶ εὐπόλητοι, οἱ ὅποιοι ἐξελέγοντο πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν κάθε ἔτος. Ὁλον τὸ ἔτος, ἰδίως δὲ κατὰ τὰς ἑορτὰς αὐτάς, ἐπώλουντο μικρὰ ἀργυρᾶ ὁμοιώματα τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ ναοῦ αὐτῆς. Αὐτὰ οἱ εἰδωλολάτραι τὰ ἔφεραν μαζί των ὡς φυλαχτὰ ἢ τὰ ἐκρεμοῦσαν εἰς τὰς οἰκίας των. Πολλάκις δὲ τὰ ἔθαπταν μὲ τὰ σώματα αὐτῶν ποῦ ἐπέθαιναν.

Ἐπειδὴ ἐγένετο μεγάλη κατανάλωσις ἀπὸ αὐτά, εἶχε δημιουργηθῆ ὀλόκληρη βιομηχανία εἰς τὴν Ἔφεσον, ἣ ὅποια ἀπασχολοῦσε πολλοὺς ἐργάτας. Ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν Δημήτριος, ὁ ἐπικαλούμενος ἀργυροκόπος, εἶδεν ὅτι κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη ἠλαττώθη πάρα πολὺ ἡ πώλησις τῶν ἀργυρῶν ὁμοιωμάτων. Εὐφυῆς καθὼς ἦτο, ἀντελήφθη, ὅτι αὐτὸ ὤφειλετο εἰς τὴν διάδοσιν τῆς θρησκείας τοῦ Παύλου. Ἐσκέφθη δέ, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀπαλλάξῃ ὅπωςδὴποτε τὴν πόλιν καὶ τὴν περιοχὴν ἀπὸ τὸν Παῦλον, διὰ νὰ εὐδοκιμήσῃ καὶ πάλιν τὸ ἐμπόριόν του.

Ἐκάλεσε λοιπὸν κατὰ τὸν Μάϊον, τὸν μῆνα τῶν ἑορτῶν, τοὺς πολυαριθμοὺς ἐργάτας καὶ τοὺς τεχνίτας καὶ τοὺς εἶπε: — Γνωρίζετε, ὅτι ἡ εὐπορία μας ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν πώλησιν τῶν ἀργυρῶν ναῶν. Ἀλλὰ βλέπετε, ὅτι ὁ Παῦλος ἔπεισε πολλὸν λαὸν τῆς Ἐφέσου καὶ ὅλης τῆς Ἀσίας, ὅτι αὐτὰ, τὰ ὅποια ἡμεῖς κατασκευάζομεν, δὲν εἶναι θεοί. Ἀντιλαμβάνεσθε βέβαια, ὅτι ἡμεῖς κινδυνεύομεν νὰ μεινωμεν χωρὶς ἐργασίαν. Τὸ δὲ χειρότερον, ὑπάρχει φόβος νὰ χάσῃ τὴν δόξαν τῆς ἡ μεγάλης θεᾶς μας, ἡ Ἀρτεμις, τὴν ὅποίαν ὅλη ἡ οἰκουμένη μέχρι σήμερον σέβεται.

Μὲ μεγάλην τέχνην ὁ Δημήτριος ἀνέμειξε τὸ συμφέρον μὲ τὴν θρησκείαν καὶ ἐφαντίσει τοὺς ἐργάτας. Ἐκεῖνοι, γεμάτοι θυμὸν καὶ φανατισμὸν, ἐξῆλθαν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἤρχισαν νὰ κραυγάζουν μὲ ὄλην τὴν δύναμιν: «Μεγάλη ἡ Ἀρτεμις τῶν Ἐφεσίων!» Ἀπὸ τὰς φωνὰς των ἐταράχθη ἡ πόλις καὶ πολλὸς λαὸς τοὺς ἠκολούθησε, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ περὶ

τίνος ἐπρόκειτο. Αὐτοὶ δὲ ἔσπευσαν εἰς τὸ σπίτι, ὅπου ἔμενον ὁ Παῦλος. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν εὔρον αὐτόν, ἤρπασαν τοὺς Μακεδόνας βοηθούς του, Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον, καὶ τοὺς ἔσυραν εἰς τὸ μεγάλο θέατρον τῆς Ἐφέσου. Ὅταν ὁ Παῦλος ἐπληροφορήθη τὰ γενόμενα, ἠθέλησε νὰ σπεύσῃ πρὸς τὸ θέατρον καὶ νὰ ὀμιλήσῃ πρὸς τὰ πλήθη. Ἄλλ' οἱ μαθηταὶ τὸν ἠμπόδισαν. Καὶ μερικοὶ μάλιστα ἀσιάρχαι φίλοι του τοῦ παρηγγέιλαν νὰ μὴ παρουσιασθῇ εἰς τὸν φανατισμένον ὄχλον, διότι θὰ ἐκάνονιζαν αὐτοὶ τὴν ὑπόθεσιν.

Ἐν τῷ μεταξὺ εἰς τὸ θέατρον ἐγίνετο ὄχλοβοή μεγάλη. Ἄλλοι ἄλλα ἔκραζαν. Οἱ περισσότεροι δὲν εἶχαν ἰδέαν περὶ τίνος ἐπρόκειτο. Τότε ἐθεώρησε κατάλληλον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὀμιλήσῃ πρὸς τὰ πλήθη ἕνας Ἰουδαῖος, ὀνόματι Ἀλέξανδρος καὶ νὰ ἀπολογηθῇ ὑπὲρ τῶν ὁμοθηρήσκων του. Οἱ Ἐθνικοὶ τὸν ἀνεγνώρισαν ὡς Ἰουδαῖον καὶ συνεπῶς ὡς πολέμιον τῆς Ἀρτέμιδος. Ὁργίσθησαν περισσότερον καὶ δὲν τὸν ἄφησαν νὰ ὀμιλήσῃ. Ἄλλωστε εἰς τὴν Ἐφεσον ἐτιμοῦσαν μὲν τοὺς Ἰουδαίους διὰ τὸν πλοῦτον των, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐμισοῦσαν. Ἰδιαιτέρως κατὰ τὴν στιγμήν αὐτὴν τῆς ἐκρήξεως τοῦ πατριωτικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ τοὺς ἀντιπαθοῦσαν ἀκόμη περισσότερον. Ἡ ἐμφάνισις λοιπὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου τοὺς ἐξηρέθισε πολὺ καὶ ἤρχισαν πάλιν νὰ κραυγάζουν: «Μεγάλη ἡ Ἀρτεμις τῶν Ἐφεσίων!» Ἐπὶ δύο ὥρας κατὰ συνέχειαν ἔκραύγαζαν, μέχρις ὅτου ἦλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ Γραμματεὺς.

Ὁ Γραμματεὺς εἶχε μεγάλην δύναμιν καὶ ἐξουσίαν εἰς τὴν Ἐφεσον. Ἦτο ὡσάν Δήμαρχος τῆς πόλεως. Αὐτὸς λοιπὸν ἐπέβαλε σιγὴν εἰς τὸν ὄχλον. Διὰ νὰ καταπραῦνῃ τὰ φανατισμένα πνεύματα, ἤρχισε νὰ ἐπαινῇ τὴν Ἀρτεμιν καὶ νὰ λέγῃ, ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ μεγάλη καὶ πασίγνωστος θεὰ τῆς Ἐφέσου. Ἐπειτα ἐβεβαίωσεν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, τοὺς ὁποίους συνέλαβαν, οὔτε ἔκαμαν οὔτε εἶπαν τίποτε κατὰ τῆς θεᾶς. Ἐάν δὲ ὁ Δημήτριος μὲ τοὺς τεχνίτας του ἔχῃ νὰ κατηγορήσῃ κανένα, ἅς τὸν καταγγέλῃ εἰς τὸ δικαστήριον τῶν ἀνθυπάτων. Τοὺς συνέστησε νὰ ἀπέλθουν ἡσυχοὶ εἰς τὰς οἰκίας των, «διότι, εἶπε, κινδυνεύομεν νὰ χαρακτηρισθῶμεν ὡς στασιασταί, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ καμμία αἰτία».



Οἱ ὄχλοι ἐπέισθησαν καὶ διελύθησαν ἡσύχως. Ὁ Παῦλος μὲ τοὺς βοηθοὺς του διέφυγε τὸν κίνδυνον. Ἦτο ὁμοίως καιρὸς τῶρα νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Ἔφεσον, ἀφοῦ ἄλλωστε ἐπὶ τρία σχεδὸν ἔτη, ἀπὸ τὸ 54 ἕως τὸ 57, ἔμεινε εἰς αὐτήν. Καὶ προηγουμένως εἶχε κατὰ νοῦν νὰ ἀναχωρήσῃ. Εἶχε ἀνακοινώσει μάλιστα εἰς τοὺς ἀδελφοὺς τὴν ἀπόφασίν του νὰ μεταβῇ εἰς Μακεδονίαν, Ἑλλάδα, Ἱερουσαλήμ καὶ Ρώμην. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ εἶχεν ἀποστείλει πρὸ ἑβδομάδων τρεῖς ἀπὸ τοὺς βοηθοὺς του τὸν μὲν Τιμόθεον καὶ Ἔραστον εἰς Μακεδονίαν, τὸν δὲ Τίτον εἰς Κόρινθον, διὰ νὰ τὸν περιμένουν εἰς τὰ μέρη αὐτά.

#### 34. Η ΤΡΙΤΗ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

(Πράξ. κ', 1 - 3)

Πολλοὶ κίνδυνοι ἀπειλοῦσαν τὰς Ἐκκλησίας. Πολλοὶ ψευδάδελφοὶ Ἰουδαῖοι περιήρχοντο τὰς πόλεις καὶ ἐσυκοφαντοῦσαν τὸν Παῦλον καὶ διέστρεφαν τὸν Χριστιανισμόν. Ἐπειτα πολλοὶ ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς, κακομαθημένοι ἀπὸ τὴν προηγουμένην των ζωὴν, ἐπηρεασμένοι ἀπὸ ἰδέας καὶ ἔθιμα ξένα πρὸς τὸν Χριστιανισμόν, δὲν ἐζοῦσαν ὅπως ἀπαιτοῦσε ἡ νέα των πίστις. Ἰδίως δὲ πολλὰ ζητήματα ἐγενήθησαν εἰς τὴν Κόρινθον.

Ὁ Ἀπολλῶ, ὁ γεμάτος ζῆλον ἱεραπόστολος, ἐπανῆλθε ἀπὸ τὴν Κόρινθον καὶ ἔδωσε εἰς τὸν Παῦλον μερικὰς δυσαρέστους πληροφορίας, τὰς ὁποίας ἐπεβεβαίωσαν καὶ ἄλλοι ταξιδιῶται. Οἱ Κορίνθιοι ἐξακολουθοῦσαν τὰς διαιρέσεις των, τὰς ἀπειθαρχίας των, τὸν ἄτακτον βίον. Μερικοὶ ἀπὸ αὐτοῦς, ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τὰς ψευδολογίας τῶν Ἰουδαϊζόντων, ἔχασαν τὴν ἐμπιστοσύνην των πρὸς τὸν Παῦλον. Τοιοῦτοτρόπως ἡ Ἐκκλησία αὐτὴ ἐκλονίζετο καὶ ὁ πολὺς λαὸς τοῦ Κυρίου ἐκινδύνευε.

Διὰ νὰ προλάβῃ ὁ Παῦλος μεγαλυτέρας ζημίας, ἀφοῦ ἀπεχαιρέτησε τοὺς ἀδελφοὺς τῆς Ἐφέσου, ἐξῆλθεν εἰς περιοδείαν κατὰ τὸ ἔτος 57. Ἐπῆγε πάλιν εἰς τὴν Τρωάδα καὶ ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἐξεδήλωσαν τὴν διάθεσιν νὰ διδῶσθαι τὸν Χριστόν, ἔμεινεν ἐκεῖ ὀλίγον διάστημα κηρύττων. Ἄλλ' ἔμεινε ἀκόμη, διότι ἐπερίμενε τὸν Τίτον, ὁ ὁποῖος θὰ τοῦ ἔφερεν εἰ-

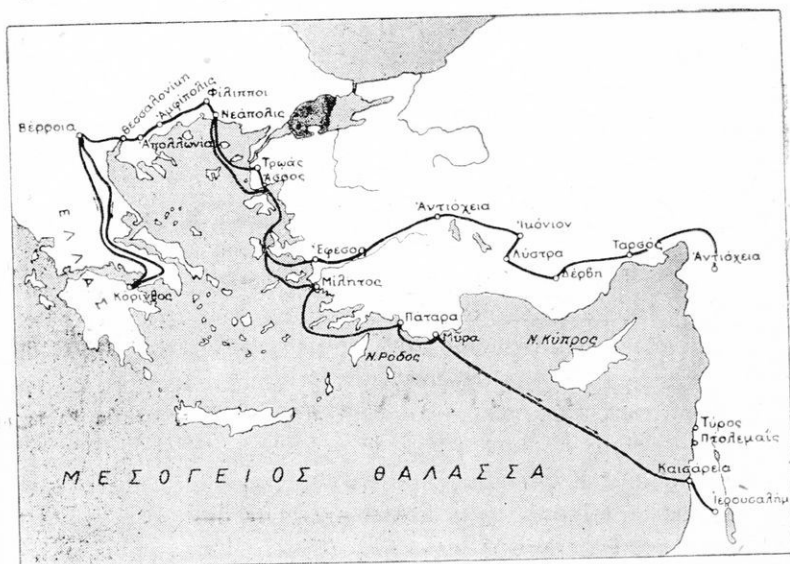
δήσεις από την Κόρινθον. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Τίτος δὲν ἦλθε, ἔφυγε ὁ Παῦλος ἀπὸ τὴν Τρωάδα καὶ ἔπλευσε πρὸς τὴν Μακεδονίαν. Ἀπεβιβάσθη εἰς Νεάπολιν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἦλθεν εἰς Φιλίππους.

Μὲ ἐνθουσιασμὸν πολλὸν ἔγινε δεκτὸς ἀπὸ τοὺς Φιλιππησίους. Οἱ Φιλιππηῖοι ἀγαποῦσαν πράγματι τὸν Παῦλον πάρα πολὺ. Ἐπανελημμένως δὲ ἔδειξαν τὴν ἀγάπην των μὲ τὰ πολλὰ βοηθήματα, τὰ ὁποῖα τοῦ ἔστελλαν, ἅν καὶ ἦσαν πτωχοί. Ἀναμφιβόλως ἠὲ χαριστήθη ὁ Παῦλος, ὅταν εἶδε τοὺς Φιλιππησίους. Ἐκεῖ δὲ συνηντήθη μὲ τὸν Λουκᾶν καὶ τὸν Τιμόθεον, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐπερίμεναν.

Ἄλλ' ἡ χαρὰ τοῦ ἐμετριάζετο ἔνεκα τῶν ἀνησυχιῶν ποῦ εἶχε διὰ τὴν Κόρινθον. Ὁ ἴδιος ἔγραφε ὀλίγον ἀργότερα πρὸς τοὺς Κορινθίους, ὅτι ὅταν ἦλθε εἰς Μακεδονίαν δὲν εὔρε καμμίαν ἄνεσιν, ἀλλὰ διαρκῶς ἐθλίβετο ἐξ ἀφορμῆς αὐτῶν. «Ἐξωθεν μάχαι καὶ ἔσωθεν φόβοι», ἔγραφε (Β' Κορινθίους ζ', 5). Ἄλλ' ἐπὶ τέλους ἦλθε ὁ Τίτος μὲ καλὰς εἰδήσεις. Οἱ Κορινθιοὶ ἐπίεσθησαν καὶ συνεμορφώθησαν πρὸς ὅσα ὁ Παῦλος τοὺς εἶχε παραγγέλλει. Μετενόησαν διὰ τὰς ἀταξίας των. Ἐνα ἁμαρτωλὸν, ὁ ὁποῖος εἶχε κατασκανδαλίσει τοὺς πιστοὺς, τὸν ἀπέκοψαν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐμείναν ἐν τούτοις μερικοὶ Ἰουδαῖζοντες, οἱ ὁποῖοι ἐξακολουθοῦσαν τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Παύλου.

Ἐξ ἀφορμῆς τῶν εἰδήσεων αὐτῶν ἔγραψεν ὁ Παῦλος τὴν δευτέραν ἐπιστολὴν πρὸς Κορινθίους. Εἰς αὐτὴν τοὺς γράφει μὲ πολλὴν τρυφερότητα καὶ ἀγάπην. Τοὺς συμβουλεύει, ὡσάν στοργικὸς πατέρας νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τοὺς Ἰουδαῖζοντας, τοὺς ὁποῖους ὀνομάζει «ψευδαποστόλους, δολίους ἐργάτας, ὑποκριτάς, ὄργανα τοῦ σατανᾶ». Τοὺς διαβεβαιώνει, ὅτι αὐτὸς εἶναι γνήσιος ἀπόστολος· ὅτι ἐκλήθη κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὸν Χριστὸν καὶ ὅτι ἀνελήφθη καὶ εἰς αὐτὸν ἀκόμη τὸν Οὐρανόν. Τοὺς συνιστᾷ νὰ προσέχουν εἰς τὴν πίστιν καὶ εἰς τὸν βίον. Τοὺς παρακαλεῖ νὰ συλλέξουν, ὅπως καὶ ἄλλαι Ἐκκλησίαι, ἐράνους διὰ τοὺς πτωχοὺς ἀδελφοὺς τῆς Ἰουδαίας. Τελευταῖα τοὺς στέλλει εὐλογίας καὶ ἀσπασμούς. Αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν ἔστειλε ὁ Παῦλος εἰς τὴν Κόρινθον μὲ τὸν Τίτον, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ συνέστησε νὰ τὸν περιμένῃ ἐκεῖ.

Αὐτὸς δὲ μὲ τοὺς ἄλλους βοηθοὺς ἐξηκολούθησε τὴν περιοδεῖαν εἰς τὴν Μακεδονίαν. Πιθανώτατα ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην καὶ τὴν Βέροϊαν ἐπεσκέφθη καὶ ἄλλας πόλεις, τὰς ὁποίας προηγουμένως λόγω τῶν διωγμῶν δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ ἐπισκεφθῇ. Ἐκαμε δέ, καθὼς φαίνεται, περιοδεῖαν καὶ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ. Ἠκολούθησε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὴν μεγάλην Ἐγνατίαν ὁδόν, ἐπέρασε ἀπὸ τὴν Ἀχρίδα καὶ κατέληξε εἰς Δυρράχιον κηρύττων τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ (Ρωμ. ιε', 19). Ἡ περιοδεῖα του ὅμως αὐτῆ δὲν



Τρίτη περιοδεῖα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

φαίνεται νὰ διήρκεσε πολλοὺς μῆνας. Ἄλλωστε εἶχε τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐπισκεφθῇ βραδύτερον τὰ μέρη αὐτὰ καὶ νὰ παραμείνῃ ἐπὶ περισσότερον χρόνον εἰς τὴν Ἠπειρόν (Τίτον γ', 12), τὸν δὲ Τίτον νὰ ἀποστείλῃ εἰς Ἰλλυρικὸν (Β'. Τιμόθ. δ', 10). Τώρα ἐβιάζετο νὰ κατεβῇ εἰς Κόρινθον.

Ὅταν ἦλθε εἰς αὐτήν, ἔκαμε ἀμέσως ἐκκαθάρισιν τῶν ψευδαδελφῶν, διότι ἐφ' ὅσον ἐκεῖνοι ἔμενον, θὰ ἐδημιουργοῦσαν ζητήματα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐνουθέτησε ἔπειτα καὶ παρηγό-

ρησε τούς πιστούς. Ἀπὸ ἐκεῖ δὲ ἔγραψε περίφημον ἐπιστολὴν πρὸς τούς Ρωμαίους. Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι ὁ Παῦλος δὲν εἶχε μεταβῆ ἀκόμη εἰς τὴν Ρώμην, οὔτε καὶ κανεὶς ἄλλος ἀπόστολος. Ἐν τούτοις ὑπῆρχον ἐκεῖ πολλοὶ Χριστιανοί. Διὰ τὴν καθοδηγήσῃ λοιπὸν αὐτοὺς εἰς τὴν πίστιν καὶ νὰ διὰ τούς εἰδοποιήσῃ ὅτι σκέπτεται νὰ τοὺς ἐπισκεφθῆ, ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 58. Ἐν τῷ μεταξύ οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Κορίνθου φοβερὰ ὠργισμένοι ἐναντίον τοῦ Παύλου, συνώμοσαν ἐναντίον του. Ἔλαβαν τὴν ἀπόφασιν νὰ τὸν δολοφονήσουν μόλις θὰ τοὺς ἐδίδετο ἡ κατάλληλος εὐκαιρία.

### 35. ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

(Πράξ. κ', 3 - κα' 14)

Ὅταν ἀποκατέστησε ὁ Παῦλος εἰς τὴν Κόρινθον ἡσυχίαν καὶ τάξιν, ἀπεφάσισε, ὕστερα ἀπὸ τρίμηνον παραμονήν, νὰ ἀναχωρήσῃ. Ἦθελε κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Πεντηκοστῆς νὰ εὐρίσκεται εἰς Ἱερουσαλὴμ. Ἐπειδὴ δὲ ἓνα πλοῖον ἦτο ἕτοιμον νὰ πλεύσῃ πρὸς τὴν Συρίαν, ἠθέλησε νὰ ἐπιβιβασθῆ εἰς αὐτό. Ἀλλὰ καὶ οἱ συνωμόται Ἰουδαῖοι ἔσπευσαν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὸ ἴδιον πλοῖον, μὲ τὸν σκοπὸν νὰ δολοφονήσουν τὸν Παῦλον κατὰ τὸν πλοῦν. Εὐτυχῶς ἡ συνωμοσία τῶν ἀπεκαλύφθη τὴν τελευταίαν στιγμὴν. Ὁ Παῦλος παρέλαβε τότε τοὺς βοηθοὺς του, ὡς καὶ τοὺς Κορινθίους Χριστιανούς, οἱ ὅποιοι θὰ ἔφεραν ἐράνους εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἀνεχώρησε διὰ Μακεδονίαν.

Ἀπὸ ἐκεῖ ἔστειλε ὄλους τοὺς ἄλλους εἰς τὴν Τρωάδα, αὐτὸς δὲ ἦλθε εἰς Φιλίππους. Ἐπεθύμησε νὰ μείνῃ ὀλίγας ἀκόμη ἡμέρας εἰς τὴν πόλιν τῶν ἐκλεκτῶν ἐκείνων Χριστιανῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων εὐρίσκετο τότε καὶ ὁ Λουκᾶς. Μετὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα ἔπλευσε μαζὶ μὲ τὸν Λουκᾶν πρὸς τὴν Τρωάδα. Ἐμείνε ἐκεῖ ἐπὶ ἡμέρας καὶ ἐκήρυττε τὸ Εὐαγγέλιον. Μάλιστα κατὰ τὴν τελευταίαν ἑσπέραν ἡ αἴθουσα τοῦ τρίτου πατώματος, ὅπου ἐγίνετο τὸ κήρυγμα, ἐγένετο ἀσφυκτικῶς. Πολλοὶ ἐκάθηντο καὶ εἰς τὰ παράθιρα. Ὑπὸ τὸ φῶς τῶν πολλῶν λαμπάδων ἤρχισε ὁ Παῦλος τὴν διδασκαλίαν, τὴν ὁποίαν παρέτεινε πέραν ἀπὸ τὸ μεσονύκτιον. Ἀλλὰ τότε συνέβη ἓνα δυστύχημα.

Ἐνας νεανίας, ὁ ὁποῖος ἐκάθητο ἐπάνω εἰς τὸ παράθυρον, κατελήφθη ἀπὸ βαθὺν ὕπνον· ἔχασε τὴν ἰσορροπίαν του καὶ ἔπεσε κάτω. Ὅλοι κατήλθον ταχέως καὶ τὸν εὔρον αἰμοσταγῆ καὶ νεκρόν. Ἄλλ· ὁ Παῦλος μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ τὸν ἀνέστησε, πρὸς μεγάλην ἔκπληξιν καὶ χαρὰν τῶν πιστῶν. Κατόπιν ἀνήλθον πάλιν εἰς τὸ ὑπερῶν. Ἐτέλεσαν τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ παρηκολούθησαν τὴν συνέχειαν τῆς διδασκαλίας μέχρι τῆς αὐγῆς.

Τὴν πρωΐαν οἱ ἀπόστολοι ἀπεχαιρέτησαν τοὺς Χριστιανούς τῆς Τρωάδας. Οἱ ἄλλοι ἐπιβιβάσθησαν εἰς τὸ πλοῖον· ὁ Παῦλος πεζῆ ἐπορεύθη εἰς Ἄσσον. Ἐκεῖ συνήντησε τὸ πλοῖον καὶ ἔπλευσε μαζί μὲ τοὺς ἄλλους εἰς Μυτιλήνην, παρέπλευσε τὴν Χίον, ἔφθασε εἰς Σάμον καὶ ἀπεβιβάσθη εἰς Μίλητον, πλησίον τῆς Ἐφέσου. Δὲν ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ εἰς Ἐφεσον διὰ νὰ μὴ χρονοτριβῆσῃ.

Ἔστειλε ὁμοῦ καὶ ἐκάλεσε εἰς τὴν Μίλητον τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἔδωσε πρὸς αὐτοὺς ὑπερόχους συμβουλὰς. Τοὺς ὑπενθύμισε τὸν ζῆλον, ἀλλὰ καὶ τὴν ταπεινοφροσύνην, μὲ τὴν ὁποίαν αὐτὸς εἰργάσθη εἰς τὴν Ἐφεσον. Μολονότι πολλοὺς πειρασμῶν καὶ κινδύνους ὑπέστη, ἐν τούτοις μετὰ θάρρους πάντοτε ἐκήρυξε τὸν Χριστὸν πρὸς Ἰουδαίους καὶ Ἐθνικούς. Τώρα μεταβαίνει εἰς Ἱερουσαλὴμ κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅπου τὸν ἀναμένουν θλίψεις καὶ πειρασμοὶ μεγάλοι. Ἴσως νὰ μὴ τὸν ἐπανίδουν πλέον. Αὐτοὶ τώρα ἔπρεπε ν' ἀγρυπνοῦν καὶ νὰ προσέχουν τὸ χριστιανικὸν ποιμνιον. Περισσότερον ὁμοῦ πρέπει νὰ προσέχουν τὸν ἑαυτῶν τῶν διὰ νὰ μὴ παρασυρθοῦν εἰς ἁμαρτίας καὶ αἰρέσεις. Νὰ ἀποφεύγουν τὴν φλυαρίαν. Νὰ ἔχουν ὡς παράδειγμα αὐτόν, ὁ ὁποῖος ἐπὶ τρία ἔτη ἐνήρυττεν εἰς τὴν Ἐφεσον εἰργάζετο συγχρόνως, διὰ νὰ τρέφῃ τὸν ἑαυτῶν του καὶ τοὺς βοηθούς του.

— Προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ καὶ ἐνθυμηθῆτε, ὅτι ἐπὶ τρία ἔτη ἕνα ἕκαστον ἀπὸ σῶς νύκτα καὶ ἡμέραν μετὰ δακρῶν σῶς συνεβούλευον. Καὶ τώρα σῶς ἐμπιστεύομαι, ἀδελφοί μου, εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ.

Γουπετήσας δὲ προσηυχῆθη μὲ ὅλους μαζί πρὸς τὸν

Θεόν. Μὲ πόνον ψυχῆς τὸν συνώδευσαν μέχρι τοῦ πλοίου καὶ τὸν ἀπεχειρέτησαν κλαίοντες. Ἐκλαιον δὲ ὅλοι διότι ἐπίστευον, ὅτι διὰ τελευταίαν φορὰν ἔβλεπον τὸν ἀγαπητὸν τῶν ἀποστόλων.

Ἀπὸ τὴν Μίλητον ἔπλευσαν εἰς Κῶν καὶ Ρόδον καὶ ἀπεβιβάσθησαν εἰς Πάταρα τῆς Κιλικίας. Ἀπὸ ἐκεῖ δὲ μὲ ἄλλο πλοῖον παρέπλευσαν τὴν Κύπρον, τὴν Συρίαν καὶ ἔφθασαν εἰς Τύρον. Ἐμείναν εἰς αὐτὴν ἑπτὰ ἡμέρας, μέχρις οὗτου ἐξεφόρτωσε τὸ πλοῖον. Ἐπειτα ἔπλευσαν πρὸς Πτολεμαῖδα καὶ ἔμειναν μίαν ἡμέραν. Ὑστερα πεζοποροῦντες ἦλθον εἰς Καισάρειαν, ὅπου ἐφιλοξενήθησαν προθύμως εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ διακόνου Φιλίππου. Τότε ἦλθε πρὸς αὐτοὺς ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν ὁ προφήτης Ἄγαβος.

Αὐτὸς ἐπῆρε τὴν ζώνην τοῦ Παύλου καὶ ἔδεσε αὐτοῦ χεῖρας καὶ πόδας. Ἐπειτα δὲ ἐπροφήτευσεν, ὅτι ἀναμένουν τὸν Παῦλον εἰς Ἱερουσαλὴμ δεσμὰ καὶ θλίψεις. Ὅλοι δὲ τότε, συνοδοὶ καὶ ἐντόπιοι, παρακαλοῦσαν μὲ δάκρυα τὸν Παῦλον νὰ μὴ μεταβῇ εἰς Ἱερουσαλὴμ. Ἄλλ' αὐτὸς εἶπεν, ὅτι εἶναι ἔτοιμος ὄχι μόνον νὰ δεθῇ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποθάνῃ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου. Παρηγόρησε τοὺς θλιμμένους Χριστιανοὺς καὶ τοὺς ἔκαμε νὰ ἐπαναλάβουν μετ' αὐτοῦ: « τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου γινέσθω ».

### 36. ΣΥΛΛΗΨΙΣ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

#### ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ

(Πράξ. κα', 15-40)

Ἀφοῦ ἀνεπαύθη ὀλίγας ἡμέρας ὁ Παῦλος εἰς Καισάρειαν, ἐπορεύθη μὲ τοὺς συνοδοὺς του, εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ. Τὸν συνώδευαν ἀκόμη καὶ μερικοὶ μαθηταὶ ἀπὸ τὴν Καισάρειαν. Οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ ἐδέχθησαν μὲ πολλὴν χαρὰν τὸν Παῦλον. Τὴν δὲ ἐπομένην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰακώβου συνεκentrώθησαν ὅλοι οἱ πρεσβύτεροι. Ἐκεῖ ὁ Παῦλος διηγῆθη λεπτομερῶς τὴν θαυμασίαν ἱστορίαν τῆς διαδόσεως τοῦ Εὐαγγελίου μεταξὺ Ἑθνικῶν καὶ Ἰουδαίων εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ εἰς

τὴν Ἑλλάδα. Ὅλοι ἐθαύμασαν τὸ ἔργον τοῦ Παύλου καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν. Ἄλλὰ τὸ μεγάλο αὐτὸ ἔργον δὲν θὰ ἦσαν εἰς θέσιν νὰ τὸ ἐκτιμήσουν οἱ πολλοὶ Ἰουδαῖζοντες Χριστιανοί. Αὐτοὶ πολὺ πιθανόν καὶ νὰ ἐσκανδαλίζοντο ἐναντίον τοῦ Παύλου, διότι θὰ τὸν ἐθεωροῦσαν πολέμιον τοῦ Νόμου.

Ἔπρεπε λοιπὸν ὁ Παῦλος νὰ κάμῃ κάποιαν πρᾶξιν μὲ τὴν ὁποῖαν θὰ προσείλκυε καὶ αὐτῶν τὴν ἐκτίμησιν καὶ θὰ ἐπρολάμβανε τοιοῦτοτρόπως νέαν διαίρεσιν τῆς Ἐκκλησίας. Μερικοὶ λοιπὸν ἀπὸ τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ συνέστησαν νὰ πληρῶσῃ τὰ ἔξοδα τῆς κουρᾶς μερικῶν Ἰουδαίων Χριστιανῶν, οἱ ὅποιοι εἶχον εὐχὴν. Αὐτοὶ δηλαδή, σύμφωνα μὲ τὸν Ἰουδαϊκὸν νόμον, εἶχον τάξει, ὅπως ἄλλοτε ὁ Ἀκύλας (κεφ. 30), νὰ μὴ κόψουν ἐπὶ ὠρισμένον χρονικὸν διάστημα τὴν κόμην των, νὰ μὴ πλύνουν οἶνον καὶ οἰνοπνευματώδη ποτὰ καὶ νὰ ζήσουν μὲ ἐγκράτειαν. Μετὰ τὴν λήξιν τῆς εὐχῆς ἔπρεπε ἕκαστος ἀπὸ αὐτοὺς νὰ κόψῃ τὰ μαλλιά του. Νὰ προσφέρῃ δὲ εἰς τὸν ναὸν ἓνα ἄμνόν πρὸς ὀλοκαύτωσιν, ἓνα ἄλλον ἄμνόν ὡς θυσίαν διὰ τὰς ἁμαρτίας του, ἓνα ἐρίφιον ὡς εἰρηνικὴν προσφορὰν καὶ μερικὰ φαγητὰ καὶ ποτὰ.

Ὁ Παῦλος, ὁ ὁποῖος διὰ νὰ ὀδηγήσῃ πρὸς τὸν Χριστὸν τοὺς ἀνθρώπους, ἐγένετο τοῖς πᾶσι τὰ πάντα καὶ τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἐδέχθη τὴν πρότασιν, ἔστω καὶ ἂν τὰ ἔξοδα ἦσαν πολλά. Ἐπειδὴ δὲ τὴν ἐπομένην ἔληξε τὸ τάξιμον αὐτῶν τῶν Ναζηραίων παρέλαβε καὶ συνώδευσε αὐτοὺς εἰς τὸ ἱερόν. Ἐκεῖ ἐνώπιον Ἰουδαίων, Χριστιανῶν καὶ μὴ, ἐπλήρωσε τὰ ἔξοδα καὶ ἔκαμε τὰς ἀπαιτουμένας διατυπώσεις. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ καθήσυχασε τὰς ἀσθενεῖς συνειδήσεις τῶν ἀδελφῶν.

Ἄλλ' ὁ κίνδυνος ἐξέσπασε ἀπὸ ἄλλο μέρος. Τὰς ἡμέρας αὐτὰς τῆς Πεντηκοστῆς πλῆθος Ἰουδαῖοι ἦλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ διάφορα μέρη. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχαν καὶ Ἰουδαῖοι τῆς Ἀσίας, ἀρχαῖοι γνώριμοι καὶ διῶκται τοῦ Παύλου. Αὐτοὶ ἐθώρῃσαν κατάλληλον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐξοντώσουν ἐκεῖ τὸν ἐχθρόν των. Ἐπιτὰ ἡμέρας ὕστερα ἀπὸ τὸ προαναφερθὲν γεγονός, ἐνώπιον πλῆθους Ἰουδαίων ἐπάνω εἰς τὸν ναὸν ὤρμησαν, συνέλαβον τὸν Παῦλον καὶ ἐφώναξαν πρὸς τοὺς ἄλλους:

— “Ανδρες άδελφοί, βοηθήσατέ μας έναντίον του ανθρώπου αυτού. Αυτός διδάσκει 'Ιουδαίους και 'Εθνικούς κατά το μωσαϊκό νόμου. Αυτός έμόλυνε τον ναόν μας, διότι έφερε μέσα εις αυτόν “Ελληνας.

‘Η τελευταία αυτή κατηγορία ήτο καθαρά συκοφαντία. Είχε βέβαια ο Παύλος “Ελληνας βοηθούς, έγύριζε μαζί των εις την πόλιν, αλλά δεν τους έφερεν εντός του ναού. ‘Ο λαός όμως έπίστευσε την κατηγορίαν. ‘Εταράχθη και ώρμησε με μανίαν έναντίον του Παύλου. Τόν συνέλαβαν και τόν ώθησαν έξω από τον ναόν, έξω δηλαδή από την έξωτερικήν αύλην, δια να τόν φονεύσουν. Μάλιστα οί φύλακες, έπειδή έφοβήθησαν μήπως ο φόνος γίνη εις την έσωτερικήν αύλην και μολυνθῆ ο ναός, μόλις ο όχλος έξηλθεν, έκλεισαν άμέσως τάς θύρας. “Εξω δε εις την αύλην των ‘Εθνών, ο φανατισμένος όχλος ήρχισε να κτυπᾷ με μανίαν τόν άπόστολον των ‘Εθνών. Θα τόν έφόνευαν δε άσφαλώς επί τόπου, άν δεν έπενέβαινεν ο Ρωμαίος χιλίαρχος.

Αυτός, μόλις έπληροφορήθη τά της όχλαγωγίας, παρέλαβεν άμέσως έκατοντάρχους και στρατιώτας από τους εκεί πλησίον στρατώνας και ώρμησεν άιάμεσα εις τά πλήθη. ‘Απέσπασεν από αυτά τόν Παύλον και τόν έδεσε με δύο άλύσεις. Κατόπιν ήρώτησε να μάθη περι τίνος έπρόκειτο. “Ολοι μαζί έκραύγαζαν τόσον πολύ, ώστε δεν ήμπόρεσε να μάθη τίποτε. Δι’ αυτό διέταξε να οδηγήσουν τόν Παύλον εις τὸ φρούριον. ‘Αλλ’ ήτο τόση ή μανία και ή όρμη του πλήθους κατά του Παύλου, ώστε με μεγάλην δυσκολίαν κατώρθωσαν οί στρατιῶται να άπωθήσουν τά πλήθη και να προφυλάξουν τόν Παύλον. Τά πλήθη έξηγριώθησαν, διότι διέφυγε τὸ θυμά των και έφώναζαν: «Αἶρε τοῦτον!»

Μέσα εις την γενικήν αυτήν σύγχυσιν ο Παύλος μόνον διετήρει την ήρεμίαν του. ‘Εστράφη πρὸς τόν χιλίαρχον, του ώμίλησεν έλληνιστί και τόν παρεκάλεσε να του έπιτρέψη να όμιλήσῃ εις τά πλήθη. Του ειπε δε, ότι εἶναι 'Ιουδαίος μέν, αλλά κατάγεται από την Ταρσόν. ‘Ο χιλίαρχος ήσύχασε κάπως όταν ειδεν, ότι έχει ένώπιόν του ένα έλληνιστήν 'Ιουδαίον μορφωμένον, ο όποιος μάλιστα δεν ήτο από την 'Ιερου-



σαλήμ αλλά από την Ταρσόν. Ἐπίστευσεν, ὅτι ὁ Ταρσεὺς αὐτὸς θὰ ἦτο ἀπηλλαγμένος ἀπὸ τὸν συνήθη φανατισμὸν, ποὺ εἶχον οἱ Ἰουδαῖοι τῆς Ἱερουσαλήμ. Τοῦ ἐπέτρεψε λοιπὸν νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὰ πλήθη.

### 37. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

(Πράξ. κβ', 1—κγ', 11)

Καταπληγωμένος ὁ Παῦλος, γεμάτος αἵματα, ἤρεμος ὅμως καὶ γαλήνιος, ἐστάθη εἰς μίαν βαθμίδα τῆς κλίμακος, ἐκίνησε τὴν χεῖρα πρὸς τὰ πλήθη καὶ ἀφοῦ ἀποκατεστάθη μεγάλη ἡσυχία, ὠμίλησεν εἰς τὴν ὁμιλουμένην ἀραμαϊκὴν γλῶσσαν. Διηγήθη εἰς αὐτοὺς τὴν καταγωγὴν του, τὴν μόρφωσιν ποὺ ἔλαβε πλησίον τοῦ γνωστοῦ διδασκάλου του Γαμαλιήλ, τὸν μέγαν ζήλον, ποὺ εἶχεν ὑπὲρ τοῦ νόμου τοῦ Μωϋσέως. Μάλιστα ἀνέφερον, ὅτι ἕνεκα τοῦ μεγάλου ζήλου του κατεδίωξε μέχρι θανάτου τοὺς Χριστιανούς τῆς Ἱερουσαλήμ. Εἶπε μάλιστα ὅτι εἶχε λάβει παρὰ τοῦ ἀρχιερέως καὶ τῶν πρεσβυτέρων ἐντολὴν καὶ συστάσεις νὰ διώξῃ καὶ τοὺς Χριστιανούς τῆς Δαμασκού.

Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ἄκροατὰς τοῦ Παύλου, οἱ ὅποιοι τὸν εἶχον γνωρίσει προηγουμένως, θὰ ἐνεθυμοῦντο ὄλα αὐτά. Τὸ πλῆθος μὲ μεγαλυτέραν ἡσυχίαν καὶ προσοχὴν τὸν ἤκουεν. Ἐξιστόρησε ὕστερον τὸ ὄραμα ποὺ εἶδεν ἔξω ἀπὸ τὴν Δαμασκόν, ὄλα ὅσα τοῦ συνέβησαν μέσα εἰς τὴν Δαμασκόν καὶ τὴν ἐντολὴν, ποὺ τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός, νὰ κηρύξῃ τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὰ Ἔθνη.

Τὴν στιγμὴν ὅμως ποὺ ἀνέφερε τὰ Ἔθνη, ἐξέσπασε τρομερωτέρα ἢ ὄργη τῶν Ἰουδαίων. Ἦρχισαν νὰ κραυγάζουν πάλιν μὲ μανίαν, νὰ πετοῦν τὰ ἐνδύματά των καὶ νὰ ρίπτουν εἰς τὸν ἀέρα κονιορτόν. Μέσα δὲ ἀπὸ ὄλας τὰς κραυγὰς, ἐξεχώριζον αἱ λέξεις: «Αἶρε τοῦτον· δὲν πρέπει νὰ ζήσῃ πλέον αὐτός». Ὁ χιλιάρχος, ἐπειδὴ ἐφοβήθη μήπως γίνουσι μεγάλα ταραχαί, διέταξε νὰ φέρουν τὸν Παῦλον εἰς τὸν στρατῶνα καὶ νὰ τὸν μαστιγώσουσι. Ἐπειδὴ δὲν ἐγνώριζε τὴν ἀραμαϊκὴν γλῶσσαν, ὑπέθεσεν, ὅτι κάτι προσβλητικὸν εἶπεν ὁ Παῦλος πρὸς τὰ πλήθη καὶ ἐπροκάλεσε ἔτσι τὴν μανίαν των. Ἐπὶ πλέον

ἐπίστευεν, ὅτι διὰ τῆς μαστιγώσεως θὰ ἠνάγκαζε τὸν ἀπόστολον νὰ τοῦ φανερώσῃ τὴν ἀλήθειαν, διότι ἐνόμιζεν, ὅτι κατὰ αὐτὸς τοῦ ἔκρυπτεν. Ὅταν ὅμως ὁ Παῦλος εἶδε τὸν ἑκατόνταρχον νὰ πλησιάζῃ μὲ τὸ μαστίγιον εἰς τὰς χεῖρας, τοῦ εἶπεν :

— Ἐπιτρέπεται λοιπὸν νὰ μαστιγώνουν Ῥωμαῖον πολλίτην καὶ μάλιστα ἀθῶον :

Ὁ ἑκατόνταρχος ἔσπευσε καὶ ἐπληροφόρησε τὸν χιλιάρχον ὅτι ὁ δεσμώτης εἶναι Ῥωμαῖος πολίτης. Ἐκεῖνος ἐφοβήθη· ἦλθεν εἰς τὸν Παῦλον καὶ τὸν ἠρώτησεν :

— Εἶσαι λοιπὸν Ῥωμαῖος πολίτης :

— Βεβαίως, εἶπεν ὁ Παῦλος.

— Ἐγὼ ἐπλήρωσα πολλά, διὰ νὰ ἀποκτήσω τὴν Ῥωμαϊκὴν ὑπηκοότητα, εἶπεν ὁ χιλιάρχος.

— Ἐγὼ ὅμως, εἶπεν ὁ Παῦλος, ἐγεννήθην Ῥωμαῖος πολίτης.

Ἔτσι ἀπέφυγε τὰς μαστιγώσεις. Ὁ χιλιάρχος βέβαια συνεπάθησε τὸν Παῦλον καὶ ἐπεθύμει νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ. Ἄλλ' ἐφ' ὅσον ἔγινε στάσις διὰ ζητήματα τῆς Ἰουδαϊκῆς θρησκείας καὶ ὁ Παῦλος κατηγορεῖτο ἐκ μέρους τῶν Ἰουδαίων, ἔπρεπε νὰ γίνῃ κάποια δίκη. Σύμφωνα δὲ μὲ τὰ Ἰουδαϊκὰ ἔθιμα, τὸ συνέδριον τῆς Ἱερουσαλήμ ἦτο ἀρμόδιον διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν. Τὴν ἐπομένην, λοιπὸν, ἐκάλεσε ὁ χιλιάρχος τὸ συνέδριον καὶ ὠδήγησε ἐνώπιον αὐτῶν λυμένον τὸν Παῦλον. Τοιοῦτοτρόπως θὰ ἐπληροφορεῖτο καὶ ὁ ἴδιος τὴν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν κατηγορεῖτο ὁ Παῦλος καὶ ἀναλόγως κατόπιν θὰ ἀπεφάσιζε. Διὰ κάθε δὲ ἐνδεχόμενον παρέλαβε μαζὶ τοῦ ἀρκετοῦς στρατιώτας.

Παρητήρησε κατὰματα ὁ Παῦλος τοὺς συνέδρους καὶ εἶπε :

— Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ ἔζησα καὶ ἐφέρθην ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ μὲ ἀγαθὴν συνείδησιν.

Τὸ συνέδριον καὶ μάλιστα ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας, ὠργίσθη ὅταν ἤκουσε τὸν Παῦλον νὰ ὀνομάζῃ αὐτοὺς ἀδελφούς. Διέταξε καὶ τὸν ἐκτύπησαν εἰς τὸ στόμα.

— Ὁ Θεὸς θὰ κτυπήσῃ καὶ σέ, εἶπεν ὁ Παῦλος, τοῖς κερκεκονιαμένε· διότι κατὰ τὴν στιγμήν αὐτὴν σὺ ὁ δικαστὴς παρανομεῖς, ἀφοῦ διατάσσεις νὰ μὲ κτυπήσουν, χωρὶς νὰ πταίω.

— Τὸν ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ ἀπειλεῖς μὲ τοιοῦτον τρόπον ; τοῦ εἶπον οἱ ἄλλοι.

— Δὲν ἐγνώριζα, ἀδελφοί, ὅτι εἶναι ἀρχιερεὺς, ἀπήντησεν ὁ Παῦλος. Ἄλλωστε ὁ Θεὸς διατάσσει: ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.

Ὁ Παῦλος ἀντελήφθη ἀπὸ τὰς γενδόμενας συζητήσεις, ὅτι τὸ ἓνα μέρος τῶν συνέδρων ἦσαν Σαδδουκαῖοι, τὸ δὲ ἄλλο μέρος ἦσαν Φαρισαῖοι. Εἶπε λοιπὸν μεγαλοφώνως :

— Ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, εἶμαι Φαρισαῖος, υἱὸς Φαρισαίου, καὶ αὐτὴν τὴν στιγμήν κρίνομαι, διότι πιστεύω εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν.

Τὰ λόγια αὐτὰ ἐπροκάλεσαν φοβερὰν φιλονικίαν καὶ σύγχυσιν μεταξὺ τῶν συνέδρων. Οἱ μὲν Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ ἐπίστευον εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν, ἐφώναζον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι ἐντελῶς ἀθῶος. Οἱ Σαδδουκαῖοι, ποὺ δὲν ἐπίστευαν καθόλου εἰς τὴν ἀνάστασιν, κατηγοροῦσαν τὸν Παῦλον καὶ τὸν ἐκήρυτταν ἔνοχον.

Καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ μὲ χειρονομίας καὶ κραυγὰς ὤρμησαν πρὸς τὸν Παῦλον καὶ προσεπάθουν νὰ τὸν σύρουν βιαίως πρὸς τὸ μέρος των. Ἐπάνω δὲ εἰς τὴν μανίαν των ὑπῆρχε φόβος νὰ τὸν διαμελίσουν. Ὁ χιλιάρχος, φοβηθεὶς διὰ τὴν ζῶην τοῦ Παύλου, διέταξεν ἀμέσως τοὺς στρατιώτας του καὶ τὸν ἤρπασαν ἀπὸ τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τὸν ἔφεραν πάλιν εἰς τὸν στρατῶνα.

Κατὰ τὴν νύκτα ὁ Κύριος παρουσιάσθη εἰς τὸν Παῦλον καὶ τοῦ εἶπεν: «Ἐχε θάρρος, Παῦλε. Ὅπως ὠμίλησες εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, τοιοῦτοτρόπως θὰ κηρύξης τὸ Εὐαγγέλιον καὶ εἰς τὴν Ρώμην».

### 38. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΣΤΕΛΛΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΝ

(Πράξ. κγ', 12—κδ', 23)

Τὴν ἐπομένην συνεκεντρώθησαν πάλιν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ μερικοὶ πρεσβύτεροι. Ἦσαν καταπικραμένοι καὶ ἀγανακτημένοι, διότι ἔνεκα τῶν διαίρέσεων καὶ φιλονικιῶν των ἔχασαν μέσα ἀπὸ τὰ χέρια των τὸν Παῦλον. Πῶς τώρα θὰ κατάρθωναν νὰ

δικάσουν καὶ καταδικάσουν αὐτόν; Κατὰ τὴν προηγουμένην ὄμως ἐσπέραν σαράντα φανατισμένοι πονηροὶ Ἰουδαῖοι ἕκαστην συνωμοσίαν νὰ ἐξοντώσουν τὸν Παῦλον. Ὁρκίσθησαν νὰ μὴ φάγουν καὶ νὰ μὴ πίνουν τίποτε, ἂν πρῶτον δὲν φονεύσουν αὐτόν. Ἐπῆγαν δὲ πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πρεσβυτέρους καὶ ἀνεκοίνωσαν μυστικὰ τὴν πονηρὰν τῶν ἀπόφασιν. Εἶπαν δὲ εἰς αὐτούς, νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὸν χιλιάρχον νὰ στείλῃ τὸν Παῦλον εἰς τὸ συνέδριον, τάχα διὰ νὰ τὸν ἀνακρίνουν καλύτερον. Καθ' ὁδὸν δὲ αὐτοὶ θὰ ὤρμοῦσαν κατὰ τῶν στρατιωτῶν καὶ μέσα εἰς τὴν σύγχυσιν θὰ τὸν ἐφόνεον.

Εὐτυχῶς ἡ συνωμοσία τῶν ἀπεκαλύφθη ἀμέσως. Ὅταν ἐσυζητοῦσαν τὰ ἐγκληματικά τῶν σχέδια, ἐστέκετο κοντὰ τῶν, χωρὶς νὰ τὸ ἀντιληφθῶν, ἓνα παιδί καὶ ἤκουσε τὰ πάντα. Τὸ παιδί αὐτὸ ἦτο ἀνεψιὸς τοῦ Παύλου, υἱὸς τῆς ἀδελφῆς του. Ἔσπευσε λοιπὸν ἀμέσως καὶ ἐφάνέρωσεν ὅλα εἰς τὸν θεῖον του. Ὁ Παῦλος ἔστειλεν αὐτοστιγμὴν τὸ παιδί εἰς τὸν χιλιάρχον. Ἐκεῖ δὲ αὐτὸ ἐπανάλαβε λεπτομερῶς ὅσα ἤκουσεν.

Ὁ χιλιάρχος, διὰ νὰ προλάβῃ τὸ ἐγκλημα, ἐκάλεσε ἀμέσως δύο ἑκατοντάρχους. Τοὺς διέταξε νὰ ἐτοιμάσουν διακοσίους στρατιώτας, ἑβδομήντα ἵππεῖς, διακοσίους τοξότας καὶ ἀρκετὰ κτήνη. Τὴν ἐνάτην δὲ ἐσπερινὴν τοὺς διέταξε καὶ παρέλαβαν μυστικὰ τὸν Παῦλον. Τὸν ἔβαλαν ἐπάνω εἰς ἓνα ζῶον καὶ ὑπὸ τὴν ἀσφαλῆ αὐτὴν συνοδείαν τὸν παρέδωσαν εἰς Καισάρειαν πρὸς τὸν ἡγεμόνα Φήλικα. Μάλιστα δὲ ἔγραψε ὁ χιλιάρχος πρὸς τὸν Φήλικα καὶ ἐπιστολήν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξέθετε τὰ κατὰ τὸν Παῦλον.

Τοῦ ἔγραψε δηλαδὴ, ὅτι τὸν Παῦλον, Ρωμαῖον πολίτην, ἀδίκως, καθ' ὅσον αὐτὸς ἐξηκρίβωσεν, ἠθέλησαν νὰ τὸν δικάσουν καὶ νὰ τὸν φονεύσουν οἱ Ἰουδαῖοι. Χάριν δὲ ἀσφαλείας τὸν ἔστειλεν εἰς Καισάρειαν καὶ συγχρόνως—ἔγραψε—εἰδοποίησε καὶ τοὺς κατηγόρους νὰ παρουσιασθοῦν εἰς Καισάρειαν, διὰ νὰ γίνῃ ἐκεῖ νέα δίκη. Δικαστὴς ἔπρεπε νὰ εἶναι αὐτὸς ὁ Φήλιξ.

Ὅταν ὁ Φήλιξ ἀνέγνωσε τὴν ἐπιστολήν, εἶπε εἰς τὸν Παῦλον, ὅτι θὰ τὸν ἀκούσῃ ἀπολογούμενον, ἀμέσως μόλις ἔλθουν

ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ κατήγοροί του. Διέταξε δὲ τοὺς στρατιώτας νὰ τὸν φρουροῦν εἰς τὸ πραιτώριον.

Ὁ Φηλιξ δὲν ἦτο εὐθὺς καὶ ἀγαθὸς διοικητῆς. Ἄνῃκε κάποτε εἰς τὴν τάξιν τῶν δούλων. Ἀπὴλευθερώθη ὅμως καὶ κατώρθωσε νὰ γίνῃ ἑπαρχὸς τῆς Ἰουδαίας. Πρὸς τοὺς ἀνωτέρους ἦτο ταπεινὸς κόλαξ πρὸς τοὺς κατωτέρους σκληρὸς. Κάθε ταραχὴν τοῦ λαοῦ κατέπνιγε εἰς τὸ αἷμα. Ἐδολοφόνησε μάλιστα καὶ τὸν ἀρχιερέα Ἰωνάθαν, εἰς τὴν ὑποστήριξιν τοῦ ὁποῦ ὤφειλε τὴν θέσιν του. Ἐξοῦσε βίον παράνομον καὶ ἄσωτον. Εἶχε δὲ ὡς σύζυγον τὴν κόρην τοῦ βασιλέως Ἀγρίππα τοῦ Α', αὐτοῦ ποῦ εἶχε φυλακίσει ἄλλοτε τὸν Πέτρον (κεφ. 17) Αὐτὸς λοιπὸν θὰ ἐγένετο τώρα ὁ δικαστὴς τοῦ Παύλου.

Πέντε ἡμέρας ὕστερα ἦλθαν εἰς Καισάρειαν ὁ ἀρχιερεὺς Ἄνανίας, μερικοὶ πρεσβύτεροι καὶ ἓνας δικηγόρος ὡς ἀντιπρόσωποι τοῦ συνεδρίου. Ἐνώπιον τοῦ Φηλικὸς, παρόντος καὶ τοῦ Παύλου, ἤρχισεν ὁ δικηγόρος μὲ στόμφον τὸ κατηγορητήριον. Διὰ νὰ προσελκύσῃ δὲ τὴν εὐνοίαν τοῦ Φηλικὸς, τοῦ ἀπήυθυσε μερικὰς εὐτελεῖς κολακείας.

— Διὰ σοῦ, τοῦ εἶπεν, ἀπολαμβάνομεν μεγάλην εἰρήνην εἰς τὸ ἔθνος μας. Χάρις εἰς τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν πρόνοιάν σου μεγάλα ἔργα ἔγιναν εἰς τὴν χώραν μας. Πανταχοῦ δὲ καὶ πάντοτε σὺ εἶσαι ἡ ἐλπίς μας, κράτιστε Φηλιξ.

Ἐπειτα κατηγόρησε τὸν Παῦλον, ὅτι παρακινεῖ εἰς στάσιν τοὺς Ἰουδαίους, ὅτι πρωτοστατεῖ εἰς τὴν διάδοσιν τῆς αἰρέσεως τῶν Ναζωραίων καὶ ὅτι ἠθέλησε νὰ βεβηλώσῃ τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος.

— Καὶ ἡμεῖς μὲν τὸν συνελάβομεν καὶ θὰ τὸν ἐδικάζομεν σύμφωνα μὲ τὸν νόμον, ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ χιλιάρχος μὲ πολλὴν βίαν τὸν ἀπέσπασεν ἀπὸ τὰς χεῖρας μας.

Ὁ Ἄνανίας μὲ τοὺς ἄλλους ἀντιπροσώπους ἐπεβεβαίωσαν ἐντόνως τοὺς λόγους τοῦ δικηγόρου.

Ἀφοῦ ἐτελείωσαν, ἤρχισεν ὁ Παῦλος μὲ ἀξιοπρέπειαν καὶ ἡρεμίαν τὴν ἀπολογίαν του:

— Καὶ ἐγὼ χαίρω, διότι θὰ ἀπολογηθῶ σήμερα ἐνώπιόν σου, εἶπε πρὸς τὸν Φηλικα, ἐπειδὴ γνωρίζω, ὅτι ἀπὸ πολλὰ ἔτη εἶσαι διοικητῆς τοῦ ἔθνους τούτου καὶ συνεπῶς γνωρίζεις

πολύ καλά πρόσωπα και πράγματα. Με κατηγοροῦν, ὅτι ἐξεγείρω εἰς στάσιν τὸν λαὸν τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἄλλ' ἐγώ, μόλις πρὸ δώδεκα ἡμερῶν εὐρισκόμην εἰς τὴν πόλιν καὶ οὔτε κἀν με εἶδον νὰ ἔρχωμαι εἰς ἐπαφὴν με τὸν λαόν, οὔτε εἰς τὴν συναγωγὴν, οὔτε εἰς τὰς ὁδοὺς. Εἰς τὸν ναὸν εἰσῆλθον μόνον ἐγώ, διότι εἶμαι γνήσιος Ἰουδαῖος· δὲν εἶμαι λοιπὸν ἱερόσυλος. Ἐπειτα, διὰ τὰς δύο αὐτὰς κατηγορίας, ποὺ λέγουν, δὲν ἔχουν νὰ παρουσιάσουν κανένα μάρτυρα. Ὁμολογῶ ὁμῶς, ὅτι εἶμαι Χριστιανός. Ἄλλ' ὡς Χριστιανός λατρεύω τὸν Θεὸν τῶν πατέρων μας. Πιστεύω εἰς τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν καὶ προσπαθῶ νὰ ζῶ εὐσυνειδήτως ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων.

Ἀκούσας αὐτὰ ὁ Φῆλιξ ἐνόησεν, ὅτι ὁ Παῦλος εἶναι ἀθῶος καὶ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι τὸν κατηγοροῦν ἕνεκα μίσους, ἐπειδὴ εἶναι Χριστιανός. Ἀπέπεμψε τοὺς Ἰουδαίους καὶ εἶπεν, ὅτι ὅταν ἔλθῃ ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ ὁ χιλιάρχος, θὰ κάμῃ νέας ἀνακρίσεις. Τὸν δὲ Παῦλον διέταξε νὰ τὸν φυλάττουν εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ἡρώδου καὶ νὰ τοῦ φέρωνται με εὐγένειαν. Νὰ τὸν ἀφήνουν νὰ συναναστρέφεται ἐλευθέρως με τοὺς φίλους του, ποὺ εὐρίσκοντο τότε εἰς Καισάρειαν, δηλαδὴ με τὸν Λουκᾶν, τὸν Ἀρίσταρχον, τὸν διάκονον Φίλιππον καὶ τοὺς ἄλλους Χριστιανούς.

### 39. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΜΕΝΕΙ ΔΥΟ ΕΤΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΦΥΛΑΚΗΝ

(Πράξ. κδ', 24 — κε', 6)

Ὁ Φῆλιξ φαίνεται, ὅτι ἐγνώριζε πολλὰ πράγματα περὶ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Εἶχε σύζυγον Ἰουδαίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐπληροφορεῖτο περὶ τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου καὶ τῆς Ἰουδαϊκῆς ἐν γένει θρησκείας. Ἐξοῦσε ἔπειτα εἰς τὴν Καισάρειαν, ὅπου ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Κορνηλίου (κεφ. 16) εἶχεν ἰδρυθῆ καὶ αὐξηθῆ ἡ χριστιανικὴ Ἐκκλησία. Ἀπὸ τοὺς πιστοὺς εἶχε ἀσφαλῶς πληροφορηθῆ περὶ τῆς νέας θρησκείας.

Ἀπὸ τὸν ἱερόν Λουκᾶν βεβαιώνεται ὅτι ὁ Φῆλιξ ἐγνώριζε ἀκριβέστερον τὰ περὶ τῆς νέας ὁδοῦ. Φαίνεται δέ, ὅτι παρὰ τὴν ἐγκληματικὴν του φύσιν εἶχε κάποιο ἐνδιαφέρον διὰ τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα.

Διὰ τοῦτο ὀλίγας ἡμέρας ὕστερα ἀπὸ τὰ γεγονότα αὐτὰ ἐκάλεσε τὸν Παῦλον καὶ τοῦ ἐζήτησε νὰ ἀναπτύξῃ ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ τῆς Δρουσίλλης τῆς συζύγου του τὰ τῆς νέας ὁδοῦ. Ὁ Παῦλος, ὁ ὁποῖος ἐγνώριζε τὸν χαρακτήρα καὶ τὴν ζωὴν τοῦ Φήλικος, ἤρchiσε νὰ ὀμιλῇ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγκρατείας καὶ μελλούσης κρίσεως. Ἄλλοτε ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστῆς ἤλεγξε τὸν Ἡρώδη. Τώρα ὁ Παῦλος ἤλεγξε τὸν Φήλικα μὲ τὴν ἀνάπτυξιν πού ἔκαμε.

Περιέγραψε μὲ τόσην δύναμιν τὴν θεϊὰν δικαιοσύνην καὶ τὴν κρίσιν, παρέστησε τόσον ζωηρὰ τὴν φοβερὰν εὐθύνην καὶ τιμωρίαν τῶν ἀμαρτωλῶν, ὥστε ὁ Φήλιξ κατελήφθη ἀπὸ φόβον μέγαν. Ἐμφοβος δὲ γενόμενος διέκοψε τὸν Παῦλον καὶ τοῦ εἶπε :

— Πήγαινε ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ θὰ σὲ καλέσω πάλιν, μόλις μοῦ δοθῇ εὐκαιρία.

Εὐκαιρία ἐδόθησαν πολλαὶ καὶ ἐκάλεσε τὸν Παῦλον ὁ Φήλιξ, ὄχι ὅμως διὰ νὰ τὸν συμβουλευθῇ περὶ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Ἐπιτόλαιος καὶ ἀμαρτωλὸς καθὼς ἦτο, δὲν ἤμποροῦσε νὰ προσέξῃ περισσότερον καὶ βαθύτερον τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν.

Ὅταν ὕστερα ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας διελύθη ὁ φόβος του, ἐσκέφθη, ὅτι θὰ ἤμποροῦσε νὰ ἀφήσῃ τὸν Παῦλον ἐλεύθερον, ἐάν ἐλάμβανε ἀπὸ αὐτὸν κανένα σπουδαῖον δῶρον. Ἐγνώριζε ὅτι ὁ Παῦλος ἦτο Ρωμαῖος ὑπήκοος, τὸν ἔβλεπε ἐνδεδυμένον ἀξιοπρεπῶς, ἐπληροφορεῖτο, ὅτι συνετηρεῖτο καλὰ εἰς τὴν φυλακὴν. Ὅλα αὐτὰ τὸν ἔκαμαν νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὁ Παῦλος θὰ εἶχε πολλὰ χρήματα. Ἀλλὰ καὶ ἂν δὲν εἶχε, θὰ τοῦ ἔδιδον οἱ Χριστιανοί, διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀλληλοβοήθειαν τῶν ὁποίων εἶχε μάθει πολλὰ ὁ Φήλιξ.

Ἴσως ὁ Παῦλος νὰ εἶχε πράγματι χρήματα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, εἴτε ἀπὸ εἰσφορὰς τῶν Χριστιανῶν, ἢ πιθανώτερον, ἀπὸ τὴν ἀτομικὴν του περιουσίαν. Ἀλλὰ δὲν κατεδέχθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν δωροδοκίαν. Ἄλλωστε ὁ ρωμαϊκὸς νόμος ἀπηγόρευε αὐστηρῶς αὐτήν. Παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν ὅμως πολλοὶ Ρωμαῖοι ὕπατοι ἐθησαύριζαν εἰς τὰς ἐπαρχίας, ἀπὸ τὰς δωροδοκίας.

Καί ὁ χαρακτήρ δὲ τοῦ Φήλικος ἦτο τέτοιος ὥστε νὰ μὴ δίδῃ καὶ τόσῃν σημασίαν εἰς τοὺς νόμους, προκειμένου αὐτὸς νὰ προοδεύσῃ καὶ νὰ πλουτήσῃ. Ἐκαλοῦσε λοιπὸν συχνὰ τὸν Παῦλον καὶ συνωμιλοῦσε μὲ αὐτὸν ἐπ' ἄρκετόν. Μὲ τρόπον τοῦ ἔδιδε νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἡ ἀπελευθέρωσις του ἦτο ζήτημα χρημάτων. Ἀλλὰ ματαίως ἐπερίμενον. Ὁ Παῦλος δὲν τοῦ ἔδιδε τίποτε.

Δύο ὀλόκληρα χρόνια ἐπέερασαν ἀπὸ τὸ 58 ἕως τὸ 60. Τότε παρέλαβε τὴν διοίκησιν τῆς Ἰουδαίας ὁ διοικητὴς τῆς Συρίας, Πόρκιος Φῆστος. Ὁ δὲ Φήλιξ ἐκλήθη εἰς τὴν Ρώμην νὰ ἀπολογηθῇ δι' ὀρισμένας καταγγελίας ἐκ μέρους τῶν Ἰουδαίων. Φεύγων δὲν ἀπελευθέρωσε τὸν Παῦλον. Τὸν ἐφυλάκισεν αὐστηρότερον, διὰ νὰ ἐξευμενίσῃ τοὺς Ἰουδαίους καὶ νὰ τοὺς πείσῃ νὰ μετριάσουν τὰς κατηγορίας των.

Ὁ Πόρκιος Φῆστος ἦτο ἄνθρωπος αὐστηρῶν ἀρχῶν καὶ δίκαιος. Εἶχεν ἐνδιαφέρον διὰ τὸ καλὸν καὶ τὴν ἡσυχίαν τοῦ λαοῦ. Διὰ νὰ γνωρίσῃ δὲ τὸν λαὸν καλύτερον καὶ διὰ νὰ μάθῃ τὰς ἀνάγκας του, ἀμέσως μόλις ἦλθεν εἰς Καισάρειαν ἔκαμε περιοδείαν. Καὶ πρῶτον ἐπεσκέφθη μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὴν Ἰερουσαλήμ, ὅπου καὶ ἔμεινε περισσότερο ἀπὸ δέκα ἡμέρας. Ἐκεῖ παρουσιάσθησαν ἐνώπιόν του ὁ ἀρχιερεὺς μὲ τοὺς ἐπισημοτέρους Ἰουδαίους καὶ ἤρχισαν νὰ κατηγοροῦν τὸν Παῦλον. Τὸν παρεκάλεσαν δὲ νὰ στείλῃ αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλήμ, διὰ νὰ δικασθῇ σύμφωνα μὲ τὰ ἔθιμά των, ἀπὸ τὸ συνέδριον.

Ἐννοεῖται, ὅτι ἐάν ὁ Παῦλος ἐστέλλετο, δὲν θὰ ἔφθανε ποτὲ εἰς Ἰερουσαλήμ. Αὐτοὶ εἶχον διοργανώσει μεγάλην συνωμοσίαν πονηρῶν ἀνθρώπων, νὰ τὸν θανατώσουν καθ' ὁδόν. Ὁ Φῆστος, εὐφυῆς καθὼς ἦτο, ὑπωπτεύθη φαίνεται τὴν συνωμοσίαν καὶ διέταξε νὰ κρατήσουν ἀσφαλῶς τὸν Παῦλον εἰς Καισάρειαν. Συνέστησε δὲ εἰς τοὺς Ἰουδαίους νὰ στείλουν μίαν ἐπιτροπὴν ἐκ δυνατῶν εἰς Καισάρειαν διὰ νὰ γίνῃ ἐκεῖ ἡ δίκη. Αὐτὸς ὁ ἴδιος θὰ ἀνελάμβανε νὰ δικάσῃ τὴν ὑπόθεσιν καὶ νὰ ἀποδώσῃ τὸ δίκαιον.



## 40. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΕΠΙΚΑΛΕΙΤΑΙ ΤΟΝ ΚΑΙΣΑΡΑ

(Πράξ. κε', 7 - κς', 32)

Οἱ Ἰουδαῖοι ἠλιζαν νὰ ἐπιτύχουν ἀπὸ τὸν Φῆστον ὅτι δὲν κατώρθωσαν μὲ τὸν Φῆλικα. Δύο χρόνια δὲν ἐστάθησαν ἱκανὰ νὰ σβύσουν τὴν μανίαν των. Διὰ τοῦτο σχεδὸν συγχρόνως μὲ τὸν Φῆστον ἔφθασαν καὶ αὐτοὶ εἰς Καισάρειαν. Μὲ μεγαλυτέραν σφοδρότητα κατηγοροῦσαν τώρα πολλὰ καὶ βαρῆα αἰτιώματα φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου. Δὲν ἀπεδείκνυαν τίποτε ἀπὸ αὐτά, ποῦ ἔλεγαν. Ὁ Παῦλος μὲ πεποίθησιν εἰς τὴν ἀθωότητά του ἀπελογήθη καὶ ἀπέδειξε, ὅτι δὲν ἔπταισεν οὔτε ἀπέναντι τοῦ Ἰουδαϊκοῦ νόμου οὔτε ἀπέναντι τοῦ Ναοῦ οὔτε ἀπέναντι τοῦ Καίσαρος.

Ὁ Φῆστος εὐρέθη καὶ αὐτὸς εἰς ἀπορίαν. Δὲν ἐγνώριζε πῶς νὰ κανονίσῃ τὴν ὑπόθεσιν. Ἐπιθυμῶν νὰ φανῇ εὐχάριστος εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ἠρώτησε τὸν Παῦλον, ἐὰν ἤθελε νὰ ἀνεβῆ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ νὰ δικασθῆ ἐν μέσῳ τῶν συμπατριωτῶν του. Ὁ Παῦλος εἶδε καὶ πάλιν τὸν κίνδυνον τῆς δολοφονίας του. Διὰ νὰ ἀσφαλίσῃ τὸν ἑαυτὸν του, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὰς ἀτελειώτους αὐτὰς δίκας, εἶπε:

— Θέλω νὰ παρουσιασθῶ εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν δικαστήριον τῆς Ρώμης. Σὺ, Φῆστε, γνωρίζεις πολὺ καλά, ὅτι δὲν ἔχω ἀδικήσῃ καθόλου τοὺς Ἰουδαίους. Ἐὰν ἔπραξα κάτι ἄξιον θανάτου ἢ καὶ ἂν ἀπλῶς ἠδίκησα τοὺς Ἰουδαίους, εἶμαι ἕτοιμος νὰ ὑποστῶ τὸν θάνατον. Ἐὰν ὅμως δὲν ἔπταισα εἰς τίποτε ἀπὸ ὅσα μὲ κατηγοροῦν, δὲν ἔχει κανεὶς τὸ δικαίωμα νὰ μὲ χάρισῃ εἰς αὐτούς. Εἶμαι Ρωμαῖος πολίτης καὶ Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι.

Οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ὁ Φῆστος ἔμειναν ἔκπληκτοί. Δὲν ἐφάνταζοντο ποτέ, ὅτι ὁ Παῦλος θὰ ἐπεκαλεῖτο τὸν Καίσαρα. Ἐγνώριζαν δὲ πολὺ καλά, ὅτι ἐὰν ἓνας Ρωμαῖος πολίτης, κατηγορούμενος δι' οἰασδήποτε ἀδικίας ἐκτὸς φόνου, πειρατείας καὶ ἀνταρσίας, ἐπεκαλεῖτο τὸν Καίσαρα, ἔπρεπε νὰ σταλῆ εἰς τὴν Ρώμην, διὰ νὰ δικασθῆ ἀπὸ τὸ ἀνώτατον δικαστήριον τοῦ αὐτοκράτορος.

Τότε ὁ Φῆστος ἐσκέφθη μαζὶ μὲ τὸ συμβούλιόν του καὶ

ἠρεύνησεν, ἂν ὁ Παῦλος ἦτο ἔνοχος εἰς βαρέα ἀδικήματα. Ἐπειδὴ δὲ ἐξηκρίβωσεν, ὅτι δὲν ἦτο ἔνοχος, ἐδέχθη τὴν προσφυγὴν καὶ εἶπε:

— Ἐφ' ὅσον ἐπικαλεῖσαι τὸν Καίσαρα, πρὸς τὸν Καίσαρα θά πορευθῆς.

Τοιουτοτρόπως ἐτέθη τέρμα εἰς τὰς κατηγορίας τῶν Ἰουδαίων καὶ τὰς ἀκάρπους δίκας τῶν Ῥωμαίων δικαστῶν. Ἐπρεπε τώρα ὁ Φῆστος νὰ συγκεντρώσῃ ὅλας τὰς κατηγορίας καὶ τὰς μαρτυρίας, νὰ συντάξῃ καὶ ἰδικὴν του ἔκθεσιν καὶ νὰ στείλῃ αὐτὰ καὶ τὸν Παῦλον μαζί εἰς τὴν Ῥώμην. Ἄλλ' εὐρέθη εἰς μεγάλην ἀπορίαν, διότι δὲν εἶχε τίποτε νὰ γράψῃ ἐναντίον τοῦ Παύλου.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ὁ Ἀγρίππας ὁ Β', δισέγγονος Ἡρώδου τοῦ Μεγάλου, υἱὸς Ἀγρίππα τοῦ Α' καὶ βασιλεὺς τῆς Γαλιλαίας, ἦλθε μὲ τὴν ἀδελφὴν του Βερενίκην εἰς Καίσαρειαν διὰ νὰ ἐπισκεφθῆ τὸν Φῆστον. Ἐπειδὴ δὲ ἔμειναν ἀρκετὰς ἡμέρας, εὔρε εὐκαιρίαν ὁ Φῆστος καὶ τοὺς ὠμίλησε περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ Παύλου. Ἀνέφερε ὅλον τὸ ἱστορικόν, καθὼς καὶ τὰς ἀστηρίκτους κατηγορίας τῶν Ἰουδαίων.

— Ὅπως ἀντελήφθην, εἶπε, πρόκειται μᾶλλον περὶ θρησκευτικῶν δεισδιαιμονιῶν καὶ περὶ ἐνὸς ἀποθανόντος Ἰησοῦ, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ Παῦλος λέγει, ὅτι ζῆ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Παῦλος ἐπεκαλέσθη τὸν Καίσαρα, εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἀποστείλω αὐτὸν εἰς τὴν Ῥώμην.

Ἡ περιέργεια τοῦ Ἀγρίππα ἐκεντήθη καὶ ἠθέλησε νὰ ἴδῃ καὶ ἀκούσῃ τὸν Παῦλον. Ὁ Φῆστος ὥρισε τὴν ἐπομένην ὡς ἡμέραν συναντήσεως. Μάλιστα δὲ πρὸς τιμὴν τοῦ βασιλέως ἐκάλεσε πολλοὺς προκρίτους Ἰουδαίους καὶ Ἐθνικοὺς, ἀνωτέρους ἀξιωματικοὺς καὶ ἄλλους ἐπισήμους, νὰ παρευρεθοῦν εἰς τὴν συνάντησιν.

Πράγματι τὴν ἐπομένην, ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, τῆς Βερενίκης καὶ ἄλλου ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου, ὠδηγήθη ὁ Παῦλος. Ὁμίλησε πρῶτον ὁ Φῆστος. Ὁμολόγησεν, ὅτι τίποτε ἄξιον θανάτου δὲν ἔπραξε ὁ Παῦλος καὶ ὅτι θὰ τὸν στείλῃ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, χωρὶς καὶ νὰ γνωρίζῃ τί νὰ γράψῃ πρὸς αὐτόν. Παρεκάλεσε δὲ τὸν βασιλέα Ἀγρίππαν νὰ ἀκούσῃ τὸν ὑπόδι-

κον, μήπως και εύρη καμμίαν αίτιαν κατ' αὐτοῦ, ίκανήν νά γραφῆ εἰς τήν ἔκθεσιν. Ὁ Ἄγρίππας εἶπεν εἰς τόν Παῦλον νά ἀπολογηθῆ.

Τότε ὁ Παῦλος ἔκαμε μίαν ὑπέροχον και ἀριστοτεχτικὴν ἀπολογία. Διηγῆθη τὴν προηγουμένην ζωὴν του και τὴν θαυμασίαν ἐπιστροφὴν του εἰς τόν Χριστόν. Ἀνέφερε τὴν ἐντολήν, πού τοῦ ἔδωσεν ὁ Θεός, νά κηρύξη τὴν νέαν θρησκείαν εἰς πάντα τὰ Ἔθνη. Ὁμίλησεν μὲ δύναμιν περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Ὅλοι ἐκρέμοντο ἀπὸ τὸ στόμα του. Ἄλλ' ὁ Φῆστος, ὅταν ἤκουσε περὶ ἀναστάσεως, ἐφώνησε :

— Παραλογίζεσαι, Παῦλε. Τὰ πολλὰ γράμματα σοῦ ἐσύγχισαν τὸν νοῦν.

— Δὲν παραλογίζομαι, κράτιστε Φῆστε, εἶπεν ὁ Παῦλος. Αὐτὰ τὰ ὁποῖα κηρύττω, εἶναι τὰ πάντα ἀληθινά. Τὰ προεῖπον ἄλλωστε και οἱ προφῆται, ὅπως πολὺ καλά γνωρίζει και ὁ βασιλεὺς.

Και ὕστερα, στρεφόμενος πρὸς τόν Ἄγρίππαν, εἶπε :

— Πιστεύεις, βασιλεῦ, εἰς τοὺς προφῆτας ; Ἐγὼ γνωρίζω, ὅτι πιστεύεις.

— Ὅλιγον ἀκόμη και μὲ πείθεις νά γίνω Χριστιανὸς ἀπῆντησεν ὁ βασιλεὺς.

— Εὐχομαι εἰς τόν Θεόν, εἶπεν ὁ Παῦλος, νά γίνετε και ὀλίγον και πολὺ και σὺ και ὄλοι, ὅσοι μὲ ἀκούετε σήμερα, ὅπως εἶμαι ἐγὼ, χωρὶς βέβαια νά φέρετε τὰς ἀλύσεις αὐτάς.

Ἡ συνεδρίασις ἐλύθη και ὁ Ἄγρίππας εἶπεν εἰς τόν Φῆστον, ὅτι οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἔπραξεν ὁ Παῦλος. Θά ἤμποροῦσε δὲ νά ἀπολυθῆ, ἐάν δὲν ἐπεκαλεῖτο τόν Καίσαρα.

#### 41. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΣΤΕΛΛΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΡΩΜΗΝ

(Πράξ. κζ', 1 - 13)

Ὁ Παῦλος δὲν ἦτο δυνατόν νά κρατηθῆ περισσότερον εἰς τὰς φυλακάς τῆς Καισαρείας. Ἐπρεπε νά ἀποσταλῆ τὸ συντομώτερον εἰς τὴν Ρώμην. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τὰ ταξίδια, και μάλιστα τὰ τόσον μακρυνά, δὲν ἦσαν εὐκόλα. Δὲν ὑπῆρχε

τακτική συγκοινωνία οὔτε καί εἰδικά ἐπιβατικά πλοῖα. Συνήθως τὰ πλοῖα ἦσαν φορτηγά. Ἐάν δὲ τὸ φορτίον ἐπέτρεπε ἔπαιρναν καί ἐπιβάτας. Οὔτε πάλιν εἶχαν τὴν ἄνεσιν καί τὴν ταχύτητα τῶν σημερινῶν.

Τότε τὰ πλοῖα ἐκινουῦντο μὲ τὸν ἄνεμον. Εἶχον ἓνα ὕψηλό κατάρτι, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐκρέμετο ἓνα μεγάλο πανί, τὸ ἰστίον. Ἐνα δὲ ἄλλο μικρότερο πανί, ὁ ἀρτέμων, ὑψώνετο ἀπὸ τὸ μέρος τῆς πῶρας. Διὰ τὴν κυβέρνησιν τῶν εἶχον δεξιά καί ἀριστερά ἀπὸ τὴν πρύμνην δύο πηδάλια, τὰ ὁποῖα ὠμοιάζον πρὸς μεγάλα κουπιά. Ὅταν ἡ πνοὴ τοῦ ἀνέμου καί ἡ ὄρμη τῶν κυμάτων ἦτο μεγάλη, ἐδένετο ὅλο τὸ κύτος τοῦ πλοίου μὲ ἰσχυροὺς ζωστήρας, διὰ νὰ μὴ θραυσθῇ. Τέτοιο ἀσφαλῶς ἦτο τὸ πλοῖον, μὲ τὸ ὁποῖον θὰ ἐταξίδευε καί ὁ Παῦλος.

Καί ἰδοῦ, ὀλίγας ἡμέρας ὕστερα ἀπὸ τὴν λαμπρὰν ἀπολογία, ἓνα πλοῖον, τὸ ὁποῖον προήρχετο ἀπὸ τὸ Ἄδραμύτιον τῆς Μυσίας, ἦτο ἕτοιμον νὰ πλεύσῃ ἀπὸ τὴν Καισάρειαν πρὸς τὰ μέρη τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Εἰς αὐτὸ ὁ Φῆστος ἐπεβίβασε τὸν Παῦλον καί μερικοὺς ἄλλους φυλακισμένους. Τοὺς ἔθεσεν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ἑκατοντάρχου Ἰουλίου, εἰς τὸν ὁποῖον παρέδωσε, διὰ τὴν φρούρησιν τῶν ὑποδίκων, καί μίαν σπεῖραν πραιτωριανῶν στρατιωτῶν. Ἐπεβιβάσθη δὲ ὁ Παῦλος συνοδευόμενος ἀπὸ τοὺς βοηθοὺς του, τὸν εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν καί τὸν Μακεδόνα Ἀρίσταρχον. Ἐάν οἱ ἄνεμοι ἦσαν εὐνοϊκοί, εἰς διάστημα ὀλίγων ἐβδομάδων θὰ ἔφθαναν εἰς Ρώμην. Ἀλλὰ συνήνητησαν τόσας δυσκολίας, ὥστε ἕτερμάτισαν τὸ ταξιδιὸν τῶν μετὰ πάροδον πολλῶν μηνῶν.

Τώρα μὲ εὐνοϊκῶν ἄνεμον ἀπέπλευσαν ἀπὸ τὴν Καισάρειαν καί τὴν ἐπομένην ἔφθασαν εἰς Σιδῶνα. Ἐκεῖ ὑπῆρχεν ἀξιόλογος χριστιανικὴ κοινότης, μὲ τὴν ὁποίαν εἶχε γνωρισθῆ ἡ πρό ἐτῶν ὁ Παῦλος. Ἠθέλησε λοιπὸν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ νὰ ἴδῃ τοὺς ἀδελφούς. Ὁ ἑκατόνταρχος, ἄνθρωπος ἀγαθὸς καί φιλόανθρωπος, τοῦ ἐπέτρεψε νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν πόλιν, διὰ νὰ εὕρῃ περίθαλψιν καί χαρὰν ἐκ μέρους τῶν Χριστιανῶν.

Ἀπὸ ἐκεῖ ἔπειτα ἔπλευσαν μὲ κατεύθυνσιν πρὸς τὰ Μύρα τῆς Λυκίας. Ἄλλ' ἐπειδὴ συνήνητησαν ἀντιθέτους ἀνέμους, ἐλοξοδρόμησαν καί ἀντι νὰ περάσουν νοτιῶς τῆς Κύπρου, διήλθον

βορείως καὶ παρέπλευσαν τὰ παράλια τῆς Κιλικίας καὶ Παμφυλίας μέχρι Μύρων. Ἐκεῖ ἀπεβιβάσθησαν ὄλοι. Φαίνεται, ὅτι αὐτὴ ἡ πόλις ἦτο τὸ τέρμα τοῦ ταξιδίου διὰ τὸ Ἄδραμυτινὸν ἐκεῖνο πλοῖον. Εὐτυχῶς, ὅτι κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἕνα ἀλεξανδρινὸν ἀρκετὰ μεγάλο πλοῖον μὲ φορτίον σίτου ἔφευγε διὰ τὴν Ἰταλίαν. Εἰς αὐτὸ ἐπεβιβάσθησαν ὄλοι.

Ἐπρεπε τὴν ὥρην νὰ κατευθυνθοῦν πρὸς τὸν Μαλέαν, νὰ περάσουν τὸ Ἰόνιον καὶ νὰ στραφοῦν πρὸς τοὺς δυτικούς λιμένας τῆς Ἰταλίας. Ἀλλὰ τὸ ταξίδιον ὑπῆρξε πολὺ περιπετειῶδες. Ἐπειδὴ οἱ ἄνεμοι ἦσαν ἀντίθετοι, μὲ δυσκολίαν καὶ βραδύτητα πολλὴν ἔφθασαν εἰς τὴν Κνίδον, δυτικῶς τῆς Καρίας. Ἀπὸ ἐκεῖ ἠνοιχθησαν πρὸς τὴν Μεσόγειον, ὅπου καὶ ἐταλαιπωρήθησαν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀπὸ τοὺς ἀνέμους. Διὰ νὰ προφυλαχθοῦν κάπως ἀπὸ τὴν βιαιότητα τῶν ἀνέμων καὶ ἀναπαυθοῦν ὀλίγον, ἔπλευσαν νοτίως τῆς Κρήτης. Προσωρμίσθησαν εἰς ἕνα ἀφιλόξενον λιμένα, παρὰ τὴν πόλιν Λασαίαν, ὀνομαζόμενον Καλοῦς λιμένας. Ἐν τῷ μεταξύ εἶχε σχεδὸν παρέλθει ὁ Ὀκτώβριος. Εἰσῆλθον εἰς ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἤρχιζαν συνήθως αἱ μεγάλαι τρικυμίαι καὶ τὰ πλοῖα ἠναγκάζοντο νὰ διακόψουν διὰ τὴν ἄνοιξιν τὰ ταξιδιά των.

Ὁ Παῦλος, ἐπειδὴ προέβλεπε ταλαιπωρίας μεγάλας καὶ κινδύνους, ὑπέδειξε εἰς τὸν ἑκατόνταρχον, νὰ παραχειμάσουν εἰς τὸν ὄρμον ἐκεῖνον, ἔστω καὶ ἂν δὲν ἦτο καὶ τόσον ἀσφαλῆς. Ἀλλὰ ὁ ἑκατόνταρχος ἐπέισθη μᾶλλον εἰς τὴν ἀντίθετον γνώμην τοῦ πλοιάρχου καὶ τοῦ ναυκλήρου καὶ διέταξε νὰ ἀναχωρήσουν. Οἱ περισσότεροι ἔλεγαν νὰ μὴ συνεχίσουν τὸ ταξίδι διὰ τὴν Ἰταλίαν, ἀλλὰ νὰ πλεύσουν πρὸς τὸν Φοίνικα, ἕνα καλὸν λιμένα εἰς τὴν βόρειον παραλίαν τῆς Κρήτης, πλησίον τῶν σημερινῶν Σφακίων. Ἀμέσως μόλις ἐκόπασαν οἱ βορειοδυτικοὶ ἄνεμοι καὶ ἐφύσηξε νότος, ἐνόμισαν, ὅτι ἐβελτιώθη ὁ καιρὸς. Ἐσήκωσαν τὴν ἄγκυραν καὶ παρέπλεον πρὸς τὰ δυτικὰ μέρη τῆς νήσου. Εἶχαν δὲ σκοπὸν νὰ προσορμισθοῦν εἰς Φοίνικα καὶ νὰ παραχειμάσουν ἐκεῖ.

(Πραξ. κζ', 14 - 44)

Μέχρις ενός σημείου τὸ πλοῖον ἐπροχωροῦσε κανονικά. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ βελτίωσις τοῦ καιροῦ ἦτο προσωρινή. Μετ' ὀλίγον ἐξέσπασεν ἰσχυρότατος ἄνεμος, ὁ Εὐροκλύδων, ὀνομαστός διὰ τοὺς τυφῶνας, τὰς φοβερὰς δηλαδὴ θυέλλας καὶ τρικυμίας, πού ἐξήγειρε. Ματαίως οἱ ναῦται προσπαθοῦσαν νὰ στρέψουν τὸ πλοῖον ἀντίθετα πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀνέμου. Ὁ Εὐροκλύδων, καθὼς κατέβαινε ὀρηκτικὸς ἀπὸ τὰ Κρητικὰ ὄρη, παρέσυρε ἀκυβέρνητον τὸ πλοῖον. Μόλις δὲ παρὰ τὴν νῆσον Κλαύδην, τὴν ὀνομαζομένην σήμερα Γαῦδον, νοτιοδυτικῶς τῆς Κρήτης, κατῶρθωσαν νὰ ἐλαττώσουν τὴν ταχύτητα καὶ νὰ ἀνασύρουν ἐπάνω εἰς τὸ κατὰστρωμα τὴν λέμβον, τὴν ὁποῖαν μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐρρυμουλκοῦσαν. Ἐκεῖ δὲ κατόπιν μεγάλων προσπαθειῶν ἔδεσαν τὸ κύτος τοῦ πλοίου μὲ ἰσχυρὰς ζώνας, διὰ νὰ μὴ διαρραγῆ ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῶν κυμάτων καὶ ἀποσπασθοῦν αἱ σανίδες.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ ἄνεμος ἐγένετο ὀλονὲν ἰσχυρότερος. Διὰ νὰ μὴ παρασυρθοῦν πρὸς τὰ ἀμμόδη μέρη τῆς Ἀφρικῆς, ἐκάτέβασαν τὸ μεγάλο ἰστίον. Ἄφησαν μόνον τὸν ἀρτέμονα, ὥστε νὰ κινῆται τὸ πλοῖον μὲ τὴν μικροτέραν δυνατὴν ταχύτητα. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ κίνδυνος δὲν ἐμετριάσθη. Τὸ πλοῖον, φορτωμένον καθὼς ἦτο, ἐκαλύπτετο ἀπὸ τὰ κύματα καὶ ἔτριζεν ἀπειλητικά. Διὰ νὰ τὸ ἐλαφρώσουν, ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν ἀρκετὸν φορτίον. Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἔρριψάν καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ σκεύη τοῦ πλοίου.

Ἐν τούτοις ὁ κίνδυνος ἐγένετο μεγαλύτερος, διότι ὁ ἄνεμος εἶχε μεταβληθῆ εἰς ὀρηκτικωτάτην θυέλλαν. Ὁ οὐρανὸς εἶχε σκεπασθῆ ἀπὸ βαρῦτατα νέφη. Καὶ καθὼς παραστατικῶτα περιγράφεται ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Λουκᾶ, «μήτε ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνος τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου λοιπὸν περιηρεῖτο πᾶσα ἐλπὶς τοῦ σφῶζεσθαι ἡμᾶς». Ὅλοι εἶχον ἀπελπισθῆ καὶ

ἐπερίμεναν ἀπὸ στιγμῆν εἰς στιγμῆν τὸ ναυάγιον. Λυπημένοι καὶ ἄθυμοι, ἔμεναν νηστικοὶ τελείως.

Μεταξὺ ὄλων ὁ Παῦλος μόνον, χάρις εἰς τὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεόν, διατηροῦσε τὴν ψυχραιμίαν του. Εἶχε πάντοτε ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ, ὅτι θὰ μετέβαινε εἰς τὴν Ρώμην. Δὲν ἦτο δυνατόν λοιπὸν νὰ πινηῖ εἰς τὴν θάλασσαν, ὅσον θυελλώδης καὶ ἂν ἦτο ὁ καιρὸς. Ἐπειτα, εἰς ὄλον αὐτὸ τὸ διάστημα παρακαλοῦσε θερμῶς τὸν Θεὸν νὰ σώσῃ καὶ τοὺς ἄλλους ἐπιβάτας. Καὶ ὁ Θεὸς ἤκουσε τὴν προσευχὴν του.

Τὴν νύκτα ἔστειλεν ἄγγελον καὶ τὸν ἐβεβαίωσε, ὅτι αὐτὸς καὶ ὄλοι οἱ ἐπιβάται θὰ σωθοῦν χάρις εἰς τὰς προσευχὰς του. Ἀμέσως τὴν πρωΐαν ὁ Παῦλος συνεκέντρωσε ὄλους καὶ ἐνῶ ὁ ἄνεμος ἐσύριζε καὶ τὰ κύματα ἔσπαναν μὲ κρότον, ὠμίλησε πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπε.

— Ἐπρεπεν, ὦ ἄνδρες, νὰ μὲ εἶχατε ἀκούσει καὶ νὰ μὴ ἐγκαταλείψετε τὴν Κρήτην. Διότι ἔτσι θὰ ἀπεφεύγαμεν αὐτὴν τὴν ταλαιωρίαν. Ἀλλὰ καὶ τώρα ὁ Θεὸς μὲ ἐβεβαίωσε, ὅτι κανεὶς ἀπὸ ἡμᾶς δὲν θὰ χαθῆ. Κάπου εἰς κάποιαν νῆσον θὰ προσαράξωμεν. Λοιπὸν σὰς παρακαλῶ νὰ ἀναλάβετε θάρρος καὶ εὐθυμίαν.

Ὅταν ἐπέρασαν ἀκόμη δέκα τέσσαρα ἡμερονύκτια, οἱ ναῦται ἠσθάνθησαν μίαν νύκτα, ὅτι ἔπλεον εἰς ἀβαθῆ μέρη. Ἐρριψαν βολίδα καὶ εὖρον βάθος εἴκοσιν ὀργυιῶν. Ἐρριψαν πάλιν τὴν βολίδα καὶ εὖρον βάθος δέκα πέντε ὀργυιῶν. Ἐνόησαν τότε ὅτι ἐπροχωροῦσαν πρὸς παρσίαν. Ἐπειδὴ ἦτο σκοτάδι καὶ δὲν ἐβλεπαν καθόλου, ἐφοβήθησαν μήπως πέσουν εἰς καμμίαν βραχώδη ἀκτὴν. Διὰ τοῦτο ἔρριψαν τέσσαρας ἀγκύρας ἀπὸ τὴν πρύμνην καὶ ἐκράτησαν ἀκίνητο τὸ πλοῖον.

Ὅλοι ἄυπνοι ἐπερίμεναν μὲ ἀγωνίαν νὰ ἐξημερώσῃ. Οἱ ναῦται ὅμως ἐσκέφθησαν νὰ φύγουν κρυφίως ἐνωρίτερα. Ἐκάτεβασαν λοιπὸν τὴν λέμβον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἠθέλησαν νὰ εἰσέλθουν εἰς αὐτήν, διὰ νὰ ρίψουν τάχα ἀγκύρας ἀπὸ τὴν πρῶραν. Ὁ Παῦλος ἀντελήφθη τὰ σχέδιά των καὶ τὰ ἀπεκάλυψε. Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπέκοψιν τὰ σχοινία καὶ ἄφησαν τὴν λέμβον νὰ παρασυρθῆ ἀπὸ τὰ κύματα. Κατὰ σύστασιν δὲ τοῦ Παύλου ἔφαγαν ὄλοι καὶ ἐχάρησαν διὰ τὴν σωτηρίαν.

Μετά τὸ φαγητὸν καὶ ἐνῶ ἀκόμη ἦτο νύξ, ἔρριψαν τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν, διὰ νὰ ἐλαφρώσουν περισσότερον τὸ πλοῖον. Ὅταν ἐξημέρωσε, εἶδαν πράγματι ἐνώπιόν των ξηράν. Ἐκεῖ ὁμως δὲν ὑπῆρχε λιμὴν. Ἐκοψαν λοιπὸν τὸς ἀγκύρας, ἀνέσυραν τὰ πηδάλια καὶ ὠθοῦμενοι ἀπὸ τὸν πνέοντα ἄνεμον διηύθουναν τὸ πλοῖον πρὸς μίαν λωρίδα γῆς, ἣ ὁποία εἰσχωροῦσε μέσα εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐκεῖ ἡ μὲν πρῶρα ἐσφηνώθη εἰς τὸν πυθμένα καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος, ἡ δὲ πρῶμνη διελύετο ἀπὸ τὰ ἰσχυρὰ κύματα.

Ἐπρεπε τώρα νὰ ἐξέλθουν εἰς τὴν ξηράν, ὅπως ὁ καθένας ἤμποροῦσε. Οἱ στρατιῶται, ἐπειδὴ ἐφοβήθησαν μήπως διαφύγουν οἱ κατάδικοι, ἐσκέφθησαν νὰ τοὺς φονεύσουν. Τοὺς ἠπόδισεν ὁμοῦς ὁ ἐκατόνταρχος, ὁ ὁποῖος κυρίως ἐνδιεφέρετο διὰ τὴν ζωὴν τοῦ Παύλου. Μετ' ὀλίγον ναῦται, στρατιῶται καὶ κατάδικοι, τρέμοντες ἀπὸ τὸ ψῶχος καὶ βρεχόμενοι ἀπὸ ραγδαίαν βροχήν, ἄλλοι κολυμβῶντες καὶ ἄλλοι ἐπάνω εἰς σανίδας, ἀπεζιβάσθησαν εἰς τὴν ἄγνωστον ξηράν. Ἐμετρήθησαν καὶ εὐρέθησαν διακόσιοι ἐβδομήκοντα ἕξ. Δὲν ἐχάθη κανένας. Ὁ λόγος τοῦ Παύλου ἀπεδείχθη ἀληθινός.

#### 43. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΡΑΜΕΝΕΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΛΙΤΗΝ

(Πράξ. κη', 1 - 16)

Ἡ γῆ, εἰς τὴν ὁποίαν προσήραξαν, ἦτο ἡ νῆσος Μελίτη, ἡ γνωστὴ σήμερον μὲ τὸ ὄνομα Μάλτα. Ἐνας κόλπος τῆς ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ μέχρι σήμερα ὀνομάζεται κόλπος τοῦ Ἁγίου Παύλου. Ἡ νῆσος κατοικεῖτο ἀπὸ ἀρκετοὺς κατοίκους. Αὐτοὶ μολοντί «βάρβαροι» ἐπεριποιήθησαν μὲ προθυμίαν τοὺς ναυαγούς. Διὰ νὰ τοὺς προφυλάξουν ἀπὸ τὸ ψῶχος καὶ τὴν βροχήν, τοὺς παρέλαβαν εἰς ἓνα μεγάλο ὑπόστεγον καὶ ἤναψαν μεγάλην πυράν. Ἀλλὰ τότε συνέβη καὶ ἓνα ἐπεισόδιον, τὸ ὁποῖον ἐπροκάλεσε μεγάλην ἔκπληξιν εἰς αὐτοὺς.

Ὁ Παῦλος, συνηθισμένος πάντοτε νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ ὑπηρετῇ τοὺς ἄλλους, ἔπαιρνε φρύγανα πολλὰ καὶ ξύλα καὶ τὰ ἔρριπε εἰς τὸ πῦρ. Αἴφνης ἀπὸ ἓνα δεμάτι φρύγανα ἐπήδησε μία ἔχιδνα, ἡ ὁποία συνήλθε ἀπὸ τὴν χειμερινὴν νάρκην



της ἕνεκα τῆς θεομότητος. Ἐδάγκασεν ἀμέσως τὸ χέρι τοῦ Παύλου καὶ ἐκρεμάσθη ἀπὸ αὐτό. Ἐπειδὴ δὲ τὸ δῆγμα τοῦ εἶδους αὐτοῦ τῆς ἐχιδνης ἦτο πάντοτε θανατηφόρον, διὰ τοῦτο καὶ οἱ κάτοικοι ἐπίστευσαν, ὅτι ὁ Παῦλος θὰ ἐπέβαινε. Μάλιστα ἔλεγαν μεταξύ των, ὅτι αὐτὸς ἦτο ἀσφαλῶς φονεὺς καὶ ἐνῶ ἐσώθηκε ἀπὸ τὴν θάλασσαν τὸν ἐτιμωροῦσε τώρα ἡ Θεία Δίκη.

Ἄλλὰ ὁ Παῦλος ἤρεμος ἀπέσπασε τὴν ἐχιδναν ἀπὸ τὰ χεῖρα του καὶ τὴν ἔρριψε εἰς τὴν φωτιάν. Δὲν ἐφοβήθη τὸ δηλητήριον, διότι ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς εἶχεν εἶπει περὶ τῶν ἀποστόλων, ὅτι «ὄφεις ἀροῦσι καὶ θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ βλάβη αὐτοῦς» (Μάρκ. ιχ', 18) Ὅταν οἱ κάτοικοι τὸν εἶδον νὰ μένη σῶος καὶ ἀβλαβής, ἐθαύμασαν τὴν μυστηριώδη ἀντοχήν του. Τὸν ἐθεώρησαν ὑπεράνθρωπον τὸν ἐπίστευσαν θεόν. Ἡ ὑτόληψις του ἐθεμελιώθη τοιούτοτρόπως μεταξύ τῶν ἀφελῶν ἐκείνων ἀνθρώπων.

Ὁ πλούσιος κυβερνήτης τῆς νήσου, ὁ Ποπλιος, ἐζήτησε καὶ ἐφιλοξένησε τὸν Παῦλον μὲ τὸς συνοδοῦς του τρεῖς ἡμέρας. Ἀνταποδίδων ὁ Παῦλος τὴν εὐεργεσίαν, ἐθεράπευσε θαυματουργικῶς τὸν πιτέρα τοῦ Ποπλίου, ὁ ὁποῖος ἔπασχεν ἀπὸ δυσεντερίαν καὶ πυρετούς. Το νέον θαῦμα ἔγινε πάλιν γνωστὸν εἰς ὅλην τὴν νήσον. Ὅσοι εἶχον ἀσθενεῖς, τοὺς ἔφεραν εἰς τὸν Παῦλον καὶ τοὺς ἐθεράπευεν. Εὖρε δὲ ἀσφαλῶς ὁ ἀπόστολος τότε τὴν εὐκαιρίαν νὰ διδάξη τὴν νέαν θρησκείαν καὶ νὰ ἰδρύσῃ εἰς τὴν νήσον χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν. Τὸ ναυάγιον τοῦ πλοίου ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ σωθοῦν οἱ ἀγαθοὶ ἐκείνοι νησιῶται. Καὶ αὐτοί, διὰ νὰ δείξουν τὴν εὐγνωμοσύνην των, καθὼς διηγείται ὁ ἱερός ἱστορικός, μὲ πολλὰς τιμὰς ἐτίμησαν αὐτούς.

Ἐπι τέλους οἱ μῆνες τοῦ χειμῶνος καὶ τῶν τρικυμιῶν ἐπέρασαν. Ἦλθε καιρὸς νὰ ἀπεπλεύσουν διὰ τὴν Ἰταλίαν. Εὐτυχῶς, ὅτι παρεχέμαζεν εἰς τὴν Μελίτην ἓνα ἄλλο ἀλεξανδρινὸν πλοῖον. Εἰς αὐτὸ τρεῖς μῆνας μετὰ τὸ ναυάγιον ἐπεβίβασθησαν ὁ ἐκατόνταρχος καὶ οἱ ὑπ' αὐτόν. Ἀπεχαιρέτησε ὁ Παῦλος τοὺς κατοίκους τῆς Μελίτης, ἐδέχθη ἀπὸ αὐτοὺς ὡς δῶρα μερικὰ ἐφόδια χρήσιμα διὰ τὸ ταξίδι καὶ ἀπέπλευσαν. Ἐφθασαν εἰς Συρακούσας, ὅπου καὶ ἔμειναν τρεῖς ἡμέρας. Ἀπὸ

ἐκεῖ ἔπλευσαν πρὸς τὸ Ρήγιον τῆς Ἰταλίας καὶ μετὰ δύο ἡμέρας κατέληξαν εἰς τοὺς Ποτιόλους, πόλιν ἐμπορικωτάτην εἰς τὸν κόλπον τῆς σημερινῆς Νεαπόλεως.

Διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν ζωὴν του ἐπάτησεν ὁ Παῦλος τὸ ἔδαφος τῆς Ἰταλίας. Ἐθαύμασε τὸν ὠραῖον αὐτῆς οὐρανὸν καὶ τὴν γαλανὴν τῆς θάλασσαν. Εἶδε τὴν ὠραιάν Πομπηϊαν, Ἐθαύμασεν τὸν καπνίζοντα Βεζούβιον, ὁ ὁποῖος ὕστερα ἀπὸ ὀλίγα ἔτη ἔμελλε νὰ θάψῃ κάτω ἀπὸ τὴν τέφραν του τὴν Πομπηϊαν καὶ ἄλλας δύο ἀκόμη πόλεις. Περισσότερον ὅμως ἀπὸ τὴν ὠραιότητα τῆς φύσεως καὶ τῶν πόλεων ἀπασχολοῦσε τὸν Παῦλον ἡ ὠραιότης τῆς νέας θρησκείας, τὴν ὁποίαν ἦλθε νὰ διαδώσῃ εἰς Ρώμην. Ἡ Ρώμη ἀπέειχε πολὺ ἀκόμη ἀπὸ τοὺς Ποτιόλους. Ἀφοῦ ἐπτά ἡμέρας ἀνεπαύθη ὁ Παῦλος καὶ ἔλαβε θέρμας περιποιήσεις ἐκ μέρους τῶν ἐκεῖ Χριστιανῶν, ἐξεκίνησε πεζοπορῶν διὰ τὴν Ρώμην.

Οἱ Χριστιανοὶ τῆς Ρώμης ἐπληροφόρηθησαν, ὅτι ὁ μέγας ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν ὁ φημισμένος Παῦλος, ἔρχεται. Ἐξηλήθαν λοιπὸν καθ' ὁμάδας καὶ προσπάντησαν αὐτόν, ἄλλοι μὲν εἰς τὸν Ἄππιον Φορον καὶ ἄλλοι εἰς τὰς Τρεῖς Ταβέρνας, ἐξήντα περίπου χιλιόμετρα νοτιώτερα ἀπὸ τὴν Ρώμην. Χαίρων διὰ τὴν συνάντησιν αὐτὴν ὁ Παῦλος καὶ εὐχαριστῶν τὸν Θεὸν ἐπορεύετο μαζί μὲ τοὺς ἀδελφούς. Μετ' ὀλίγον ἀντίρρυσε τὴν πόλιν. Εἶδε τὰ ὑψηλὰ τείχη τῆς μὲ τὰς ἰσχυρὰς πύλας καὶ τοὺς πολεμικοὺς τῶν πύργους. Ὅταν εἰσῆθεν εἰς αὐτὴν, παρεδόθη ἀπὸ τὸν ἐκατόνταρχον μαζί μὲ τοὺς ἄλλους δεσμώτας εἰς τὸν στρατοπεδάρχην τῆς Ρώμης. Τὸ ταξιδιὸν του, μακρὸν καὶ κοπιαστικόν, ἔλαβε τέλος κατόπιν τῶσων περιπετειῶν.

#### 44. Ο ΠΑΥΛΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΡΩΜΗΝ

(Πράξ. κη', 16 - 31)

ἌΟ Παῦλος ἔφθασεν εἰς τὴν Ρώμην κατὰ τὸ 60 ἢ 61. Ἡ ἐμφάνισις του εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν δικαστήριον ἐβράδυνε πολὺ νὰ πραγματοποιηθῇ. Ἐμεινε δύο ἔτη εἰς τὴν φυλακὴν. Εὐτυχῶς ὅμως, ὅτι δὲν ἐρρίφθη εἰς τὰς κοινὰς εἰρκτάς, ἀλλ' ἐφυλακίσθη εἰς ἓνα ἰδιωτικὸν δωμάτιον, φρουρούμενος ἀπὸ στρατιώτην.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τρεῖς ἦσαν οἱ συνήθεις τρόποι φυλακίσεως εἰς τὴν ρωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν. Κατὰ τὸν πρῶτον ὁ καிடίκος ἐρρίπτετο εἰς ἀνηλίους εἰρκτὰς καὶ ἐδένετο μὲ ἀλύσεις, ὥστε νὰ μὴ ἠμπορῇ νὰ κινηθῇ. Συνήθως ἐδένετο εἰς βασιανισικὰς σιάσεις, ὅπως εἶχε δεθῆ ὁ Παῦλος μὲ τὸν Σίλαν εἰς Φιλίππους (κεφ. 25). Αὐτὸς ἦτο ὁ χειρότερος τρόπος φυλακίσεως. Κατὰ τὸν δεύτερον τρόπον ἐτίθειτο ἀπλῶς ὁ φυλακισμένος ὑπὸ τὴν ἐπιβλεψιν συγκλητικοῦ τινος ἢ δικασιοῦ, ὁ ὁποῖος ἔδενε ἐγγύητιν δι' αὐτόν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον περιωρίζοντο κυρίως ἐκεῖνοι, ποὺ ἀνήκον εἰς τὴν ἀνωτέραν τάξιν. Κατὰ τὸν τρίτον τρόπον τῆς φυλακίσεως ἐπετρέπετο εἰς τὸν κατηγορούμενον νὰ μένῃ εἰς ἰδικὸν τοῦ δωμάτιον εἰς τὴν πόλιν ὑπὸ τὴν φρούρησιν στρατιώτου. Ἐξηριᾶτο δὲ ἀπὸ τὸν στρατιωτὴν καὶ τὰς διαταγὰς ποὺ ἐδίδοντο ἢ αὐστηρὰ ἢ ἡ χαλαρὰ φρούρητις. Συνήθως, ἐπειδὴ ὁ στρατιώτης ἦτο ὑπεύθυνος μετὰ τὴν ζωὴν τοῦ διὰ τὴν ἀσφαλῆ φρούρησιν τοῦ φυλακισμένου, ἐφρουροῦσε αὐτὸν αὐστηρὰ. Κατὰ τὴν νύκτα ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ ἴδιον δωμάτιον καὶ ἔδενε τὴν ἀριστερὰν τοῦ χεῖρα μὲ τὴν δεξιάν τοῦ κατὰδίκου, διὰ νὰ ἀντιληφθῇ καὶ προλαβῆ καθε ἀπόπειραν δραπετεύσεως. Ἐπειδὴ δὲ οἱ στρατιῶται ἦσαν μᾶλλον τριχιεῖς καὶ ἀγροῖκοι, ἐφέροντο σχεδὸν πάντοτε μὲ πολλὴν τραχύτητα πρὸς τὸν δεσμώτην.

Κατὰ τὸν τελευταῖον αὐτὸν τρόπον ἐφυλακίσθη ὁ μέγας ἀπόστολος εἰς τὴν Ρώμην. Πιθανὸν νὰ ἐδέθη μὲ ἀλύσεις, ἂν ὄχι εἰς ὅλον τὸν χρόνον τῆς φυλακίσεώς του, πάντως ὅμως κατὰ διαστήματα. Ἄλλωστε πολλάκις εἰς διαφόρους ἐπιστολάς του γράφει διὰ τὰς ἀλύσεις καὶ τὰ δεσμά τῆς Ρώμης. Φαίνεται ὅμως, ὅτι γενικῶς ἡ φυλάκισις του ἦτο μᾶλλον χαλαρὰ. Ὁ ἑκατόνταρχος ἀσφαλῶς θὰ εἶχε δώσει εἰς τὸν στρατοπεδάρχην ἀρίστιας πληροφορίας διὰ τὸν Παῦλον. Αὐταὶ συνέπιπταν καὶ μὲ τὴν ἔκθεσιν τοῦ Φήστου. Ὁ δὲ στρατοπεδάρχης διέταξε νὰ φρουροῦν αὐτὸν ἐπιεικῶς.

Ἐπειτα ἡ εὐγένεια καὶ ἡ ἀρετὴ τοῦ Παύλου καὶ ἡ μεγάλη του μόρφωσις ἐπέδρασαν ἀσφαλῶς πολὺ εἰς τοὺς φρουροὺς στρατιώτας. Δὲν εἶναι καθόλου ἀπίθανον νὰ ἔκαμε πολλοὺς ἀπὸ αὐτοὺς Χριστιανούς. Ἐπομένως θὰ ἐφρουρεῖτο ὄχι ἀπὸ

ἀγρίους πραιτωριανούς, ἀλλ' ἀπὸ ἀγαπητοῦς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς. Ὅπως δὴ τότε ἔμενε εἰς τὴν οἰκίαν ἀνενόχλητος, ἐδέχετο κάθε ἐπισκέπη, ὡμιλοῦσε ἐλεύθερα πρὸς ὅλους καὶ ἐκήρυττε τὸν Χριστόν. Ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι περισσότερο βέβαια ἀπὸ κάθε ἄλλον ἐπεσκέπτοντο τὸν σεβάσιμον ἀπόστολον καὶ ἐλάμβαναν πορηγορίαν καὶ συμβουλὰς, ἦσαν οἱ Χριστιανοί. Πολλάκις δὲ θὰ ἀντηχοῦσεν ἡ οἰκία ἀπὸ τῶν ἱερῶν ὕμνων τῶν πιστῶν.

Ἡ φυλάκισις λοιπὸν αὐτῆ δὲν τοῦ ἐδυσκόλευσε τὸ ἀποστολικόν του ἔργον. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς καὶ ὕστερα ἀπὸ ὀλίγον χρόνον ἔγραφε πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς τῶν Φιλιππῶν:

«Θέλω, ἀδελφοί μου, νὰ μάθετε, ὅτι αἱ δυσμενεῖς περιστάσεις, ὑπὸ τὰς ὁποίας εὐρίσκομαι, συνετέλεσαν μᾶλλον εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ δέσμευσις μου διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ἔγινε γνωστὴ μεταξὺ ὅλης τῆς φρουρᾶς τῶν πραιτωριανῶν καὶ εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους κύκλους τῶν κατοίκων τῆς Ρώμης. Οἱ πλεῖστοι δὲ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν, ἐνισχυθέντες ἐκ τῶν δεσμῶν μου εἰς τὴν πίστιν πρὸς τὸν Κύριον, κηρύττουν μὲ θάρρος τὸν λόγον τοῦ Εὐαγγελίου» (Φιλιπ. α', 12-14).

Ἐνα ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔργα, πού ἔκαμε ὁ Παῦλος, ὅταν ἔφθασε εἰς τὴν Ρώμην, ἦτο νὰ ἐπικοινωνήσῃ πρὸς τοὺς ἐπισήμους Ἰουδαίους τῆς πόλεως. Πιθανὸν αὐτοὶ νὰ τὸν ἐγνώριζον ἐξ ὀνόματος ἢ καὶ ἀπὸ ἐπιστολᾶς τῶν συμπατριωτῶν τῶν ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς αὐτοὺς καὶ νὰ τοὺς κατατοπίσῃ ἀκριβῶς περὶ τοῦ ἔργου του καὶ περὶ τῶν ἐπεισοδίων, πού συνέβησαν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν Ἱεροσόλυμιτῶν. Τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξίν του ἐκάλεσε αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκίαν καὶ τοὺς εἶπεν:

— "Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ χωρὶς νὰ πταίω εἰς τίποτε, παρεδόθην ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους τῆς Ἱερουσαλήμ εἰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων. Αὐτοὶ πολλάκις μὲ ἀνέκριναν καὶ δὲν εὗρον τίποτε εἰς βῆρος μου. Θὰ μὲ ἀπέλυαν δέ, ἐὰν δὲν ἀντέλεγαν οἱ Ἰουδαῖοι. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἐπεκαλέσθην τὸν Καίσαρα. Δὲν θὰ κατηγορήσω τὸ ἔθνος μου, ἀλλὰ θὰ ὑπερασπίσω τὴν ἀθωότητά μου.

Ἐκεῖνοι ἀπήντησαν, ὅτι καμμίαν ἐπιστολὴν ἐναντίον αὐτοῦ δὲν ἔλαβαν ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ. Τοῦ εἶπον δὲ νὰ ἀναπτύξῃ

καί πρὸς αὐτοὺς τὰ τῆς νέας θρησκείας. Πράγματι εἰς ὠριμένην ἡμέραν τοὺς ἐκάλεσε πάλιν καὶ ἐδίδαξεν εἰς αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ Χριστοῦ, ἀποδεικνύων αὐτὸν ὡς Μεσοίαν. Ἡ θαυμασία αὐτῆ διάλεξις ἄλλους μὲν ἔπεισεν, ἄλλους δέ, ὅπως ἦτο ἐπόμενον, ἐσκανδάλισε. Ἐφυγαν φιλονικούντες σφοδρὰ μεταξὺ των. Ἐκτοτε ὁ Παῦλος «ἐπὶ διετίαν ὄλην ἔμεινε κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ διδάσκων τὰ περὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παρρησίας ἀκωλύτως». Μὲ τὰς τελευταίας αὐτοῦ λέξεις τοῦ ἱεροῦ Λουκᾶ, τοῦ πρώτου ἱστορικοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας, κλείει ἡ ἐξιστόρησις τῶν ἀποστολικῶν πράξεων.

#### 45. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΦΥΛΑΚΗΝ ΦΡΟΝΤΙΖΕΙ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΣ

«Τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν τὰ πάντα συνεργεῖ εἰς τὸ ἀγαθόν», ἔγραφεν ὁ Παῦλος πρὸ καιροῦ εἰς τοὺς Ρωμαίους (Ρωμ. η', 28). Ἡ φυλάκιξις του εἰς τὴν Ρώμην, ἡ θλιβερὴ αὐτῆ περιπέτεια, ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ στερεωθοῦν εἰς τὴν πίστιν οἱ Χριστιανοὶ καὶ νὰ διαδοθῇ ὁ Χριστιανισμὸς μεταξὺ τῶν Ἑθνικῶν καὶ τῶν Ἰουδαίων τῆς Ρώμης. Πολλὴν δὲ βοήθειαν ἔλαβεν ὁ Παῦλος εἰς τὸ ἔργον του καὶ μεγάλην παρηγορίαν εὔρε κατά τὸν χρόνον τῆς θλίψεώς του ἀπὸ τοὺς ἀγαπητοὺς αὐτοῦ συνοδοῦς: Τὸν Λουκᾶν τὸν ἀγαπητὸν του ἰατρόν· τὸν Τιμόθεον, ὁ ὁποῖος ἦτο τὸ γνήσιον τέκνον του ἐν πίστει· τὸν Τυχικόν, ἀγαπητὸν ἀδελφόν καὶ πιστὸν διάκονον· τὸν Μάρκον, ὁ ὁποῖος ἦτο ἄνδρας πλέον ὠριμος μὲ μεγάλην πίστιν καὶ αὐτοπάρνησιν· τὸν Ἀρίσταρχον τὸν Μακεδόνα, ὁ ὁποῖος μαζί μὲ τὸν Λουκᾶν ὑπῆρξε ὁ ἀχώριστος σύντροφός του κατά τὰ πέντε τελευταῖα ἔτη, καὶ ἀπὸ μερικοὺς ἄλλους. Δι' αὐτῶν ἐπικοινωνοῦσε στενότερα πρὸς τοὺς ἔξω Χριστιανοὺς καὶ διηύθυνε τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρώμης.

Μία μόνη λύπη ἐβάρυνε κάπως τὴν καρδίαν του· τὸ ὅτι,

φυλακισμένος καθώς ἦτο, δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἐπισκεφθῆ τὰς ἄλλας ἀγαπητάς του Ἐκκλησίας. Πέντε σχεδὸν ἔτη εἶχαν παρέλθει ἀπὸ τὴν ἡμέραν, πού συνελήφθη εἰς Ἱερουσαλήμ· πέντε ἔτη λοιπὸν εἶχε νὰ ἐξέλθῃ εἰς περιοδείαν. Ἄλλ' ὅτι δὲν ἠμποροῦσε νὰ κάμῃ αὐτοπροσώπως τὸ ἔκανε μὲ τὰς ἐπιστολάς του. Ἀπὸ τὴν φυλακὴν τῆς Ρώμης ἔστειλε μερικάς ἐπιστολάς γεμάτας ἀπὸ πατρικὰς συμβουλὰς πρὸς Ἐκκλησίας καὶ ἄτομα.

Ἐγραψεν ἐν πρώτοις πρὸς τοὺς Κολοσσαεῖς. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ Παῦλος δὲν εἶχεν ἐπισκεφθῆ οὔτε βέβαια εἶχεν ἰδρῦσει τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Κολοσσῶν. Ἐν τούτοις ἐνδιεφέρετο δι' αὐτήν. Ἀνησύχησε δὲ πολὺ ἀπὸ τὰς πληροφορίας, πού τοῦ ἔφεραν περὶ αὐτῆς. Ἐμαθε δηλαδὴ, ὅτι μεταξὺ τῶν Κολοσσαέων εἶχαν εἰσχωρήσει οἱ γνωστοὶ ψευδάδελφοὶ Ἰουδαῖοι καὶ ἄλλοι ψευδοφιλόσοφοι. Αὐτοὶ προσπαθοῦσαν νὰ κλονίσουν τὴν πίστιν πρὸς τὸν Χριστόν, νὰ ἐπιβάλουν Ἰουδαϊκοὺς θεσμοὺς καὶ νὰ μετεβάλουν τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν εἰς ἓνα εἶδος φιλοσοφικοῦ συστήματος.

Διὰ νὰ ἀναιρέσῃ τὰς ἐπιβλαβεῖς αὐτὰς διδασκαλίας ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἔγραψε τὴν ἐπιστολήν του. Εἰς αὐτὴν ὁμιλεῖ διὰ τὴν ἄπειρον ἀξίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ συνιστᾷ πρὸς τοὺς Κολοσσαεῖς νὰ μένουν πιστοὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς νέας θρησκείας, χωρὶς νὰ δίδουν σημασίαν εἰς τὴν κενὴν σοφίαν τῶν ἀνθρώπων.

Πρὸς τὸν Φιλήμονα, ὁ ὁποῖος ἔμενε εἰς τὴν πόλιν τῶν Κολοσσῶν, ἔγραψεν ὁ Παῦλος ἰδιαιτέραν ἐπιστολήν. Ὁ Φιλήμων ἐδιδάχθη τὸν Χριστιανισμόν ἀπὸ τὸν Παῦλον εἰς τὴν Ἔφεσον. Ὄταν ἦλθε εἰς τὴν πατρίδα του, τὰς Κολοσσάς, ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον. Πρὸς ἀπόληξιν τὸν οἶκον του πρὸς χρῆσιν τῆς ἐκεῖ Ἐκκλησίας. Ἀπὸ αὐτὸν ὁ δοῦλος του Ὀνήσιμος, φαίνεται, ὅτι εἶχε κλέψῃ μερικὰ χρήματα καὶ εἶχε δρατεῦσαι εἰς Ρώμην. Ἐκεῖ ὁμοῦς προσεικλύσθη ἀπὸ τὸν Παῦλον εἰς τὸν Χριστιανισμόν, μετενόησε καὶ παρεκάλεσε τὸν ἀπόστολον νὰ μεσιτεῦσῃ εἰς τὸν κύριόν του, διὰ νὰ τὸν δεχθῆ καὶ πάλιν. Ἐξ αὐτῆς τῆς ἀφορμῆς ἔγραψε ὁ Παῦλος τὴν ἐπιστολήν πρὸς Φιλήμονα καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν νὰ δεχθῆ καὶ πάλιν

τόν μετανοήσαντα Ὀνήσιμον, οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν. Συγχρόνως δὲ τοῦ δίδει καὶ διαφόρους συμβουλὰς καὶ τὸν διαβεβαιώνει, ὅτι ἐλπίζει νὰ ἀποφυλακισθῆ καὶ νὰ ἐπισκεφθῆ αὐτοὺς σύντομα. Τὰς δύο αὐτὰς ἐπιστολὰς ἔστειλε ὁ Παῦλος μὲ τὸν Τυχικόν καὶ τὸν Ὀνήσιμον. Τότε δὲ ἔγραψε καὶ μίαν ἄλλην ἐπιστολὴν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Λαοδικείας, ἡ ὁποία δυστυχῶς ἐχάθη.

Συγχρόνως μὲ τὰς ἐπιστολὰς οὗτος ἔγραψε καὶ μίαν ἄλλην πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Ἐφέσου. Ἦθελε νὰ προφυλάξῃ αὐτοὺς ἀπὸ τοὺς αἵρετικούς, τοὺς «βαρεῖς λύκους», ὅπως τοὺς εἶχε ἄλλοτε ὀνομάσει, καὶ νὰ τονίσῃ εἰς αὐτοὺς τὰ μεγάλα πνευματικὰ δῶρα, ποὺ ἔλαβαν μὲ τὸ νὰ γίνουν Χριστιανοί. Ὑπενθυμίζει λοιπὸν πόσον ἁμαρτωλοὶ καὶ δυστυχεῖς ἦσαν, πρὶν γίνουν Χριστιανοί, πόσον δὲ εὐτυχεῖς εἶναι τώρα. Τοὺς συνιστᾷ νὰ μένουν πιστοὶ εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ ζοῦν, ὅπως διδάσκει ἡ νέα των θρησκεία. Τοὺς δίνει ὑπερόχους συμβουλὰς χριστιανικῆς ζωῆς καὶ εἰδικώτερα οἰκογενειακῆς ζωῆς. Μεταξὺ τῶν ἄλλων γράφει: «Τὰ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσι ἐν Κυρίῳ... καὶ οἱ πατέρες ἐκτρέφετε τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου». Τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴν ἀπέστειλεν ἐπίσης μὲ τὸν Τυχικόν.

Ἄλλην ἐπιστολὴν ἔγραψε πρὸς τοὺς Φιλιπησίους ἀπὸ τὴν ἐξῆς ἀφορμὴν: Οἱ Φιλιπηῖοι γεμάτοι πάντοτε ἀγάπην διὰ τὸν Παῦλον, ἔστειλαν εἰς αὐτόν μὲ τὸν Ἐπαφρόδιτον χρῆματα. Ἀλλὰ ὁ Ἐπαφρόδιτος, ὅταν ἦλθε εἰς τὴν Ρώμην, ἠσθένησε βαρέως καὶ ἀνησύχησαν πολὺ οἱ Φιλιπηῖοι. Ὁ Παῦλος, διὰ νὰ τοὺς καθησυχάσῃ, ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν καὶ τὴν ἔστειλε μὲ τὸν Ἐπαφρόδιτον, ὁ ὁποῖος εἶχε ἐν τῷ μεταξὺ ἀναρρώσει. Εἰς αὐτὴν τοὺς εὐχαριστεῖ διὰ τὴν ἀγάπην των καὶ τὴν βοήθειάν των, τοὺς πληροφορεῖ διὰ τὰ κατ' αὐτόν, τοὺς συνιστᾷ νὰ προφυλάσσωνται ἀπὸ τοὺς αἵρετικούς, τοὺς συμβουλεύει πατρικῶς καὶ τοὺς βεβαιώνει, ὅτι πολὺ σύντομα θὰ τοὺς ἐπισκεφθῆ. Τοιοῦτοτρόπως ὁ μέγας τῶν Ἐθνῶν ἀπόστολος, καὶ φυλακισμένος ἀκόμη, ἐξακολουθοῦσε τὴν μέριμναν περὶ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν (Β' Κορινθίους ια', 28).

## 46. Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

Ἡ ἀπελευθέρωσις, τὴν ὁποίαν ὁ Παῦλος εἰς τὰς ἐπιστολάς του προανήγγειλε, ἐπραγματοποιήθη. Ἡθώθη ἀπὸ τὸ αὐτοκρατορικὸν δικαστήριον καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν οἰκίαν-φυλακὴν. Κατὰ δὲ τὸ ἔαρ τοῦ 64, γέρων πλέον καταβεβλημένος σωματικῶς, ἀκμῆτις ὅμως πνευματικῶς, ἐγκατέλιπε τὴν Ῥώμην διὰ νὰ κάμῃ τὴν τετάρτην καὶ τελευταίαν αὐτοῦ περιοδείαν. Ποῦ ἀκριβῶς ἐπῆγε δὲν γνωρίζομεν. Ἀπὸ τὰς πληροφορίας ὅμως τῶν Πατέρων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς ἐπιστολάς τοῦ ἰδίου τοῦ Παύλου, συμπεραίνομεν ποῖα θὰ ἦσαν τὰ μέρη, τὰ ὁποῖα ἐπεσκέφη.

Φαίνεται, ὅτι ἀπὸ τὴν Ῥώμην ἐπῆγε πρὸς τὴν Ἀσίαν. Ἡ πρώτη δὲ πόλις, τὴν ὁποίαν ἐπεσκέφη ἦτο ἡ Ἔφεσος. Ἐχάρη ἀναμφιβόλως πολὺ ὅταν εἶδε τοὺς ἀγαπητοὺς του Χριστιανούς, μὲ τοὺς ὁποίους τρία ἔτη προηγουμένως συνέζησε. Συνεβούλευσε αὐτοὺς καὶ τοὺς κατέστησε προσεκτικοὺς ἀπέναντι τῶν αἰρετικῶν καὶ τῶν Ἰουδαίων. Ἐπειδὴ δὲ δὲν εἶχε καιρὸν νὰ μείνῃ πολὺ, ἔφυγε καὶ ἄφησε ὡς ἀντιπρόσωπόν του τὸν ἐπίσκοπον τῆς Ἐρέσου, τὸν Τιμόθεον. Ὁ Τιμόθεος τώρα θὰ διωργάνωνε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ θὰ ἐσυνέχιζε τὸ ἔργον τοῦ διδασκάλου του.

Ὁ Παῦλος πιθανώτατα μετέβη εἰς Κολοσσάς, ὅπως ἄλλωστε εἶχε ὑποσχεθῆ εἰς τὸν Φιλήμονα Ἀπὸ ἐκεῖ ἐπῆγε πρὸς τὴν Μακεδονίαν. Ἀσφαλῶς ἐπεσκέφη πρῶτον τοὺς ἀγαπητοὺς του Φιλιππησίους καὶ ἔπειτα περιώδευσε εἰς τὴν ἄλλην Μακεδονίαν. Κατὰ τὴν περιοδείαν ἔγραψε μίαν θαυμασίαν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Τιμόθεον, διὰ τῆς ὁποίας τὸν συμβουλεῖ πῶς νὰ ποιμαίνῃ τὴν ἐκκλησίαν. Ἔνεκα τούτου καὶ ἡ ἐπιστολὴ ὠνομάσθη ποιμαντορικὴ.

Ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν ἐπέστρεψε πιθανῶς δι' ὀλίγον διάστημα εἰς τὴν Ἔφεσον. Καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μαζί μὲ τὸν Τίτον ἔπλευσε εἰς Κρήτην. Εἰς τὴν ἑλληνικὴν αὐτὴν μεγαλόνησον ὑπῆρχον Χριστιανοί. Ἐδίδασκε πρὸς αὐτοὺς καὶ πρὸς τοὺς ἐθνικοὺς τοὺς μὲν ἐστήριξε, τοὺς δὲ ἐξεχριστιάνισεν. Ἐτακτοποίησε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἀνεχώρησε ἀπὸ ἐκεῖ, ἀφοῦ ἄφησε ὡς ἐπίσκοπον



Κρήτης τὸν Τίτον, διὰ νὰ συνεχίσῃ καὶ τελειώσῃ τὸ ἔργον. Πρὸς τὸν Τίτον ἔγραψε βραδύτερον μίαν ἐπιστολὴν ποιμαντορικὴν, εἰς τὴν ὁποίαν τοῦ ἔοιδε, ὅπως καὶ εἰς τὸν Τιμόθεον, πολυτίμους ποιμαντορικός ἀδηγίας. Εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς τὸν παρακαλοῦσε νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Νικόπολιν, διὰ νὰ ποραχειμάσουν ἐργαζόμενοι ἐκεῖ. Ἀπὸ τὴν τελευταίαν αὐτὴν παράγραφον τῆς ἐπιστολῆς φαίνεται ὅτι ὁ ἀκούραστος ἀπόστολος, ἀφοῦ ἐπεσκέφθη τὴν Μίλητον καὶ τὴν Κόρινθον, ἦλθε καὶ ἐκήρυξεν εἰς Νικόπολιν καὶ τὰ γύρω μέρη τῆς Ἡπείρου. Πιθανώτατα ἀπὸ ἐκεῖ διεπεραιώθη εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ κατέληξε εἰς τὴν Ρώμην.

Ὅταν ἔφθασε εἰς Ρώμην, τὰ πράγματα ἦσαν πολὺ ταραγμένα. Οἱ Χριστιανοὶ κατεδιώκοντο ἀγρίως καὶ ἐβασσανίζοντο σκληρά. Ὁ αὐτοκράτωρ Νέρων, διὰ νὰ σκεπάσῃ τὰ ἐγκλήματα του καὶ νὰ διασκεδάσῃ τὴν λαϊκὴν ὀργὴν, εἶχεν ἐξεγείρει φοβερὸν διωγμὸν ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν. Ἐνας Ρωμαῖος ἱστορικός, ὁ Τάκιτος, ἀναφέρει, ὅτι οἱ Χριστιανοὶ ἐβασσανίζοντο καὶ ἐθανατώνοντο κατὰ πολλοὺς τρόπους. Ἐρράπτοντο εἰς δέρματα θηρίων καὶ κατεσπαράσσοντο ἀπὸ σκυλιά. Ἄλλοι ἐδέοντο εἰς πασσάλους, ἠλείφοντο μὲ εὐφλέκτους ὕλας καὶ μόλις ἤρχιζε ἡ νύξ, ἐκαίοντο, διὰ νὰ φωτίζον τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς πλατείας. Διὰ τὰς φρικαλέας αὐτὰς ἐκτελέσεις διέθεσε ὁ Νέρων καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς κήπους του. Τὸ ἔδαφος τῆς Ρώμης ἐβάφετο ἀφθόνως μὲ τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων καὶ ἐστρώνετο μὲ τὴν στάκτην τῶν σωμάτων των.

Εἰς τόσον τραγικὴν ἐποχὴν ἦλθε ὁ μέγας ἀπόστολος εἰς Ρώμην. Πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τοὺς καταδιωκομένους ἀδελφοὺς, συνελήφθη καὶ ἐφυλακίσθη. Ὑπεβλήθη εἰς



Ἡ εἰκὼν ἀνευρέθη εἰς τινὰ κατακόμβην τῆς Ρώμης τὸ 1922. Ἀνήκει εἰς τὸν 2ον αἰῶνα καὶ πιστεύεται, ὅτι παριστάνει τὸν ἀπόστολον Παῦλον.

πρώτην αύστηράν ανάκρισιν, ἀλλὰ δὲν κατεδικάσθη. Ἐρρίφθη ὅμως εἰς ἀπαισίαν φυλακὴν ὡς κακοῦργος. Ἐκεῖ ὑπέφερε πολὺ. Τότε ἔγραψε τὴν δευτέραν ποιμαντορικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Τιμόθεον. Εἰς αὐτὴν ἐκτός ἀπὸ τὰς σπουδαίας συμβουλάς ποῦ τοῦ δίνει, γραφεὶ καὶ τὴν ἰδικὴν του κατάστασιν. Εἶναι μόνος μαζί με τὸν Λουκᾶν, διότι ὁ Τίτος εὐρίσκεται εἰς Δαλματίαν καὶ οἱ ἄλλοι εἰς ἄλλα μέρη. Ἐν θέλῃ ὁ Τιμόθεος μετὰ τὸν Μάρκον, ἄς ἔλθουν εἰς τὴν Ρώμην πρὸ τοῦ χειμῶνος.



Εἰκὼν παριστάνουσα τοὺς ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον. Ἄνευρέθη εἰς κατακόμβην τῆς Ρώμης.

Μετὰ τὸν χειμῶνα θά εἶναι πλέον ἀργά, ὁ θάνατος πλησιάζει. Δὲν τὸν φοβεῖται ὅμως. Μετὰ ἀγαθὴν τὴν συνείδησιν καὶ πλήρη πεποιθήσιν εἰς τὸν Θεὸν τὸν περιμένει. «Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσαι—γράφει—τὸν δρόμον ἱετέ λεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα. Λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος» (Β' Τιμόθ. 8', 7).

Δὲν γνωρίζομεν, ἐὰν ἐπρόλαβε νὰ ἔλθῃ ὁ Τιμόθεος. Μετ' ὀλίγον ὁ γηραιὸς ἀπόστολος κατεδικάσθη εἰς θάνατον. Ἡρεμος καὶ χαίρων ἐβάδισε πρὸς

τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν. Προσηυχθῆς, ἐγονυπέτησε καὶ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν. Ὁ δῆμιος κατάφερε μετὰ ὄρμην τὴν σπάθην καὶ ἀπέκοψε τὴν τιμίαν κεφαλὴν. Τὸ σῶμα αἱματοβαμένον καὶ ἀκρωτηριασμένον ἔπεσεν εἰς τὸ ἔδαφος. Ἡ ἀγία ὅμως ψυχὴ του παρελήφθη ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους εἰς τοὺς οὐρανοὺς. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐμαρτύρησε κατὰ τὸ 67 μ.Χ.

Αἱ ἐκκλησίαι δὲν θά τὸν ἴδουν πλέον. Ἡ Ἀσία, ἡ Μακεδονία, ἡ Ἑλλάς καὶ αἱ ἄλλαι χῶραι δὲν θά ἀκούσουν τὰ φλογερὰ αὐτοῦ κηρύγματα. Τὰ ὅσα ὅμως ἤκουσαν, θά τὰ ἐνθυμοῦνται πάντοτε καὶ θά εὐγνωμονοῦν αἰωνίως τὸν μέγαν ἀπόστολον τῶν Ἑθνῶν. Αἱ δὲ ἐπιστολαὶ του θά εἶναι πηγὴ παντοτεινῆς διδασκαλίας διὰ τοὺς Χριστιανοὺς ὄλων τῶν αἰώνων.

## 47. ΙΑΚΩΒΟΣ Ο ΑΔΕΛΦΟΘΕΟΣ

"Ολοι οί χριστιανοί και ιδίως όσοι ἐγνώρισαν προσωπικῶς τὸν μέγαν ἀπόστολον τῶν Ἐθνῶν, συνεκινήθησαν βέβαια πολὺ ὅταν ἔμαθαν τὸν ἔνδοξον μαρτυρικὸν θάνατόν του. Ἐχαιρον μὲν διότι αὐτός, λυτρωμένος ἀπο τοὺς κόπους τῆς παρουσίας ζωῆς, εὐρίσκεται μαζί με τὸν Κύριον εἰς τοὺς Οὐρανοὺς, ἐλυποῦντο ὅμως διότι ἔχασαν ἓνα στοργικὸν πατέρα, ἓνα ἀγαπητὸν ἀδελφόν και ἓνα ἐμπνευσμένον διδάσκαλον. Πρὸ ὀλίγου χρόνου οἱ Χριστιανοί τῆς Ἱερουσαλήμ και τῶν ἄλλων ἐκκλησιῶν εἶχαν πενήθει τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοθέου Ἰακώβου, ὁ ὁποῖος ἦτο και σεβαστός ἐπίσκοπος τῆς Ἱερουσαλήμ.

Ὁ γέρων ἱεράρχης, ἀγωνιστῆς και φρουρός τῆς ἀρχαιοτάτης ἀπὸ ὅλας τὰς Ἐκκλησίας δὲν εἶχε ἀπομακρυνθῆ καθόλου ἀπὸ τὴν ἁγίαν πόλιν. Μόνος ἐκυβερνοῦσε με συνεισιν μεγάλην και ἀγάπην ὄχι μόνον τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ και τὰς ἄλλας γύρω Ἐκκλησίας. Ἐζοῦσε ζωὴν ἀσκητικὴν ἀφωσιωμένος ψυχῇ τε και σώματι εἰς τὸν Θεόν. Οὔτε κρέας ἔτρωγε οὔτε οἶνον και οἰνοπνευματώδη ποτὰ ἔπινε. Ποτὲ δὲν ἐξύρισε τὴν κεφαλὴν και τὸν πῶγωνα του. Ἐστεροῦσε τὸν ἑαυτόν του, και ἀπὸ τὰς ἀθωοτέρας τέρψεις. Πάντοτε δέ, ὅταν τὰ μεγάλα καθήκοντα τοῦ ἐπέτρεπον, προσηύχετο γονυπετῆς πρὸς τὸν ἀδελφόν και Κύριόν του Ἰησοῦν.

Ἀπὸ τὰς πολλὰς και μακρὰς γονυκλισίας τὰ γόνατά του, ἀναφέρει κάποιος ἱστορικὸς τῆς Ἐκκλησίας, εἶχαν σκληρυνθῆ. Παρακαλοῦσε δὲ τὸν Κύριον πάντοτε ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν, ὑπὲρ τῶν Ἰουδαίων και ὑπὲρ τῶν Ἐθνικῶν. Ἀγαποῦσε πολὺ τὸν λαόν. Ἔκανε πλῆθος καλὰ ἔργα πρὸς ὅλους. Ὑπερήσπιζε με θάρρος πάντοτε τοὺς ἀδικουμένους. Ἀγαποῦσε πολὺ τὴν δικαιοσύνην και ἐργάζετο διὰ τὴν ἐπικράτησιν αὐτῆς. "Ολοι οἱ Χριστιανοί και Ἰουδαῖοι, τὸν ἐτιμοῦσαν πολὺ και τὸν ὠνόμαζαν δίκαιον. Και κάποιος Ἑβραῖος ἱστορικὸς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὁ Ἰώσηπος, ἐκφράζεται με πολὺν θαυμασμόν διὰ τὸν δίκαιον Ἰακώβον.

Ἄλλ' ἢ μεγάλη του ἀρετὴ και ἡ ὑπόληψις ἐπροκάλεσε τὸν φθόνον και τὴν ὀργὴν τῶν ἀρχιερέων και ὅλου τοῦ συνεδρίου

Ὁ ἀρχιερεὺς Ἄννας, υἱὸς τοῦ γνωστοῦ Ἄννα, ποῦ εἶχε καταδικάσει τὸν Κύριον, ἐζητοῦσε εὐκαιρίαν νὰ θανατώσῃ τὸν Ἰάκωβον. Ὅταν δὲ ὁ Φῆστος ἀπέθανε καὶ ἔμεινε ἡ ἐπαρχία τῆς Ἰουδαίας ἐπὶ ὀλίγον χρονικὸν διάστημα χωρὶς Ρωμαίων ἡγεμόνια, ὁ Ἄννας ἐξεμεταλλεύθη τὴν εὐκαιρίαν. Μὲ τὰ ὄργανά του συιέλαβε τὸν Ἰάκωβον, τὸν ἔφερε πρὸ τοῦ συνεδρίου, τὸν κατηγόρησε ὡς παραβάτην τοῦ Νόμου καὶ τὸν κατεδίκασε εἰς θάνατον.

Πρὶν θανατώσουν τὸν γηραιὸν ἐπίσκοπον, ἠθέλησαν νὰ τὸν ἐξαναγκάσουν νὰ ἀρνηθῇ τὸν Χριστόν. Τὸν ἀνεβίβασαν λοιπὸν εἰς τὸ πτερύγιον τοῦ Ναοῦ καὶ μπροστὰ εἰς τὸ πλῆθος τὸν ἠρώτησαν διὰ τὸν Χριστόν. Ἐκεῖνος τότε ἐκήρυξε, ὅτι ὁ Χριστός, Κύριος οὐρανοῦ καὶ γῆς, κάθεται ἐκ δεξιῶν τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ ἔλθῃ πάλιν ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, διὰ νὰ κρίνῃ τὸν κόσμον. Ἀγανακτημένοι οἱ πρᾶνομοι κριταὶ τὸν κατέβασαν, τὸν ἔσυραν εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως καὶ πρῶτοι αὐτοὶ ἤρχισαν ἄγριον λιθοβολισμόν. Τὸ φανατισμένον πλῆθος τοὺς ἐμιμήθη. Ἐνῶ δὲ βροχὴ ἀπὸ λίθους κατέσχιζε τὰς σάρκας τοῦ σεβαστοῦ γέροντος, ἐκεῖνος ἐγονυπέτησε καὶ προσηχήθη ὑπὲρ τῶν δημίων του λέγων: «Κύριε, Θεέ, Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς. Οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι».

Ἡ ἀνεξικακία του συνεκίνησε πολλούς. Ἐνας μάλιστα, υἱὸς Ἰουδαίου ἱερέως, ἐφώνασε πρὸς τοὺς λιθοβολοῦντας: «Σταματήσατε. Τί κάνετε; δὲν ἀκούετε ὅτι ὁ δίκαιος προσεύχεται ὑπὲρ ἡμῶν;» Ἀλλὰ τότε ἕνας φανατισμένος Ἰουδαῖος ἤρπασε ἕνα χονδρὸν ξύλον καὶ κατέφερε φοβερὸν κτύπημα εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀγίου ἐπισκόπου. Τὸν ἔρριψε κάτω νεκρόν.

Τὸ τίμιον σῶμά του τὸ παρέλαβαν Χριστιανοὶ καὶ Ἰουδαῖοι μαζί καὶ τὸ ἔθαψαν πλησίον τοῦ Ναοῦ. Ἐπὶ τοῦ τάφου του δὲ ἀνήγειραν στήλην. Ἐννοεῖται, ὅτι ὁ περισσότερος λαὸς τῶν Ἰουδαίων, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας καὶ αὐτὸς ὁ Ἰώσηπος, ἠγανάκτησαν καὶ ἐλυπήθησαν διὰ τὸν θάνατον τοῦ δικαίου ἱεράρχου. Ὅταν δὲ ὕστερα ἀπὸ ὀλίγον ἦλθε ὁ νέος Ρωμαῖος ἡγεμὼν, κατήγγειλαν τὸ γεγονός καὶ ἐπέτυχαν τὴν καθάραισιν τοῦ Ἄννα ἀπὸ τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα. Ὁ θάνατος τοῦ ἀδελ-

φοθέου Ἰακώβου συνέβη μετὰ τὸ 62 καὶ πρὸ τοῦ 67 μ.Χ.

Πρὶν ἀποθάνῃ ὁμοῦς, ἔγραψε μίαν θουμασίαν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς διεσπαρμένους εἰς τὸν κόσμον Ἰουδαίους Χριστιανούς. Εἰς αὐτὴν τοὺς διδίδει πολυτιμοτάτας πρακτικὰς συμβουλίας. Τοὺς συμβουλεύει νὰ εἶναι ἀπροσωπώλητοι· νὰ μὴ τιμοῦν μόνον τοὺς πλουσίους καὶ περιφρονοῦν τοὺς πτωχοὺς. Νὰ προσέχουν τὴν γλῶσσαν των, ὥστε νὰ ὁμιλοῦν καλὰ καὶ ὠφέλιμα. Καὶ κυρίως τοὺς διδάσκει, ὅτι μόνη ἡ πίστις δὲν σφάζει τὸν ἄνθρωπον. Διότι πίστις ἄνευ ἔργων νεκρὰ ἐστὶ. Νεκρὰν πίστιν ἔχουν καὶ τὰ δαιμόνια. Ἡ ὀρθὴ πίστις συνοδεύεται πάντοτε ἀπὸ τὰ καλὰ ἔργα.

#### 48. ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι διεσκορπίσθησαν εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς οἰκουμένης, διὰ νὰ διαδώσουν τὴν νέαν θρησκείαν. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἀμέσως μετὰ τὴν ἀποστολικὴν σύνοδον συνεφωνήθη νὰ κηρύξουν μετὰ τῶν Ἰουδαίων, ἐνῶ ὁ Παῦλος θὰ ἐκήρυττε εἰς τὰ Ἔθνη. Ἐπειδὴ ὁμοῦς οἱ Ἰουδαῖοι ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ἄλλους ἦσαν ὀλίγοι καὶ ἐπειδὴ ἀκόμη δυσπιστοῦσαν καὶ ἐπὶ λεμοῦσαν τὸ κήρυγμα, ὅλοι οἱ ἀπόστολοι ἐστράφησαν πρὸς τοὺς ἄλλους λαοὺς τῆς οἰκουμένης. Ἐγιναν, ὅπως εἶχε προείπει ὁ Κύριος, ἀπόστολοι τῆς Οἰκουμένης.

Δὲν ὑπάρχουν δυστυχῶς σαφεῖς μαρτυρίαι διὰ τὰς χώρας, εἰς τὰς ὁποίας ἐπήγε ἕκαστος ἀπόστολος. Σφύζονται μόνον μερικαὶ ἀρχαῖαι παραδόσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν ἀναφέρουν ἀκριβεῖς πληροφορίες. Οὕτω, σύμφωνα μὲ αὐτὰς τὰς παραδόσεις ὁ ἱερός εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος ἐκήρυξε ἐπὶ ἀρκετὸν διάστημα εἰς τοὺς Ἑβραίους τῆς Παλαιστίνης. Πρὸς χάριν δὲ αὐτῶν ἔγραψε καὶ τὸ Εὐαγγέλιόν του εἰς τὴν ἑβραϊκὴν γλῶσσαν. Ἀργότερον αὐτὸς ὁ ἴδιος, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, μετέφρασε τὸ Εὐαγγέλιόν του εἰς τὴν ἑλληνικὴν. Ἐπειτα μετέβη εἰς ξένας χώρας, εἰς τὴν Μακεδονίαν, τὴν Συρίαν, τὴν Περσίαν, τὴν Αἰθιοπίαν καὶ ἄλλοῦ. Μάλιστα δὲ ἀναφέρεται, ὅτι ἀπέθανε μαρτυρικὸν θάνατον εἰς κάποιαν χώραν ἀγθρωποφάγων.

Περὶ τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέου λέγεται, ὅτι ἐκήριξε εἰς τὴν Σκυθίαν, τὴν Γαλατίαν, τὴν Βιθυνίαν. εἰς τὸ Βυζάντιον, ὅπου μάλιστα ἴδρυσεν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐχειροτόνησε τὸν πρῶτον ἐπίσκοπον οὗτης. Ἀπὸ ἐκεῖ ἦλθε εἰς τὴν Θράκην, τὴν Μακεδονίαν, τὴν Θεσσαλίαν καὶ τὴν Ἀχαΐαν. Ἐκεῖ λέγεται, ὅτι κατεδικάσθη εἰς θάνατον καὶ ἐσταυρώθη ἐπάνω εἰς μίαν ἐλοίαν. Τὸ λείψανόν του λέγεται ὅτι ἐτάφη εἰς Πάτρας. Ἀργότερα μετεφέρθη τὸ ἱερόν του λείψανον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Περὶ τοῦ Φιλίππου λέγεται, ὅτι ἐκήρυξεν εἰς Φρυγίαν. Εἰς τὴν Ἱεράπολιν δὲ τῆς Φρυγίας ἀπέθανε μαρτυρικὸν θάνατον κρεμασθεὶς ἀπὸ ἓνα μαρμάρινον στῦλον μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω.

Ὁ Ναθαναὴλ ἢ Βαρθολομαῖος, ὁ φίλος τοῦ Φιλίππου, ἐδίδασκε εἰς τὰς Ἰνδίας, εἰς τὴν Ἀραβίαν καὶ τὴν Ἀρμενίαν. Οἱ Ἀρμένιοι ἰδιαιτέρως μέχρι σήμερον τιμοῦν αὐτόν. Δύο φορὰς ἐμαρτύρησε: τὴν πρώτην φορὰν ἐδέθη ἐπὶ ἀρκετὸς ὥρας ἐπάνω εἰς σταυρόν, ἀλλ' ἀπελύθη τὴν δευτέραν φορὰν εἰς τὴν Κιλικίαν ἐκαρφώθη ἐπὶ σταυροῦ καὶ ἀπέθανε.

Περὶ τοῦ Θωμᾶ ἀναφέρεται, ὅτι ἔφθασε κηρύττων μέχρις Ἰνδιῶν. Εἰς μεταγενεστέραν δὲ ἐποχὴν ἐζοῦσαν ἐκεῖ πιστοί, οἱ ὅποιοι ἐλέγοντο Χριστιανοὶ τοῦ Θωμᾶ.

Ὁ Σίμων, ὁ Κανανίτης, ὁ ζηλωτής, ὅπως λέγεται εἰς τὴν ἑλληνικὴν, ἐδίδασκε εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὴν Κυρήνην καὶ ἄλλα μέρη τῆς Ἀφρικῆς. Λέγεται, ὅτι ἔφθασε καὶ μέχρι τῶν Βρετανικῶν νήσων, ὅπου καὶ ἀπέθανε μαρτυρικόν θάνατον.

Ὁ Ἰούδας, ὁ ὅποιος ὠνομάζετο καὶ Θαδδαῖος, ἐδίδασκε εἰς τὴν Μεσοποταμίαν, τὴν Συρίαν, τὴν Ἀραβίαν, εἰς τὴν Περσίαν καὶ εἰς ἄλλους Σημιτικούς λαούς.

Ὁ Ματθίας, ὁ ὅποιος ἐξελέγη ἀπόστολος ἀντὶ Ἰούδα τοῦ Ἰσκαριώτου, ἦλθε ὡς κήρυξ τοῦ Εὐαγγελίου εἰς Αἰθιοπίαν, ὅπου καὶ ἐθανατώθη. Κατ' ἄλλην πληροφορίαν ἐθανατώθη εἰς τὴν Ἰουδαίαν λιθοβοληθεὶς ὑπὸ τοῦ ὄχλου.

Ὁ δὲ ἀπόστολος Πέτρος, ὀλίγον χρόνον ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀποστολικὴν σύνοδον, ἦλθε εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ὅπου ἔμενε καὶ ὁ Παῦλος. Συνανεστρέφετο ἐλευθέρως τοὺς ἐξ Ἑθνῶν Χριστιανούς, χωρὶς νὰ κἀνη καμμίαν διάκρισιν μεταξὺ αὐτῶν

καί τῶν Ἰουδαίων Χριστιανῶν. Ὄταν ὅμως ἦλθαν μερικοὶ ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ, ὁ Πέτρος ἐφοβήθη μήπως σκανδαλισθοῦν ἐκεῖνοι, ἐάν τὸν ἔβλεπαν μεταξύ τῶν Ἐθνικῶν Χριστιανῶν καὶ διὰ τοῦτο ἔπαυσε νὰ συναναστρέφεται αὐτούς. Ἄλλ' ὁ Παῦλος τοῦ ὑπενθύμισε τὴν ἀπόφασιν τῆς συνόδου καὶ τοῦ ὑπέδειξε, ὅτι πρέπει νὰ ἔχη τὴν αὐτὴν συμπεριφορὰν πρὸς ὅλους τοὺς Χριστιανούς, Ἰουδαίους καὶ Ἐθνικούς.

Ἀπὸ ἐκεῖ ὁ Πέτρος ἐξῆλθε εἰς μεγάλην περιοδείαν. Ποῦ ἀκριβῶς μετέβη, δὲν γνωρίζομεν. Ἴσως περιώδευσε εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἔφθασε μέχρι Κορίνθου. Μερικοὶ λέγουν, ὅτι μετέβη καὶ εἰς τὴν Ρώμην. Ἀπὸ μίαν του ἐπιστολὴν φαίνεται, ὅτι ἐκήρυξε εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Ἐπέθανε σύμφωνα μὲ τὴν προφητείαν τοῦ Κυρίου μαρτυρικὸν θάνατον. Καθὼς λέγει ἡ ἀρχαία παράδοσις, ἐσταυρώθη μὲ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω.

Ὁ Πέτρος ἄφησε δύο σπουδαίας καθολικὰς ἐπιστολάς. Ἡ πρώτη ἐστάλη πρὸς τοὺς Χριστιανούς τοῦ Πόντου, τῆς Γαλατίας, τῆς Καππαδοκίας, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Βιθυνίας. Εἰς τὰς ἐπιστολάς του ἀποδεικνύει διὰ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ Μεσσίας, πρὸς τὸν ὁποῖον ὀφείλουσαν ὅλοι πιστεῖν καὶ ὑπακοήν, διὰ νὰ εὑρουν σωτηρίαν.

Χάρις εἰς τὰς περιοδείας τῶν ἀποστόλων τὸ Εὐαγγέλιον εἶχε διαδοθῆ εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Οἰκουμένης. Αὐτὸ δὲ εἶχε ὑπ' ὄψιν ὁ μέγας ἀπόστολος Παῦλος, ὅταν ἀπὸ τὴν φυλακὴν τῆς Ρώμης ἔγραφε πρὸς τοὺς Κολοσσαεῖς, ὅτι τὸ Εὐαγγέλιον ἐκηρύχθη ἐν πάσῃ τῇ κτίσει τῇ ὑπὸ οὐρανὸν (Κολοσσαεῖς α', 23).

#### 49. Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Ὁ ἓνας μετὰ τὸν ἄλλον οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι ἀπέθανον διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Συγκεντρωμένοι εἰς τοὺς οὐρανοὺς, εὐτυχεῖς μεταξύ τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν ἁγίων, ὕμνουσαν καὶ δοξάζουσαν τὸν Διδάσκαλον καὶ Κύριον. Ἐνας μόνον ἀπὸ αὐτῶν ἔζησε περισσότερο, ὁ ἀγαπητέος μαθητὴς, ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης. Μόνος αὐτὸς περιώδευε τώρα εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν.

Ἐπεσκέπτετο τὰ μέρη, εἰς τὰ ὁποῖα εἶχε κηρύξει ὁ Παῦλος, ἐστήριζε τοὺς Χριστιανοὺς καὶ διοργάνωνε τὰς Ἐκκλησίας. Εἰσῆρχετο εἰς τὰς πόλεις τῶν Ἐθνικῶν, ἐδίδασκε τὴν ἀλήθειαν καὶ προσεῖλκυε πολλοὺς. Ἐνδιεφέρετο διὰ τὴν πρόοδον ὄλων τῶν Χριστιανῶν καὶ ἑνὸς ἑκάστου ἰδιαιτέρως.

Κάποιος ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς, Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, διηγεῖται, ὅτι ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης εἰς μίαν τοῦ περιοδεῖαν συνήντησεν ἕνα νεανίαν εὐσεβῆ. Τὸν ἐπῆρε ὑπὸ τὴν προστασίαν του καὶ ἐπειδὴ δὲν ἤμποροῦσε βέβαια νὰ τὸν ἔχη μαζί του, τὸν ἐνεπιστεύθη εἰς τὸν ἐπίσκοπον τῆς πόλεως. Δυστυχῶς ὁμως ὁ νεανίας ἐκεῖνος περιεπλέχθη εἰς κακὰς συναστροφὰς καὶ σιγὰ, σιγὰ ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν ζωὴν. Ἐγίνε ἀμαρτωλὸς καὶ ἔζησε ἐν μέσῳ ἀμαρτωλῶν. Ἀπὸ τὰς μικροτέρας ἀμαρτίας ἐπροχώρησε εἰς τὰς μεγαλυτέρας καὶ κατέληξε νὰ γίνῃ ληστής καὶ φονεὺς.

Ἐστερα ἀπὸ ἔτη, ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, γέρων πλέον, ἐπανῆλθε εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μὲ πόνον ψυχῆς ἐπληροφόρηθη τὸ θλιβερὸν κατάντημα τοῦ προστατευομένου του. Ὡσὰν στοργικὸς πατέρας ἠθέλησε τότε νὰ ἐπανεύρῃ τὸ ἀπολωλὸς τέκνον καὶ παρὰ τὴν γεροντικὴν του ἡλικίαν ἐξῆλθε εἰς τὰ ὄρη. Περιεπλανήθη εἰς τὰ μονοπάτια καὶ τὰ δάση, μεχρις ὅτου συνήντησε τὸν ληστήν. Ἐκεῖνος ἀνεγνώρισε ἀμέσως τὸν ἀπόστολον καὶ κατελήφθη ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν, ὥστε ἐπεχείρησε νὰ φύγῃ. Ἀλλ' ὁ ἱερός εὐαγγελιστὴς τὸν ἠκολούθησε. «Τέκνον μου, τοῦ ἐφώναξε, διατί ἀποφεύγεις τὸν πατέρα σου;» Συνεκινήθη ὁ ληστής, ἐσταμάτησεν, ἔπεσεν εἰς τὰ πόδια τοῦ σεβαστοῦ γέροντος καὶ μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξωμολογήθη τὰς ἀμαρτίας του. Ἡ εἰλικρινὴς μετάνοια τὸν ἔσωσε ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν καὶ τὴν αἰώνιαν καταδίκην.

Ἐκτοτε ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης παρέμεινε εἰς τὴν Ἐφεσον ὡς ἀρχιερεὺς δλης τῆς Ἀσίας. Ἡ παράδοσις ἀναφέρει, ὅτι κατὰ τὸν διωγμὸν τοῦ αὐτοκράτορος Δομιτιανοῦ (81 - 96) συνελήφθη, ὠδηγήθη εἰς τὴν Ρώμην καὶ ἐβασανίσθη. Ἀπὸ ἐκεῖ ἐξωρίσθη εἰς τὴν νῆσον Πάτμον, ὅπου καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ Θεοῦ ἀποκαλύψεις, τὰς ὁποίας ἔγραψε εἰς τὴν Ἀποκά-



λ υ ψ ί ν του. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Δομιτιανοῦ ἐπανήλθε εἰς τὴν Ἔφεσον, ὅπου καὶ ἔμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του.

Προσῆρχετο πάντοτε εἰς τὰς συναθροίσεις τῶν πιστῶν καὶ ἐδίδασκε. Διηγεῖτο ὅσα εἶδε καὶ ἄκουσε ἀπὸ τὸν Κύριον. «Καὶ ἡμεῖς ἐθέσομεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ», ἔλεγε περὶ τοῦ Χριστοῦ. «Ἡμεῖς κηρύττομεν καὶ ἐπιβεβαιώνομεν ὅσα ἠκούσαμεν, ὅσα εἶδομεν καὶ παρετηρήσαμεν μετὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν καὶ ὅσα αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν» (Ἰωάν. α', 1 2).

Μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν ἤκουον οἱ Χριστιανοὶ τὰς ὥραϊας διηγῆσεις του. Ὁφελούντο καὶ προώδευον πάρα πολὺ εἰς ἀρετὴν. Ἀπὸ τοὺς περισσότερον ἐναρέτους μαθητὰς του ἐξέλεξε ὁ εὐαγγελιστὴς μερικοὺς καὶ τοὺς ἔκαμε ἐπισκόπους εἰς διαφοροὺς πόλεις. Ὅταν δὲ ἐγήρασε ἀκόμη περισσότερον καὶ δὲν ἠμποροῦσε νὰ βαδίξῃ, ἐφέρετο ἐπὶ ἑνὸς φορείου εἰς τὰς συγκεντρώσεις τῶν πιστῶν. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ὀμιλῇ πολὺ, ἐπανελάμβανε μόνον τὰς λέξεις: «Τεκνία, ἀγαπάτε ἀλλήλους. Τεκνία, ἀγαπάτε ἀλλήλους».

— Διδάσκαλε, τοῦ εἶπεν ἓνας ἀπὸ τοὺς μαθητὰς, διατὶ πάντοτε τὸν αὐτὸν μόνον λόγον ἐπαναλαμβάνεις;

— Διότι, ἀπήντησεν ἐκεῖνος, ἐὰν αὐτὸν τηρήσετε, εἶναι ἀρκετόν.

Εἰς βαθύτατον γῆρας γύρω εἰς τὸ ἑκατοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Τραϊανοῦ (98 - 117 μ.Χ.) παρέδωκεν ἡρεμα τὸ πνεῦμα του πρὸς τὸν Κύριον. Ἐπένθησαν οἱ ἀδελφοὶ τὸν σεπτὸν γέροντα, ἔθαψαν αὐτὸν εἰς τὴν Ἔφεσον καὶ ὕστερα ἀπὸ ὀλίγα ἔτη οἰκοδόμησαν ἐπάνω εἰς τὸν τάφον του μεγαλοπρεπῆ ναόν.

Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἄφησεν εἰς ἡμᾶς τὰ πολῦτιμα γραπτὰ αὐτοῦ ἔργα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Ἀποκάλυψιν, ποῦ ἔγραψε ὅταν εὐρίσκετο εἰς τὴν Πάτμον, ἔγραψε κατὰ τὸ διάστημα ποῦ ἔμεινε εἰς τὴν Ἔφεσον τὸ Εὐαγγέλιόν του, εἰς τὸ ὁποῖον ἀποδεικνύει μὲ δύναμιν πολλὴν τὴν θεότητα τοῦ Κυρίου. Ἐγραψε καὶ τρεῖς ἐπιστολάς, εἰς τὰς ὁποίας συμβουλεύει τοὺς Χριστιανοὺς νὰ ἔχουν ἀγάπην μεταξὺ των. Αὐτὴ δὲ ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, λέγει, θὰ εἶναι ἀπόδειξις, ὅτι

ἔχομεν ἀγάπην καὶ πρὸς τὸν Θεόν. «Ἄγαπητοί, γράφει πρὸς τοὺς Χριστιανούς, ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ... Ἐάν τις εἴπῃ, ὅτι ἀγαπᾷ τὸν Θεόν καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισεῖ, ψεύστης ἐστὶ... Τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μὴ δὲ γλώσσῃ, ἀλλ' ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ».

Δικαίως ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς ὠνομάσθη «εὐαγγελιστὴς τῆς ἀγάπης».

#### 50. Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ 1ΟΥ Μ. Χ. ΑΙΩΝΟΣ

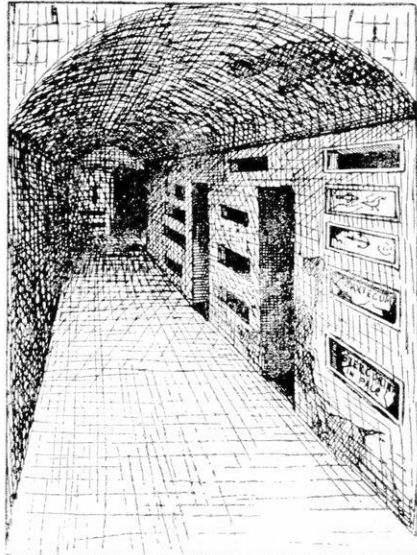
Χάρις εἰς τὰς φροντίδας τῶν ἀποστόλων περὶ τὸ τέλος τοῦ 1ου μ.Χ. αἰῶνος ἡ ζωὴ τῶν Χριστιανῶν εἶχε διοργανωθῆ τελειότερα. Τὴν ἀνωτάτην διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας εἶχαν οἱ ἀπόστολοι, ὅσον ἐξοῦσαν. Πολὺ ἐνωρὶς ὁμῶς ἐχειροτόνησαν ὡς βοηθούς των, ἐπισκόπους, πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ ἀνέθεσαν εἰς αὐτοὺς τὴν διοίκησιν τῶν Ἐκκλησιῶν. Οἱ κληρικοὶ αὐτοὶ εἶχον ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ των δικαίωμα νὰ τελοῦν τὰ μυστήρια, νὰ διευθύνουν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ νὰ κηρύττουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἐξαιρετικὴν φροντίδα κατέβαλλαν διὰ τὸ κήρυγμα. Ἐκτὸς μάλιστα ἀπὸ τοὺς κληρικοὺς ἐκήρυττον καὶ λαϊκοί, καὶ μάλιστα ὅσοι εἶχαν παρὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἰδικὸν χάρισμα, οἱ ὅποιοι ἐκαλοῦντο «προφῆται» ἢ «διδάσκαλοι». Κήρυγμα ἐγένετο εἰς κάθε εὐκαιρίαν, ἀπαραιτήτως δὲ κατὰ τὰς συναθροίσεις τῶν πιστῶν.

Τακτικώτατα συνηθρίζοντο οἱ πιστοὶ καὶ μάλιστα κατὰ τὰς Κυριακὰς εἰς τοὺς εὐκτηρίους οἴκους. Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν διωγμῶν συνεκεντρῶνοντο εἰς ὑπογείους ναοὺς, εἰς τὰς κατακόμβας, αἱ ὁποῖαι ἐχρησίμευον καὶ ὡς κοιμητήρια. Ὁ φιλόσοφος καὶ μάρτυς Ἰουστίνος, ὁ ὅποιος ἐγεννήθη περὶ τὸ τέλος τοῦ 1ου αἰῶνος, περιγράφει ὡς ἑξῆς τὰς συναθροίσεις καὶ τὴν λατρείαν τῶν πιστῶν. «Κατὰ τὴν Κυριακὴν συγκεντρωνόμεθα ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν ἀγρῶν. Ἀναγινώσκωμεν περικοπὰς ἀπὸ τὰ βιβλία τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν προφητῶν. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ὁ προεστὼς τῆς Ἐκκλησίας

Θμιλεῖ καὶ συμβουλεύει τοὺς πιστοὺς νὰ ἐφαρμόζουν εἰς τὴν ζωὴν των ὄσα διδάσκουν τὰ ἱερὰ βιβλία. Ἐπειτα ἐγειρόμεθα ὄλοι καὶ προσευχόμεθα μαζί. Ὑστερα προσφέρεται ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος τῆς Θεῆς Εὐχαριστίας. Τὴν ὥραν ἐκείνην ὁ προεστὼς ἀναπέμπει μεγαλοφώνως προσευχὰς καὶ εὐχαριστίας, ὁ δὲ λαὸς λέγει: «Ἀμήν». Ἐπειτα καθένas ἀπὸ τοὺς πιστοὺς προσέρχεται καὶ μεταλαμβάνει ἀπὸ τὰ δῶρα τῆς Θεῆς Εὐχαριστίας. Εἰς δὲ τοὺς ἀπόντας στέλλονται αὐτὰ διὰ τῶν διακόνων». Τοιοῦτοτρόπως τὸ μυστήριον τῆς Θεῆς Εὐχαριστίας ἀποτελοῦσε τὸ κέντρον τῆς χριστιανικῆς λατρείας. Καὶ τὰ ἄλλα μυστήρια ἐτελοῦντο ἐπίσης, ὅταν παρουσιάζετο περιστάσις.

Εἰς τὰς συγκεντρώσεις καὶ τὰς τελετὰς αὐτὰς ἐψάλλοντο ὕμνοι. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ψαλμοὺς καὶ τὰς ᾠδὰς τῆς Ἁγίας Γραφῆς, εἶχαν συνθέσει

οἱ πιστοὶ καὶ ἰδιαιτέρως ὕμνους. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος συνιστᾷ μάλιστα εἰς τοὺς ἀδελφοὺς νὰ ψάλλουν πρὸς τὸν Θεὸν ὄχι μόνον μὲ τὸ στόμα, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν καρδίαν. Διακρίνει δὲ τὰ θρησκευτικὰ αὐτὰ ἄσματα εἰς ψαλμοὺς, εἰς ὕμνους καὶ εἰς ᾠδὰς πνευματικὰς. Μερικοὶ πιστεύουν, ὅτι εἰς τὴν πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῆν τοῦ Παύλου μία παράγραφος ἀποτελεῖ ὕμνον, τὸν ἑξῆς:



Ἐπιτομή ἀπὸ τὰς κατακόμβas τῆς Ρώμης.

«Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί  
Ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι  
Ἐφθῆ ἀγγέλοις  
Ἐκηρύχθη ἐν Ἔθνεσι  
Ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ  
Ἐνελήφθη ἐν δόξῃ». (Α' Τιμοθ. γ', 16)

Ἄρχαιότατος ἐκκλησιαστικὸς ὕμνος εἶναι ἐπίσης καὶ ἡ δοξολογία, ἡ ὁποία ἤρχιζεν ἀπὸ τὸν ἀγγελικὸν ὕμνον: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ . . .» καὶ ἐτελείωνεν εἰς τὸν στίχον: «Καθ' ἑκάστην ἡμέραν εὐλογῆσω Σε καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά Σου, εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος». Ὅλα αὐτὰ κατὰ τὰς συγκεντρώσεις ἐψάλλοντο ἀπὸ ὠρισμένους ψάλτας, μαζὶ μὲ τοὺς ὁποίους ἔψαλλε καὶ ὁ λαός.

Τὰ ἤθη τῶν Χριστιανῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἦσαν πολὺ καθαρὰ. Προσπάθησαν νὰ τηροῦν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ προοδεύουν εἰς πίστιν καὶ ἀρετὴν. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἰδιαιτέρως καὶ πάλιν ἐχαρκτηρίριζε αὐτοὺς, ἦτο ἡ ἀγάπη πρὸς ἄλλους, ἢτοι ἡ ἀγάπη πρὸς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀλλοθρήσκους καὶ ἐχθρούς. Τὴν ἀγάπην τῶν αὐτῶν ἐξεδήλωναν μὲ σπουδαῖα ἔργα φιλανθρωπίας. «Πόσον ἀγαπῶνται οἱ Χριστιανοί!» ἔλεγαν μὲ θαυμασμὸν οἱ Ἑθνικοί. «Αὐτοὶ ἀγαπῶνται καὶ πρὶν ἀκόμη γνωρισθοῦν».

Ἐνας ἀπὸ τοὺς πρώτους ἀπολογητὰς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὁ Ἄριστείδης, εἰς μίαν ἀπολογίαὴν πρὸς τὸν Ῥωμαῖον αὐτοκράτορα Ἀδριανὸν (117 - 138 μ.Χ.), ἔγραφεν, ὅτι «οἱ Χριστιανοὶ ἀπέφευγαν κάθε ἁμαρτίαν. Δὲν ἔλεγαν ψέμματα, δὲν ἐπεβουλεύοντο τὴν τιμὴν τοῦ ἄλλου, δὲν ἐπιθυμοῦσαν τὰ ξένα πράγματα. Ἐσυγχωροῦσαν τοὺς λυποῦντας αὐτοὺς. Ἐκαναν τὸ καλὸν καὶ εἰς τοὺς ἐχθρούς των. Ὅταν οἱ δοῦλοι ἐγίνοντο Χριστιανοί, τοὺς ὠνόμαζον καὶ αὐτοὺς ἀδελφούς. Ἐφέροντο μὲ ταπεινοφροσύνην καὶ καλωσύνην πρὸς ὅλους. Ὑπερήσπιζαν τὰ ὀρφανὰ ἀπέναντι ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἤθελαν νὰ τὰ βλάψουν. Ἐὰν ὄπῃρξε κανεὶς πτωχὸς μετὰ τῶν καὶ αὐτοὶ δὲν εἶχαν πλοῦσια τὰ μέσα νὰ τὸν βοηθήσουν, ἐνήστευον δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας καὶ ἔδιδαν τὰς τροφὰς των εἰς τὸν πεινῶντα. Ἐὰν ἐπέθαινε κανεὶς ἐκ τῶν ἀδελφῶν, αὐτοὶ ἔχαιραν καὶ ἐδόξαζαν τὸν Θεόν. Συνώδευαν τὸ σῶμα εἰς τὸν τάφον, ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ ἀπλοῦ ταξιδίου ἀπὸ ἑνὸς τόπου εἰς ἄλλον. Ὅταν ἐγεννᾶτο κανὲν παιδί, ἐδόξαζαν τὸν Θεόν· ἐὰν τὸ παιδί ἐπέθαινε εὐχαριστοῦσαν τὸν Θεόν, διότι τὸ παρέλαβε εἰς τὸν Οὐρανὸν καὶ δὲν τὸ ἄφησε εἰς τὴν γῆν νὰ μολυνθῇ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν

Ἐξοῦσαν μὲ παραδειγματικὴν τιμιότητα καὶ προσοχὴν. Ἀπέφευγαν ἐπιμελῶς νὰ ἐπιδείξουν τὰ καλὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα ἔκαναν. Τὸυναντίον, ἐλάμβαναν ὅλα τὰ μέτρα, διὰ νὰ μὴ γίνουν γνωστὰ αὐτὰ εἰς τοὺς ἄλλους. Ἐκάστην πρωΐαν καὶ ὥραν ἐδοξολογοῦσαν τὸν Θεὸν διὰ τὰ ἀγαθὰ ποῦ τοὺς ἔδινε. Ἐπίσης πρὸ τοῦ φαγητοῦ καὶ μετὰ τὸ φαγητὸν εὐχαριστοῦσαν τὸν Θεόν. Μὲ τὸν τρόπον δὲ αὐτόν, ποῦ ἐξοῦσαν ἀπελάμβαναν καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον τὴν ὠραιότητα τοῦ κόσμου».

Ἡ ἀρετὴ των ἐδίδασκε ὅλους καὶ ἔπειθε πολλοὺς νὰ γίνουν Χριστιανοί. Αὐτοὶ ἦσαν πραγματικὸν φῶς εἰς τὸν κόσμον. Αὐτοὶ ἐπραγματοποιοῦσαν μὲ τὴν ἀγίαν των ζωὴν τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου: «Οὐ τὼ λα μ ψά τὼ τὸ φῶς ὅ μ ὦ ν ἔ μ π ρ ο σ θ ε ν τ ὶ ν ἄ ν θ ρ ὴ π ὼ ν, ὅ π ὼ ς ἴ δ ὼ σ ι ν ὅ μ ὦ ν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς Οὐρανοῖς.

#### 51. ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Οἱ ἄνθρωποι, οἱ πιστοὶ καὶ οἱ ἄπιστοι, ἔβλεπαν καὶ βλέπουν μὲ θαυμασμὸν τὸ μέγα ἔργον, τὸ ὁποῖον εἰς διάστημα ὀλίγων ἐτῶν κατάρθωσαν οἱ ἀπόστολοι. Πραγματικά, μέγα καὶ πρωτοφανὲς εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι τὸ ἔργον των. Αὐτοὶ, ἀμόρφωτοι ψαράδες τῆς Τιβεριάδος, ἄγνωστοι εἰς τὸν κόσμον, δειλοὶ καὶ περιφρονημένοι Ἑβραῖοι, ἐξήλθαν εἰς τὴν οἰκουμένην νὰ διαδώσουν μίαν νέαν θρησκείαν. Καὶ ἔπρεπε πρὸς τοῦτο νὰ καταλύσουν τὴν Ἰουδαϊκὴν καὶ τὰς ἐθνικὰς θρησκείας. Ἄλλ' αὐταὶ αἱ θρησκεῖαι ἦσαν πολὺ στενὰ συνδεδεμέναι πρὸς τὰ ἄτομα καὶ τὰς κοινωνίας.

Οἱ Ἰουδαῖοι, φανατικοὶ καὶ μισαλλόδοξοι, ἐπίστευαν ὅτι αὐτοὶ εἶναι ὁ ἐκλεκτὸς λαὸς τοῦ Θεοῦ. Ἡ θρησκεία των τοὺς ἤτο πάρα πολὺ ἱερά, αἰώνιον ἐθνικὸν σύμβολον, δῶρον πολύτιμον ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ. Ὅλας τὰς ἄλλας θρησκείας καὶ ὅσους ἀνῆκαν εἰς αὐτάς τοὺς ἐθεωροῦσαν βεβήλους καὶ ἁμαρτωλοὺς. Ἄλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ ἐτολμοῦσε νὰ ἐκφρασθῇ ἀνευλαβῶς κατὰ τοῦ Νόμου καὶ κατὰ τῶν Προφητῶν. Ἄλλοίμονον εἰς ἐκεῖνον, ποῦ θὰ ἐτολμοῦσε νὰ τοὺς διδάξῃ

ἄλλην θρησκείαν. Ὁ φανατισμός των με τὴν παραμικροτέραν ἀφορμὴν ἠρεθίζετο. Ἔτσι δὲ ἐξηγεῖται ὁ πόλεμος, τὸν ὁποῖον ἔκαμαν κατὰ τῶν ἀποστόλων. Τὸ συνέδριόν των καὶ οἱ ἄρχοντες ἐλάμβαναν τὰ σκληρότερα μέτρα ἐναντίον αὐτῶν. Δὲν ἐδίσταζαν καὶ μέχρι φόνων καὶ δολοφονιῶν νὰ φθάνουν. Ὅπου δὲ ἡ ἰδική των δύναμις δὲν ἔφθανε κατέφευγαν εἰς τὴν ρωμαϊκὴν ἐξουσίαν. Κατασκευοφαντοῦσαν τοὺς ἀποστόλους εἰς τὸ πλῆθος καὶ εἰς τὰς ἀρχάς, διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἐξόντωσίν των.

Ἄλλὰ καὶ οἱ Ἐθνικοὶ ἀντέδρασαν καὶ ἐπολέμησαν πάρα πολὺ τὴν νέαν θρησκείαν. Αὐτοὶ εἶχαν συνηθίσει εἰς τὰς λαμπρὰς τελετὰς τῆς ἐθνικῆς θρησκείας καὶ εἰς τὰς ἀκολούσεις, ποὺ ἐπέτρεπε αὐτῇ. Ἡ ἱστορία των, τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμά των, ἡ ἐπιστήμη των καὶ ἡ τέχνη, ὅλη ἡ ζωὴ των ἦσαν στενῶς συνδεδεμένα με τὴν ἐθνικὴν θρησκείαν. Καὶ τώρα ἐκαλοῦντο νὰ ἀπαρνηθοῦν ὅλα αὐτὰ ὡς ψευδῆ καὶ νὰ ἀκολουθήσουν τὴν νέαν θρησκείαν. Αὐτῇ δὲ ἡ νέα θρησκεία θὰ τοὺς ἔδιδε μίαν βασιλείαν ἐπάνω εἰς τοὺς Οὐρανοὺς καὶ τοὺς ἐδίδασκε νὰ θυσιάσουν τὸν ἐγωισμόν, τὴν φιλοδοξίαν καὶ τὰς ἀπολαύσεις των. Πῶς ἦτο δυνατόν νὰ ἀνεχθοῦν αὐτὴν τὴν ἐπανάστασιν;

Ἐπειτα οἱ Ἐθνικοὶ φιλόσοφοι, ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐπίστευε, ὅτι κατέχει αὐτὸς μόνος τὴν ἀλήθειαν, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ δεχθοῦν διδασκαλίαν ἀπὸ ἄλλους καὶ μάλιστα ἀπὸ Ἑβραίους ψαράδες. Δὲν ἤθελαν νὰ ἀκούσουν τίποτε διὰ τὴν νέαν θρησκείαν. Καὶ ἂν κάποτε ἤκουον καμμίαν διδασκαλίαν τῆς, τὴν ἐχαρκτηρίζαν ὡς μωρίαν. Ἡμεῖς κηρύττομεν, ἔλεγεν ὁ Παῦλος, Χριστὸν τὸν Ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίους μὲν σκάνδαλον Ἑλλησι δὲ μωρίαν» (Α' Κορινθ. α', 23).

Οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ Ρωμαῖοι αὐτοκράτορες με ὑποψίαν μεγάλην ἔβλεπαν τὴν νέαν θρησκείαν. Τὴν ἐθεωροῦσαν ἀντίθετον ὄχι μόνον πρὸς τὰς ἐθνικὰς παραδόσεις, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ Κράτος. Ἐπίστευαν, ὅτι ὑπονομεύει τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους, δημιουργεῖ συνωμοσίας καὶ προκαλεῖ ταραχάς. Ἐπειτα, ὁ αὐτοκράτωρ ἦτο μέγας ἀρχιερεὺς εἰς τὰς ἐθνικὰς θρησκείας, μερικὲς δὲ φορές ἐλατρεύετο καὶ ὡς θεός.

Φυσικά δὲν ἠμποροῦσε νὰ ἀνεχθῆ ἄλλον θεὸν καὶ ἄλλην θρησκείαν. Διὰ τοῦτο αὐτοκράτορες καὶ ἄρχοντες ἐχαρακτήρισαν τὴν Χριστιανικὴν Θρησκείαν ὡς ἀπηγορευμένον σωματοῖον καὶ ἐκήρυξαν σκληρὸν διωγμὸν ἐναντίον της.

Ἔτσι λοιπὸν Ἰουδαῖοι καὶ Ἐθνικοί, ἄρχοντες καὶ λαὸς ἐξηγέρθησαν ἐναντίον τῆς νέας θρησκείας καὶ ἐπέδωκαν μὲ κάθε τρόπον τὴν ἐξόντωσιν τῶν ἀποστόλων. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, διηγούμενος τοὺς διωγμοὺς ποὺ ὑπέστη αὐτός, ἔγραφε πρὸς τοὺς Κορινθίους: «Ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον. Τρίς ἐρραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην... κινδύνοις ληστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ Ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν θαλάσσει, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν ψευδαδελφοῖς. Ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίᾳ πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι (Β' Κορινθ. ια', 23-27).

Καὶ ὅμως παρ' ὅλους τοὺς ἀπεριγράπτους αὐτοὺς διωγμοὺς οἱ ἀπόστολοι ἐκήρυξαν τὸν Χριστὸν εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Πρὶν ἀκόμη περάσῃ ὁ 1ος αἰὼν, ἡ νέα θρησκεία εἶχε θεμελιωθῆ εἰς τὴν Παλαιστίνην μὲ σπουδαῖα κέντρα τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ τὴν Καισάρειαν. Εἶχε διαδοθῆ εἰς τὴν Συρίαν, τὴν Ἀσσυρίαν, τὴν Ἀσίαν, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Θράκην, τὴν Μακεδονίαν, τὴν Ἑλλάδα. Εἶχε ἐξαπλωθῆ εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Ἀφρικὴν καὶ πρὸς τὰ ἄλλα ἄκρα τοῦ γνωστοῦ κόσμου. Εἰς ἑκατομμύρια ἔφθαναν οἱ Χριστιανοὶ τοῦ 1ου αἰῶνος. Ἐνας Ρωμαῖος ἱστορικός ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ἔγραφε πρὸς τὸν αὐτοκράτορά του: «Δὲν ἔμεινε πόλις ἢ χωρίον ἢ καὶ ἀγρὸς ἀκόμη εἰς τὸν ὅποιον νὰ μὴ ἔχη διαδοθῆ ἡ νέα θρησκεία. Οἱ ναοὶ τῶν θεῶν μας ἔχουν πλέον ἐρημωθῆ.

<sup>1</sup> Πλίνιος ὁ νεώτερος

Ἔπαυσαν πλέον νά προσφέρωνται εἰς αὐτοὺς θυσίαι». Καί οἱ ἀπόστολοι, διωκόμενοι πάντοτε, ἔφευγαν ἀπὸ τὴν μίαν χώραν εἰς τὴν ἄλλην καί κάτω ἀπὸ τὰ μάτια τῶν διωκτῶν Ἰδρυσαν Ἐκκλησίας. Καί αὐτοὺς ἀκόμα τοὺς διώκτας ἔκαναν Χριστιανούς. Ἡ Ἰουδαϊκὴ καί αἱ ἔθνικαί θρησκείαι εἶχαν ἀρχίσει νά ὑποχωροῦν. Δὲν ἤμποροῦσαν πλέον νά ἀντιπαραταχθοῦν πρὸς τὴν δύναμιν τῆς νέας θρησκείας. Ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, μερικὰ χρόνια πρὶν ἀποθάνῃ, ἔβλεπε τὸν καταπληκτικὸν αὐτὸν θρίαμβον τοῦ Χριστιανισμοῦ, μοναδικὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος, καί ἔλεγε: «Αὕτη ἡ νίκη ἡ νικῆ σασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν» (Α' Ἰωάν. ε', 5).



## ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	'Ο 'Ιησοῦς Χριστός, ὁ ἰδρυτὴς τῆς 'Εκκλησίας . . . . .	Σελ. 5
2.	Οἱ ἕνδεκα ἀπόστολοι ἐκλέγουν νέον ἀπόστολον, τὸν Ματθίαν . . . . .	» 7
3.	Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον κατέρχεται εἰς τοὺς μαθητὰς . . . . .	» 9
4.	Οἱ ἀπόστολοι ἰδρύουν τὴν πρώτην 'Εκκλησίαν . . . . .	» 11
5.	Θαύματα τῶν ἀποστόλων . . . . .	» 14
6.	Τὸ συνέδριον λαμβάνει μέτρα κατὰ τῶν ἀποστόλων . . . . .	» 16
7.	'Η ζωὴ τῶν πρώτων Χριστιανῶν . . . . .	» 19
8.	Ἐνα θλιβερόν γεγονός μεταξύ τῶν Χριστιανῶν . . . . .	» 21
9.	Οἱ ἀπόστολοι καταδιώκονται ἀπὸ τὸ συνέδριον . . . . .	» 23
10.	'Ο πρωτομάρτυς Στέφανος . . . . .	» 26
11.	'Ο Χριστιανισμὸς διαδίδεται εἰς τὴν Σαμάρειαν . . . . .	» 29
12.	'Ενας ἐπίσημος 'Εθνικὸς γίνεται ἀπόστολος . . . . .	» 31
13.	'Ο διώκτης Σαοῦλ γίνεται ἀπόστολος . . . . .	» 34
14.	'Ο νέος ἀπόστολος κηρύττει τὸν Χριστιανισμὸν . . . . .	» 37
15.	'Ο ἀπόστολος Πέτρος κηρύττει εἰς διάφορα μέρη τῆς Παλαιστίνης . . . . .	» 39
16.	'Ενας 'Εθνικὸς ἀξιωματικὸς γίνεται Χριστιανός . . . . .	» 43
17.	'Ο ἀπόστολος Πέτρος φυλακίζεται εἰς τὴν 'Ιερουσαλήμ . . . . .	» 45
18.	'Η ἴδρυσις τῆς 'Εκκλησίας εἰς τὴν 'Αντιόχειαν . . . . .	» 48
19.	'Ο ἀπόστολος Παῦλος ἀρχίζει τὴν πρώτην ἀποστολικὴν περιοδείαν . . . . .	» 51
20.	'Ο ἀπόστολος Παῦλος περιέρχεται τὰς πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας . . . . .	» 54
21.	Αἱ περιπέτειαι καὶ οἱ διωγμοὶ τοῦ ἀποστόλου Παύλου . . . . .	» 56
22.	'Επεισόδια εἰς Ἀντιόχειαν μεταξύ τῶν Χριστιανῶν . . . . .	» 59
23.	'Η ἀποστολικὴ σύνοδος . . . . .	» 62
24.	'Ο ἀπόστολος Παῦλος ἀρχίζει τὴν δευτέραν ἀποστολικὴν περιοδείαν . . . . .	» 64
25.	Διωγμὸς τοῦ ἀποστόλου Παύλου εἰς τοὺς Φιλίππους . . . . .	» 67
26.	'Ο ἀπόστολος Παῦλος εἰς τὰς πόλεις τῆς Μακεδονίας . . . . .	» 69
27.	'Ο ἀπόστολος Παῦλος εἰς Ἀθήνας . . . . .	» 72
28.	'Ο ἀπόστολος Παῦλος κηρύττει τὴν νέαν θρησκείαν εἰς τὰς Ἀθήνας . . . . .	» 74
29.	'Ο ἀπόστολος Παῦλος μεταβαίνει εἰς Κόρινθον . . . . .	» 78

30.	Ἐπεισόδια εἰς τὴν Κόρινθον . . . . .	Σελ. 80
31.	Τὸ τέλος τῆς δευτέρας περιοδείας . . . . .	» 83
32.	Ἡ Ἔφεσος γίνεται νέον χριστιανικὸν κέντρον . . . . .	» 86
33.	Ταραχαὶ εἰς τὴν Ἔφεσον ἐκ μέρους τῶν Ἑθνικῶν . . . . .	» 88
34.	Ἡ τρίτη περιοδεία τοῦ ἀποστόλου Παύλου . . . . .	» 91
35.	Ἐπιστροφή εἰς Ἱερουσαλήμ . . . . .	» 94
36.	Σύλληψις καὶ κίνδυνος τοῦ ἀποστόλου Παύλου εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ . . . . .	» 96
37.	Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐνώπιον τοῦ συνεδρίου . . . . .	» 99
38.	Ὁ ἀπόστολος Παῦλος στέλλεται εἰς τὴν Καισάρειαν . . . . .	» 101
39.	Ὁ ἀπόστολος Παῦλος μένει δύο ἔτη εἰς τὴν φυλακὴν . . . . .	» 104
40.	Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐπικαλεῖται τὸν Καίσαρα . . . . .	» 107
41.	Ὁ ἀπόστολος Παῦλος στέλλεται εἰς Ῥώμην . . . . .	» 109
42.	Μεγάλοι περιπέτεται κατὰ τὸ ταξίδιον . . . . .	» 112
43.	Ὁ ἀπόστολος Παῦλος παραμένει εἰς τὴν Μελίτην . . . . .	» 114
44.	Ὁ Παῦλος εἰς τὴν Ῥώμην . . . . .	» 116
45.	Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀπὸ τὴν φυλακὴν μεριμνᾷ διὰ τοὺς Χριστιανοὺς . . . . .	» 119
46.	Ἡ τελευταία περιοδεία τοῦ ἀποστόλου Παύλου . . . . .	» 122
47.	Ἰάκωβος ὁ ἀδελφῶθρος . . . . .	» 125
48.	Τὸ κήρυγμα τῶν ἄλλων ἀποστόλων . . . . .	» 127
49.	Ὁ ἀπόστολος καὶ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης . . . . .	» 129
50.	Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἰου μ.Χ. αἰῶνος . . . . .	» 132
51.	Τὸ ἔργον τῶν ἀποστόλων . . . . .	» 135

## ΠΙΝΑΞ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΧΑΡΤΩΝ

«Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου ἔγειρε καὶ περιπάτει».	Σελ. 15
«Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην!» . . . . .	» 27
Ἡ θέσις ὅπου ἐλιθοβολήθη ὁ πρωτομάρτυς Στέφανος . . . . .	» 29
Χάρτης τῆς ἀρχικῆς περιοδείας τοῦ Ἀποστόλου Παύλου . . . . .	» 38
Χάρτης τῆς περιοδείας τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου . . . . .	» 41
Τὸ ὄραμα τοῦ Πέτρου . . . . .	» 42
Ἐρείπια τῆς Πύλης τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἰς Ἀντιόχειαν.	» 49
Χάρτης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας κατὰ τὸν Α' μ.Χ. αἰῶνα . . . . .	» 52
Οἱ ἀπόστολοι Παῦλος καὶ Βαρνάβας εἰς Λύστρα . . . . .	» 57
Χάρτης τῆς πρώτης περιοδείας τοῦ ἀποστόλου Παύλου . . . . .	» 61
Ὁ ἀπόστολος Παῦλος διδάσκων εἰς τὰς Ἀθήνας . . . . .	» 75
Χάρτης τῆς δευτέρας περιοδείας τοῦ ἀποστόλου Παύλου . . . . .	» 82
Χάρτης τῆς τρίτης περιοδείας τοῦ ἀποστόλου Παύλου . . . . .	» 93
Ὁ ἀπόστολος Παῦλος . . . . .	» 123
Οἱ ἀπόστολοι Πέτρος καὶ Παῦλος . . . . .	» 124
Ἀποφικε στοὰς ἀπὸ τὰς κατακόμβας τῆς Ρώμης . . . . .	» 133

---

Ἀνάδοχος ἔκτυπώσεως καὶ βιβλιοδεσίας :

Τυπογραφεῖον & Βιβλιοδετεῖον Π. ΔΙΑΛΛΗΣΜΑ'—Καρὸρη 11.







024000025428

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής



